

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 30 · 13. desember
Sesjonen 2022–2023

Fra 1. oktober 2019 har Stortinget innført ny viteringsordning med faste viteringstidspunkter. Derfor vil saksreferat og tilhørende vitering i perioder være i ulike hefter. Dette er markert i referatet.

Møte tirsdag 13. desember 2022 kl. 10

President: Masud Ghara khani

Dagsorden (nr. 30):

1. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Utenriksdepartementet mv. (rammeområde 4) og Forsvarsdepartementet mv. (rammeområde 8)
(Innst. 7 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023))
2. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Svalbardbudsjettet 2023
(Innst. 17 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023))
3. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Forsvarsdepartementet
(Innst. 110 S (2022–2023), jf. Prop. 18 S (2022–2023))
4. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Justis- og beredskapsdepartementet
(Innst. 113 S (2022–2023), jf. Prop. 20 S (2022–2023) kap. 480 og 481 og romertall II)
5. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Utanriksdepartementet
(Innst. 112 S (2022–2023), jf. Prop. 29 S (2022–2023))
6. Innstilling fra finanskomiteen om Skatter, avgifter og toll 2023
(Innst. 3 S (2022–2023), jf. Prop. 1 LS (2022–2023), Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023))
7. Innstilling fra finanskomiteen om skatter, avgifter og toll 2023 - lovsaker
(Innst. 4 L (2022–2023), jf. Prop. 1 LS (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023))
8. Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag frå stortingsrepresentantane Olve Grotle, Linda Hofstad Helleland, Erlend Svardal Bøe, Bård Ludvig Thorheim, Helge Orten og Ove Trellevik om at det ikkje skal innførast normprissystem ved grunnrenteskatt på havbruk
(Innst. 127 S (2022–2023), jf. Dokument 8:38 S (2022–2023))
9. Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i skatteleven (endret formuesverdsetting av akvakulturtillatelse for inntektsåret 2022)
(Innst. 111 L (2022–2023), jf. Prop. 30 L (2022–2023))
10. Referat

Presidenten [10:00:08]: Representanten Dag-Inge Ulstein, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:

For Aust-Agder: Steinar Rørvik

For Hordaland: Terje Kollbotn

For Møre og Romsdal: Kim Thoresen-Vestre

For Nordland: Hans Gunnar Holand

For Oslo: Sofie Høgestøl

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om permisjon for representanten Jorodd Asphjell i tiden fra og med 14. til og med 16. desember for å delta på presidiumøte i Nordisk råd samt styremøte i den sosialdemokratiske gruppen i Nordisk råd i København.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Kristian Torve, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten [10:00:49]: Representanten Seher Aydar vil framsette et representantforslag.

Seher Aydar (R) [10:01:03]: På vegne av representantene Marie Sneve Martinussen, Mímir Kristjánsson og meg selv fremmer jeg forslag om å sikre at ingen settes i økonomiske vansker på grunn av gebyrer og in-kassokrav fra helseforetakene.

Presidenten [10:01:16]: Representanten Lan Marie Nguyen Berg vil framsette to representantforslag.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [10:01:32]: På vegne av representanten Kathy Lie og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om å endre regelverket til parkeringstillatelse for forflytningshemmede.

På vegne av representanten Kristoffer Robin Haug og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om økt satsing på kvinnehelse.

Presidenten [10:01:53]: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Valg av settepresident

Presidenten [10:01:54]: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten foreslår Liv Kari Eskeland. – Andre forslag foreligger ikke, og Liv Kari Eskeland anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag om nødvendig fortsetter utover kl. 16.

Etter ønske fra utenriks- og forsvarskomiteen vil sakene nr. 1–5 bli behandlet under ett.

Sak nr. 1 [10:02:24]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Utenriksdepartementet mv. (rammeområde 4) og Forsvarsdepartementet mv. (rammeområde 8) (Innst. 7 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023))

Sak nr. 2 [10:02:45]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Svalbardbudsjettet 2023 (Innst. 17 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023))

Sak nr. 3 [10:02:55]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Forsvarsdepartementet (Innst. 110 S (2022–2023), jf. Prop. 18 S (2022–2023))

Sak nr. 4 [10:03:03]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 113 S (2022–2023), jf. Prop. 20 S (2022–2023) kap. 480 og 481 og romertall II)

Sak nr. 5 [10:03:22]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Utenriksdepartementet (Innst. 112 S (2022–2023), jf. Prop. 29 S (2022–2023))

Presidenten [10:03:33]: Etter ønske fra utenriks- og forsvarskomiteen vil presidenten ordne debatten slik:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 20 minutter, Senterpartiet 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Rødt 5 minutter, Venstre 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Kristelig Folkeparti 5 minutter.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil sju replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Ine Eriksen Søreide (H) [10:04:15] (komiteens leder): Mens vi står her, protesterer modige iranere for

den grunnleggende friheten og retten alle mennesker har til å bestemme over sitt eget liv. Risikoen de tar ved å gjøre opprør mot et undertrykkende regime, er enorm. Demonstrantene trues, fengsles, utsettes for vold og henrettes. Vår støtte til demonstrantene er svært viktig. I går vedtok EUs utenriksministre nye sanksjoner mot regimet i Iran, og jeg forventer at Norge slutter seg til dem.

Hele dette året har vært preget av Russlands fornyede angrep på Ukraina. Krigens brutalitet øker i intensitet og styrke, og det ukrainske folkets lidelser blir ekstreme denne vinteren. Fordi Putin mangler alternativer for militær framgang på bakken, angriper russiske styrker sivil infrastruktur og ødelegger effektivt strøm og vannforsyning, bomber boligblokker og gjør livet så ulevelig som overhodet mulig.

Ferske tall fra Verdensbanken viser at 40 pst. av alle boenheter og 50 pst. av all energiinfrastruktur i Ukraina nå er ødelagt. Putin forsøker å ødelegge den ukrainske nasjonen, kulturen og historien. Men i motsetning til hva Putin forventet, har dette bare økt ukrainernes kampvilje og motstandskraft. Ukrainernes mot og det sterke sivilsamfunnet lar seg ikke knekke.

Russlands brutale overfall på Ukraina som suveren stat handler om historie, imperialisme og revisjonisme. Allerede i 2007 holdt Putin en tale på sikkerhetskonferansen i München der han beskrev oppløsningen av Sovjetunionen som en katastrofe og en ydmykelse. Han har aldri akseptert oppløsningen og mener, helt uten legitimitet, at Russland har rett til å øve avgjørende innflytelse over de tidligere sovjetrepublikkene – det såkalt nære utland. I Putins øyne skal de ikke få ta politiske valg som går på tvers av russiske interesser, og ha den selvsagte rett alle land har til å velge sin egen sikkerhetspolitiske tilknytning.

Det er ingenting i Putins tenkning som tyder på at denne krigen snart er over. Tvert imot er det all grunn til å forvente at krigen vil fortsette. Allerede i 2014 begynte Russland sin krigføring i Ukraina etter annekasjonen av Krim. De har vist at de er villige til både å ta stor politisk og militær risiko og stå lenge i en krig.

Vår forpliktelse til å stå sammen med ukrainerne, ikke bare denne vinteren, men også de neste vintrene, er tydelig. Regjeringa har i budsjettforliket varslet en langsiktig støttepakke for Ukraina. Høyre ba om at regjeringa allerede fra starten involverte Stortinget for å søke et bredt forlik som kan stå seg over flere år og skiftende storting, og er veldig glad for at regjeringa responderte på det. Partiene hadde et første møte med statsministeren på fredag, og det var et godt møte. Partiene har en tydelig forventning om videre involvering og opplever at statsministeren inviterer til det. Behovene i Ukraina omfatter akutte reparasjoner og storskala systemrekon-

struksjon, våpenhjelp, humanitær bistand, drift av staten og gjenoppbygging i et omfang av historiske proporsjoner. Verdensbanken anslår at Ukrainas BNP vil gå ned med mellom 35 og 40 pst. i 2022. Anslagene oppdateres nå, og nettopp den systematiske ødeleggelsen av sivil infrastruktur drar BNP ytterligere og raskt ned.

I desember 2021, for ett år siden, var fattigdomsraten i Ukraina under 5 pst. I dag er den ca. 35 pst., og innen utgangen av neste år anslås den av Verdensbanken til å overstige 50 pst. For Høyre er det avgjørende at bidraget vi gir, må være betydelig fordi vi er et land som har mulighet til å gi et betydelig bidrag. Like viktig er det at støtten er langsiktig, og at vi forplikter oss over år. Nettopp fordi situasjonen er prekær, må det både planlegges for og igangsettes umiddelbar og akutt hjelp til å reparere ukrainsk energi- og vannforsyning og boliger. Norge må jobbe gjennom anerkjente internasjonale aktører og koordinere veldig tett med nære allierte og partnere.

Når flere hundre milliarder kroner skal brukes på å støtte gjenoppbygging av Ukraina, er det også viktig å ha oppmerksomhet på korrupsjonsrisiko, kapasitetsbygging og kontroll. Den langsiktige støtten må også omfatte våpen og militært materiell. Behovene for militær støtte til Ukraina opphører ikke den dagen Russland avslutter sin brutale krigføring i Ukraina.

Det pågår nå et arbeid internasjonalt for å samle bred støtte til et spesialtribunal for å få stilt russiske krigsforbrytere til ansvar. Straffrihet er et stort problem og bidrar dessverre til å undergrave folkeretten. Det er veldig viktig at Norge støtter aktivt opp om arbeidet med å straffe krigsforbrytere. Russland ignorerer alle krigens regler, og det internasjonale samfunnet må vise at det får konsekvenser.

Krigen i Ukraina påvirker naturlig nok hele verden på ulike måter. Allerede før krigen var det en matvarekrise, og den har blitt forsterket nå. I dag anslår Verdens matvareprogram at rundt 820 millioner mennesker, ca. 1 pst. av verdens befolkning, ikke får i seg nok daglig næring. I dette perspektivet mener jeg også det er ganske underlig at regjeringa i budsjettforliket med SV kutter 120 mill. kr i bevilgningen til Verdens matvareprogram. Det kommer til å bli veldig viktig å støtte opp både om Ukrainas naboland og om andre land i verden som rammes hardt av mat- og energikrise. Når krisene forsterker hverandre sånn som nå, er veien fra framgang til tilbakeslag kort. Det har mange dimensjoner ut over fattigdom, dimensjoner som endrer samfunnsstrukturer i negativ retning: Færre barn får gå på skole, og flere jenter giftes bort og får barn mens de er barn. Likestillingen settes i revers, jobber forsvinner, og migrasjonen øker. Faren for radikaliserings er allerede stor mange steder.

Vi går også en hard vinter i møte i Europa, og selv om prisene nå øker brått på det meste, forventer også Det internasjonale energibyrået at situasjonen vil bli enda verre neste vinter.

Vi må håndtere et mer komplekst og uforutsigbart trusselbilde i Europa, og heller ikke Norge er immunt mot påvirkningsoperasjoner, sabotasje og etterretning. Dette har også etterretnings- og sikkerhetstjenestene våre pekt på over tid. Akkurat nå er også bruken av energi som våpen noe av det som er mest effektivt fra Putins side, både direkte i krigen i Ukraina og også for å skape frykt, kaos og press i europeiske land.

I dag er norske styrker på vakt hjemme og ute med et nytt alvor over tjenesten. En av komiteens reiser denne høsten har vært til Finnmark landforsvar. Der har vi møtt reflekterte og dyktige soldater som skjønner hva denne oppgaven innebærer. Når de står vakt på grensen, er sammen med våre allierte i Litauen eller opprettholder kontrollen over luft- og sjøterritoriet vårt, gjør de det på våre vegne for at vi skal være trygge. Alle våre soldater fortjener stor anerkjennelse og en takk.

De sikkerhetspolitiske endringene vi ser rundt oss, er både omfattende og varige. I dette bildet er det naturlig å snakke om Finlands og Sveriges inntreden i NATO. Det er veldig viktig at de to siste landene nå ratifiserer raskt. Dette vil ha stor betydning for NATO som helhet, for europeisk sikkerhet og for regional sikkerhet. Det gir oss noen enorme muligheter til samarbeid, samtidig som vi også tidvis kommer til å ha et ulikt strategisk utsyn over Østersjøregionen og nordområdene. Men først og fremst vil det koble aksene mellom nordområdene og Østersjøen på en måte som Norge også har tatt til orde for i lang tid. De nye rammebetingelsene med finsk og svensk medlemskap er ett av mange temaer som naturlig må reflekteres i både forsvarskommisjonens rapport og forsvarssjefens fagmilitære råd, som ventes til våren, sammen med bl.a. de sikkerhetsfaglige rådene fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet.

Økningene i forsvarsbudsjettet som følge av krigen i Ukraina har vært riktige og nødvendige, men det er ikke nok. Høyre foreslo i sitt alternative budsjett en styrking av forsvarsbudsjettet på ca. 1,4 mrd. kr, til bl.a. forsert anskaffelse av ammunisjon, en forsert personellopptrapping, flere instruktører på Forsvarets høgskole for å kunne utdanne det økte opptaket, og vi reverserer kuttet til utvikling av norsk forsvarsteknologi. Men vi la også inn midler til økt produksjon av ammunisjon i Norge. Nammo er én av få ammunisjonsprodusenter i Europa, og for både vår egen beredskap, alliertes beredskap og muligheten til å donere ammunisjon til Ukraina må produksjonskapasiteten økes. Vi inviterer i dag Stortinget til å støtte dette forslaget.

Når 2022 går inn i historiebøkene om få dager, avsluttes også vår to år lange periode i FNs sikkerhetsråd. Det har utvilsomt vært en periode preget av krig, konflikt og dramatikk. Vi skal ha en egen redegjørelse og debatt om dette i januar, men jeg vil også i dag få si at jeg mener det var riktig at Norge søkte dette ansvaret og bidro i en eksepsjonelt vanskelig tid.

Presidenten [10:14:12]: Vil representanten ta opp forslag?

Ine Eriksen Søreide (H) [10:14:14]: Absolutt!

Presidenten [10:14:15]: Representanten Ine Eriksen Søreide har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Åsmund Aukrust (A) [10:14:39] (ordfører for sak nr. 5): «Fred over jorden», synger vi i en av de fineste julesangene. Når vi de neste ukene kommer til å synge den over hele Norge, tror jeg mange vil gjøre det med et ekstra alvor, for i år er det ikke fred over jorden.

I Syria går vi inn i det ellefte året med borgerkrig. I Afghanistan er Taliban tilbake ved makten. I Iran møtes demonstrantene med vold og henrettelser. Konflikten mellom Israel og Palestina er mer fastlåst enn på lenge, og det er før vi får den kanskje mest ytterliggående regjeringen i Israels historie. For vår del er det mest av alt krig i Europa.

Rett utenfor våre vinduer er det en brutal og ulovlig angrepskrig. Vårt naboland Russland har gått til krig mot et annet naboland. Det er krig, krigsforbrytelser, overgrep og drap hver eneste dag. Derfor vil 2022 bli stående igjen i historiebøkene. Ukrainerne har vist en heltemodig motstandskraft. De forsvare sitt land, og de forsvare våre verdier. Det er demokrati mot diktatur. Krigen er fryktelig brutal. Tusenvis av mennesker er drept, millioner er drevet på flukt, og selv om Ukraina stadig vinner land, er det mange steder i Ukraina som blir stadig farligere fordi bombene faller mer tilfeldig, og fordi målene er sivil infrastruktur. I Kyiv er store deler av byen ofte uten både vann og strøm, og til helgen er det meldt 10 minusgrader. Ukraina går en svært kald vinter i møte.

Jeg vil takke alle de andre partiene på Stortinget for at vi har hatt et veldig godt samarbeid i en ekstraordinær tid, og for at vi raskt kunne fatte avgjørende beslutninger. Det er viktig at vi sammen kom fram til at det var riktig å sende våpen, slik at Ukraina kunne forsvare seg. Norge bidrar stort og vil fortsette å gjøre det. I helgen var det mange av oss som møtte nobelprisvinnerne. Lederen for det ukrainske senteret for sivil beredskap, Oleksandra Matvijsjuk, startet sitt innlegg med å si at det kanskje var et uvant budskap fra en menneskerettsaktivist, men at det aller viktigste i tiden som kommer, er at de fortsatt får mer våpen til Ukraina.

Norge skal fortsette å støtte Ukraina, med våpen og humanitær hjelp, ved å ta imot flyktninger og ved å gi støtte til gjenoppbygging. Sammen med vår budsjett-partner, SV, har regjeringen sagt at vi vil ta initiativ til en storstilt satsing for Ukraina. Den skal være stor og flerårig, og det er et mål å ha en så stor støtte på Stortinget som mulig. Som komitélederen refererte, hadde statsministeren et møte med alle partiene forrige fredag. Det var fint å se at det er stor oppslutning om å gå sammen om støtten til Ukraina. Dette er et ekstraordinært løft som kommer til å kreve mye av oss.

I utenrikspolitikken er vi enige om mye, og det er bra for et land som Norge. Men det er også skiller mellom oss når det gjelder hva som prioriteres, og hva man våger. Vi har tatt initiativ til afghansk freds- og forsoningsdialog i Oslo fordi landet står på randen av en humanitær katastrofe. Vi har gjort sosial ulikhet til en hovedprioritet i vår utenriks- og utviklingspolitikk. Denne regjeringen har også gjort Norge til en tøffere og sterkere stemme for likestilling og kvinners rett til å bestemme over egen kropp. Her foregår det en verdikonflikt i verden, og Norge skal og må være en viktig stemme i alle diskusjoner hvor dette snakkes om.

Vi har også innført merking av varer fra okkupert palestinsk jord, noe den forrige regjeringen burde ha gjort, men som de valgte å legge i en skuff. Vi gjør klima og energi til en storsatsing for Norge og lover å doble klimainnsatsen innen 2026. Klima er og forblir den største utfordringen i vår tid. På klimatoppmøtet var mangelen på klimafinansiering et av de største problemområdene, og i det budsjettet vi i dag diskuterer, har Høyres forslag til svar vært at Norge skal kutte nær 1 mrd. kr til internasjonalt klimaarbeid – til regnskog, fornybar energi og klima- og naturarbeid. Heldigvis vil flertallet noe annet, det vil tvert imot gjøre klima til en av våre viktigste prioriteter, både hjemme og ute i verden.

Dette er et godt bistandsbudsjett. Det blir i dag gitt nesten 3 mrd. kr mer i bistand enn i noe statsbudsjett vi har vedtatt tidligere, og det er før den ekstraordinære støtten til Ukraina.

La meg avslutte med å få takke – gjennom våre tre ministre, som er til stede – alle dem som står på for Norge, de som er utsendte diplomater, de som reiser ut med flagget på uniformen, og de som driver solidaritets- og hjelpearbeid for oss alle sammen. Jeg vil avslutte med å si at det i år passer å gi en spesiell takk til alle dem som tjenestegjør for oss i Kyiv og Ukraina, som har hatt et tøft år bak seg, og som skal vite at Norge står bak dem. De fortjener en ekstra takk og en riktig god jul.

Bengt Fasteraune (Sp) [10:19:58]: Krig i Europa, globale pandemier og klimaendringer og kampen om energi, spesielt grønn energi, skaper utfordringer i både

utenriks- og innenrikspolitikken. Den sikkerhetspolitiske situasjonen er drastisk endret som følge av Russlands ulovlige angrepskrig mot Ukraina. Russlands angrep er et angrep på demokrati og frihet. Samtidig har krigen globale ringvirkninger i form av prisvekst, nød og matmangel.

Norges utenrikspolitikk skal ivareta norske interesser, hvor hovedlinjene ligger fast, herunder en sterk oppslutning om FN og folkeretten, medlemskapet i NATO, EØS-avtalen og at Norge ikke er medlem av EU. Norge skal vise solidaritet med mennesker i nød og gå foran i kampen mot fattigdom og sult. Kampen mot globale forskjeller og for global matsikkerhet er viktigere enn noen gang. Der marginene er minst, er konsekvensen størst.

Norge har bidratt med omfattende politisk, sivil, militær og humanitær støtte til Ukraina. I budsjettet for 2023 foreslår regjeringen å trappe opp bistanden til Ukraina ytterligere, styrke arbeidet med matsikkerhet, klimatilpassing, menneskerettigheter og likestilling. I tillegg samles innsatsen for flyktninger og fordrevne for å se humanitær bistand og langsiktig utvikling i sammenheng. Dette er et budsjett hvor Norge stiller opp for Ukraina og møter de globale ringvirkningene av krigen. Samtidig viderefører vi i stor grad innsatsen i resten av verden.

Russlands angrepskrig har endret de sikkerhetspolitiske rammebetingelsene, også i Norges nærområder. Dagens situasjon understreker viktigheten ved å styrke Norges forsvarsevne langs de tre hovedlinjer Stortinget allerede har sluttet seg til: den nasjonale forsvarsevnen, det kollektive forsvaret i NATO og bilateral støtte og forsterkninger fra nære allierte. Forsvaret skal ivareta Norges sikkerhet, trygghet og handlefrihet, våre interesser og verdier. Norge må ha et nasjonalt og selvstendig forsvar med egnede kapasiteter på land, i luft, på sjø og i det digitale rom. Medlemskapet i NATO er en bærebjelke i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk.

Tidligere i år la regjeringen fram en stortingsmelding som tok for seg prioriterte endringer, status og tiltak i forsvarssektoren. Stortingsmeldingen viser til umiddelbare tiltak langs fire linjer. Det er å styrke Forsvarets reaksjonsevne og tilstedeværelse i nord, styrke evne til mottak og samvirke med allierte og nordiske partnere, styrke beredskap for krise og krig og styrke utholdenheten.

Budsjettet for 2023 prioriterer nasjonal trygghet og beredskap og justerer fordelingen mellom investering og drift for å sikre et sterkt nasjonalt forsvar som svarer til kursjusteringen som ble lagt fram i Meld. St. 10 for 2021–2022.

Nordområdene er Norges viktigste strategiske områder. Her har Norge en langsiktig ambisjon om forutsigbarhet og stabilitet. Regjeringen fortsetter i 2023 å styr-

ke situasjonsforståelsen og nasjonal kontroll gjennom å øke bevilgningen til Etterretningstjenesten utover det som langtidsplanen for forsvarssektoren legger opp til.

Personell er Forsvarets viktigste ressurs, og de ansatte i Forsvaret skal ha gode arbeids og boforhold. I tillegg til utbedring innen kaserner og kvarter betyr satsingen også en økning av antall ansatte, en forsering av personellopptrappingen og en økning av antall skoleplasser ved Forsvarets krigsskole. Heimevernets struktur skal øke, slik at soldatene skal få mer midler til øving, trening og kompetansebygging gjennom mer kursing, spesielt av befal. Det er svært viktig at økningen av områdestrukturen skjer gradvis over flere år. Slik sikrer vi at nytt personell blir tatt imot på en skikkelig måte, får det utstyret de trenger, og gis mulighet for tilstrekkelig trening.

En styrking av Heimevernet gjenspeiler vår ambisjon om å trappe opp innsatsen for nasjonal beredskap og samfunnssikkerhet. Samtidig er det avgjørende med tett koordinering på tvers av sektorer. I dag jobber Forsvaret, bl.a. ved hjelp av Heimevernet, sammen med politiet, for å sikre kritisk infrastruktur, landanlegg og installasjoner på norsk sokkel. I tillegg bidrar allierte med patruljering, overvåking og kontroll i de samme områdene. Felles oppdragsløsning ved sivile og militære objekter er et nødvendig samarbeid.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:25:13]: «What a difference a year makes». Fjorårets budsjettdebatt ble avholdt i et relativt fredfullt Europa. Krig var noe som var forbeholdt andre kontinenter, og berørte kun stormaktene og de som var direkte involvert i krigshandlingene. Selv om enkelte hadde ambisjoner om å gjøre seg relevante, angikk ikke disse konfliktene Norge, og folk flest lot seg ikke engasjere.

Nå har krigen kommet til Europa – til oss. Det er en helt meningsløs krig som har kostet titusenvis av unge menn livet. Den kan vinnes militært, men den gjør varig fred nærmest utenkelig. Russland og Ukraina vil geografisk forbli der de er, og forbrødring over landegrensene vil måtte tilhøre senere generasjoner.

Fremskrittspartiet støtter opp under alle EU-sanksjoner og støtter regjeringens linje. Vi vil at Norge bidrar både med våpenhjelp og humanitært. Vi har også fremmet et forslag i Stortinget hvor vi ber regjeringen bruke bistandsbudsjettet aktivt, slik at vi fryser bistand til land som i FN avsto fra å fordømme Russlands angrep på Ukraina. Det er et forslag som ikke koster penger, men som har stor symbolverdi, og som vil styrke Ukraina og svekke Russland betydelig sikkerhetspolitisk.

Det er i dette terrenget norsk sikkerhets- og forsvarspolitikk vil måtte utformes i årene fremover. NATO er igjen militært relevant i det området den ble etablert for å beskytte.

Kollektiv militær innsats i NATO-regi på andre kontinenter synes i dag helt utenkelig. Kampen mot terror vil ikke foregå gjennom invasjon og massiv bruk av militær makt. NATO vil heller ikke stå parat til å beskytte mennesker mot overgrep og lidelser. Som allianse vil vi, og bør NATO, forholde seg til artikkel 5.

Russlands uprovoserte militære angrep på Ukraina betyr at norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk må tegnes på nytt. Det evige mantraet om at norsk sikkerhetspolitikk ligger fast, har ikke lenger mening. Når alle forhold rundt oss endrer seg, er det åpenbart at vi må tilpasse oss nye realiteter. På kort tid har vi fått økt amerikansk tilstedeværelse på norsk jord, svensk og finsk medlemskap i NATO og økt aktivitet i nordområdene, samtidig som vi har gjort erfaringer fra Russlands militære fiasko i Ukraina.

Forsvarssjefens fagmilitære råd og forsvarskommissionens rapport, som kommer på nyåret, har dannet grunnlaget for Forsvarets fremtidige struktur. Strukturen må tilpasses nye realiteter, og kapabilitetene må innrettes deretter. NATOs kollektive forsvar og behov må inngå i dette.

Det skal sies at det har vært knapt med tid, men regjeringens forslag til forsvarsbudsjett tar ikke inn over seg de nye realitetene, og pengene er planlagt benyttet for å finansiere strukturen slik den fremgår i den siste langtidsplanen. Til tross for at den er vedtatt i Stortinget, er det ikke gitt at den er like relevant i dag.

Regjeringen har påpekt at forsvars- og sikkerhetspolitikken er det aller viktigste. I et slikt perspektiv er det selvmotsigende at budsjettet vedtas i henhold til presenter av BNI. Forsvarets budsjett må måles i kampkraft, og det må være militærfaglig begrunnet. Det må samtidig være behovsstyrt. Dette kan skje ved en overslagsbevilgning, men det er mer relevant at det opprettes et forsvarsfond som kan finansiere investering og strukturrendringer over flere år.

Regjeringen påtar seg et stort ansvar når de velger å redusere satsingen på forsvarsindustriell FoU med 50 mill. kr. I en tid hvor nasjonal teknologiutvikling og europeisk samarbeid om utvikling av avansert våpenteknologi er viktigere enn noen gang, velger regjeringen å stramme inn villkårene og mulighetene for norsk forsvarsindustri til fortsatt å være en ledende aktør for å videreutvikle teknologi gjennom et europeisk samarbeid.

Medlemskap i Det europeiske forsvarsfondet, EDF, kommer med noen forpliktelser. Kuttet i FoU viser at regjeringen ikke forstår betydningen av samspillet mellom forsvarsindustrien og myndighetene. Norske bedrifter har innenfor rammen av EDF konkurrert seg til oppdrag til en verdi av om lag 500 mill. kr. Det offentlige bidraget til EDF har vært i underkant av 300 mill. kr. Med andre ord: 300 mill. kr er investert, og 500 mill. kr, pluss høyteknologi, sterkere europeisk forsvars- og

forskningssamarbeid og nye potensielle arbeidsplasser, er tilbakeført året etter. Fremskrittspartiet øker derfor denne posten med 8 mill. kr.

Bistandsbudsjettet er finansiert på samme ukloke måte som forsvarsbudsjettet, og her er det prosentene som rår. Den mest barmhjertige bevilger 1 pst. eller mer. Den minst barmhjertige, og egoistiske, bevilger minst. Kristelig Folkeparti er best, og Fremskrittspartiet er verst. På lik linje med at man ikke ser på kampkraft i bevilgningen til Forsvaret, ser man ikke på resultatoppnåelse i bistanden. Vi vet faktisk heller ikke hva vi skal måle. Det vi imidlertid vet, er at norsk bistand aldri har ført til at et land har blitt uavhengig av bistand – kanskje med unntak av Sør-Korea. Alle landene har blitt mer avhengig av bistand. Samtidig har det aldri vært mer fattigdom, sult, korrupsjon, undertrykking, religiøs fanatisme og en større strøm av flyktninger enn i dag. Så vi kan slå fast at bistanden ikke – ikke – har makroøkonomisk effekt.

Globalt øker befolkningen med 200 000 mennesker hver eneste dag. Det tilsvarer 8 000 mennesker i timen. Økningen er utelukkende i fattige land. Det er verdens aller største utfordring. Hvert år avholdes globale klimatoppmøter, og i disse sammenhengene presenterer Norge seg som verdensmestre i klimagasskutt. Hva om Norge utfordrer all politisk korrekthet og tar initiativ til et globalt toppmøte for å snakke om befolkningstilveksten?

Fremskrittspartiet er ingen prinsipiell motstander av bistand. Vi ønsker å gi bistand der den har dokumentert effekt. Vi er ikke villige til å dele ut penger til mennesker som i neste omgang blir enda mer avhengig av bistand, og til at avhengigheten går i arv. Fokuset må alltid være at land blir selvforsynte og bærekraftige.

Ingen vil mene at Navs suksess skal måles etter hvor mye som gis ut i offentlige overføringer, og slik bør heller ikke bistand vurderes. En sosial ytelse vil bli betraktet som vellykket dersom noen etter hvert greier seg uten den. Mottak av ytelser kan ofte føles nedverdiggende for dem som mottar dem. Enhver som ikke lenger har et slikt behov, er en seier for den enkelte og for norsk sosialpolitikk, og på samme vis bør man vurdere bistand og bistandspolitikken.

Fremskrittspartiet vil imidlertid alltid prioritere nødhjelp, og vi styrker derfor nødhjelp utover regjeringen på det feltet. Det samme gjelder også Ukraina. Vi vil gi nødvendig nødhjelp, og vi vil yte bistand til at Ukraina kan bygge opp sin infrastruktur, som igjen vil gjøre landet økonomisk uavhengig.

Vi ønsker også flyktninger fra Ukraina velkommen. Våre nærområder er vårt ansvar. Samtidig vet vi at mennesker som står oss nærmest kulturelt, raskt vil bli bidragsyttere i det norske samfunnet. At mange av flykt-

ningene har et ønske om å returnere til hjemlandet når beskyttelsesbehovet ikke lenger er til stede, viser i praksis hvordan flyktningkonvensjonen er tiltenkt å fungere. Og det står respekt av at ukrainske menn blir værende for å kjempe for landets frihet, og at det er kvinner og barn som reiser. Det står i sterk kontrast til migranter som søker til Norge fra andre kontinenter i dag.

Regjeringens prestisjeprojekt om å sitte i FNs sikkerhetsråd går mot slutten. Norge har i årevis brukt millioner av kroner for å markedsføre landets kandidatur, men i klassisk FN-ånd er avstemning om et sete i Sikkerhetsrådet hemmelig, slik at offentligheten aldri får vite hvilke land som lot seg overbevise om at Norges kandidatur var det beste. Det må ha vært spennende år å sitte i Sikkerhetsrådet. Embetsfolk og byråkrater har hatt interessante dager, og utallige notater er blitt skrevet. Det største og mest skjellsettende øyeblikket var da statsminister Støre fikk lede møtet. Det blir litt nedtur å gå tilbake til det gamle og trauste nå, men det er liten tvil om at Norge har hatt stor nytte og stort utbytte av å sitte i rådet, og at vi nå er mer respektert enn noen gang. Hvorvidt vanlige folk har hatt nytte av dette, inngår neppe i evalueringen i etterkant, som vi skal få neste år.

Regjeringen har valgt å innføre en offensiv politikk når det gjelder fredsforhandlinger. Det mest spektakulære var invitasjonen til terroristene i Taliban til samtaler på fredfylte Soria Moria i Holmenkollen – og med staselig transport, må vite. Der ble det inngått løfter om kvinners rett til utdanning og til å delta i arbeidslivet. Kvinner skulle sågar få lov til å gå utendørs uten mannlig eskorte og ikke påtvinges heldekkende burka. Som motytelse skulle Norge være raus med å yte bistand. Slik gikk det som kjent ikke. Taliban styrer enda mer brutalt og hensynsløst enn noen gang. Norges kvinnekamp var imidlertid hul, og uten mening. Det visste naturlig nok Taliban. Norsk bistand fortsetter å flomme inn i landet. Den kanaliseres i dag via FN. Samtidig hevder utenriksministeren, helt uten dokumentasjon, at akkurat Norges bistand ikke går til Taliban. De pengene kommer visstnok fra en annen vestlig lomme.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten [10:34:17]: Representanten Christian Tybring-Gjedde har tatt opp forslaget han refererte til.

Ingrid Fiskaa (SV) [10:34:26]: Verda opplever ei sterk auke i svolt, ekstrem fattigdom og ulikskap. I 2023 kan det for første gong i nyare tid bli produsert mindre mat enn det me treng for å metta befolkninga i verda, og talet på menneske som vil trenga naudhjelp, vil auka dramatisk. Det er i seg sjølv ein katastrofe for dei menneska og lokalsamfunna som blir ramma. Det er òg ei grunnleggjande utfordring for vår sikkerheit.

Dei globale krisene merkast òg her, men Noreg er blant dei landa som har kome best ut. Russlands brutale krigføring har me til og med tent på, ved at gassprisane har auka kraftig. SV meiner derfor at Noreg bør bruka ein del av desse ekstraordinære inntektene til å motverka svolt og fattigdom og dermed investera i ei tryggare verd for alle. I vårt alternative statsbudsjett går me inn for eit høgprisbidrag på gass som skal finansiera eit solidaritetsfond, og med det vil bistandsbudsjettet utgjera 1 pst. av BNI.

Eg vil takka regjeringspartia for å koma oss i møte i denne saka. I budsjettforliket blei SV, Arbeidarpartiet og Senterpartiet einige om å etablera eit rammeverk for langsiktig støtte til Ukraina og å auka bistand og humanitær hjelp for å avbøta konsekvensane av krigen i fattige land.

Folkeleg mobilisering har spelt ei avgjerande rolle i utvikling av demokrati og velferdsstat i Noreg. På same vis avheng utjamning i utviklingsland av sosiale bevegelser. Krigen i Ukraina, det iranske regimet sin valdsbruk mot demonstrantar og Talibans undertrykking av kvinner er eksempel på at demokrati og menneskerettar er under sterkt press verda over. Fred og demokrati er avhengig av eit sterkt sivilsamfunn. SV vil derfor styrkja støtta til sivilsamfunn, menneskerettsaktivistar og demokratibevegelser og til freds- og nedrustingsarbeid.

Me lever i ei tid med krig i Europa, aukande spenning og stormaktsrivalisering. Det gjer det viktigare å investera i internasjonalt samarbeid og internasjonal solidaritet, og det gjer det viktigare å prioritera rett i forsvarspolitikken. SV vil ha eit sterkt nasjonalt forsvar. Eit sterkt nasjonalt forsvar som handhevar vår suverenitet på landjorda, på havet og i lufta, medverkar både til å tryggja norsk politisk handlingsrom, til god forvaltning av naturressursar og til låg spenning i nærområda våre.

Skal me få til det, må me satsa på folka i Forsvaret. Forsvaret må ha nok soldatar og befall, og personellet må ha rett kompetanse. Det er òg Forsvarets største utfordring i dag. Erfarne folk er i ferd med å forlata Forsvaret. Samtidig som me må sikra at dei har gode nok vilkår til at dei vil bli verande, må det òg rekrutterast nytt personell. SVs alternative statsbudsjett føreslår fleire soldatar og befall i Heimevernet og fleire årsverk i Forsvaret. SV føreslår òg å kalla inn ein større del av kvart årskull vernepliktige til fyrstegongsteneste.

SV registrerer at den førre regjeringas politikk for konkurranseutsetjing og privatisering av ulike funksjonar i Forsvaret framleis legg sterke føringar for verksemda i Forsvaret. Dette er uklokt både med tanke på å sikra kompetent og nok personell i Forsvaret og med tanke på sikkerheit og beredskap. Auka etterretningstrussel og risiko for hybride angrep gjer det særleg viktig å halda kontroll over sentrale IKT-funksjonar i Forsvaret. SV

meiner at den planlagde privatiseringa gjennom MAST-programmet må stoppast. Drift og vedlikehold av IKT-system må skje i Forsvarets eigen regi. Skal Forsvaret klara å halda på og rekruttera eige IKT-personell, trengst det ei tydeleg satsing på Cyberforsvaret.

SVs alternative budsjett inneheld òg ei styrking av flystasjonen på Andøya og Luftforsvarets skulesenter på Kjevik. Andøya flystasjon vil framleis vera avgjerande for å ha operative maritime overvåkingsfly og må haldast i god stand. Luftforsvarets skulesenter på Kjevik utdannar Forsvarets flyteknikarar, ein kompetanse det allereie er kritisk mangel på. Ei flytting av utdanninga til Værnes vil innebera ei dramatisk svekking av denne kompetansen og vil i praksis kunna setja mange av flya på bakken.

SVs alternative budsjett ville ha bidrege til å gje oss auka forsvarsevne, meir sikkerheit, meir demokrati og sterkare sivilsamfunn verda over. Det er ikkje SV sitt budsjett me vedtek i dag, men budsjettforliket med regjeringa tek oss samla sett i rett retning.

Eg tek opp forslaget SV er med på.

Presidenten [10:39:27]: Representanten Ingrid Fiskaa har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Bjørnar Moxnes (R) [10:39:48]: Russlands ulovlige krig mot Ukraina viser at også vi må bygge et forsvar som kan sikre landets selvstendighet. Når det gjelder forsvarsevnen, er situasjonen dessverre ikke helt tipp topp, og det er fordi skiftende regjeringer og stortingsflertall gjennom flere tiår har bygd ned det nasjonale forsvaret ved at man har kuttet Hæren fra 160 000 ned til 10 000, halvert Heimevernet, lagt ned Sjøheimevernet og også redusert luftvernet til en brøkdel.

Samtidig har milliardene gått til utenlands krigføring, kriger som har destabilisert hele regioner og ført til millioner av flyktninger. Vi mener det er helt feil at norske soldater i 2023 skal risikere livet i Irak og øve på ørkenkrig i Jordan, når det er krig i Europa og vi mangler soldater og luftvern til å beskytte Norge.

I Rødts budsjettforslag øker vi bevilgningene til forsvarsformål med 700 mill. kr pluss at vi frigjør betydelige midler til å styrke forsvaret av Norge ved å kutte i krigsdeltakelse utenlands og i antall kampfly. Med de midlene styrker vi Heimevernet med 5 000 soldater. Vi øker øvingsmengden, reetablerer Sjøheimevernet og reetablerer Heimevernets avdeling HV-016. Vi styrker Hæren med oppbemanning og dedikert helikopterstøtte på Bardufoss, og vi starter anskaffelse av langtrekkende presisjonsartilleri.

I tillegg foreslår vi en kraftig oppgradering av Norges luftvernbeskyttelse av både sivilbefolkning og forsvarsanlegg, inkludert gjeninnføring av luftvern for hovedstaden.

En nedprioritering av Forsvarets viktigste ressurs, som er personellet, gir dårlige arbeidsvilkår, men også dårligere forsvarsevne. For å bøte på dette vil Rødt bl.a. øke antall årsverk med 500, starte reetablering av ettårig befalsskole i forsvarsgrenene, reversere konkurranseutsetting av renhold, stanse privatisering av vedlikehold og IKT og ikke minst prioritere å ta bedre vare på veteranene våre. Det er på høy tid å styrke forsvaret av landet og prioritere penger på dette, og det gjør vi i Rødts alternative statsbudsjett.

Rødt mener det ville vært dypt usolidarisk om en stat som i år tjener 891 mrd. kr mer enn budsjettet på olje og gass, skulle holde igjen på bistanden til land som sliter med å betale for den samme oljen og gassen. Derfor gjør Rødt i sitt budsjett det som er raskest og mest effektivt. Vi tilfører 14,3 mrd. kr mer til bistandsbudsjettet fra oljefondet. Dermed vil 1 pst. av norsk BNI gå til bistand, som Stortinget har vedtatt at det skal gjøre. Det finnes veldig få fagøkonomer som vil hevde og påstå at det vil drive opp prisene og drive opp rentene i Norge om vi er med på å avhjelpe sult på Afrikas Horn eller andre steder i verden.

I vårt budsjett går den økte rammen primært til kjernestøtte til FN-organisasjoner som UNDP, UNICEF og UN Women. Det går til økt støtte til sivilsamfunnet i landene det gjelder, deriblant kvinnebevegelse og fagbevegelse, og også til økt innsats for nedrustning og fredsarbeid.

I internasjonale klimaforhandlinger har regjeringen lovet at Norges årlige klimafinansiering skal nå 14 mrd. kr senest innen 2026. Regjeringens budsjettforslag mangler store beløp for å nå dette løftet. Det korrigerer vi ved å tilføre 1,5 mrd. kr i Rødts alternative budsjett.

Så har regjeringspartiene varslet en ny mekanisme for å sikre hjelp til Ukraina og til land som rammes av ringvirkningene av krigen. Det er bra, og det er veldig viktig, for i det opprinnelige budsjettforslaget fra regjeringen var det ingenting å rope hurra for der. Jeg etterspør i den forbindelse en garanti fra regjeringen om at 1-prosentmålet vil bli nådd i 2023. Med tanke på de ekstraordinære inntektene som den norske stat får av en global pris- og forsyningskrise, vil jeg også be regjeringen om å oppfylle dette målet, i tillegg til den bistanden som gis til Ukraina, som vi alle er enige om å gi. Det er et solidarisk bidrag som Norge både kan, bør og må ha råd til å stille opp med.

Presidenten [10:44:48]: Skal representanten ta opp forslag?

Representanten Bjørnar Moxnes har tatt opp det forslaget han refererte til – med tommel opp.

Guri Melby (V) [10:45:10]: Vi lever nå i en veldig urolig verden. Grunnleggende prinsipper om staters fri-

het til selv å velge demokrati og prinsipper om at konflikter skal løses gjennom internasjonalt samarbeid og diplomati, er under press. Derfor mener vi det er nødvendig at både utenriksområdet og forsvarsområdet må prioriteres i statsbudsjettet for 2023, og det er også to av hovedsatsingene i Venstres alternative budsjett. Vi prioriterer å øke finansieringen av langtidsplanen for Forsvaret med 850 mill. kr for å øke Forsvarets operative evne. Vi prioriterer også å øke bistandsbudsjettet med over 3,7 mrd. kr, der 1,75 mrd. kr går til bistand til land utenfor Ukraina.

Når det gjelder Ukraina, opplever jeg at alle partiene er enige om at vi må være på Ukrainas side, og at vi må stå sammen mot Russland. Jeg hadde ønsket at enda flere partier i sine alternative budsjetter for 2023 bevilget mer penger til Ukrainas heltmodige frihetskamp. Venstre foreslår en samlet økning i støtte til Ukraina på 4,83 mrd. kr, der rundt 2,8 mrd. kr går til våpen, ammunisjon og annet militært materiell.

De andre partiene har sikkert sett at Venstre har fremmet to løse forslag til innstillingene fra utenriks- og forsvarskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2022 under Utenriksdepartementet og under Forsvarsdepartementet. Jeg tenkte jeg skulle bruke resten av innlegget til å forklare grunnlaget for disse forslagene.

Som flere har nevnt her i dag, har Norge endt opp med en superprofitt som følge av krigen i Ukraina. Fra vi var samlet her i denne salen på samme tid i fjor, har Norge tjent 1 038 mrd. kr mer enn det vi forventet at vi skulle gjøre i 2022. Dette har vi hovedsakelig tjent på å selge gass, som jo Europa trenger sterkt, men det er viktig å ta en runde på hva vi bør bruke denne profitten på. Vi mener at det er riktig og nødvendig med en ekstraordinær overføring av inntekter direkte utløst av krigen i Ukraina til de ekstraordinære behovene utløst av Russlands brutale angrepskrig, både globalt og i Ukraina.

Jeg er veldig glad for regjeringens initiativ, sammen med SV, til et bredt forlik om langsiktig støtte til Ukraina og globale humanitære behov, og vi skal bidra til at det blir bred enighet om dette i Stortinget. Vi mener likevel det er behov for å øke støtten umiddelbart. Ved å vedta dette i forbindelse med nysalderingen kan hjelpen komme til Ukraina og til de enorme humanitære behovene globalt raskt, og vi kan hjelpe dem gjennom vinteren, der vi vet at behovene vil være enorme.

Derfor fremmer Venstre to løse forslag til innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2022 under Forsvarsdepartementet og innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2022 under Utenriksdepartementet – om å benytte nysalderingen til å gi ekstraordinær støtte til Ukraina og dem som globalt rammes av ringvirkningene av krigen.

Til Ukraina foreslår vi 25 mrd. kr til våpen, ammunisjon og annet materiell, og vi oppfordrer regjeringen til å vurdere å fordele støtten mellom International Fund for Ukraine, EU Military Assistance Mission to Ukraine og/eller Comprehensive Assistance Package for Ukraine. Vi foreslår 25 mrd. kr til sivil bistand, der vi oppfordrer regjeringen til å vurdere å fordele støtten mellom Verdensbankens The Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund, Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling og Røde Kors-bevegelsens arbeid i Ukraina. For å bidra til å dekke de globale humanitære behovene som har blitt forverret av krigen, foreslår vi 15 mrd. kr i kjernestøtte til Verdens matvareprogram, 5 mrd. kr til UNHCR benyttet til humanitære formål og 5 mrd. kr til UNICEF benyttet til humanitære formål.

Jeg vil gjerne understreke at jeg ikke ser på denne bevilgningen som en erstatning for det initiativet som regjeringen har tatt om en langsiktig gjenoppbyggingspakke. Dette er penger som går til å dekke akutte behov både i Ukraina og i regionen, særlig landene som grenser til Ukraina, som vi vet har enorme behov nå, men også andre land som er hardt rammet av den krisen vi står i.

Grunnen til at vi legger opp til denne bevilgningen, er at verden står i flere kriser samtidig, og at behovene er akutte. Vi mener at nysalderingen er riktig sted for å gi ekstraordinær bistand som monner, for det er her vi har fått på papiret hva slags tall det er, hva slags overskudd det er Norge har på grunn av denne situasjonen. Derfor mener vi også det er riktig sted å bevilge de pengene som skal til. Vi må stå i solidaritet med dem som trenger det, og vi må ta ansvar for verden rundt oss nå.

Presidenten [10:49:56]: Representanten Guri Melby har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Dag-Inge Ulstein (KrF) [10:50:16]: Det er sagt mye viktig i debatten om den alvorlige sikkerhetssituasjonen i Europa, om Russlands brutale angrepskrig og om viktigheten av å støtte Ukraina i kampen for frihet, selvstendighet og grunnleggende europeiske verdier. Menneskeverdet trækkes på, og midt i alt dette vil norske bidrag utgjøre en forskjell, enten det er gjennom humanitær hjelp, støtte til gjenoppbygging eller sårt tiltrengt forsvarsmateriell. Kristelig Folkeparti mener det er bra at budsjettforliket mellom SV og regjeringen så tydelig uttrykker et ønske om å få på plass tverrpolitisk enighet om flerårig støtte til Ukraina, og vi i Kristelig Folkeparti står klare til å bidra. Vi vil være konstruktive, for dette må vi få til sammen.

Ikke minst er vi glade for at regjeringen slår fast at bistand skal være på 1 pst. av BNI, og forutsetter at det også gjelder for 2023. Jeg vil også gi honnør til regjeringen og SV for at en i budsjettavtalen lover betydelig økte

bidrag gjennom bistand og humanitær hjelp til andre fattige land for å motvirke de negative effektene av konsekvensene krigen har også der.

Jeg vil ikke bruke så mye tid på å påpeke at tross krigen i Ukraina, tross fattigdoms-, klima- og sultkriser i en rekke land og tross Norges enorme ekstrainntekter på grunn av høye olje- og gassinntekter har regjeringen altså ikke oppfylt sitt eget løfte om å gi 1 pst. av BNI i bistand – i strid med tidligere stortingsvedtak og sin egen regjeringserklæring. Istedenfor foreslår altså regjeringen den laveste andelen av budsjettet til bistand på 46 år. Jeg skal heller ikke dvele ved at Høyre og Fremskrittspartiet mente at dette ikke var tilstrekkelig usolidarisk – og derfor toppet regjeringens bistandskutt. Jeg vil heller bruke mine minutter til å si litt om prioriteringene i bistandsbudsjettet.

Hjertet av bærekraftsagendaen er at ingen skal utelates. Skal det lykkes, kreves det tiltak for å beskytte, inkludere og sikre rettighetene til de aller mest sårbare og marginaliserte gruppene: barn som utsettes for skadelige skikker som barneekteskap og kjønnslemlestelse, og ofre for menneskehandel og slaveri, og i mange land er også personer med nedsatt funksjonsevne blant disse. Igjen: Skal vi ha noen som helst slags mulighet for å nå målene innen 2030, må vi først sikte oss inn på noen av dem som er vanskeligst å nå.

Solberg-regjeringen opprettet en egen post i budsjettet for sårbare grupper. Den fjernet dagens regjering straks de tok over. Det er for så vidt helt greit å fjerne en post hvis en viderefører innsatsen. Dessverre har ikke det skjedd, og jeg må si at jeg er overrasket over at Arbeiderpartiet og Senterpartiet ikke prioriterer å videreføre og bygge ut arbeidet mot moderne slaveri og slaveriliggende arbeidsforhold, et bistandsprogram der Norge har samarbeidet tett med arbeiderbevegelsen internasjonalt. 25 millioner mennesker er i tvangsarbeid i verden i dag. 40 millioner mennesker er ofre for moderne slaveri, og med økt fattigdom, sult og flere på flukt øker bare behovet for det arbeidet. Norge burde ikke trekke seg fra, men heller øke, innsatsen i kampen mot dette ondet.

Norge var tidligere i år arrangør av toppmøtet Global Disability Summit, og regjeringen la også fram strategien for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i utviklingspolitikken: likestilling for alle. Begge disse prosjektene ble startet opp av Solberg-regjeringen og videreført av dagens regjering. Det viser et viktig tverrpolitisk engasjement for saken. For at dette rammeverket skal gi konkrete, målbare resultater, foreslår Kristelig Folkeparti i dag at det lages en implementeringsplan med årlige måltall for den strategien og en opptrappingsplan for bistanden som er spesielt rettet mot mennesker med nedsatt funksjonsevne, for en alt-

for liten del av bistandsmidlene går til det. Det handler igjen om at ingen skal utelates.

Her må en sette seg klare mål, som skal nås innen 2025, og inkluderingsarbeidet bør derfor styrkes i all norsk bistand, ikke minst gjennom det humanitære arbeidet. Styrking av sivilsamfunn i sør er en annen viktig – og stadig viktigere – del av kampen for demokratiske rettigheter, slik som ytringsfrihet, forsamlingsfrihet, trosfrihet og inkluderende utvikling.

Jeg har stor forståelse for at en ny regjering vil fremme egne prioriteringer, og det er bra at regjeringen fortsetter prioritering av matsystemer, kamp mot sult, utviklingspolitikk. Det er et sterkt og godt engasjement som legges ned av dagens utviklingsminister på dette feltet. Jeg ønsker å gi ros for det, men så er det likevel felter, ikke minst innen utdanning, der en skulle ønske at en tok med seg videre den langvarige rollen og pådriverrollen vi har hatt internasjonalt for det.

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [10:55:36]:

Utenrikspolitikken mål er å gjøre innenrikspolitikken mulig. I årene som kommer, kommer denne oppgaven til å bli enda viktigere og enda mer krevende enn den har vært til nå.

Under fjorårets budsjettdebatt åpnet jeg med å si at hovedlinjene i norsk utenrikspolitikk ligger fast, men at norsk utenrikspolitikk som sådan skal og bør ikke ligge fast, rett og slett fordi verden forandrer seg. Det siste året har verden forandret seg dramatisk, og vi må forberede oss på at krigens brutalitet og ringvirkningene av krigen vil fortsette å sette oss på prøve. Putin må stilles til ansvar. Vi må sikre rettferdighet for ofrene etter Russlands aggresjon. Norge samarbeider med europeiske allierte og likesinnede i dette spørsmålet.

Vi kan være stolte av hvordan et samlet storting har vist støtte til Ukrainas kamp. Jeg har tillit til at det vil fortsette, og at vi også står samlet om gjenoppbygging og langsiktig støtte til Ukraina. Penger og god vilje er nemlig ikke nok. Vi vet av erfaring fra store internasjonale hjelpeorganisasjoner at vi må fokusere på antikorrupsjon og på koordinering, og det må også være grunnleggende for et langsiktig arbeid med å bygge opp Ukraina.

Krig, forskyvning i makt og økonomisk usikkerhet bidrar også til å rukke ved arkitekturen i det internasjonale samarbeidet. Forpliktende internasjonalt samarbeid er avhengig av tillit mellom land. Når tilliten svekkes, svekkes også FN og andre multilaterale fora.

Forpliktende internasjonalt samarbeid bygger også tillit i en mer urolig og uforutsigbar verden. Derfor er Norge tjent med et sterkt FN, et velfungerende regelbasert handelssystem og solide allianser. Neste uke reiser jeg til New York for å være med på å avslutte to år i FNs sikkerhetsråd, en periode som tidligere utenriksminis-

ter Ine Eriksen Søreide startet. Vi har spilt en betydelig rolle, ikke minst da krigen i Ukraina brøt ut, for å støtte ukrainernes kamp, men også for å bidra til humanitær tilgang i mange av de stedene i verden hvor man trenger et sterkt FN-system.

Krigen i Ukraina preger årets budsjett og vil komme til å prege neste års budsjetter. Regjeringa vil gi nær 15 mrd. kr i 2022 og 2023 til Ukraina og nabolandene som følge av Russlands krigføring, og dette inkluderer militær og humanitær støtte, budsjettstøtte samt støtte til gjenoppbygging.

I budsjettavtalen med SV ble vi enige om å fremme en sak for Stortinget våren 2023 om langsiktig støtte til Ukraina. Da vil vi komme tilbake til størrelsen og innretningen. Til det å bevilge et milliardbeløp i nysalderingen: Det er jo ikke penger som vi får utbetalt. Da må de eventuelt stå på en norsk konto. Vi kan kanskje få utbetalt noe rent praktisk gjennom noen FN-organisasjoner, men det lar seg praktisk talt ikke gjøre nå å sette av penger som skal stå på et norsk fond, og ikke vente på en sterk og bred tverrpolitisk forankret prosess på Stortinget som kan stå seg over år. Det synes ikke jeg er fornøftig, og jeg vil bare si at de partiene som kommer til å stemme ned det forslaget, har et like stort hjerte for gjenoppbygging av Ukraina, men det er viktig at vi gjør det på en inkluderende og forutsigbar måte.

Den humanitære innsatsen i Ukraina skal ikke gå på bekostning av innsatsen i andre humanitære kriser i verden. De globale humanitære behovene er rekordhøye, og jeg er særlig bekymret for hvordan dette rammer barn og unge. Det er behov for målrettet innsats for å beskytte sivile mot vold og overgrep og sikre tilgangen til grunnleggende tjenester. Vi fortsetter vårt bidrag til dette og konsentrerer innsatsen mot de mest sårbare i land der det er store udekkede humanitære behov.

Menneskerettighetene er under press. Etter budsjettenigheten med SV er vi enige om å øke bevilgningene til menneskerettigheter. Vi anerkjenner også det viktige arbeidet sivilt samfunn og forskningsinstitusjoner gjør på nedrustningsområdet, og styrker også dette.

Vi fortsetter arbeidet med å styrke kvinners rettigheter, retten til å bestemme over egen kropp. Derfor øker vi bevilgningen til målrettet likestillingsarbeid med 20 mill. kr i 2023. Innsatsen rettet mot seksuell og reproduktiv helse – eller abort og prevensjon, som vi kjenner det som i Norge – og mot skadelige skikker vil også bli prioritert. Det kommer i tillegg til økningen til familieplanlegging, prevensjon og trygge aborter i inneværende budsjett.

Presidenten [11:00:13]: Det blir replikkordskifte.

Ine Eriksen Søreide (H) [11:00:28]: I går vedtok EU nye sanksjoner mot Iran, som dreier seg om 20 nye in-

divider og en enhet som anses å ha en knytning til det å slå ned på protestene, og ikke minst deres rolle i å utøve vold mot demonstranter. Jeg legger til grunn at Norge kommer til å slutte seg til også disse sanksjonene. Kan utenriksministeren bekrefte det?

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [11:01:02]: Vi slutter oss til de sanksjonene som EU har mot Iran, og så er det viktig at vi også protesterer når dødsstraff blir brukt på den måten som vi nå ser. Derfor er det også innkalt til et møte i Utenriksdepartementet i dag, hvor dette vil bli gjort klart overfor den iranske ambassadøren.

Ine Eriksen Søreide (H) [11:01:18]: Det er jeg glad for å høre, og det synes jeg er positivt og riktig i den situasjonen vi er i.

Mitt neste spørsmål dreier seg om det utenriksministeren nevner i sitt innlegg, nemlig et samarbeid med likesinnede og allierte i spørsmålet om å stille krigsforbrytere til ansvar. Det er et usedvanlig viktig tema nå, og også fredsprisvinnerne var inne på det, antakeligvis også i møtene med utenriksministeren – behovet for å få på plass et tribunal, slik at man kan avlaste det ukrainske rettssystemet, som nå er fullstendig overbelastet, men selvfølgelig også for å kunne stille de ansvarlige for retten. Spørsmålet er om utenriksministeren også legger til grunn at dette omfatter president Putin og andre i det russiske lederskapet.

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [11:02:04]: Det er helt avgjørende at de som er ansvarlige for disse handlingene, stilles til ansvar, slik at vi unngår straffrihet. Nå diskuterer vi med likesinnede hvordan vi kan få til dette på en effektiv måte. Da kan et spesialtribunal være én måte, men samtidig er vi avhengig av at det er ganske bred oppslutning om hva slags løsning man velger, og vi er også avhengig av at man kan effektivt arrestere – det er også viktig. Så må vi sette av penger til å dokumentere krigsforbrytelser, slik at de ansvarlige kan stilles til ansvar. Vi må ha det vi kaller gode ansvarliggjøringsmekanismer som kan bidra til å sikre rettferdighet for ofrene etter Russlands aggresjon.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:03:10]: Jeg skal bevege meg bort fra Ukraina et lite øyeblikk og gå til FNs sikkerhetsråd, som utenriksministeren var veldig positiv til. Det har hun alltid vært, det har den forrige utenriksministeren vært, og det samme har utenriksministeren før det og utenriksministeren før det – de har alltid vært positive til FN.

Men jeg har tenkt å banne litt i kirken, for det var jo andre kandidater – også vestlige kandidater – den gangen Norge ble innvalgt i FNs sikkerhetsråd. Utenriks-

ministeren var nå veldig stolt av hva vi hadde fått til. Da vil jeg tro at det er noe unikt som Norge har fått til, som da et annet vestlig land ikke ville kunne få til. Så da vil jeg gjerne konkret vite hva Norge har bidratt med i FNs sikkerhetsråd, som f.eks. Canada, som var en annen kandidat, ikke ville ha klart eller ville ha prioritert å få til i FNs sikkerhetsråd.

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [11:04:03]:

Kontrafaktisk historieskriving tror jeg man skal avstå fra. Det er verken lurt i politikken eller i historiefaget, selv om det kan være en interessant intellektuell øvelse.

Vi står jo sammen med Canada på viktige områder, men det som Norge har bidratt til, er egentlig muligheten til å snakke med alle parter. Det har vi gjort i områder som har vært vanskelige, f.eks. når det gjelder palestinerne, hvor vi hadde samtaler med alle deler av FNs sikkerhetsråd. Vi har bidratt overfor alle de menneskene som bor på syrisk side av grensen – fire millioner personer som kunne bli rammet av sult – med å få forlenget mandatet for en humanitær hjelpeinnsats for dem. Der bidrar vi bl.a. ved å samarbeide med Irland og med Tyrkia. Så det at vi snakker med alle land, var nok kanskje grunnen til at vi var dem som fikk flest stemmer. Det var en enorm tillit som vi fikk da på vegne av verdenssamfunnet, og som vi har forvaltet godt i det året vi har sittet.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:05:08]: Det ble sagt at vi gjorde noe annet enn Canada, men egentlig sa vel ministeren at Canada kunne ha gjort akkurat det samme, for jeg antar at også Canada kunne snakke med alle. Slik sett kunne Canada like godt ha sittet der som Norge.

Utenriksministeren sier videre at vi kunne snakke med palestinerne – eller de palestinske selvstyremyndighetene – men da kan jeg jo stille et spørsmål om dem. De palestinske selvstyremyndighetene fortsetter å støtte lærebøker hvor jøder defineres som griser, og Israel egentlig ikke finnes på kartet. Det ble sagt i noen replikker – tror jeg – for to–tre år siden, eller kanskje fire eller fem, at disse bøkene nå skulle fjernes, og at norsk bistand ikke ville gis dersom disse ikke ble fjernet. Er det nå norsk politikk at man ikke skal gi bistand, gjennom FN eller annet, til de palestinske selvstyremyndighetene før disse bøkene faktisk er endret?

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [11:06:12]:

Det er helt avgjørende at vi gir støtte til palestinske flyktninger. Det å ta unger ut av skolen er ikke noen oppskrift for å bekjempe terror, snarere tvert imot. Vi har god dialog med de palestinske selvstyremyndighetene om innholdet i de palestinske skolebøkene, men la meg understreke: Det er ikke først og fremst det palestinske skolesystemet som skaper negative holdning-

er blant palestinske barn og ungdommer. Palestinerne lever under okkupasjon. På vei til skolen blir mange palestinske barn og unge utsatt for trakassering og vold utført av israelske bosettere og soldater, og det er veisperringer på skoleveien deres. Per 11. november i år har altså 29 palestinske barn på Vestbredden blitt drept av israelske sikkerhetsstyrker. Det er det høyeste tallet på mange år. Så det er ikke palestinsk skolepensum som er årsaken til disse holdningene.

Bjørnar Moxnes (R) [11:07:25]: Jeg kan fortsette der forrige taler slapp, og takke for et godt svar til Fremskrittspartiet om Palestina.

Mitt spørsmål gjelder en setning i forslaget til budsjettet hvor det står:

«Norsk bistand til Palestina går ikke til (...) organisasjoner med hovedformål om å boikotte, desinvestere og sanksjonere (BDS).»

Dette er politikk som kom inn i den daværende Solberg-regjeringens budsjetter, og som statsråden selv – den daværende representanten – og Arbeiderpartiet i komiteen ville ha fjernet.

Spørsmålet er kort og godt hvorfor dette fortsatt står i budsjettforslaget fra en ny regjering?

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [11:08:19]: Vi er opptatt av at penger til det palestinske sivilsamfunnet skal komme fram. Det er mange organisasjoner som jobber med menneskerettigheter, og derfor har vi strenge kriterier for å sikre at pengene kommer fram. Det er et område som vi ønsker å styrke i tida som kommer. Palestinsk sivilsamfunn er helt avgjørende for å få til at palestinerne sak blir tatt opp på en god måte. Mange ganger stiller disse organisasjonene kritiske spørsmål også til de palestinske selvstyremyndighetene.

Det er et område som kommer til å bli prioritert i tida som kommer, og vi har en veldig god dialog med andre land omkring dette.

Bjørnar Moxnes (R) [11:08:59]: Jeg takker for svaret og for engasjementet fra regjeringen når det gjelder situasjonen i Palestina, som er veldig kritisk.

Jeg lurer fortsatt på om det er et slags arbeidsuhell at den setningen fortsatt står i budsjettforslaget. Politisk sett mener vel også utenriksministeren at det er helt legitimt å jobbe for både boikott, desinvestering og sanksjonering overfor en stat som begår systematiske menneskerettighetsbrudd? Tidligere har de organisasjonene som har hatt dette som hovedformål, fått støtte, men dette ble altså endret av den borgerlige regjeringen.

Jeg bare gjentar spørsmålet: Er dette noe utenriksministeren vil revurdere i tråd med tidligere uttalelser når det gjelder denne saken?

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [11:09:54]:

Alle organisasjoner kan jobbe for hva de vil, men jeg er grunnleggende uenig i spørsmålet om boikott av Israel. Vi anerkjenner Israel innenfor anerkjente og folkerettslige grenser. Det vi ikke godtar, er de okkuperte områdene på palestinsk territorium. Det er derfor vi er tydelige på at vi skal innføre en merking av varer som er produsert der.

Jeg vil si at det er en ganske stor forskjell på å gå inn for boikott av Israel, noe som jeg er grunnleggende uenig i, og det å være opptatt av at vi ikke anerkjenner de områdene som er på okkupert palestinsk territorium.

Guri Melby (V) [11:10:46]: I fjor på denne tiden var det et panel som ble kalt uigurtribunalet, og som konkluderte med at det Kina gjør mot uigurene i Xinjiang-provinsen, kan karakteriseres som et folkemord.

Jeg tror det er bred enighet om at situasjonen uigurene står i, er veldig alvorlig, med klare og grove brudd på menneskerettighetene. Vi har flere ganger i denne sal fått svar på at dette er noe Norge adresserer de gangene vi er i samtale med Kina, og det er viktig og bra. Samtidig er det veldig lite som tyder på at situasjonen har endret seg for uigurene, og at det er framgang.

Derfor er mitt spørsmål til utenriksministeren todelte. For det første: Vil utenriksministeren eller Utenriksdepartementet se på om vi skal definere det som et folkemord? For det andre: Hvilket handlingsrom finnes utover det vi allerede gjør, nemlig å ta opp dette i samtaler med Kina?

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [11:11:51]: I Norge har vi aldri hatt politiske vurderinger av den typen spørsmål og kalt noe ut fra en politisk beslutning, enten det er apartheid eller folkemord – den type begreper. Det er noe vi mener skal være opp til domstoler og historikere, og det er også tilfellet i denne sammenhengen.

FNs høykommissær for menneskerettigheter laget i år en rapport om Kina. Vi ønsket at den skulle behandles i FN og i FNs menneskerettighetsråd. Det var en stor avstemning der, for vi samarbeider med veldig mange land. Dette forslaget tapte, noe som var skuffende. Men vi kommer til å fortsette å jobbe for det, for det er viktig at disse spørsmålene finner sin plass innenfor FN, og at flere land tar del i disse vurderingene.

Presidenten [11:12:41]: Replikordskiftet er avsluttet.

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:13:02]: Da jeg sto her under fjorårets budsjettdebatt, sa jeg innledningsvis at vi lever i en tid med enorme utfordringer. Lite visste vi da om hva vi hadde i vente.

Russlands ulovlige krigføring i Ukraina har dramatisk forandret hele verden. Krigen preger dette budsjettforslaget, slik den vil gjøre det i år framover, helt uavhengig av hvor lenge krigen måtte vare. Norge skal stå ved Ukrainas side. Det koster. Det får konsekvenser. Regjeringen legger likevel fram et historisk høyt bistandsbudsjett, men den tiden vi lever i, krever at vi spisser innsatsen.

I budsjettet regjeringen la fram i fjor, satte vi matsikkerhet, fornybar energi og klimatilpasning i sentrum. Det var riktig, slik verden da så ut. Sult hadde vært på frammarsj hvert eneste år siden 2014. Matvareprisene lå på et historisk høyt nivå, og 2-gradersmålet syntes langt unna. Ringvirkningene av Ukraina-krigen forsterket de utfordringene som lå til grunn for våre prioriteringer i fjor. Vi ser en svakere global vekst og en levekostnadskrise, samtidig som skyhøye mat- og energipriser rammer folk verden over. Ringvirkningene er ødeleggende for allerede hardt prøvede utviklingsland. Over 828 millioner mennesker legger seg sultne om kvelden, og tallet er økende. Det er uakseptabelt.

Regjeringen har en systematisk tilnærming til utviklingspolitikken. Målet er samfunnsendring. Vi vil bidra til mer velstående, rettferdige og bærekraftige samfunn. Jeg sier «bidra til» for bistanden kan ikke løse de store globale fattigdomsutfordringene alene. Men brukt riktig kan den bidra til å utløse den endringskraften som ligger latent i alle samfunn.

For to uker siden la regjeringen fram sin nye strategi for matsikkerhet, «Kraftsamling mot svolt – ein politikk for auka sjølvforsyning». Utgangspunktet vårt er at i utviklingsland står småskala matprodusenter for en svært høy andel av den maten som spises, og landbruket setter en stor andel av befolkningen. Samtidig er paradoksalt nok småskala matprodusenter blant dem som har dårligst matsikkerhet.

Situasjonen er ikke veldig ulik det den var i Norge midt på 1800-tallet. Gjennom det som går under betegnelsen det store hamskiftet, ble det norske landbruket koblet på markedsøkonomien. Det gikk fra selvberging til å fø en voksende urban befolkning. Med den nye strategien ønsker vi å gi impulser til å utløse den transformasjonskraften som ligger i småskala matprodusenter. Vi vil bidra til verdiskaping i verdikjedene – hele veien fra bonde til forbruker.

I budsjettforslaget viderefører vi derfor den betydelige økningen til matsikkerhet fra RNB. Dette, sammen med fornybar energi, vil også stå helt sentralt i den pakken regjeringen i løpet av våren vil utarbeide for å hjelpe de humanitære konsekvensene Ukraina-krigen har i det globale sør. Dette handler rent umiddelbart om sultbekjempelse, fattigdom og nød. I et lengre perspektiv handler det om å ta ut det potensialet for samfunnsendring som ligger hos bl.a. småskala matprodusenter.

Men det handler også om noe mer. Om kort tid kan vi for første gang i moderne tid befinne oss i en situasjon der det blir produsert for lite mat i verden. Vi vet at for lite eller for dyr mat gir grobunn for sosial uro og konflikt. Derfor ser stadig flere denne krisen i et sikkerhetspolitisk perspektiv. Matsikkerhet kommer stadig høyere opp på agendaen på de internasjonale sikkerhetspolitiske arenaene. Det er bra. Med dette budsjettforslaget gir regjeringen et viktig bidrag til denne innsatsen.

Presidenten [11:17:14]: Det blir replikkordskifte.

Ingjerd Schou (H) [11:17:30]: I lang tid har Ukraina anmodet EFTA-landene, slik som Norge, om å innføre tollfrihet for handel med Ukraina. Flere andre, som Storbritannia, EU og USA, har for lengst gjort nettopp det. Det er klart at dette er til stor hjelp for et hardt presset land. Flere partier her på Stortinget, bl.a. Høyre, har fremmet forslag om at Norge skal imøtekomme Ukrainas forespørsel.

Fra regjeringen er det kontant, men også uforståelig, kommet nei. Dette er et tema som flere statsråder har aksjer i, også utviklingsministeren. Mener ikke utviklingsministeren at tollfrihet vil være en nødvendig støtte for det ukrainske folket?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [11:18:25]: Ukraina har allerede i dag betydelig tollfrihet på en rekke varer, dog lite handel med Norge relativt sett, men noe på bl.a. korn til fiskefôr og solsikkeolje. Norsk kornproduksjon utgjør 1 pst. av det totale volumet Ukraina har av kornproduksjon. Det er altså forsvinnende lite, samtidig som Norge også er et veldig lite marked for dette kornet. Jeg mener derfor det er hensiktsmessig at Norge bistår Ukraina på andre måter, framfor den – la meg kalle det – relativt ubetydelige støtten det ville være å åpne for tollfrihet på korn. Det vi derimot gjør, er å sørge for at Ukraina får både transportert ut korn og støtte til såkorn for å ivareta egen produksjon.

Ingjerd Schou (H) [11:19:40]: Med det svaret utviklingsministeren nå gir, får jeg fort bilder i hodet av først oss selv, så et utsagn om Tøten og at vi på en måte får blåse litt i Norge. Andre land har som sagt gitt en håndsrekning til Ukraina i form av tollfrihet, andre land som er i en helt annen situasjon enn Norge, som har langt større handel med Ukraina enn det Norge har. Det er grunn til å spørre: Hvilke trekk ved Norge er det som gjør at vi må stille oss så til de grader utenfor dette initiativet?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [11:20:25]: Jeg er uenig med representanten. Det er ikke markedstilgang som er den store utfordringen for

Ukraina, tvert imot er det å holde produksjonen oppe. Derfor mener jeg det er en helt riktig prioritering av Norge å sørge for å bidra til at vi får logistikken i orden for å få transportert korn fra Ukraina til de landene som er hardest rammet av økende kornpriser, bl.a. Jemen og Sudan. Samtidig har vi nylig bevilget ytterligere 40 mill. kr til såkorn for vårhvete i Ukraina for å holde produksjonen oppe. Signaler vi har mottatt fra ukrainske myndigheter, tyder også på at det er forståelse der for denne prioriteringen fra norsk side.

Ingjerd Schou (H) [11:21:14]: Det er mulig det er forståelse fra Ukraina, men andre land har altså gitt tollfrihet, Norge gjør det ikke. Vi kan hjelpe på veldig mange områder. Det er etterspurt hjelp til Ukraina, og en rekke land har brukt bl.a. tollfrihet, slik at det ikke blir en type kostnad for dem som da produserer, og som vi kan ta imot varer fra.

Om ikke dette er et spørsmål, så understreker det med all tydelighet at Senterpartiet i regjering verner om bøndene, til tross for at dette er en veldig liten håndsrekning. Vi kunne gjort det med stor grad av raushet, på samme måte som en rekke andre land som ikke er i Norges situasjon, bidrar med nettopp tollfrihet. Det er veldig fristende å si at det blir litt sånn skit i Norge, leve Tøten, men da i en større internasjonal sammenheng.

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [11:22:20]: Jeg mener vi skal ivareta både norske interesser og solidaritet overfor Ukraina, og regjeringen gjør begge deler. EU er et betydelig avtakermarked for ukrainsk korn. Det norske markedet ville være helt ubetydelig, og sånn sett ville et tollfrihetstiltak være nærmest for symbolpolitikk å regne. Samtidig er det altså sånn at for norsk matvareberedskap ville det å gi tollfrihet til dette kornet kunne føre til at hele regulatorsystemet vi har i Norge, forvitrer, og det ville være svært alvorlig for norsk matvareberedskap.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:23:30]: Som statsråden vet, er jeg mer opptatt av makrospørsmål enn mikrospørsmål, for man løser uansett ingenting med disse mikrospørsmålene som stilles, da krangler man egentlig om detaljer. Det store bildet er at mennesker i verden blir mer avhengig av bistand, uavhengig av hvor mye bistanden øker, enten det gjelder sult, korupsjon, antall flyktninger, religiøs fanatisme, mangel på likestilling osv. Det blir verre og verre.

Samtidig sier utviklingsministeren at de er opptatt av bærekraft. Det er ingen land som er eller har blitt bærekraftig på grunn av bistand. Da må man stille seg følgende spørsmål før man gjør noe annet på bistandsbudsjettet: Hvilke målbare kriterier skal man legge til grunn? Hva er det man skal måle? Hvilke målbare krite-

rier har man for å kunne si at dette er vellykket bistand? Det er ikke snakk om å bygge en brønn så flere får vann, men det er snakk om, som statsråden sier, bærekraftige samfunn. Hvor er disse bærekraftige samfunnene år etter år? Vi ser dem ikke.

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [11:24:35]: Tidligere har representanten fra talerstolen bedrevet det som ble kalt kontrafaktisk historiskrivning. Det er noe representanten tydeligvis liker å gjøre også når det gjelder bistand.

Det hevdes at stadig flere land blir mer avhengig av bistand. Det er ikke kunnskap som jeg er kjent med. Dessuten opplever jeg at det er bred politisk enighet både i denne sal og i norsk offentlighet om at norsk internasjonal solidaritet er både riktig og viktig. Målstyring og tydelige indikatorer for å styre prosjekter og programmer innen bistand har Norge fått stor anerkjennelse for internasjonalt, bl.a. fra OECD. Norsk bistand er underlagt grundige gjennomganger av Riksrevisjonen, egne evalueringer og OECDs fagfelleverderingsmekanisme. Derfor opplever jeg nok at dette er mer en ideologisk debatt enn en faktisk diskusjon om hva som virker eller ikke.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:25:44]: Man kan kalle det hva man vil, men svaret fra utviklingsministeren sier ingenting – kun at vi har fått noe anerkjennelse fra FN, at vi har fått anerkjennelse fra OECD, eller at Riksrevisjonen har sagt det ene eller det andre. Riksrevisjonen har kritisert bistanden, den har etterlyst kriteriene, den har etterlyst at man kan måle om det er vellykket eller ikke.

Stadig flere land blir avhengig av bistand, eller avhengigheten av bistand opprettholdes, for bistandsbudsjettene øker totalt sett. Jeg registrerer at man heldigvis har kunnet finne en ny årsak til at bistand må gis, for nå har klimaendringer kommet inn. Det fantes ikke for fem–ti år siden, og det var ikke noe bedre da, det har blitt enda verre. Det hjelper jo ikke å finne nye kriterier for hvorfor man skal gi bistand, hvis det faktisk ikke hjelper. Jeg kan sammenligne dette med en imperialisme hvor vi først tok arbeidskraften fra fattige land, tok den til Europa og USA, deretter tok vi alle ressursene, og nå skal vi fortelle den svarte mann hvordan vi skal styre verden. Det er slik man kan oppfatte dette, så jeg vil gjerne høre ministerens syn på det. Og når er det bistanden er «tilstrekkelig» og over «ikke nødvendig»?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [11:26:49]: Bistanden alene skal ikke redde verden, men den kan gjøre noe. Bistanden er marginal sammenlignet med andre pengestrømmer, men det som gjør bistanden unik, er at den kan brukes målrettet mot

fattigdomsbekjempelse og strategisk for å utløse andre ressurser fra andre kilder, ikke minst private investeringer, som vi er helt avhengig av for å få framgang på bærekraftmålene.

Jeg vil understreke at forskning viser at bistand de siste 40 årene har stimulert vekst, forbedret sosiale indikatorer og redusert fattigdom – uansett hva representanten måtte hevde. Vi ser også at en betydelig andel av bistandsprosjektene har svært gode resultater på prosjektnivå, og OECD har i en årrekke framhevet nettopp norsk utviklingspolitikk som et eksempel til etterfølgelse når det gjelder å være ledende og konsistent til fremme av utvikling.

Guri Melby (V) [11:28:03]: Utenriksministeren antydte i sitt innlegg at det ikke ville være mulig å gjøre noen bevilgninger nå, i nysalderingen, som vil hjelpe på den svært krevende situasjonen som verden står i. Da har jeg lyst til å understreke at det Venstre foreslår, ikke er en opprettelse av noen nye fond eller noe sånt. Det vi foreslår, er å bevilge midler til internasjonale organisasjoner og anerkjente mekanismer som allerede eksisterer, f.eks. UNHCR, UNICEF eller Verdens matvareprogram.

Jeg har lyst til å stille utviklingsministeren spørsmål om hun deler utenriksministerens syn, at det vil være umulig å bevilge f.eks. ekstra støtte til Verdens matvareprogram på kapittel 150 post 71 i budsjettet i løpet av årets siste tre uker, slik at vi får hjulpet flere av verdens fattige.

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [11:29:00]: Penger som bevilges i disse dager, vil det være krevende å få kanalisert ut til de trengende i løpet av dette budsjettåret. Norge er kjent for å ha en svært høy grad av fleksibilitet, og vi evner å kaste oss raskt rundt når det oppstår humanitære kriser. Det har vi stor anerkjennelse for internasjonalt. Men faktum er at på slutten av et budsjettår er det en del formaliteter og teknikaliteter som må gjennomføres for praktisk å kunne overføre disse midlene. Derfor støtter jeg utenriksministerens utsagn om at dette ville være lite hensiktsmessig. Tvert imot vil vi raskt neste år kunne bevilge midler som kommer på neste års budsjett.

Dag-Inge Ulstein (KrF) [11:30:06]: Som nevnt er det en god tradisjon i norsk utviklingspolitikk at regjeringer fra ulike sider av politikken bygger videre på de feltene som en har særlig eierskap til. Helse er et slikt felt, hvor en har hatt fantastiske resultater, og jeg kunne vist til andre eksempel. Det gjør at vi i Kristelig Folkeparti veldig gjerne skulle ønske at en da fortsatte det banebrytende arbeidet innenfor ikke-smittsomme sykdommer, inkludert psykisk helse.

Det er ikke spørsmålet mitt, det handler om utdanning, som også er et felt der Norge lenge har vært pådriver internasjonalt. Her har regjeringen halvert utdanningsbistanden på ett år, med et kutt på nær 900 mill. kr, og på mange måter sviktet nettopp den ledende rollen vi har hatt – et kutt der organisasjonene viser til at så mange som 1,2 millioner barn som hadde planlagt skolegang neste år, ikke får det, og opp mot 1,8 millioner barn mister skolemateriell.

Dette er selve grunnmuren for utvikling og for at en ikke skal være avhengig av bistand. Er det tenkt noe konkret for å kompensere for dette og for å hente inn igjen de kuttene som ligger der?

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:31:13]: Jeg er ikke enig med representanten Ulstein i at vi har sviktet utdanningsfeltet, men vi har vært nødt til å gjøre noen svært krevende prioriteringer fordi verden ser veldig annerledes ut i inneværende år enn den gjorde da forrige regjering la fram sine budsjetter. Vi har imidlertid videreført utdanningsstøtten på et betydelig, høyt nivå, men vi har også rammet det inn og fokusert utdanningsstøtten særlig på utdanning innenfor krise og konflikt, og det er det i høyeste grad en god grunn for. Derfor har vi bl.a. påtatt oss vervet som medvert for utdanningsfondet Education Cannot Wait, som har påfyllingskonferanse i første kvartal 2023. Dette er en organisasjon som nettopp jobber med innovative mekanismer for å sørge for at barn som ramler helt ut av skolen i kortere eller lengre perioder, får lov til å komme tilbake på skolebenken og ta igjen det tapte.

Presidenten [11:32:15]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:32:34]: Å sikre friheten vår er en av de viktigste oppgavene for enhver regjering. I 2023-budsjettet er styrking av nasjonal trygghet og beredskap en hovedsatsing for regjeringen.

Vi har hatt det mest krevende sikkerhetspolitiske året siden slutten på annen verdenskrig. Det er igjen krig i Europa. Russlands angrepskrig mot Ukraina er en trussel mot europeisk sikkerhet. Forsvaret har hevet sin beredskap, og situasjonen krever at det forsvar vi har, må fungere i dag. Stortingets innstillinger til både 2023-budsjettet og omgrupperingen av 2022-budsjettet bekrefter en bred konsensus i Stortinget. Det er jeg glad for.

Regjeringen foreslår for 2023 et forsvarsbudsjett på 75,8 mrd. kr. Dette er en økning på 6,8 mrd. kr sammenliknet med saldert budsjett for 2022. Justert for pris- og lønnskompensasjoner og tekniske endringer øker forsvarsbudsjettet med om lag 4,5 mrd. kr.

Noe av det første denne regjeringen gjorde etter at vi overtok etter valget i 2021, var å sette i gang en gjennomgang av status i forsvarssektoren, Meld. St. 10 for 2021-2022. Konklusjonen var klar, status for Forsvaret var ikke der den burde være.

Regjeringen overtok implementeringen av en langtidsplan som er ambisiøs på flere områder, mens den har mangler på andre. Vi mener det ble tatt risiko på for mange områder, og summen av disse medfører store utfordringer og usikkerhet. Det kan få konsekvenser for operativ evne. Sektoren har ikke klart å effektivisere slik det var planlagt. Her mener vi at forrige regjering ikke forankret godt nok i etatene.

Derfor har vi tatt helt nødvendige grep og gjort flere endringer. Vi flytter midler mellom investeringer og drift. Det forsvar vi har, må virke i dag. Situasjonen tilsier at behovet for operativ evne her og nå må prioriteres opp. Dette må selvsagt balanseres, og det er en krevende øvelse.

Budsjettforslaget til regjeringen legger opp til at daglige nasjonale operasjoner og beredskap og evne til operasjoner i krise og krig prioriteres. Regjeringen fortsetter å styrke situasjonsforståelsen og nasjonal kontroll gjennom å øke bevilgningen til Etterretningstjenesten utover det som langtidsplanen legger opp til. Vi styrker også fasiliteter for mottak av og trening med allierte styrker i Nord-Norge.

Regjeringen er opptatt av å styrke grunnmuren i Forsvaret. Forsvaret må ha nok folk, og soldatene og våre ansatte må ha gode bo- og arbeidsforhold. Folkene er Forsvarets viktigste ressurs. Regjeringen vil øke antall ansatte og forserer personellopptrappingen utover gjeldende plan. I tillegg øker vi opptaket på Forsvarets høyskole. Regjeringen har tydelige ambisjoner for Heimevernet. Vi styrker HV med flere folk, mer øving og kurs- og kompetanseutvikling. Vi fortsetter å styrke personellrelatert eiendom, bygg og anlegg ytterligere.

Jeg vil også nevne støtten til Ukraina. Det er avgjørende viktig for freden og stabiliteten i Europa at Russland ikke når sine krigsmål. Mellomstatlige spørsmål skal ikke avgjøres med militærmakt. Dette er særlig viktig for Norge som en småstat.

Norge har siden Russlands angrep støttet Ukraina med militært materiell. Norges viktigste målsettinger knyttet til krigen i Ukraina er å støtte Ukraina i deres forsvarskamp, hindre at krigen eskalerer, og verne om et fortsatt sterkt vestlig samhold. Ukraina er avhengig av fortsatte vestlige våpenleveranser og annen støtte også i tiden fremover. Regjeringen er tydelig på at Norge skal støtte Ukraina så lenge det er behov.

Med dette budsjettet fortsetter vi styrkingen av Forsvaret. Med en krig i Europa og et selvheldende og uforutsigbart Russland prioriterer vi først og fremst en styr-

king av Forsvaret her og nå. Det vi har, skal virke, og det skal synes.

Samtidig har vi satt i gang planprosesser for en ny langtidsplan, og vi tar nødvendige styringsgrep i forsvarssektoren. Økte bevilgninger er svært viktig, men vi må i tillegg få mer ut av de ressursene vi faktisk bruker. Derfor har jeg satt i gang en tillitsreform i forsvarssektoren, der vi skal rydde i uklare grensesnitt, hindre ansvarpulverisering, få større gjennomføringsevne og sikre større frihet for Forsvarets ledere til å løse de oppdragene de har.

Presidenten [11:36:45]: Det blir replikkordskifte.

Hårek Elvenes (H) [11:37:00]: Etterspørselen etter militær ammunisjon har økt dramatisk etter invasjonen i Ukraina. Nammo er en av de fire store produsentene av militær ammunisjon i Europa og har på egen kjøp investert betydelige midler i å øke både produksjonskapasitet og lagerkapasitet. Det er rom for å øke begge disse kapasitetene ytterligere, men det trengs finansiell støtte fra den største eieren, nemlig den norske stat, som eier 50 pst. av dette selskapet. Meg bekjent har Nammo vært i kontakt med departementet og redegjort for sine behov. Spørsmålet til statsråden er: Hvorfor er statsråden og departementet så lite velvillig til å komme Nammo i møte, slik at bedriftene kan møte den store etterspørselen etter ammunisjon både nasjonalt og fra våre allierte?

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:37:59]: Representanten Elvenes har rett i at det er en helt ny situasjon for forsvarsindustrien, utløst av både behovene som krigen i Ukraina utløser direkte – med behov for å støtte med ammunisjon, våpen og utstyr dit – og det behovet som det enkelte land selv har for å styrke sin beredskap og sine beholdninger. Det foregår en omfattende økning i investeringene i større produksjonskapasitet i industrien, og Nammo har f.eks. flerdoblet sine investeringer. Vi har hatt god kontakt med forsvarsindustrien i denne situasjonen. Allerede i vår framskyndet vi bestilling av ekstra artilleriammunisjon, og vi har dialog med Nammo om hvordan vi best kan legge til rette for ytterligere investeringer i økt produksjonskapasitet.

Hårek Elvenes (H) [11:38:57]: Jeg registrerer at det er dialog – måtte dialogen føre til et resultat. For å redusere risikoen for kostnadsoverskridelser knyttet til valutasvingninger for prosjekter over 1 mrd. kr – investeringsprosjekter i Forsvaret – la regjeringen Solberg i Prop. 1 S for 2020–2021 fram et forslag til Stortinget om at denne type kostnadsoverskridelser skulle kompenseres, og Stortinget sluttet seg til det. Regjeringen Solberg la også inn kompensasjon i budsjettet for 2022. Så

kommer endring og tillegg til statsbudsjettet for 2022 fra Støre-regjeringen, og det viser seg at disse merkostnadene beløp seg til nesten 1,5 mrd. kr., der regjeringen vil kompensere ca. halvparten av dette, 799 mill. kr. Hvor skal det resterende hentes fra for at dette skal bli kompensert, og hvorfor kompenserer man kun om lag 50 pst.?

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:40:00]: Jeg har lest Høyres omfattende merknad til nysalderingen knyttet til akkurat det spørsmålet. Der tror jeg partiet Høyre må ha misforstått, for det er altså slik at det er full kompensasjon for valutauteslag knyttet til større investeringer. Det er riktig at det til sammen er nesten 1,5 mrd. kr. Det var lagt inn vel 345 mill. kr allerede i saldert budsjett for 2022, og så foreslo regjeringen ytterligere vel 339 mill. kr i revidert nasjonalbudsjett. Da gjenstår det etter de siste anslagene 799 190 000 kr, som da blir foreslått bevilget nå i nysalderingen, altså full kompensasjon knyttet til valutauteslag for store investeringsprosjekt.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:41:04]: Det har vært noen diskusjoner rundt finansieringen og budsjetteringen av Forsvaret og de årlige budsjettene som vedtas i Stortinget. Det har vært flere som har reagert på at det er vanskelig å prioritere Forsvaret, da langtidsplanen går over flere år, men budsjetteringen er ettårig og gjør at man ikke nødvendigvis kan klare å oppfylle det som står i langtidsplanen grunnet ulike forhold, for det som står i langtidsplanen, tar ofte en større andel av budsjettet enn forventet. Det er andre ting som skjer, som gjør at vi er helt avhengig av å videreføre finansieringen, mens budsjettet sier noe annet. Kan forsvarsministeren se for seg at man får en annen måte å budsjettere på, f.eks. at man etablerer et forsvarsfond som gjør dette bedre og mer oversiktlig for Forsvaret?

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:42:00]: Når alt kommer til alt, må man uansett gjennomføre prioriteringer i budsjettpolitikken. Vi har ettårige budsjett som grunnlag for budsjettering i Norge. Det har jo sine utfordringer når vi snakker om langvarige anskaffelsesprosjekt. Derfor har vi også langtidsplanlegging på ulike områder, f.eks. i forsvarssektoren, som jeg slik sett mener fungerer hensiktsmessig. Bevilgningsmessig ligger vi nokså nøyaktig i rute når det gjelder nivået for den langtidsplanperioden vi er inne i. I budsjettet for neste år legger vi på litt mer penger på toppen av det, og vi har også gitt tilleggsbevilgninger i år knyttet til den aktuelle sikkerhetspolitiske situasjonen. Men vi kommer ikke unna at uansett hvordan vi gjør dette, må vi til slutt prioritere mellom ulike gode formål. Og ett av de formålene vi har valgt å prioritere i år, er Forsvaret.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:43:06]: Da tolker jeg det slik at forsvarsministeren ikke ønsker forsvarsfond. Det var i hvert fall det forsvarsministeren forsøkte å si, på en litt kryptisk måte.

Jeg vil gå videre til stridsvogner: Det har kommet ut i mediene at forsvarssjefen ikke ønsker å anskaffe nye stridsvogner, men ønsker å prioritere hjulgående, lettere kjøretøyer og luftvern – og artilleri, vil jeg da anta. Er det noe forsvarsministeren har diskutert med forsvarssjefen, og hvordan ser forsvarsministeren på det rådet han eventuelt har fått fra forsvarssjefen? Er det noe han vurderer å ta til følge?

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:43:48]: Arbeidet med å utvikle en tung mekanisert brigade har pågått i mange år og har kommet langt, og beslutningene knyttet til det er tatt på bakgrunn av omfattende utredninger og med bred tilslutning i Stortinget. Den store komponenten som gjenstår nå, er vel stridsvogner, og det har vært planlagt kontraktsinngåelse rundt årsskiftet.

Det er korrekt at vi har fått et råd fra forsvarssjefen om dette, og det er krevende å få et råd helt på oppløpsiden i den anskaffelsen. Regjeringen har sagt at vi planlegger for anskaffelse av stridsvogner, samtidig som det er naturlig å ha videre dialog med forsvarssjefen. Jeg har ikke noe å melde i den saken utover det som tidligere er sagt om det.

Bjørnar Moxnes (R) [11:44:57]: Sjøheimevernet kostet en promille av forsvarsbudsjettet. Det var med på å trygge hele norskekysten og viktige olje- og gassanlegg på land. Jeg lurer på om regjeringen er enig med Rødt i at Sjøheimevernets kapasiteter og kapabiliteter må reetableres, enten man kaller det Sjøheimevernet eller noe helt annet. Navn er ikke viktig. Spørsmålet er om det trengs å få reetablert disse kapasitetene og kapabilitetene.

I tillegg vil jeg spørre om regjeringen har sørget for at Norge ikke kommer bakerst i køen av land som bestiller ammunisjon av norsk forsvarsindustri.

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:45:48]: Til det siste kan jeg bl.a. vise til at vi har bevilget ekstra midler i år for anskaffelse av ammunisjon, og vi fortsetter med det neste år. Vi framskyndet også bestillinger i vår knyttet til artilleriammunisjon.

Når det gjelder Heimevernet, er det en viktig kapasitet i det norske Forsvaret, og regjeringen har ved alle korsveier styrket Heimevernet. Det gjorde vi også i tilleggsnummeret til årets budsjett og i tilleggsbevilgningen som kom etter krigsutbruddet i Ukraina, og vi foreslår en rekke styrkinger av Heimevernet neste år.

Når det gjelder Sjøheimevernet spesielt, er det ingen tvil om at det representerte viktige kapasiteter for

Norge, for Heimevernet og for forsvaret av Norge. Mitt parti støttet ikke den nedleggingen. Det er naturlig å se på hvordan vi best mulig, når vi nå skal legge en ny langtidsplan for Forsvaret, kan sikre forsvarskapasiteter og kapabiliteter i kystsonen. Så trenger det ikke å se nødvendig ut som det gamle Sjøheimevernet, men det er viktige kapasiteter Sjøheimevernet representerte som vi må vurdere videre.

Guri Melby (V) [11:47:08]: Det ukrainske forsvarsdepartementet publiserte for en uke eller to siden en video der de hyllet Norge. Det var først og fremst fordi de var veldig takknemlige for at de nå kan ta i bruk NA-SAMS, som blir produsert her, riktignok bevilget av USA, men likevel. Norsk teknologi har vært helt avgjørende for å gi ukrainerne bedre muligheter til å forsvare seg mot luftangrep fra Russland.

Det er et forsvarsbudsjett som har lagt opp til en økning, og derfor synes jeg egentlig det er ekstra overraskende at det ligger inne et kutt som går nettopp på teknologi. Regjeringen, også etter budsjettavtalen med SV, foreslår å kutte 50 mill. kr i FoU-midler til forsvarsteknologi. Dette er midler som små og mellomstore bedrifter har søkt om for å kunne utvikle ny teknologi, og jeg tror vi alle ser at akkurat det er veldig nødvendig nå. Kan forsvarsministeren gi en god begrunnelse for akkurat dette kuttet?

Statsråd Bjørn Arild Gram [11:48:10]: Først kort til Ukraina og luftvern: Vi har bidratt med luftvern fra Norge og donert Mistral-luftvern, kortdistanseluftvern, tidligere, og vi er en del av donasjonen knyttet til NA-SAMS i samarbeid med USA og industrien. Ukrainske soldater har fått opplæring i Norge, og vi har bidratt med utstyr for å komplementere denne donasjonen.

Når det gjelder budsjettet for neste år, er det klart at man ideelt sett gjerne skulle hatt penger til alle gode formål. Vi er i en situasjon nå hvor det er tøffere prioriteringer enn før. Det er ikke bare å bruke mer oljepenger. Oljepengebruken må ned, samtidig som en rekke kostnader øker kraftig. Innenfor det har vi prioritert å styrke forsvarsbudsjettet, men vi har også måttet lete etter tiltak for å sikre operativ evne her og nå. Det er fortsatt betydelige midler til FoU i budsjettet. Jeg minner også om at vi har en ny satsing i budsjettet for neste år knyttet til satsingen på NATOs innovasjonsfond.

Presidenten [11:49:15]: Replikskordskiftet er omme.

Rigmor Aasrud (A) [11:49:34]: Vi står i en helt ekstraordinær tid. I en situasjon med krig i Europa er det spesielt å debattere forsvarsbudsjettet og utenriksbudsjettet for neste år. I fjor på samme tid visste vi lite om hva som ventet oss det kommende året. Ukraina-krigen rystet og fortsetter å ryste oss hver eneste dag.

Jeg vil takke SV for et godt samarbeid om budsjettet. Særlig vil jeg trekke fram enigheten om at regjeringen i løpet av første halvår 2023 skal fremme forslag om et større, flerårig bidrag til gjenoppbygging av og støtte til Ukraina. Det er en forpliktelse som Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV står sammen om, men som vi inviterer de andre partiene til å være med på. Nettopp fordi det er en helt ekstraordinær situasjon, er det et mål for Arbeiderpartiet og regjeringen å skape stor oppslutning blant partiene på Stortinget om støtten til Ukraina.

Det er derfor noe spesielt å lese de løse forslagene fra partiet Venstre som er levert i dag. Det er seks dager siden vi avga innstillingen om salderingen av utenriksbudsjettet og forsvarsbudsjettet i komiteen, men i dag kommer det altså løse forslag som innebærer 75 mrd. kr over bordet, som ingen har sett før i dag. Det er ganske spesielt. Det er så man nesten ikke skulle tro Venstre deltok på møtet i forrige uke der statsministeren inviterte lederne for alle partier, og med det fulgte opp intensjonen om å invitere Stortinget til et bredt forlik. I møtet redegjorde statsministeren for behovene i Ukraina framover, status for internasjonale initiativer, norsk tilnærming og det videre langsiktige arbeidet med å avhjelpe situasjonen. Det ble også varslet et nytt møte over nyttår, der disse problemstillingene skulle diskuteres videre. Likevel får vi altså bevilgningsforslag på 75 mrd. kr over bordet her i dag. Det er ingen grunn til å betvile Venstres engasjement for Ukraina, men det deles altså av et tverrpolitisk storting.

Når tiden er moden for gjenoppbyggingen av Ukraina, står Europa overfor en historisk stor oppgave. Vi vet ikke hvor lang tid det vil ta. I mellomtiden vil Ukraina trenge både militært utstyr og humanitær bistand. Det vil være klokt å ta seg tid til å innrette støtten på en fornuftig og hensiktsmessig måte og ikke minst koordinere den internasjonale innsatsen med andre land. Jeg har stor tro på at Stortinget vil finne sammen om gode løsninger som står seg over tid.

I utenrikspolitikken har Norge vært en pådriver for jenters og kvinners rettigheter. Å styrke kvinners rett til å bestemme over egen kropp er et av regjeringens seks satsingsområder i utviklingspolitikken. Det internasjonale arbeidet for likestilling opplevde betydelig tilbakegang som følge av covid-19-pandemien. Vi vet også at krig og konflikt gjør kvinner særlig sårbare. Det betyr at vi må trappe opp innsatsen.

For Arbeiderpartiet er det ikke tvil om at kvinners og jenters rett til seksuell og reproduktiv helse er en forutsetning for likestilling. Tilgang til prevensjon og trygge aborter er i mange land kontroversielt, og her mener jeg den forrige regjeringen ikke prioriterte dette arbeidet godt nok. Vår regjering øker innsatsen for familieplanlegging, prevensjon og trygge aborter. Nettopp fordi seksuelle rettigheter er kontroversielt, kan Norge stil-

le med livsnødvendige midler som andre land og organisasjoner ellers ikke bidrar med.

Hårek Elvenes (H) [11:54:29]: Regjeringen spente forventningsbuen høyere og høyere før budsjettet ble framlagt. Sett i forhold til de forventningene som regjeringen selv skapte, må man kunne si at dette budsjettet er under pari. Statsbudsjettets Gul bok gir egentlig en veldig grei oppklaring av det hele. Der påpekes det at det faktisk er en realnedgang i forsvarsbevilgningene med 0,2 pst. sammenlignet med i 2022.

Regjeringen viderefører satsingen i gjeldende langtidsplan, og det er bra. Den sikkerhetspolitiske situasjonen er imidlertid dramatisk forverret. Det er behov for å øke forsvarsbudsjettet, og det er rom for å øke forsvarsbudsjettet utover det regjeringen legger opp til. Det krever prioritering.

Høyre foreslår å øke forsvarsbudsjettet med 1,4 mrd. kr utover regjeringens forslag. Forsvaret har, som kjent, visse kapasitetsbegrensninger med å håndtere store investeringsprosjekter samtidig, men det gjelder ikke alle typer anskaffelser. Økt aktivitet og større beredskapsbeholdninger krever økte bevilgninger, ikke nødvendigvis en større organisasjon.

Krigen i Ukraina har forsterket behovet for større ammunisjonslager, mer trening og mer tilstedeværelse i nordområdene og Nordsjøen. Høyre avsetter 600 mill. kr i sitt alternative budsjett til oppfylling av ammunisjonslagrene, 330 mill. kr til økt aktivitet og 30 mill. kr til flere instruktører ved krigsskolene nå når det skal tas opp flere kadetter.

Krigen i Ukraina har, som tidligere sagt, mangedoblet etterspørselen etter ammunisjon. Jeg merket meg svaret fra forsvarsministeren i replikkordskiftet. Det er dialog med Nammo om å tre støttende til med et finansielt bidrag fra staten sin side. Måtte denne dialogen føre til et konkret resultat. Det må ikke bli sånn at «kua svelt mens gresset gror».

Regjeringen Solberg har gjennom to langtidsplaner lagt til rette for at Forsvaret skal bygges opp stein for stein, og nå ser vi en beviselig bedre forsvarsevne. Også her bringer Gul bok en del interessante opplysninger til torgs. Den årlige realøkningen av forsvarsbevilgningene i perioden 2013–2022, da Solberg-regjeringen styrte, var på 3,7 pst. Hvis man ser på hva økningen i forsvarsbudsjettet har vært under rød-grønt styre, var det faktisk en nedgang på 0,8 pst. i perioden 2009–2013 og igjen en nedgang da de overtok fra 2022 til 2023.

Proposisjonen gir egentlig en veldig alvorstung beskrivelse av en til dels dysfunksjonell organisering av forsvarssektoren:

«Uklare roller og ansvar i sektoren fører til inefektivitet og gjennomføringsevnen er ikke god.»

Videre skrives det at Forsvarsdepartementet er tungt inne i ressurs- og aktivitetsstyringen, noe som medfører at etatene ikke kan ta fullt ansvar for måloppnåelsen.

Det er ganske alvorlig. Jeg ser også at statsråden har påpekt dette i offentligheten og har lansert en tillitsreform. Det kan være bra, det, men med respekt å melde tror jeg det trengs mer enn en tillitsreform. Dette står jo i veien for å utnytte de 78 mrd. kr som Stortinget bevilget, på en effektiv måte. Og når man samtidig konkluderer i proposisjonen med at det ikke er rom for å ta ut økt effektivisering, må man jo spørre om man bruker kraftig nok lut for å få systemet organisert på en bedre måte.

Jeg må konstatere at det er langt mellom det som leveres i dette forsvarsbudsjettet, og det Senterpartiet valgte å gå ut av forhandlingene med i den gjeldende langtidsplanen. Da var det snakk om luftvern. Det var snakk om en brigade i Sør-Norge. Jeg ser ikke spor av dette i proposisjonen.

Nå skal det legges fram en forsvarskommisjon. Den og det nye fagmilitære rådet blir jo veldig viktig hva gjelder den framtidige dimensjoneringen av Forsvaret. Jeg har en forventning til denne kommisjonen at den også kommer med konkrete anvisninger om innretningen av vårt framtidige forsvar, og ikke bare en beskrivelse av kjente problemstillinger og utfordringer som Stortinget allerede er kjent med.

Marit Arnstad (Sp) [11:59:52]: Hele årets statsbudsjett er på mange ulike måter preget av den urolige situasjonen vi er oppe i internasjonalt. Det vises kanskje særlig i det budsjettet vi i dag behandler. Det er krig i Ukraina og store forstyrrelser i internasjonale verdikjeder på energi og mat, og i tillegg ser vi økende ulikhet internasjonalt og stormaktsrivalisering.

Jeg tenkte jeg skulle starte litt med økonomi og finanspolitikk. Det har ikke vært noen enkel budsjett-høst, og ting har endret seg fort. Norge preges fortsatt av press i økonomien, lav arbeidsledighet og samtidig økende levekostnader. I en slik situasjon kan en ganske enkelt si det på den måten at finanspolitikken må spille på lag med rentepolitikken. Det handler om den samlede finanspolitikken, men det handler også om dagens budsjett. Derfor har finanspolitikken vært stram, og derfor må det brukes mindre oljepenger enn tidligere.

Derfor er det også så merkelig å høre at flere av partiene i salen i dag ser ut til å ha frigjort seg fra all ansvarlighet de forholdt seg til mens de satt som regjeringsparti. Det legges altså fram løse forslag som beløper seg til 75 mrd. kr. Jeg vet ikke om vi noen gang har hatt løse forslag med den type beløp. Verken Kristelig Folkeparti eller Fremskrittspartiet forholder seg til handlingsregelen i det hele tatt. Det betyr at det ikke gikk lang tid før svært mange partier som var økonomisk ansvarlige i regjer-

ing, plutselig har frigjort seg fra hele den økonomiske ansvarligheten. Når en konstaterer det, må en også si at forslagene framstår først og fremst som skuebrød, nærmest som politisk reklame. Jeg er enig med utenriksministeren i at det at disse forslagene ikke får flertall her i dag, ikke kan tolkes som om andre partier er mindre opptatt av verken Ukraina eller bistand.

Prioriteringene i budsjettet konsentrerer seg om tre ting: hjelp og støtte til Ukraina, økte bevilgninger til Forsvaret og økte bevilgninger til bistand. I budsjettavtalen med SV øker regjeringen bistanden med 400 mill. kr, til 44,2 mrd. kr i 2023. Det er 2,9 mrd. kr mer enn ved inngangen til 2022. Regjeringen prioriterer matsikkerhet, klimatilpasning, menneskerettigheter og likestilling. I budsjettavtalen økes også støtten til sivilsamfunn, Afrika og FNs utviklingsprogram.

Jeg syns det er viktig å understreke dette, for samtidig som vi snakker mye om at vi må øke støtten til Ukraina – og det er viktig – må vi også i årets budsjett satse på småskala matprodusenter i utviklingsland. Vi må satse på deres verdikjeder, og vi må satse på en klimarobust utvikling for å bidra til å avhjelpe krigens ringvirkninger, for krigen smitter også over med negative virkninger for land i sør.

Målet for norsk utviklingspolitikk er samfunnsendring. Det er riktig som utviklingsministeren sa i et replikkordskifte: Vi kommer ikke til å kunne bøte på alle problemer, men vi kan bidra til fornuftige endringer på mange områder. Det er endringer vi ønsker å bidra til i norsk bistand, det er ikke veldedighet. De endringene inkluderer både å bekjempe klimaendringer og en kamp mot globale forskjeller og for global matsikkerhet. Det er god sammenheng mellom det vi satser på innen bistand, og det vi har lovet i Hurdalsplattformen.

Jeg har også lyst til på slutten her å kommentere litt av det som har blitt tatt opp fra Høyres side når det gjelder tollfrihet til Ukraina, for det er et interessant spørsmål. I dag har Ukraina allerede stor grad av tollfrihet i sin handel med Norge. Omtrent 95 pst. av det vi importerte siste år, er vel tollfritt, men flere talere har tatt opp spørsmålet om tollfrihet. Det gjenstår kanskje to-tre produkt der det kan være aktuelt. Det er matolje av ulike slag, det er kjøtt, og det er korn.

Senterpartiets holdning er at når det gjelder eksport av korn fra Ukraina, bør den i størst mulig grad gå sør-over, ikke nordover. Det bør ikke gå til rike forbrukere i nord; det bør gå til de landene som er mest avhengig av ukrainsk korn, og det er Jemen, Egypt og landene på Afrikas Horn. Det er de som har behov for mer korneksport fra Ukraina. Vi burde heller bruke kreftene på å støtte at en fikk økt, bedret og sikret korneksporten fra Ukraina og sørover, og også gjerne økte midler til Ver-

dens matvareprogram, for å sikre korneksport til landene i sør, framfor å importere mer korn til Norge.

Nils-Ole Foshaug (A) [12:05:13]: 2022 var det året da Putins imperialistiske ambisjoner ble synlige for alle. Jeg håper at 2023 blir det året da disse ambisjonene går til grunne. Men for at det skal kunne skje, må vi og resten av verdens demokratier støtte Ukrainas frihetskamp. Vi må styrke deres evne til å motstå og slå tilbake den russiske militærmakten. For at det skal lykkes, er både sivil og ikke minst militær støtte avgjørende. Det ukrainske folk har vist en enorm kampvilje, men de har også vist at frihet ikke er noe man skal ta for gitt.

Det er derfor bra at regjeringen og Stortinget samarbeider om å forankre et betydelig flerårig norsk bidrag til Ukraina. Som statsministeren har sagt, er vårt utgangspunkt at en ekstraordinær situasjon krever ekstraordinære grep. For Ukraina må vinne denne kampen. Det handler om fundamentale interesser og verdier, og det handler om vår alles trygghet.

Men hva vil det egentlig si at Ukraina skal vinne? I mitt hode betyr det full russisk tilbaketrekning. Det betyr et fritt, uavhengig og demokratisk Ukraina, og det betyr at Russland holdes ansvarlig for både de enorme ødeleggelsene og de ubeskrivelige lidelsene de har påført Ukraina og det ukrainske folk. Foruten våpenstøtte, humanitær hjelp og midler til gjenoppbygging er det således bra at Norge bidrar til at krigsforbrytelser i Ukraina både dokumenteres og etterforskes.

Krigen i Ukraina har også betydning for vår sikkerhet, for denne gangen er ikke krigen noe som rammer langt borte. Den er forårsaket av vårt naboland og foregår i vårt Europa. Det er ikke lenger en selvfølge at vi i Norge ikke skal kunne rammes av krig.

Forsvaret er ikke der det burde være. Det var en konklusjon fra Meld. St. 10 for 2021–2022, som vi behandlet i vår. Selv om den inneværende langtidsplanen har bidratt til å styrke Forsvarets operative evne, er det fortsatt betydelige utfordringer og operative svakheter som krever videre målrettet innsats. Status i gjeldende langtidsplan viser at nytt materiell kommer senere enn planlagt, byggeprosjekter blir dyrere, og vi har utfordringer med å beholde og rekruttere riktig kompetanse. Effektiviseringsplanene var lite gjennomarbeidet og ikke tilstrekkelig forankret.

Det er derfor riktig retning regjeringen tar oss i når den legger opp til en økning i neste års forsvarsbudsjett, en økning på 6,8 mrd. kr mer enn det vi vedtok her i fjor. Regjeringen styrker bevilgningen, både aktivitetsnivået og grunnmuren i Forsvaret, og den sikkerhetspolitiske situasjonen understreker at opptrappingen må fortsette i flere år framover.

Annen verdenskrig førte til den erkjennelse at vi ikke kunne utkjempe en neste krig alene, og NATO har derfor siden 1949 vært en bærebjelke i norsk sikkerhetspolitikk. Ved å ha et troverdig forsvar og en sterk forsvarsallianse har vi unngått krig. Nå som sikkerhetssituasjonen forverres, må vi derfor styrke både egen og alliert forsvarsevne. Derfor leverer regjeringen godt når de i år har tilrettelagt for mer alliert øving og trening samt forbedret infrastruktur til alliert mottak, et arbeid som vil fortsette i 2023. Når Finland og Sverige nå blir medlemmer av NATO, vil det føre til en ny epoke i nordisk forsvars- og sikkerhetspolitikk, og det vil gi rom for et styrket forsvarssamarbeid på tvers av landegrensene.

I en krevende sikkerhetspolitisk situasjon hvor statssikkerheten på ny utfordrer Europa, er det riktig å styrke Forsvaret. De grepene som er tatt i år, videreføres og styrkes i 2023. Det er bra. Men en videre oppbygging av vårt nasjonale forsvar er nødvendig. Vi må øke styrken på egen forsvarsevne og videreutvikle et moderne og balansert forsvar.

Ingjerd Schou (H) [12:10:36]: Krigen i Ukraina har store, direkte konsekvenser – først og fremst for det ukrainske folk, som gjennomgår lidelse, død og usikkerhet. Krigen har også en rekke indirekte konsekvenser, ikke minst i vårt nærområde. I Europa er krigen i ferd med å gjøre varige endringer i sikkerhetsarkitekturen i tillegg til å endre den europeiske bevisstheten. Konsekvensene blir også følt mange andre steder i verden.

Skadene på den ukrainske landbruksproduksjonen og sanksjoner mot Russland gjør at vi mange steder opplever en direkte matkrise. Energiprisene har skutt i været, noe som rammer økonomien i sårbare land ekstra hardt. Denne situasjonen kommer rett etter at verdensøkonomien fikk et pandemisjokk. Vi kan derfor slå fast at krigen i Ukraina og dens konsekvenser forsterker allerede eksisterende kriser.

Det er ikke enkelt å skape et statsbudsjett tilpasset situasjonen i verden når situasjonen er så vanskelig som den er nå. Vi har strammere budsjetter enn på lenge. Vi befinner oss i en tid da vi er nødt til å prioritere mer enn på lenge, og regjeringens prioriteringer er ikke de samme som dem vi fra Høyres side helst skulle sett.

Før SV fikk innført visse reverseringer gjennom sin budsjettavtale, lå det inne kutt i kjernestøtte til FN-organisasjoner som FNs utviklingsprogram og FNs barnefond. Det er positivt at SV fikk snudd disse kuttene. Kjernestøtte gjør at disse organisasjonene kan handle effektivt og fleksibelt, i tråd med sin lokalkunnskap og kompetanse.

Norsk utviklingshjelp må være resultatorientert og gå til langsiktige, effektive tiltak. Vi prioriterer derfor ned tiltak med mindre sikre resultater, og opp utdan-

ning, som vi vet har god effekt. Investering i utdanning er også en investering i utvikling. Millioner av barn har ikke kommet tilbake på skolen etter pandemien, og de fleste av dem er jenter som i stedet for å gå på skolen gifter bort og får barn mens de selv er barn. I vår regjeringstid doblet vi bistanden til utdanning. På ett år har Støre-regjeringen mer enn halvert den og trukket tilbake langsiktige forpliktelser Stortinget allerede har vedtatt. Vi foreslår å øke utdanningsbistanden med 100 mill. kr.

Til sist vil jeg understreke at det er fullt forståelig at hjelp til Ukraina vil ta en svært stor del av den norske utviklingshjelpen i 2023. Høyre mener Norge skal ligge i front og samarbeide med våre allierte om å gi militær, økonomisk, humanitær og politisk støtte til Ukraina. Regjeringen har varslet flerårig støtte, som skal forhandles frem i Stortinget våren 2023. Dette anser vi som viktig og naturlig.

Samtidig vil jeg understreke at Norge må samarbeide om hjelpen vi skal gi, og dette samarbeidet vil i stor grad knytte seg til EU. Kunnskap om Europa og EU er viktigere enn på lenge. Jeg vil derfor avslutte med å nevne at vi i vårt alternative budsjett foreslo helt å reversere regjeringens kutt til EU-opplysning, og at vi vil beholde et eget tilskudd til europapolitisk forskning, i stedet for at det legges i en stor sekkepost sammen med annen forskning.

Det er store endringer i Europa som både skyldes krigen i Ukraina og behovet for tettere europeisk samarbeid. Når tempoet og dybden i EU-samarbeidet øker, blir også konsekvensene av vårt utenforskap tydeligere, og sårbarhetene våre øker. Da trenger vi både kunnskap og forskning som kan bidra til å ivareta norske interesser.

Presidenten [12:14:58]: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Statsråd Emilie Mehl [12:15:10]: Regjeringens forslag til svalbardbudsjett for 2023 reflekterer de lange linjene i norsk svalbardpolitikk. Det er en stor styrke i forvaltningen av Svalbard at målene for svalbardpolitikken ligger fast, og har ligget fast over tid.

Forslaget til budsjetttramme for 2023 er på 581,9 mill. kr. 2022 har vært preget av gjenåpning og gjenopptagelse av mye av aktiviteten fra tiden før pandemien. Næringslivsaktiviteten på Svalbard, i særdeleshet reiselivsaktiviteten, har startet arbeidet med å reise seg etter to vanskelige år. Samtidig tydeliggjør veksten i aktivitet at det er behov for å se på ulike deler av regelverket.

Som følge av Russlands krig mot Ukraina er den bilaterale kontakten og samarbeidet med Russland redusert til et minimum. Sysselmesteren på Svalbard har fra før av jevnlig kontakt med det russiske selskapet Trust

Arktikugol og generalkonsulatet i Barentsburg. Det er videreført. De fleste restriktive tiltakene som er innført mot russiske personer og virksomheter, er gjort gjeldende også for Svalbard. Unntakene fra dette har sammenheng med våre folkerettslige forpliktelser.

Regjeringen har innført personkontroll og kontroll med vareførselen til og fra Svalbard. Sysselmesteren kan nå kontrollere identiteten til reisende til og fra øygruppen, og tolletaten kan gjennomføre kontroll med varer som blir ført inn til eller ut fra Svalbard. Kontrollen er nødvendig for å hindre grensekryssende kriminalitet, for å ivareta offentlig orden og for å sikre oppfyllelsen av våre internasjonale forpliktelser.

En samlet komité understreker i innstillingen at det er viktig at regjeringen fortsetter arbeidet med å sikre at Longyearbyen skal være et norsk lokalsamfunn og administrasjonssenter som er levedyktig, i tråd med målet om å opprettholde et norsk samfunn på øygruppen. Da må Longyearbyen være et trygt sted å bo. Folk og eiendom må sikres, både mot snøskred og sørpeskred. Derfor vil regjeringen sikre området under fjellet Sukkertoppen. Arbeidet ble påbegynt i 2019 og er ventet ferdigstilt i 2023. Skredsikring i Arktis er krevende, og det er vanskelig å forutse framtiden i prosjekter som i stor grad er nybrottsarbeid.

I nysalderingen har regjeringen også foreslått å øke bevilgningen til skredsikringsarbeidet i Longyearbyen med 20 mill. kr, i form av økt bevilgning og økt bestillingsfullmakt til NVE. Fram til skredsikringsarbeidene er ferdige, er de viktigste tiltakene skredvarsling og evakuering av befolkningen.

Justis- og beredskapsdepartementet inngikk i fjor kontrakt om felles operasjon mellom den nye redningshelikopterbasen i Tromsø og Sysselmesterens helikoptertjeneste. I april ble operatørskiftet gjennomført. Felles leverandør vil gi synergieffekter i form av høyere kvalitet og økt robusthet og tilgjengelighet, og i tillegg vil vi få stordriftsfordeler gjennom det.

Frode Jacobsen (A) [12:18:35]: Det gjorde sterkt inntrykk å sitte i Oslo rådhus lørdag og høre de tre vinnerne av årets fredspris holde sine nobelforedrag – å høre fra dem som kjemper en tøffere kamp enn det vi gjør her, samtidig som vi vet at de også kjemper for oss. Da skal vi være der for dem i kampen for fred, frihet, demokrati og menneskerettigheter, som ved siden av retten til mat er det mest grunnleggende for oss mennesker.

Årets prisvinnere representerer sivilsamfunnet i sine hjemland. De har lenge gjort en stor innsats for å dokumentere krigsforbrytelser, brudd på menneskerettigheter og maktmisbruk. De viser sivilsamfunnets betydning for fred og demokrati, og med Russlands ulovli-

ge angrepskrig mot Ukraina som et dystert bakteppe har jobben som fredsprisvinnerne gjør, dessverre fått økt aktualitet.

Det er ikke til å komme bort fra at årets debatt om budsjettet på utenriks- og forsvarsområdet her i Stortinget blir annerledes enn vi har hatt kanskje noen gang. Det har bare gått ti måneder siden Russlands angrep på Ukraina. Det er krig på vårt eget kontinent. Vårt naboland i øst har gått til angrep på en annen av sine naboer. Dette har selvsagt stor betydning også for oss.

I en urolig verden skal Norge være til å stole på. Vi skal vise solidaritet med resten av verden gjennom bistand til de fattige, og vi skal være en pålitelig alliert i NATO, fordi vi vet at våre sikkerhetspolitiske utfordringer gjør det nødvendig for oss ikke å stå alene.

Fotballaget som jeg har et lidenskapelig forhold til, har som sitt motto: «You'll never walk alone.» Jeg mener dette er noe vi kan leve etter på mange områder i livet, både som enkeltmennesker og som land, og for meg handler dette også om Norge og vårt forhold til resten av verden.

De store utfordringene verden står overfor, handler om klima, tap av natur, energi og fattigdom. Norge alene kan ikke løse disse utfordringene. De krever at vi ikke går alene, men at vi finner sammen med andre for å løse utfordringene – også i NATO. Norge skal selvsagt fortsette som medlem i NATO. Partiet Rødt ønsker Norge ut av NATO. Da er det litt rart at partiet gjør det ved å kutte ut kontingenten gjennom budsjettbehandlingen. Rødt burde kanskje snakke høyere om også denne delen av politikken sin. Det er en politikk som gir mindre trygghet og mindre samarbeid.

Regjeringspartiene har all grunn til å snakke høyt om Norges bistandsinnsats. Vi øker bistandsbudsjettet, og gjennom enigheten med SV legges det opp til et bistandsløft neste år for å øke støtten til Ukraina. Det er bra, og jeg gleder meg til fortsettelsen, også av dette arbeidet.

Hårek Elvenes (H) [12:21:45]: Fortellingen til Rødt og SV om at forsvarsbudsjettet styrkes gjennom å redusere antall kampfly, er både feil og inkonsekvent. Det er inkonsekvent av den grunn at en samlet komité – og «en samlet komité» innebærer faktisk SV og Rødt – skriver i sine merknader at Norges forsvarsevne må baseres på en langsiktig og systematisk tråd, basert på et fagmilitært råd.

I sitt fagmilitære råd til langtidsplanen for 2013 til 2016 anbefalte forsvarssjefen 52 kampfly. Hvilket fagmilitært råd Rødt baserer seg på, hadde vært veldig interessant å få en klarhet i. Dette er altså hovedkampsystemet i Forsvaret, som det ligger nøye analyser bak, som tilsier et antall på 52. Det er de nasjonale behovene som er di-

mensjonerende, og det er antallet fly som trengs i en høyintensiv luftkampstrid.

Så uttalte representantene fra SV, og SV skriver det også i sine merknader, at nå må man prioritere rett i forsvarspolitikken. Kan SV forklare meg hvorfor det er riktig å redusere antall kampfly? Og kan Rødt forklare enda mer hvorfor det er riktig å redusere med tolv kampfly? Det vil bety en formidabel svekkelse av vårt hovedkampsystem, som det er nøye utredet behov for.

Jeg merker meg at i proposisjonen er man opptatt av å anskaffe de nye maritime helikoptrene i en felles anskaffelse, med nye helikoptre til Hæren og spesialstyrkene. Det er i utgangspunktet en fornuftig tanke, men behovet for nye maritime helikoptre er prekært. Verken Kystvakten eller fregattvåpenet har nå de helikoptrene som de skulle ha hatt for lengst.

Vi er alle enige i beslutningen om at det var riktig å heve den kontrakten, men jeg vil henstille til ministeren at han gjør sitt ytterste for å se på om det er mulig å frakoble anskaffelsen av nye maritime helikoptre fra de to andre helikopteranskaffelsene. Behovet er så prekært. Vi mangler antiubåtkapasitet. Vi har allierte for at vi skal komme hverandre til unnsetning under ulike omstendigheter, og dette kan være en omstendighet der de allierte muligens kan bidra til at vi får de maritime helikoptrene på plass tidligere enn et slikt felles anskaffelsesløp etter alle solemerker vil gi.

Sofie Høgestøl (V) [12:25:04]: Utenriks og forsvar er to av Venstres hovedsatsinger i vårt alternative statsbudsjett. Venstre foreslår å øke finansieringen av langtidsplanen for Forsvaret med 850 mill. kr. Det er mer enn Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Norges, og Europas, sikkerhetspolitiske situasjon er fundamentalt og varig endret. Det har konsekvenser også for vår egen sikkerhet, og vi mener at det må føre til en økt prioritering av Forsvaret i tiden framover. Putins kommersielle krig mot Ukraina og hybridkrig mot Europa har synliggjort hvor viktig det er at Forsvaret håndterer et bredt spekter av trusler mot norsk sikkerhet, suverenitet og handlefrihet.

Venstre mener at noen viktige satsingsområder for Forsvaret det neste året vil være å holde et forholdsvis høyt aktivitetsnivå i tråd med beredskapshevingen, bedre Forsvarets evne til å avdekke og varsle om digital angrep mot Norge, øke andelen av heimevern som øves og øke bemanningen rundt våre F-35 kampfly.

Vi kan ikke se på at Norges største offentlige investering noensinne ikke fungerer på grunn av manglende tilgjengelig arbeidskraft. Samtidig ser Venstre fram til resultatet av Forsvarskommisjonens arbeid samt det fagmilitære rådet som kommer til våren. Når så mange rammebetingelser for norsk sikkerhetspolitikk har blitt

endret, slik som Sverige og Finlands inntreden i NATO, er det naturlig å se på om vi også må gjøre endringer i innretning eller prioriteringer i vårt eget forsvar. Det er viktig at vi utvikler et forsvar som kan beskytte oss mot framtidige trusler.

I Venstres alternative budsjett for forsvarssektoren har vi også lagt vekt på forskning og utvikling. Vår foreslåtte reversering av regjeringens kutt i FoU-midler vil bidra til at små og mellomstore bedrifter kan fortsette å utvikle den våpenteknologien som Norge, og for så vidt også Ukraina, trenger. Jeg synes det er synd at regjeringen ikke fant rom til å gjøre samme prioritering, når vi ser at så mange partier ønsket å prioritere dette i sine alternative statsbudsjetter.

Samtidig har Venstre også foreslått å øke bevilgningen til åpent tilgjengelig sikkerhetspolitisk forskning. De nye sikkerhetspolitiske rammebetingelsene må gjøres til gjenstand for økt analyse og forskning, som igjen vil gjøre det lettere å ta gode og kunnskapsbaserte beslutninger om Norges utenriks- og sikkerhetspolitiske veivalg framover.

EOS-tjenesten utgjør viktige sikkerhetspolitiske kompetansemiljøer i Norge. Når vi befinner oss i en sikkerhetspolitisk krise, er det gode grunner til at deres budsjett økes, og Venstre er ikke imot det. Men vi mener at det er viktig parallelt å styrke åpent tilgjengelig sikkerhetspolitisk forskning, slik at ikke regjeringen, Forsvaret og andre som har tilgang på graderte vurderinger, ender opp med en annen virkelighetsbeskrivelse enn f.eks. næringslivet og partier som ikke er i regjering. Det kan også være et langsiktig problem for EOS-tjenestene i seg selv og deres analyser dersom de år for år i stadig mindre grad får nasjonale miljøer i sin egen størrelsesorden å bryne analysene sine mot.

Derfor øker Venstre FoU-bevilgningen i sitt alternative budsjett.

Bengt Fasteraune (Sp) [12:28:12]: Regjeringen har foreslått en omdisponering av om lag 1,3 mrd. kr fra investering til drift for merutgifter til både energi, drivstoff og valuta i 2022. Jeg vil bare presisere at av dette utgjør valuta om lag 136 mill. kr og ikke 685 mill. kr, som Høyre har skrevet i en merknad i innstillingen.

I dagens sikkerhetspolitiske situasjon vektlegger man å opprettholde aktivitetsnivået i Forsvaret, og for å unngå å ta grep som reduserer aktiviteten for å kompensere for merutgifter, er det viktig at man omdisponerer midlene innenfor forsvarsrammen. Det er positivt, og det viser handlingskraft ut fra den spesielle situasjonen vi er i nå. Så lenge investeringsbudsjettet håndteres likviditetsmessig i 2022 uten vesentlige konsekvenser, vil jeg bare gjenta at løpende vurderinger mellom drift og investering i den type situasjon vi er i nå, håper jeg in-

derlig at regjeringen vil fortsette med. Det viser handlekraft.

Den faktiske økningen til Høyre som har blitt lagt inn i innstillingen, er vel nærmere 500 mill. kr enn 1,4 mrd. kr, når man har tatt høyde for ABE-kutt, og at staten selv skal dekke 0,5 pst. av egen lønns- og prisvekst. Det er positivt at budsjettet øker, men det er også viktig at man får fram de reelle tallene.

Det har vært noen diskusjoner om 2-prosentmålet til NATO, og jeg vil presisere at i 2020 nådde vi det målet. Det betød ikke at vi skulle slutte å styrke forsvarsbudsjettet. Vi måtte fortsette å strebe etter langsiktig balanse mellom Forsvarets oppgaver, struktur og økonomiske rammer. I 2023 har vi et forsvarsbudsjett på 75,8 mrd. kr, en økning på 6,8 mrd. kr, og mest sannsynlig, på grunn av inflasjon og høy olje- og gasspris, vil vi muligens være på dette NATO-målet på 1,55 pst. Det viser bare at tall kan brukes i mange sammenhenger, men det er også viktig at 2-prosentmålet er en målsetting i NATO som vi skal jobbe mot.

Til slutt: Meld. St. 10 for 2021–2022 viser mye av det representanten Elvenes påpekte i sitt innlegg. Denne regjeringen har ikke skjøvet noe under teppet. Man har i denne meldingen påpekt hva som er de store utfordringene. Mye av det var en arv etter forrige regjering, men mye av det er også klare målsettinger som man skal gjøre noe med, og det har denne regjeringen gjort ved at man ønsker å ta fatt i problemstillingene.

Ingjerd Schou (H) [12:31:32]: Mine hjemtrakter, Østfold, er vertskap for en av Luftforsvarets viktigste baser, Rygge flystasjon. Rygge opplevde gjennomgående en vekstperiode under Solberg-regjeringen.

I 2018 gjenopprettet Solberg-regjeringen 134 Luftving på Rygge, med ansvar for bl.a. 335 skvadron og Hercules-flyene. I 2020 ble helikoptrene på Rygge organisert i en avdeling kalt SOAS 339 skvadron, til støtte for spesialstyrkene. De neste årene skal det bygges ytterligere opp på Rygge, bl.a. med nye helikoptre til spesialstyrkene.

Rygge har blitt en helt avgjørende base hva gjelder å håndtere alvorlige anslag mot nasjonen der politiets beredskapstropp, Forsvarets spesialstyrker og helikoptre må kunne reagere svært hurtig. Som østfolding mener jeg det er svært gledelig at Rygge nå spiller en nøkkelrolle i landets beredskap.

Nylig besøkte jeg Rygge og så hvordan Kongsberg Aviation Maintenance Services AS, KAMS, har bygget opp sin virksomhet der. KAMS' røtter kan spores tilbake til Luftforsvarets hovedverksted, som for om lag ti år siden ble omdannet til statsforetaket AIM Norway.

I november 2015 igangsatte Forsvarsdepartementet en prosess for å omdanne AIM Norway fra statsforetak

til aksjeselskap. Selskapet KAMS så dagens lys etter at AIM i 2018 ble solgt til Kongsberg Defence & Aerospace.

Å omdanne Luftforsvarets hovedverksted til en stor og svært konkurransedyktig bedrift under Kongsberg Defence & Aerospace har vært en suksesshistorie. KAMS har lyktes med å konkurrere til seg en rekke viktige vedlikeholdsoppdrag internasjonalt, bl.a. som ett av de fem globale vedlikeholdsdepotene for motoren til kampflyet F-35. Samtidig forblir bedriften avgjørende for vedlikehold av Luftforsvarets fly og helikoptre.

Slik legger vi strategisk viktig vedlikehold av norske kampfly og helikoptre til Norge, samtidig som vi får kapasitet til å understøtte allierte med vedlikehold av deres fly og helikoptre. For meg er det også veldig gledelig at dette betyr mange flere arbeidsplasser i Norge, i Østfold, og mer aktivitet til nettopp Rygge framover.

Statsråd Bjørn Arild Gram [12:34:28]: Det var representanten Elvenes' første innlegg som gjorde at jeg ønsket å tegne meg, men først en kommentar til innlegg nummer to fra representanten Elvenes, knyttet til maritime helikoptre. Jeg vil oppklare den saken ørlite grann.

Punkt nummer én: Vi er enige om at vi definitivt har behov for maritim helikopterkapasitet så fort som mulig, og vi jobber systematisk for å uteske hvilke muligheter vi har for det. Det er altså ikke snakk om en felles anskaffelse med helikopterprosessen for Hæren og spesialstyrkene, og sann sett heller ikke behov for å frakoble den prosessen, men vi har skrevet at vi vil vurdere dette i en helhetlig sammenheng. Nå går den prosessen parallelt, og da kan det i den grad det kan være noe å hente på å se det i sammenheng, være fornuftig å gjøre nettopp det.

Så til det første innlegget: Det er tre forhold jeg ønsker å kommentere der. Først er det det Elvenes tok opp når det gjelder behovet for en tillitsreform og styringsendringer i sektoren. Jeg skulle ønske Elvenes og Høyre ga sin positive støtte til det arbeidet. Det gjøres utrolig mye bra arbeid i Forsvaret og forsvarssektoren, men vi har likevel beskrevet noen systemiske utfordringer som vi må ta tak i, og som ikke har dukket opp i år. Det er gjort ting tidligere år også for å se på hvordan vi styrer sektoren bedre, men det har ikke vært tilstrekkelig. Vi må se på hvordan vi får mest mulig ut av ressursene vi har. Det er mye å si om det. Det henger også i hop med arbeidet med modernisering og effektivisering, som heller ikke fikk den forankringen og den starten det burde hatt. Det var det ene.

Det andre handler om Høyres styrking av forsvarsbudsjettet. I likhet med representanten Bengt Fasteraune vil jeg i den sammenhengen vise til at det samtidig ligger betydelige kutt der som i realiteten er rammekutt på budsjettet. Den milliarden Høyre foreslår i styr-

king av forsvarsbudsjettet, er i realiteten bare halvparten så stor.

Til slutt til spørsmålet om Gul bok: Regjeringen styrker forsvarsbudsjettet reelt med 4,5 mrd. kr i forhold til saldert budsjett 2022. At ekstraordinære bevilgninger i 2022 som følge av krigen i Ukraina, både for å styrke eget forsvar og for å hjelpe Ukraina, skal brukes i en fortelling om svekkelse av forsvarsbudsjettet for neste år, er spesielt.

Regjeringen fortsetter opptrappingen av bevilgninger til Forsvaret neste år i tråd med langtidsplanen og vel så det. I tillegg har vi med oss til neste år varige effekter av ekstrasatsinger i 2022, som bedre fasiliteter for alliert mottak og trening, mer ammunisjon og styrket lagerbeholdning for øvrig. Regjeringen har ved flere anledninger i år foreslått økte bevilgninger til forsvarsformål, og det svekker ikke betydningen av økningen for neste år.

Guri Melby (V) [12:37:49]: Jeg tegnet meg først og fremst for å kommentere noen av de innleggene som har vært i debatten knyttet til våre forslag til nysalderingen av budsjettet.

For det første, til påstanden om at dette kommer helt uventet, over bordet: Det medfører ikke riktighet. Dette forslaget ble varslet allerede 15. november da vi la fram Venstres alternative budsjett, både med behørig medieomtale og også skriftlig i vårt eget budsjett. Men akkurat da, på det tidspunktet, var det umulig for oss å gå ut med en sum, fordi vi da ikke visste hva slags profitt vi ville ende med knyttet til nysalderingen, og vi hadde behov for å vente på det tallet.

I tillegg må jeg innrømme at jeg hadde et lønnlig håp om at regjeringen enten ville varsle noen konkrete bevilgninger gjennom nysalderingen, i møtet med statsministeren som det ble innkalt til forrige fredag, eller at det ville komme en enighet med SV som sikret bevilgninger til Ukraina og til den svært krevende globale situasjonen vi står i nå, med store, akutte behov. Det gjelder både militær og sivil støtte til Ukraina og globale behov som har blitt kraftig forsterket på grunn av krigen.

Representanten Arnstad omtalte 75 mrd. kr som en historisk høy sum, og ja, det er det helt sikkert. Jeg sitter ikke med oversikten over hva slags bevilgninger som har vært gjort historisk sett i forbindelse med endringer av budsjettet. Men det som også er historisk høyt, er overføringen det legges opp til til Statens pensjonsfond utland, som for 2022 er fire ganger så høy som den var for 2021, og som er den desidert største noensinne.

Så har jeg lyst til å understreke at jeg ikke betviler noen av de andre partienes støtte til Ukraina i den situasjonen vi står i nå. Den har vært tydelig gjennom hele dette året. Det er jeg glad for, og det er veldig, veldig viktig. Dette handler for Venstre om å bruke en helt unik

mulighet som Norge har, til å gi en solid støtte i en veldig krevende situasjon. Det vi vet, er at kostnadene ved ikke å bidra med det vi kan, faktisk kan ende med å bli veldig mye større.

Når det gjelder de akutte behovene: I dag talte president Zelenskyj til den internasjonale giverlandskonferansen for Ukraina i Paris. Der ba han bl.a. om 8,4 mrd. kr innen veldig kort tid for å sikre Ukrainas energisektor. Behovene er enorme nå som vinteren har kommet. Det er minusgrader i store deler av landet, og tolv millioner innbyggere står uten strøm. Det er klart at den pakken som regjeringen har foreslått sammen med SV, handler om gjenoppbygging – den handler om de langsiktige behovene. Den pakken som vi foreslår, handler om akutte behov som vi vet vil være der, og som Norge har en helt unik mulighet til å ta en lederposisjon for å være med på å gjøre noe med.

Ine Eriksen Søreide (H) [12:41:04]: Det går mot slutten av debatten, men jeg har lyst til å peke på et par temaer som har vært omtalt.

Det ene er spørsmålet jeg hadde til utenriksministeren om Putin og det russiske lederskapet skal stilles til ansvar i et eventuelt tribunal. Utenriksministeren svarte det samme i replikken som hun svarte til NRK på søndag, nemlig at de ansvarlige skal stilles til ansvar. Jeg mener det er viktig at Norge sender et veldig tydelig signal om at dette også naturligvis skal gjelde det russiske lederskapet, som er ansvarlig for den blodige og brutale angrepskrigen mot Ukraina.

Så er jeg også opptatt av å snakke om de framtidige forsvarsbudsjettene og langtidsplanene, for som forsvarsministeren helt riktig sier: Dette er en planleggingshorisont som strekker seg relativt langt fram, av naturlige årsaker. Med det vi har snakket om her i dag, om viktigheten av styrkede forsvarsbudsjetter, viktigheten av forbedret operativ evne, må jeg si at jeg er overrasket over de signalene regjeringa sender i forbindelse med mandatet for et nytt fagmilitært råd. For det første ble dette mandatet lagt ut på nett en sen fredag ettermiddag, i stedet for, som vi gjorde i våre to runder, å ha en stor pressekonferanse hvor det også går an å stille spørsmål. Det som overrasker meg, er at mens de to foregående fagmilitære rådene har hatt som mandat å utrede ulike varianter av økte budsjettildelinger, foreslås det nå i mandatet at en av utviklingsbanene forsvarssjefen bes om å utrede, er «en utviklingsretning med et bevilgningsnivå lavere enn forutsatt i vedtatt langtidsplan». Jeg er veldig undrende til hva poenget er med å sende det signalet i den situasjonen vi er i nå. Det ble ikke sendt noen sånne signaler i Solberg-regjeringas tid, og jeg synes det er rart at det kommer akkurat nå.

Til forsvarsministerens poeng om effektivisering og avbyråkratisering: Det er viktig i alle sammenhenger, og det er også lagt inn i vårt budsjettalternativ, men det er altså ca. 1 mrd. kr utover det. Men også i mandatet til det fagmilitære rådet står det at forsvarssjefen bes om å se på å realisere allerede vedtatte effektiviseringsplaner, pluss å se på områder med ytterligere effektiviseringspotensial utover vedtatte planer. Det kan ikke bety annet enn at også denne regjeringa er opptatt av at man skal bruke midlene effektivt, og at man legger til grunn, akkurat som vi gjorde, at det selvfølgelig skal være sånn at midler som frigjøres i forsvarssektoren, også skal kunne brukes til høyere prioritert aktivitet i forsvarssektoren.

Avslutningsvis: Jeg vil slutte meg til det Åsmund Aukrust sa i sitt innlegg knyttet til særlig de diplomatene som nå har vært ute på veldig krevende steder i år, kanskje særlig i Kyiv, men også i naboland, og som har håndtert en veldig vanskelig situasjon. De fortjener, i likhet med våre soldater som er ute i ulike oppdrag, både med å vokte Norge og med å være ute med våre allierte, en ekstra anerkjennelse i dag.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [12:44:31]: Det sistnevnte taler sa, slutter selvfølgelig alle opp om. Det er ikke nødvendig for alle partier å gjenta at man setter pris på jobben som nordmenn gjør ulike steder, når det gjelder både Ukraina og hjelp andre steder. Det støtter selvsagt Fremskrittspartiet også.

Min grunn til å komme opp hit nå var representanten Arnstad, som ramset opp noen partier som ikke forholder seg til handlingsregelen. Jeg vil minne representanten Arnstad om at Fremskrittspartiet forvaltet handlingsregelen i inneværende år, og også for neste år. Vi bruker faktisk mindre enn regjeringen. Regjeringen kjøpte også noe skog på Meråker for 2,65 mrd. kr etterpå. Så når vi snakker om pengebruk, kan representanten titte litt på sin egen regjering. Man kan diskutere hvorvidt det er fornuftig å holde seg til handlingsregelen, men det er i hvert fall hva vi har gjort i år, og vil til neste år.

Vi har prioritert annerledes. Vi har prioritert vanlige folk, som regjeringen lovet å gjøre. Det er det som har vært vårt utgangspunkt for vårt alternative statsbudsjett. I tillegg har vi altså styrket Forsvaret. Først har vi styrket Forsvaret med 1 mill. kr til Det frivillige Skyttervesen. Vi har styrket driftssiden med 200 mill. kr, og vi har styrket investeringer med 1,4 mrd. kr.

Til slutt: Venstres lekepenger er interessant. Aldri har begrepet «full sjømann» vært mer relevant enn når man leser disse forslagene. Det må være verdensrekord i bruk av penger på to uker. Det varsles at dette ble sagt i november. Det gjør det ikke noe mer realistisk av den

grunn, når beløpene fortoner seg som tigangeren sammenlignet med alle andre.

Det er mulig at Venstre forsøker å vinne debatten om å gi mest mulig hjelp til Ukraina, å være mest sint på Putin eller å være mest barmhjertig. Den diskusjonen synes jeg er ganske useriøs når man opptrer med den type pengebruk. Det vil Venstre merke, og sikkert høre om i årene som kommer, når det gjelder fremtidige budsjetter og når de skal salderes.

Presidenten [12:46:49]: Presidenten vil påpeke at beskrivelsen av Venstre ikke sømmer seg i stortingssalen.

Sveinung Rotevatn (V) [12:47:10]: Eg vil i grunnen følge opp innlegget til den førre talaren, utan å bruke dei same karakteristikkane tilbake. Det gjeld det som vert kalla Venstres useriøse forslag, om å bruke ein ganske liten del av den ekstraordinære profitten vi har hatt dette året, på ein ekstraordinær hjelpepakke for Ukraina og andre land som er ramma av denne krigen. Eg synest det har vorte sagt mykje rart om det forslaget i løpet av debatten.

Først til representanten Aasrud frå Arbeidarpartiet, som er overraska over at dette kjem no: Dette varsla Venstre for over ein månad sidan. Vi varsla det i finansdebatten, vi varsla det i media, og vi varsla det i det alternative statsbudsjettet vårt. Så eg vil føreslå at Arbeidarpartiet begynner å følge litt med på det andre parti gjer, og ikkje berre på seg sjølv.

Når det gjeld representanten Marit Arnstad frå Senterpartiet: Det vert sagt at dette er uansvarleg fordi det vil medføre auka oljepengebruk. Ja, det vil det. Men då vil eg minne om at statsministeren sjølv seier at ein no skal gå inn i ein prosess der målet er å auke kraftig støtta til nettopp Ukraina – og ja, det vil medføre auka oljepengebruk, seier statsministeren.

Er det då slik at det einaste ansvarlege er å vente lengst mogleg? Er det slik at dette vert ansvarleg først når ein gjer det ein eller annan gong nærmare sommaren, eller er det berre i dag det er uansvarleg? Det gjev ikkje noka mening for meg, særleg når president Zelenskij i eit møte i dag sa at det hastar med å få pengar på plass, bl.a. for å hjelpe til med energikrisa som no rammar Ukraina.

Så til det som eg synest er mest oppsiktsvekkjande, og det er innlegga frå utanriksministeren og utviklingsministeren. Viss eg hørde utanriksministeren rett, sa ho at det ikkje er mogleg å få utbetalt desse midlane. Stemmer det? Er det sant? Viss det er slik at det ikkje er mogleg for utanriksministeren og regjeringa å utbetale meir støtte til Verdas matvareprogram, til UNICEF eller til etablerte EU-ordningar for å støtte Ukraina før nyttår,

er det viktig informasjon for Stortinget å få. Då må vi få bekrefte det.

Eg vil leggje til at dette er «kan overførast»-postar. Så om det skulle stemme, er det likevel fullt mogleg å gjere løytingsvedtaka, og så får ein overføre det like over nyttår dersom det er det som må til. Men det vil uansett vere betre om ein støttar intensjonen enn å måtte vente i månad etter månad, for tida er dyrebar her. Det er difor vi føreslår å overføre desse pengane no, i nysalderinga. Vi meiner det er riktig å gjere det, og det har også å gjere med at vi gjennom dette året har tent svært store pengar på ekstraordinært høge olje- og gassprisar.

Det er ikkje slik at Noreg er ein krigsprofitør på grunn av det, som enkelte seier. Det er vi ikkje, vi samarbeider ikkje med nokon fiende. Vi har likevel tent store pengar som vi ikkje la til grunn at vi skulle tene i budsjettet for i år. Då meiner eg faktisk det er riktig at ein etter måten liten andel av det – sjølv om det er mykje pengar i kroner og øre – vert sett av til ekstraordinær støtte til Ukraina.

Åsmund Aukrust (A) [12:50:29]: Først til Ingjerd Schou, som reagerte på omprioriteringer som regjeringen har gjort: Det er helt riktig at regjeringen har gjort omprioriteringer i bistands- og utviklingspolitikken. Vi sier at vi ønsker mer oppmerksomhet om store samfunnsendringer, og har derfor gjort omprioriteringer. Men også Høyre har gjort store omprioriteringer i sitt budsjett. Det er store kutt til regnskog, til klima, til støtte til sivilsamfunn – som kanskje er noe av det viktigste i den verdenen vi lever i nå – og det er store kutt til Asia og Afrika. Så også Høyre gjør store omprioriteringer, og samlet sett er det kutt til bistand og utvikling med Høyre. Jeg er glad vi har en regjering som har større ambisjoner i utviklingspolitikken.

Så til støtten til Ukraina: Det er ingen tvil om at støtten til Ukraina kommer til å være det største løftet som Europa har gjort siden annen verdenskrig, først ved å sørge for at de vinner krigen og vinner tilbake sin frihet, også ved å beskytte millioner av flyktninger som trenger beskyttelse, og til slutt den enorme jobben med å gjenoppbygge landet. Jeg tror at med en så stor jobb som dette er det egentlig vanskelig å fatte hvor stort ansvar som nå ligger på Europa. Statsministeren vår sier at Norge skal være veldig viktig og spille en avgjørende rolle i dette arbeidet, og akkurat nå er han i Paris sammen med president Macron på en giverlandskonferanse for Ukraina.

Jeg er enig i det som blir sagt om Venstres forslag av de fleste partier, bortsett fra Venstre selv, at dette er en useriøs måte å drive på. Det blir sagt at dette har de varslet. Vel, i saken vi behandler i dag, har ikke Venstre skrevet ett ord om dette til det som er nysalderingen for utenriksbudsjettet. Det skjedde forrige tirsdag. Hva har

skjedd siden forrige tirsdag? Har det kommet noen ny informasjon? Nei, det som har skjedd, er at statsministeren har tatt initiativ til et møte, der Venstres leder deltok, og vel også ga positive signaler til det som regjeringen har lagt opp til – til prosessen og at vi skal ha et nytt møte mellom alle partiene på nyåret.

Jeg synes også det er stråmannsargumentasjon når Venstre sier at kostnadene ved ikke å bidra er større enn ved å bidra. Det er jo alle enig i, og det er derfor regjeringen sier at vi skal bidra med et enormt beløp, som vi kommer til å komme tilbake til på nyåret.

La meg til slutt si at jeg også er uenig med Venstre når de argumenterer med at dette skyldes profitten vi har. Betyr det at hvis vi ikke hadde hatt olje- og gassinntekter, skulle vi ikke bidratt? Selvsagt skulle vi bidratt likevel. Det er ikke profitten som er avgjørende, det er behovet som skal være avgjørende.

Hvis det er noe vi har lært av Afghanistan-rapporten og Afghanistan-evalueringen, er det at dette bør gjøres sammen med andre land, det bør være koordinert. Det er mange dilemmaer knyttet til å bruke titalls milliarder kroner på Ukraina og få penger inn. Det kommer til å bli begått feil, men derfor er det viktig at dette gjøres på en koordinert og god måte, og det er ingen koordinert og god måte å komme med 75 mrd. kr som et løst forslag i salen tirsdag 13. desember. Det tror jeg også Venstre vet, og det er vel heller ikke et ønske om at det skal få flertall på den måten Venstre nå legger opp til.

Presidenten [12:53:28]: Hårek Elvenes har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Hårek Elvenes (H) [12:53:44]: Jeg vil bare gjenta min støtte til tillitsreformen, selv om det er litt uklart hva den egentlig inneholder – det ble jo etterlyst en støtte.

«Forsvarsdepartementet er i gang med å gjøre endringer i roller, ansvar og myndighet mellom departementet og etatene på flere områder.»

Dette er et sitat fra proposisjonen. Det er mulig at det er det som er innholdet i tillitsreformen.

Stortinget imøteser konkretiseringer, gjerne så raskt som mulig.

Ingrid Fiskaa (SV) [12:54:22]: Eg tenkte eg skulle svara på representanten Elvenes' førre innlegg – no har han dessverre brukt opp taletida si, men me kan fortsetja diskusjonen på eit seinare tidspunkt. Elvenes spør altså på kva måte SV meiner at me prioriterer rett når me føreslår å redusera antalet F35-kampfly frå 52 til 46, noko som framleis er eit høgt antal. Han lurar på kva slags faglege råd som kan knytast til dette.

Då har eg lyst til å visa til kva luftforsvarssjefen seier om tilstanden i Luftforsvaret, for han seier at han er bekymra for Luftforsvarets operative evne, og at den viktigaste grunnen er at Luftforsvaret manglar personell. Særleg gjeld det F35-miljøet.

Noreg har eit vesentleg lågare antal teknikarar per fly enn det som trengst, og langt lågare enn andre land som har F-35-kampfly. Mens Noreg har tre utøvande teknikarar per flyskrog, har andre land som òg har F-35, mellom 9 og 13 per fly. Den planlagde oppsplittinga og de facto nedlegginga av Forsvarets utdanning av flyteknikarar gjennom flytting av Luftforsvarets skulesenter frå Kjevik vil gjera situasjonen vondt verre.

Forsvarsombodet deler òg bekymringa som luftforsvarssjefen har uttalt, og når Forsvarsombodet seier at dei er bekymra, er det eit sterkt uttrykk. Dei er òg generelt bekymra over personellstrukturen i Forsvaret.

Det hjelper lite å ha mange fly dersom flya må stå på bakken, og SVs prioritering om å flytta pengar frå investeringar til drift og personell er difor ei god prioritering som vil styrkja forsvarsevna.

Bjørnar Moxnes (R) [12:56:53]: Jeg får også svare Elvenes på hans utfordring om F-35, ved å vise til hva personellet i Luftforsvaret har sagt de siste dagene: at vi verken har personell til å fly de 40 flyene som vi har per dags dato, eller luftvern til å beskytte dem. På budsjettet for neste år går det ut 2,5 mrd. kr til fly som vi verken har personell til å bruke eller kan beskytte, og så ytterligere 1,6 mrd. kr i 2024. Disse pengene ønsker Rødt heller å bruke på en kraftig oppgradering av Norges luftvernbeskyttelse av både sivilbefolkning og forsvarsanlegg, inkludert gjeninnføring av luftvern for hovedstaden. Vi ønsker også å bruke disse pengene på langtrekkende luftvern. Både luftvern og langtrekkende artilleri er anbefalt av forsvarssjefen.

Så er det vel litt mer nyansert det som Elvenes påstår om F-35-investeringen, at den kun handler om nasjonale behov. Vi vet jo at Luftforsvaret øver på internasjonale operasjoner med F-35, og at deltakelsen internasjonalt var en sentral del av beslutningsgrunnlaget for anskaffelsen av F-35, som for øvrig er norgeshistoriens dyreste skattefinansierte investering, og hvor driftskostnadene ikke vil bli moderate, for å si det sånn.

Den amerikanske riksrevisjonen har gjentatte ganger påpekt at kampflyet på grunn av feil og mangler blir stående altfor mye på bakken, og at det er sterk tvil om hvorvidt forutsatt operativ evne noen gang blir nådd med dette flyet – hilsen den amerikanske riksrevisjonen. Sjefen for USAs luftforsvar uttalte at flyets driftskostnader er så høye at det ikke egner seg til vanlig bruk av kampfly. Derfor kan jeg berolige Elvenes: Vårt forslag om ikke å gå videre med å kjøpe ytterligere fly, bygger

bl.a. på det som er uttalt fra den amerikanske riksrevisjonen, og også på det som i hvert fall jeg vil anse som troverdige meldinger fra personell i det norske luftforsvaret om at vi ikke har mannskap til å bruke de 40 flyene vi har per dags dato, eller vil ha ved utgangen av 2023, og heller ikke har luftvern til å beskytte disse ekstremt dyre flyene. Forslaget vårt om å satse på luftvern og langtrekkende artilleri bygger altså på bl.a. det forsvarssjefen har etterlyst. Han sa så sent som 1. november i år at øverst på hans ønskeliste står nettopp luftvern.

Presidenten [13:00:00]: Representanten Guri Melby har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, avgrenset til 1 minutt.

Guri Melby (V) [13:00:17]: Jeg må si at jeg reagerer ganske kraftig på påstander om at bevilgningen som Venstre foreslår, kun handler om å vinne debatten, og at det er useriøst. Jeg tror det er veldig få som ville anbefalt å foreslå å sende 75 mrd. kr ut av landet hvis man skal vinne velgere. Det finnes langt mer populistiske ting vi kunne gjort med disse pengene hvis det var det det handlet om. Dette handler om en veldig alvorlig situasjon med svært store, akutte behov, og det som er unikt for Norge, er at vi er et av svært, svært få land i verden som faktisk tjener penger i denne situasjonen. Vi har sett at andre NATO-land og andre land som bidrar, må ta opp lån for både å øke sin militære støtte og sin humanitære støtte.

Og til representanten Åsmund Aukrust: Europa kommer til å bli stilt overfor store prøver, men fram til nå er det USA som har bevilget desidert mest – 500 mrd. kr har de bidratt med. Det at Norge med sin enorme profitt i år skal bidra med 75 mrd. kr, er ikke useriøst. Det er rett og slett det eneste riktige å gjøre.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten [13:01:27]: Neste taler er statsråd Ine Eriksen Søreide. Nei – det skal være *representanten* Eriksen Søreide.

Representanten Ine Eriksen Søreide har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, avgrenset til 1 minutt.

Ine Eriksen Søreide (H) [13:01:42]: President, det passet for så vidt ganske bra, for det jeg skal si nå, tror jeg jeg sier også på vegne av statsrådene.

Det er viktig å understreke overfor både Rødt og SV at valget av F-35 er et veldig godt begrunnet valg. Antallsanalysen er både gjort og bekreftet ut fra hvilken operativ ambisjon man har med flyene. Og ikke minst er det også viktig å understreke at man ikke anskaffer kampfly til Luftforsvaret, men til hele Forsvaret. Det er avgjørende

viktig for luftromskontrollen, for at Hæren skal kunne operere, for at Sjøforsvaret skal kunne operere, og for at vi skal kunne operere godt sammen med allierte for å forsvare vårt territorium. Jeg tror nok at hvis man gjorde antallsanalysen igjen i dag, er sannsynligheten ganske stor for at det heller hadde økt behovet enn å redusere det.

Jeg hadde tenkt å si noe om Svalbard også, men det rakk jeg ikke denne gangen. Jeg vil likevel si at vi deler de vurderingene som justisministeren gjør knyttet til både svalbardbudsjettet og økt behov for kontroll.

Presidenten [13:02:45]: Representanten Bengt Fasteraune har også hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Bengt Fasteraune (Sp) [13:02:59]: Jeg leste en artikkel i DN som var skrevet av Hårek Elvenes. Der skriver han: «En miks av lette og tunge avdelinger i kombinasjonen av gammel og ny teknologi har gitt fleksibilitet og utholdenhet» i Ukraina. Han mener at pensjonert og effektivt materiell donert til Ukraina gir stor effekt.

Jeg deler akkurat det synet til Elvenes. Det er svært viktig, når man nå har gitt et oppdrag til forsvarssjefen gjennom et fagmilitært råd der det står helt konkret at utholdenhet og volum skal vurderes. Når vi i tidligere debatter, før vi satt i regjering, snakket om Brigade Sør, var det ikke noen stor åtgang fra Høyre for de tankene der, men utholdenhet og volum, samtidig som vi nå har vedtatt en forsvarslov som sier noe om fleksibiliteten til vernepliktsreserven, hvis man skal bruke det begrepet, kan gi sånne løsninger i framtiden.

Sveinung Rotevatn (V) [13:04:20]: Eg teikna meg igjen fordi representanten Aukrust spurde kva som er nytt sidan førre tysdag. Ja, det som iallfall ikkje er nytt, er at regjeringa og SV har sagt at ein vil ha ei brei einigheit om støtte til Ukraina og ekstraordinære løyvingar. Det vart klart den 29. november, og allereie to veker før det sa Venstre at vi ønskte å fremje det forslaget vi fremjar i dag.

Då er det interessant, synest eg, at Arbeidarpartiet ved sin talsperson seier at dei ikkje er einige i at fordi Noreg har ekstraordinært store inntekter på grunn av det som no skjer i denne krigen, har vi eit ekstraordinært ansvar for å bidra meir. Det er eg rett og slett ueinig i. Eg synest vi skal bidra meir, og meir enn det andre land gjer, fordi vi tener mykje meir på den situasjonen vi no er i. Men det er tydelegvis ei ærleg ueinigheit mellom Arbeidarpartiet og Venstre.

Det eg er enig med representanten i, er at Noreg ikkje må drive åleinegang, men gjere ting gjennom samarbeid med andre land. Nettopp det er grunnen til at vi føreslår å gjere dette gjennom multilaterale mekanismar. Vi føreslår å løyve pengar til Verdas matvarepro-

gram, til UNICEF, til EUs ulike mekanismer. Så då kan representanten rett og slett ikkje ha lese forslaget, og det vil eg anbefale å gjere før ein kritiserer det.

Så vil eg eigentleg gjenta oppmodinga mi til utanriksministeren – som eg ser har teikna seg, og det er bra. Tidligare i debatten sa ho at det ikkje vil vere mogleg å overføre desse pengane som Venstre føreslår å overføre til Verdas matvareprogram, til UNICEF, til EU-mekanismer. Eg synest det er av interesse for Stortinget å få oppklart om det stemmer – er det umogleg å gjere det, eller er det mogleg å gjere det på dei tre vekene som står att av dette året? Og skulle det ikkje vere mogleg, er dette overføringspostar, og ein kan uansett løyve pengane.

Eg registrerer at regjeringa synest det er fullt mogleg, gjennom nysalderinga, å gje milliardar til kommunane, til Forskingsrådet, til kriminalomsorga og, no sist i går, til sosialhjelp. Men det å gje pengar til ulike FN-program er tydelegvis ikkje mogleg. Det ville vere interessant å få høyre forklaringa på kvifor det er riktig. Viss ein er politisk ueinig, er det ei heilt anna sak.

Eg vil gjenta det representanten Melby har sagt før i debatten: Venstre er ikkje mot at vi kan finne ei brei einigheit om å auke pengebruken til ulike støttemekanismer for Ukraina og andre land – det er bra om vi kan få til det. Men så vidt eg forstår, er det mange, mange månader til vi er i ein situasjon der vi kan gjere slike løytingsvedtak, og det kan ikkje vere ei ulempe om ein kan løyve meir pengar allereie no. Det synest eg ville ha vore ein stor fordel, og det trur eg iallfall at både verdssamfunnet og ukrainarane ville ha synst var ein fordel.

Utenriksminister Anniken Huitfeldt [13:07:13]: Til komiteens leder vil jeg bare henvise til det jeg sa i replikkordskiftet. Jeg mener at det ansvarlige Putin-regimet må stilles til ansvar.

Til representanten Bjørnar Moxnes vil jeg si at han låner en del fagmilitære termer her og der. Det å innføre et forsvar uten F-16, som Rødt i sin tid var imot, uten Gripen, som Rødt også har vært imot, og uten kjøp av F-35 vil si at vi får et forsvar som for første gang siden før annen verdenskrig er uten kampfly. Det er i hvert fall ingen fagmilitære som er i nærheten av å foreslå det. Det er et helt annet forsvarskonsept.

Er det fysisk umulig å betale 75 mrd. kr på bare en uke? Det vil i hvert fall være en helt uansvarlig form for budsjettering. Vi kan kanskje innvilge noen FN-organisasjoner noen avtaler. Jeg undertegnet bl.a. en avtale med Verdensbanken i forrige uke på 1 mrd. kr til strømforsyninger. Det krever en del arbeid. Det er veldig viktig å huske på at det i sånne store hjelpeinstanser ikke holder med god vilje og mye penger. Det var nettopp det som kom fram da Stortinget ba om en evaluering av den innsatsen vi hadde gjort overfor Afghanistan. Da var kri-

tikken at vi utbetalte for mye, for fort, at det ikke var godt nok koordinert med andre givere, og at vi ikke hadde god nok oppfølging av disse midlene. Så vi gjør dem som er opptatt av mer bistand, en bjørnetjeneste hvis vi ikke har en god forvaltning av bistandsmidler.

Når vi bevilger penger helt på slutten av året, skal vi betale dem rett ut til organisasjonene, eller skal de i et fond? Hvis de er i et fond, kan vi ta oss tid til å diskutere sammen her i salen. Vitsen med det er nettopp at Norge skal være en troverdig og langsiktig bidragsyter til Ukraina.

Hvis det er sånn at man ikke visste om dette på forhånd fordi man ikke visste hva som ble overskuddet, er det i hvert fall en budsjettering som ingen ansvarlig regjering kan stille seg bak. Jeg mener at det er et lite fornuftig forslag. Jeg kunne kanskje bevilget noen av de millionene til FN i siste liten, men 75 mrd. kr? Jeg tror jeg hadde vært stilt overfor ganske mange kontrollspørsmål i ettertid og fått ganske mange viktige innsigelser fra Riksrevisjonen hvis det var på den måten Utenriksdepartementet drev sine utbetalinger til internasjonale organisasjoner.

Vi skal gjøre alt for å samarbeide med hele Stortinget om en solid hjelpepakke til Ukraina som står seg over år, som kan bidra til gjenoppbygging, og som kan hjelpe Ukraina med å stå imot – med både våpen og humanitær innsats. Det vil jeg samarbeide med hele Stortinget om.

Presidenten [13:10:04]: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1–5.

Etter ønske fra finanskomiteen vil sakene nr. 6–8 bli behandlet under ett.

Sak nr. 6 [13:10:20]

Innstilling fra finanskomiteen om Skatter, avgifter og toll 2023 (Innst. 3 S (2022–2023), jf. Prop. 1 LS (2022–2023), Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023))

Sak nr. 7 [13:10:34]

Innstilling fra finanskomiteen om skatter, avgifter og toll 2023 – lovsaker (Innst. 4 L (2022–2023), jf. Prop. 1 LS (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023))

Sak nr. 8 [13:10:46]

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantane Olve Grotle, Linda Hofstad Helleland, Erlend Svardal Bøe, Bård Ludvig Thorheim, Helge Orten og Ove Trellevik om at det ikkje

skal innførast normprissystem ved grunnrenteskatt på havbruk (Innst. 127 S (2022–2023), jf. Dokument 8:38 S (2022–2023))

Presidenten [13:11:06]: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

May Britt Lagesen (A) [13:11:41]: Takk til komiteen for tålmodighet og samarbeid, og takk til SV for gode forhandlinger med regjeringspartiene om neste års budsjett og skatteopplegg.

Vedtakene vi gjør i dag, baserer seg på Arbeiderparti-Senterparti-regjeringens første egne statsbudsjett, som vi, med noen endringer, har blitt enige med SV om. Budsjettet er preget av krigen i Ukraina, prisstigning, ikke minst på strøm, og høy temperatur i norsk økonomi. Derfor er budsjettet, både forslaget fra regjeringen og det endelige forliket i Stortinget, rettferdig. Det er stramt, og det er omfordelende. Oljepengebruken tas ned, i motsetning til under forrige regjering, som salderte budsjettene med å øke oljepengebruken kraftig – også før pandemien. Økt oljepengebruk vil være feil medisin nå. Det kunne gitt enda høyere prisvekst, som ville rammet dem med minst hardest, og enda høyere renter ville rammet barnefamilier og bedrifter. Når oljepengebruken skal tas ned samtidig som utgiftene øker kraftig, må man både prioritere hardere på utgiftssiden og gjøre rettferdige grep på inntektssiden.

Omfordelingspolitikken til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV kommer tydelig fram i dagens vedtak. Vi kutter skattene for dem som tjener under 750 000 kr, personfradraget øker, frikortgrensen økes, fagforeningsfradraget er nå doblet over to år. Dette er gode nyheter for folk med vanlige og lave inntekter. For enslige forsørgere med lave inntekter gjør vi også grep gjennom avvikling av særfradraget og økning av barnetrygden, som gjør at de som ikke fullt ut fikk benytte særfradraget, kommer enda bedre ut – dette i tillegg til den kraftige økningen i utvidet barnetrygd.

Nå når vi er inne i en krevende økonomisk tid, gjelder det å ikke miste de langsiktige utfordringene av syne. For Arbeiderpartiet er klima og miljø en ramme rundt all politikk. Klimamålene skal nås, og skatte- og avgiftspolitikken er viktige verktøy. Derfor gjør vi grep i 2023-budsjettet som bidrar til utslippskutt neste år, men også i årene etter 2023. CO₂-avgiften økes, nye biler med utslipp blir litt dyrere, lange flyreiser blir litt dyrere, for å

nevne noe. Samtidig skal vi alltid ha sosial og geografisk fordeling med oss når vi tar grep for å kutte utslipp. Derfor mener Arbeiderpartiet og Senterpartiet det er klokt å øke innblanding av biodrivstoff på både veigående og ikke-veigående kjøretøy, slik at vi kutter utslipp. Samtidig tar vi grep på avgiftssiden, slik at pumpeprisen ikke øker, og at den går ned for anleggsdiesel.

Høyre mener det motsatte. I dagens situasjon på drivstoffmarkedet og i økonomien generelt foreslår altså Høyre at prisene på pumpene skal videre opp. Det er etter min vurdering et uklokt forslag som vil forverre både den sosiale og ikke minst den geografiske fordelingen i Norge i en situasjon der mange sliter med økende priser.

For første gang på flere tiår har en norsk regjering og et stortingsflertall måttet prioritere innenfor et kraftig redusert handlingsrom. Det er da vi synliggjør verdiene våre og hvem vi er til for. Rettferdig fordeling og en sterk felles velferdsstat er verdier i Hurdalsplattformen som står fast, og som kommer tydelig til syne i skatteopplegget for 2023.

Et av de mest omdiskuterte punktene er de nye grunnrenteskattene. Vårt mål er at alle felles naturressurser skal komme fellesskapet til gode, akkurat slik vi har gjort det med oljerikdommen vår. Nå øker vi grunnrenteskatten på vannkraft og innfører nye grunnrenteskatter på vindkraft og havbruk. Det er nødvendig, og det er rettferdig. Havbruk er en av våre viktigste næringer, som vi har store ambisjoner for også i årene framover, og det kommer til å være godt med penger å tjene i årene som kommer, der også, men en litt større andel skal altså tilfalle fellesskapet.

Ekstraordinære tider krever ekstraordinære situasjonsbestemte tiltak. Når utgiftene til strømstøtte, mottak av flyktninger, folketrygd og beredskap øker med 100 mrd. kr fra ett år til det neste, er det behov for å ta slike grep, slik at folk med vanlige inntekter ikke må ta hele byrden. Derfor innfører vi en midlertidig økning i arbeidsgiveravgiften for inntekter over 750 000 kr, og nettopp derfor innfører vi et høyprisbidrag på strøm, slik at kraftselskapene er med på spleiselaget for en av verdens beste strømstøtteordninger for husholdninger.

I sum er de permanente og midlertidige grepene i skatte- og avgiftspolitikken et kraftfullt uttrykk for at det er et nytt flertall i Stortinget – bort fra høyresidens skatte- og avgiftsopplegg, som med kirurgisk presisjon har økt de økonomiske forskjellene, og over på en politikk som utjevner økonomiske, sosiale og geografiske forskjeller i Norge.

Helge Orten (H) [13:16:41]: Norge, Europa og verden står overfor store utfordringer. Akkurat da vi kom ut av pandemien og så fram til en mer normal hverdag,

begynte Putins blodige krig i Ukraina. Det har bidratt til økende priser på varer, mat og strøm, og samtidig øker renta.

Med dette som bakgrunn har det vært viktig for Høyre å prioritere folks privatøkonomi i skatteopplegget. Flere skal sitte igjen med mer til å møte økte priser og renter, samtidig som næringslivet må beholde konkurransekraften og ikke bli belastet med høyere skatter og avgifter enn det som er absolutt nødvendig. Høyre prioriterer lavere skatter for personer med lave og middels inntekter gjennom en økning i personfradraget og minstefradraget. I tillegg øker vi barnetrygda med 3 000 kr for hvert barn. Det betyr at en familie med to barn og helt vanlige inntekter vil få opptil 8 000 kr mer å rutte med i 2023 med vårt opplegg.

Regjeringa valgte å sende store deler av regningen for økte utgifter til næringslivet. Det har rammet konkurransekrafta til norske bedrifter og gjør det mindre interessant å investere i Norge. Det er forventet at det blir trangere tider for norsk næringsliv i 2023. Da er det viktig å legge til rette for økt konkurransekraft gjennom lavere skatter og avgifter, ikke det motsatte.

I Høyres skatteopplegg tilbakefører vi den ekstraordinære økningen i arbeidsgiveravgiften som regjeringa sammen med SV velger å gjennomføre. Det er en avgift som mangler faglig begrunnelse, og som går rett på bunnlinja til norske bedrifter, uavhengig av om de har overskudd. Det rammer spesielt kompetansearbeidsplasser, som er helt nødvendige i den grønne omstillingen. Vi reduserer også formuesskatten. Regjeringa og SV har i to budsjetter økt formuesskatten betydelig. Det er midler som i stor grad må hentes ut av bedriften, og som svekker egenkapitalen og investeringsevnen. Det er merkostnader ved å bo i Norge og investere i norske bedrifter.

Vi mener det må bli mer interessant å investere i Norge, ikke det motsatte. I regjering reduserte vi formuesskatten ved å øke aksjerabatten og redusere satsen. På den måten skjermet vi det vi kan kalle arbeidende kapital, eller midler som er investert i norske bedrifter og som bidrar til å trygge og skape nye arbeidsplasser.

Regjeringas skatteopplegg inneholder en betydelig skatteøkning for kraftselskapene. Med ekstraordinært høye strømpriser i Sør-Norge har vi hele tida ment at kommunalt og fylkeskommunalt eide kraftselskaper i disse områdene bør bidra betydelig til å finansiere utgifter til strømkompensasjon for husholdninger og bedrifter. Vi har likevel vært bekymret for innretningen av høyprisbidraget slik det opprinnelig var utformet. Det er viktig at en midlertidig avgift ikke hindrer nødvendige investeringer i fornybar energi. Derfor er vi tydelige på at høyprisbidraget må være midlertidig og avvikes senest i løpet av 2024.

Vi mener også at høyprisbidraget må beregnes ut fra en årlig gjennomsnittspris, ikke en times- eller månedspris, slik regjeringa har lagt opp til. Det gir økt forutsigbarhet og gjør det mindre interessant å tilpasse produksjonen. Dersom dette ikke er tilstrekkelig, ber vi regjeringa komme tilbake til Stortinget med tilpasninger som kan sikre en mer fornuftig produksjonsprofil.

En bred tillit til skattesystemet er viktig for skattemoralen. I Norge har vi hatt åpne og gode prosesser når vi har gjort store endringer i skattesystemet. Vi kan være uenige om skattenivået, men har i stor grad hatt brede forlik. Det har bidratt til forutsigbarhet. Regjeringa har denne høsten lansert to nye grunnrenteskatter, for havbruk og for landbasert vindkraft. Dette er store endringer i skattesystemet. Begge skattene er forutsatt å gjelde fra 1. januar 2023. Høringsfristen for havbruksskatten er satt til 4. januar. Forslaget til grunnrenteskatt for landbasert vindkraft er, etter det jeg vet, ennå ikke sendt på høring. Disse næringene må altså forholde seg til at de skal betale en skatt fra 1. januar som de ennå ikke vet omfanget eller innretningen av. Det er uholdbart og har skapt en politisk usikkerhet rundt skattesystemet som vi knapt har sett før.

Konsekvensene av denne uforutsigbarheten som er skapt, er investeringsstopp og permitteringer. Det går ut over mange arbeidsplasser, ikke bare oppdrettsselskaper, men i hele verdikjeden av store og små bedrifter som leverer produkter og tjenester til denne næringen. Vi mener at regjeringa må ta seg bedre tid, lytte til innspill og utsette iverksettelsen av nye skatter. Skatteutvalget som skal legge fram sine anbefalinger 19. desember, er et godt utgangspunkt for en helhetlig gjennomgang av skattesystemet.

Jeg vil ta opp de forslagene Høyre har fremmet eller er en del av.

Presidenten [13:21:36]: Da har representanten Helge Orten tatt opp de forslagene han refererte til.

Kjerstin Wøyen Funderud (Sp) [13:21:55]: Da jeg gikk på barneskolen, lekte vi «haien kommer» i gymtimen. Når fiskene la ut på svøm og læreren ropte haien kommer, var det om å gjøre å komme seg trygt hjem der haien ikke kunne ta oss.

I mange år har vi gjennom de økonomiske langtidsvarslene i perspektivmeldingen blitt fortalt at haien kommer – rettere sagt haikjeften, da i forståelsen det økende gapet som i årene framover vil komme når statens oljeinntekter synker, mens pensjonsutgiftene øker fordi befolkningen blir stadig eldre.

I lang tid har det normale vært at statens inntekter har vokst raskere enn statens utgifter. Dermed har den til enhver tid sittende regjering relativt enkelt «fått»

penger til sine egne satsinger uten å måtte ta vanskelige valg. Sånn er det ikke lenger. Vi er på vei inn i en ny tid.

I budsjettet for 2023 må vi for alvor ta inn over oss en ny normal i et strammere og mer usikkert farvann. Vi får kjenne på en situasjon der handlingsrommet blir mindre, kostnadene øker, og oljepengebruken må reduseres. Det hjelper ikke å løpe hjem for å komme unna haikjeften – vi må møte den offensivt gjennom tydelige veivalg og tøffere politiske prioriteringer.

Dessverre slår den lenge varslede haikjefteffekten inn i norsk økonomi samtidig som vi pådrar oss store kostnadsøkninger som følge av krigen i Ukraina, energikrise, økt flyktningstrøm og rekordstor prisvekst. Det gjør dette budsjettet ekstra krevende.

Det er ikke uten grunn at regjeringen har brukt høsten til å dempe forventningene og snakke om innstramminger. Det har vært nødvendig med en kraftig realitetsorientering for noen hver av oss. De alternative budsjettene fra de fleste politiske partiene i salen viser at de har tatt inn over seg mye av den samme virkeligheten.

For å dekke kostnadsøkninger på over 100 mrd. kr har vi hatt to valg: enten å foreta store kutt i velferd, eller skatteøkninger. For Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV var utgiftskutt som gir inndekning i den størrelsesordenen det er behov for nå, ikke forenlig med det samfunnet vi vil at Norge skal være. Vi valgte derfor å gå i motsatt retning og fikk flertall med SV for et historisk omfordelende budsjett.

Etter mange år med økt ulikhet var det nødvendig med mer rettferdig fordeling, der de som har mest og i mange tilfeller har fått betydelig mer de siste årene, bidrar mer i en krevende situasjon for landet. Det var ikke aktuelt å øke skattene for vanlige folk. Vi står ved løftet om at folk med middels og lave inntekter skal få lavere skatt. Personer med inntekt under 750 000 kr får med dette opplegget fortsatt lavere inntektsskatt, mens personer med høye inntekter og høy formue må bidra noe mer til fellesskapet.

Det var heller ikke ønskelig å spre belastningen jevnt utover et samlet norsk næringsliv gjennom f.eks. å øke selskapsskatten til 23 pst. For Senterpartiet har det i tillegg vært viktig at økningen i skattebelastning skal gjøres gjennom sosialt omfordelende skatter og ikke gjennom økte avgifter. Avgifter er i sin natur usosiale og rammer dem som har minst, hardest. I dagens situasjon med høye markedspriser på drivstoff er økningene i drivstoffavgifter, som bl.a. foreslås av Høyre og Venstre, særlig dramatiske, både for næringslivet og for bosettingen i distriktene.

De ekstra utgiftene må betales på en måte som er rettferdig, og som bidrar til omfordeling. Det var derfor nødvendig å hente inn mer av overskuddet fra næringer som er basert på naturressurser, som er vårt felleseie. I

Norge har vi lang historie med ordninger som gir fellesskapet deler av inntektene fra næringer som takket være tilgang til norske naturressurser tjener svært godt. I dette budsjettet gjennomfører vi derfor langsiktige grep som sikrer omfordeling og nødvendige inntekter både neste år og i årene som kommer. Vi foretar også ekstraordinære skattegrep tilpasset dagens situasjon med høye strømpriser.

Vi har de siste ukene hørt tydelige protester fra dem som gjennom denne omfordelingen må bidra mer til fellesskapet. Noen lengter tilbake til Solberg-regjeringen, som ga store skattelettelser til dem med de høyeste inntektene, bl.a. gjennom kutt i velferd for dem som har minst. I dagens situasjon, med kraftig økte utgifter i statsbudsjettet, er økte skatter ansvarlig politikk. Alternativet er betydelige kutt i grunnleggende velferdstjenester, som er avgjørende for sosial og geografisk utjevning.

Det budsjettet som blir vedtatt, er trygt og rettferdig. Skattegrepene som behandles i dag, forsterker den utjevne profilen på skatteopplegget, både sosialt og geografisk, og viser retningsvalget Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen tar i møte med den nye virkeligheten.

Roy Steffensen (FrP) [13:26:54]: Retningsvalget som forrige taler snakket om, er veldig tydelig å se, for i 2022 fikk vi de største skatte- og avgiftsøkningene på over 20 år. På toppen har det kommet økte priser på mat, drivstoff og strøm. Renten har i tillegg begynt å stige, og det ser ikke ut til at 2023 skal bli noe bedre.

Flere og flere bedrifter ser at strøm og andre varer blir dyrere. SSB oppjusterte nettopp prisveksten til 4,9 pst. neste år, mens regjeringen har sagt den skal bli 2,5 pst. DNB har kommet ut med en undersøkelse som viser at minst halvparten av deres kunder kommer til å redusere forbruket sitt, spesielt forbruk som går til f.eks. serveringssteder og reiseliv. Utgiftene for bedriftene og næringslivet øker. Inntektene går ned fordi folk bruker mindre penger på andre tjenester og er blitt mer forsiktig med å kjøpe varer. For næringslivet er ikke dette bærekraftig.

Nå har vi en strømstøtteordning som går ut ved nyttår. Den har Fremskrittspartiet lenge ment at hjelper for få og kom for sent. De fastprisene som skulle komme for å redde næringslivet, er for dårlige. Vi ser at veldig få kaster seg på, og det betyr at det blir høye strømpriser for næringslivet også på vinteren.

Med dette som bakteppe ser vi at de røde varsellampene blinker for næringslivet. I en tid hvor bedriftene trenger hjelp med å redusere utgiftene, kommer denne regjeringen med tidenes skattesjokk. Det er et angrep på næringslivet. Vi frykter at de økte kostnadene, den dårli-

ge strømstøtteordningen, de økte skattene og de økte avgiftene vil føre til permitteringer, oppsigelser og konkurser, spesielt i distriktene. Dette bildet bekreftes av nyheter på rekke og rad om at konkurstellene allerede har begynt å stige. At bedrifter permitterer, kan vi lese om i en rekke lokalaviser. Og på NTB kunne vi i dag lese at NHO varsler at hver fjerde bedrift vil kutte i antall ansatte det neste halve året. Økt formuesskatt og økt utbytteskatt vil føre til at bedrifter tappes for penger – penger som burde blitt værende i bedriftene til ny teknologi, til nye investeringer og til å sikre arbeidsplasser.

Det kommer i tillegg forslag om økt grunnrente, økning i inntektsskatten, økt avgift på CO₂, økt arbeidsgiveravgift og økt flypassasjeravgift. Representanten Funderud snakket om drivstoffavgiftene. Faktum er at for de 900 000 bilistene som kjører bensinbil, har denne regjeringen sørget for at bensinavgiftene er økt med 53 øre siden de overtok. Det kommer endringer i flypassasjeravgiften og endringer i den midlertidige oljeskattepakken. Flere av disse forslagene har kommet på kort varsel, helt overraskende og uten skikkelig utredning. Noen av dem har attpåtil fått tilbakevirkende kraft.

Norge har vært kjent som et land med høyt skattenivå, men hvor vi tross alt har vært forutsigbare og hatt stabile rammevilkår. Nå er dette brutt, og investorer må prise inn politisk risiko når de skal fatte investeringsbeslutninger.

Fremskrittspartiet fremmer i dag to løse forslag. Det handler om nettopp dette: å behandle en næring med respekt og minimere politisk risiko. Fra siste møte i Stortinget i juni til første møte i Stortinget i oktober gikk regjeringspartiene fra å frede det midlertidige oljeskatte regime til å gjøre endringer. Hva skjer i Norge, er spørsmålet i bransjen nå, og de lurer på om de heller må investere i andre land.

Nå forventer regjeringen at selskaper som vil bruke den midlertidige oljeskattepakken, skal levere inn søknader på de få ukene som er igjen av året – etter dagens vedtak. Fremskrittspartiet ønsker å minimere den politiske risikoen. Vi ønsker å behandle næringen med respekt og mener at vi bør utsette fristen for innlevering av søknader med tre måneder. Det er forskjell på en pølsebod som skal gjøre nye innkjøpsavtaler for servietter, og Equinor, som skal levere milliardprosjekter for utbyggingplaner. Endrer vi på innretninger og forutsetninger for avtalene de skal forholde seg til, bør man i respekt for næringen også skyve på fristene. Vi håper i hvert fall at vi skal få stor støtte for våre forslag i dag. Vi håper i hvert fall å få det fra Høyre, som har brukt den samme argumentasjonen om politisk risiko, om tilbakevirkende kraft og om at det kommer forslag på kort varsel som en næring ikke er forberedt på. Jeg forventer i det minste at

Høyre støtter opp og er med og forlenger fristen i den midlertidige oljeskattepakken med tre måneder.

Fremskrittspartiet kommer til å støtte forslag nr. 2, fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti, om at høyprisbidraget skal avvikles så raskt som mulig, senest innen utgangen av 2024. Som saksordføreren nevnte, er det en midlertidig ordning. Jeg håper at også regjeringspartiene kan være med og støtte det forslaget, for å signalisere at den ordningen er midlertidig.

Jeg fremmer med dette de forslag jeg tidligere har vist til på vegne av Fremskrittspartiet.

Presidenten [13:32:00]: Da har representanten Roy Steffensen tatt opp de forslagene han refererte til.

Cato Brunvand Ellingsen (SV) [13:32:19]: I går kveld hadde jeg en gjeng med ungdommer fra et ungdomsforum i bydelen Nordstrand på besøk her i Stortinget. Noen av representantene så dem sikkert på galleriet under voteringen i går kveld. De ga meg råd om drabantbypolitikk, ungdomsklubber, lys i gatene og bruk av hijab i skolen.

I løpet av de siste ukene og månedene har jeg møtt mange mektige aktører med makt og penger i Norge. Men jeg tror at det møtet jeg hadde i går kveld, er det viktigste jeg har hatt som stortingsrepresentant. Møtet med denne gjengen, som på mange måter representerer dem med minst makt og minst penger, gjorde meg klokere. De sa også at politikken må bli lettere tilgjengelig for andre enn oss politikere. Jeg må være ærlig og si at jeg også synes at politikken kan være ganske vanskelig av og til, og skatt, avgift og toll er kanskje ikke det enkleste vi holder på med, men antakeligvis noe av det viktigste vi holder på med.

Jeg har tenkt å si noe om hva jeg synes er enkelt, og hva jeg synes er vanskelig. Det er f.eks. enkelt å forstå at regjeringen har ønsket å øke skattene betydelig. Samtidig må jeg innrømme og si at det kanskje ikke er bare SV som synes at vi kunne gjort det på litt andre måter, og at det ikke er alle endringene som er lett å forstå.

Det er kanskje enkelt å forstå at de som kjemper for de rike og dem med mest makt, roper om skattesjokk. Det som er vanskeligere å forstå, er at det er mange av de samme som mener at offentlig sektor ikke er med på å bidra i denne innstrammingen. Bare spør ungdommene på Bjørndal, som har tilgang på ungdomsklubb hele 2,5 timer i uken.

Det er kanskje forståelig at noen flytter fra Norge for å slippe å betale skatt. Det er helt uforståelig om det er noen partier i denne sal som ikke ønsker å sikre at de verdien de som flytter, har skapt gjennom bl.a. bruk av norske naturressurser og norsk velferd, blir igjen i Norge.

Det er enkelt å forstå at mange partier vil begrense utgiftene til folk, men mye vanskeligere å forstå at ikke rettferdige miljøavgifter i større grad får gehør i denne sal.

Det er enkelt å forstå at noen synes det er dumt at vi kutter i BSU. Det er vanskeligere å forstå at noen på høyresiden mener det er spesielt usolidarisk, så lenge vi bruker provenyer på nesten 600 mill. kr på dem som på ingen som helst måte har muligheten til å spare en eneste krone.

Det er enkelt å forstå at noen kan være uenig med oss i at vi skal beholde toll på enkelte varer fra Ukraina. Det er dog vanskeligere å forstå at det er akkurat dette som skal være målet for vår solidaritet.

Vi i SV ønsker et mye mer omfordelende skattesystem enn vi har i dag. Skatt skal brukes både til å skaffe penger til nødvendig velferd og til å redusere forskjellene mellom folk. Dette budsjettet øker skattene for å skaffe nødvendige inntekter og peker retning på omfordeling. Derfor har jeg lyst å takke for gode forhandlinger med Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Samtidig vil SV mer. Miljøavgifter er avgjørende viktig for atferdsendring og det grønne skiftet. Vi har fått gjennomslag for noe. Men la det være helt klart: Vi er ikke fornøyd med grønnfargen, og vi må jobbe hardere for å få mer grønnfarge i avgiftsopplegget.

Vi tar steg for steg i riktig retning. Men vi må være ærlige og si at vi – altså vi i hele denne salen – kan være bedre sammen. Jeg vet at det er lett å si som vararepresentant som skal ut om noen uker, men jeg vet i hvert fall at jeg har hele SV med meg når jeg sier at omfordeling og de grønne valgene burde være de enkle valgene – de politiske valgene som er enklast å forstå. For skatte- og avgiftspolitikken kan ikke bare være basert på kort-siktige løsninger som redder provenyet her og nå. Skatte- og avgiftspolitikken må peke framover for å løse de to store vedvarende krisene nasjonalt og globalt: ulikhetskrisen og klima- og naturkrisen. Det fortjener ungdommen jeg møtte i går – og all annen ungdom.

Marie Sneve Martinussen (R) [13:37:12]: Da er det tid for årets nesten viktigste debatt. Det er faktisk sånn at uten skatter og avgifter hadde det ikke vært noen vits med de andre debattene vi har, for da er det ingen penger å bruke – om det er til vei eller helse. Det er ganske stor enighet i Norge om at vi skal ha skatter og avgifter, det er ingen her som har foreslått å avvikle dem helt. Da er et veldig viktig politisk spørsmål hvor mye man skal hente inn av skatter og avgifter, og ikke minst hvordan regningen skal fordeles.

Jeg tenkte å begynne med to myter om skattepolitikk som jeg synes er viktig å få tatt hull på.

For det første er det en myte at vi har et rettferdig og progressivt skattesystem i Norge. Veldig mange slår seg på brystet og er fornøyd med at vi har sikret oss det. Men det er ikke tilfellet. Den rikeste énprosenten i Norge betaler mindre skatt per krone de tjener, enn resten av oss. Det er ikke progressivt, det er ikke rettferdig. Grunnen til at det har blitt sånn – og dette er en utvikling som har vært over tid, der den rikeste énprosenten nå betaler mindre skatt per krone tjent enn de gjorde for 10–15 år siden – er at man har kuttet i formuesskatten, man har innført politisk bestemte rabatter i formuesskatten, man har en altfor dårlig verdsetting av reelle formuer, som gjør at man i praksis bare betaler skatt av en brøkdel av de formuene man både eier og kontrollerer, og ikke minst at man har kuttet i selskapsskatten, som er en skatt som selskapene betaler på overskuddet sitt, og som følgelig betyr at de som eier selskapene, sitter igjen med mer av fortjenesten etter at skatten er betalt. Og så må man ikke glemme at det ikke bare er skatter som finansierer fellesskapet, det er like mye inntekter fra moms som det er fra all inntekts- og formuesskatt i Norge – 400 mill. kr. Momsen er flat som en pannekake, lik for alle, men lik for alle er ikke rettferdig når det er snakk om økonomisk fordeling og økonomiske spørsmål. Rødt og mitt utgangspunkt er at vi ikke har et rettferdig skattesystem, men vi må jobbe for å få det.

Den andre myten er at skatt og verdiskaping står i motsetning til hverandre. Det er en ganske seig myte, for den gjentas av høyresiden gang på gang – med en gang man foreslår å øke skattene, er det en trussel mot næringslivet. Jeg mener at skatt er en forutsetning for verdiskaping, at man har veier og jernbane og havner sånn at varene kommer ut, og innsatsfaktorene kommer inn. Vi har kystsamfunn i Nord-Norge som ikke får eksportert laksen fordi havnene ikke kan ta imot båter når det er uvær på vinteren, som det stort sett er om vinteren. Det er skattesystemet som gjør at de ansatte kan bli friske og komme tilbake på jobb. Det er skattesystemet som gjør at vi har den mest kompetente og dyktige arbeidsstokken i verden, at folk har kunnskap til å produsere ting på jobb. Når folk ønsker seg flere læringer og flere fagarbeidere, og når vi vil ha raskere og bedre helsevesen, trengs det skatt for å få til det. Min påstand er at næringslivet vil bli mer produktivt med mer skatt, men så klart hvis man bruker disse pengene på en fornuftig måte.

Det har begynt å utvikle seg sånn at mange bedrifter nå betaler private helseforsikringer for sine ansatte, nettopp for å få dem raskere tilbake i jobb, fordi de vet at den nøkkelansatte er veldig viktig og ikke nødvendigvis kan erstattes av en vikar. For meg er det en urovekkende trend i Norge – det er sånn man har det i andre land, der man ikke har en god og sterk velferdsstat – at bedrifter hver for seg ser interessen av å sørge for at deres ansatte

blir raskt friske og kommer raskt tilbake på jobb, men der vi med mer skatt og større mulighet for et bedre helsevesen kunne sikret det for alle. I Rødt har vi i alternativt budsjett foreslått å øke skattenivået, og det på tross av det som av mange har blitt omtalt som et enormt skattesjokk fra regjeringen.

Det er også en ekstremt hard og seig myte i høstens skattedebatt at det er næringslivet i stort som skal betale mer skatt. Hvis man rydder i de store tallene til regjeringen, er det de ekstremt høye strømprisene, de ekstremt høye inntektene – mye til kommunal, fylkeskommunal og statlig kontrollert kraftproduksjon – som skal tilbake til fellesskapet, sånn at det kan brukes til strømstøtte. Det er en del økninger i regjeringens budsjett og forliket som Rødt er enig i, men vi mener at man trenger å gjøre mer for å få et reelt, rettferdig skattesystem, ikke minst for å løse den priskrisen som vi står i, som jeg tror alle legger merke til. Jeg har full tro på at alle også har sympati for at den er vanskelig for folk. Da er det nok en gang sånn at med mindre vi skal øke oljepengebruken, er det skatter som skal til for å øke inntekten til folk med lav inntekt.

Med det tar jeg opp Rødts forslag i denne saken.

Presidenten [13:42:11]: Representanten Marie Sneve Martinussen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Sveinung Rotevatn (V) [13.42.30]: Det er freistande å ta opp nær sagt alle diskusjonane vi hadde i finansdebatten for ei tid tilbake, men eg skal la vere å gjere det og halde meg til saka, nemleg skatt, avgift og toll.

Når Venstre jobbar med skatt, avgift og toll, er det viktig for oss å gjere tre ting. Det eine er å sørgje for at vi har eit skattesystem som hjelper næringslivet til å skape jobbar og verdiar, så må vi ha eit skattesystem som er sosialt rettferdig og gjev meir til dei som treng det mest, og så må vi få eit grønarare skatte- og avgiftssystem.

Gjennom fleire år der Venstre har påverka statsbudsjettet, har vi gått frå nettopp raud til grøn skatt. Vi har letta på skattane på arbeidsinnsats og investeringar, og vi har auka miljøavgiftene – år for år.

No skjer det motsette. Med det fleirtalet vedtek i dag, går vi frå grøn til raud skatt. Ein aukar skattane på arbeidsinnsats, investeringar og næringsliv, og ein senkar miljøavgiftene. Når SV seier at ein gjerne skulle hatt det grønarare, men at det i alle fall går i rett retning, så gjer det dessverre ikkje det. Det går faktisk i feil retning. Det er òg typisk at Senterpartiet bruker mykje av taletida si på å angripe dei av oss som ønskjer høgare miljøavgifter, både Venstre og Høgre, og har eit slags prinsipielt angrep på avgifter i seg sjølv. Det er ganske interessant all den tid ein ikkje har noko imot å auke avgiftene og også innfører heilt nye, f.eks. ei mykje høgare arbeids-

gjevaravgift på 7,7 mrd. kr. Regjeringa er jo ikkje imot avgifter – dei er imot miljøavgifter. Det er ein ganske viktig forskjell ein bør merke seg.

Det er i alle fall òi tollsak eg vil nemne i og med at dette også er saka der vi vedtek toll. Det er spørsmålet om tollfridom for Ukraina. Det har no USA, EU og Storbritannia innført. Våre tre EFTA-partnarar, Liechtenstein, Island og Sveits, vil også gjere det. Men det er eitt land i den vestlege alliansen som ikkje vil ha tollfridom for Ukraina, og det er landet med denne nasjonalforsamlinga her. Eg høyrer at regjeringa og andre seier at dette ikkje betyr noko og ikkje er så viktig. Då er det store spørsmålet: Kvifor kan ein ikkje gå inn for det? Om det så ikkje skulle bety så veldig mykje for oss, betyr det ganske mykje for Ukraina. Det er difor Ukraina ber oss om å gjere det. Det føreslår vi i dag, og til vedtaket er fatta, håper eg framleis at det er mogleg å få fleirtalet med på det.

Eg har eit par kommentarar til andre, større saker her, for det første høgprisbidraget på straum. Det er Venstre imot, men det ligg an til å verte vedteke. Det som er bekymringsfullt, er at det ikkje vert sagt noko tydeleg om kor lenge det skal vare. Difor har Venstre, Kristeleg Folkeparti og Høgre sett fram forslag om at det skal avviklast så fort som mogleg og seinast innan utgangen av 2024. Eg håper regjeringspartia kan stemme for det, for det gjer eller hjelper i alle fall til med å gjere det meir føreseieleg for dei kraftselskapa som no sit og tel på kronene. Skal dei gjere viktige investeringar for framtida og for høgare effekt i det norske kraftnettet, eller skal dei ikkje? Det er ein tydeleg beskjed Stortinget bør gie i dag.

Ei anna stor sak, og ein stor avgiftsauke regjeringa føreslår, er auken i arbeidsgjevaravgift på inntekt over 750 000 kr, som det igjen er grunn til å minne om at ikkje går på lønstakarane, men på arbeidsgjevarane. Det ligg i namnet. Det gjev dei mindre moglegheit til å disponere pengar fritt i lønsoppgjeret neste år, og det kan gå ut over dei med lågare inntekt. Det er grunnen til at LO seier dette er ein usosial måte å drive avgiftspolitikkk på, men det gjer ein likevel.

Den auken seier fleirtalet er såkalla situasjonstilpassa. Dei seier ikkje midlertidig, dei seier situasjonstilpassa. Då må ein spørje seg: Kva situasjon er det ein refererer til? Er det den situasjonen at regjeringa treng pengar? I så fall kan eg forsikre om at det er ein ganske vedvarande tilstand i norske budsjettprosessar. Eg er bekymra over at det ikkje vert gjeve nokon tydeleg beskjed om kor lenge dette skal vare. Avgiftsauken bør ikkje innførast, og vert han innført, bør ein vere tydeleg på når han skal vekk.

Med Venstres forslag innanfor toll, avgift og skatt vil ein, om Stortinget går inn for dei, få eit grønarare skattesystem, eit skattesystem som lettar meir for dei som har

låge inntekter, og eit skatte- og avgiftssystem som er betre for næringslivet, som er grønare, og som kan bidra til fleire arbeidsplassar i dette landet.

Då vil eg til sist ta opp forslaga frå Venstre.

Presidenten [13.47.09]: Representanten Sveinung Rotevatn har tatt opp de forslagene han refererte til.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [13.47.32]: I fjorårets valg fikk vi en regjering som springer ut fra venstresiden. Morgengaven som lå igjen fra Solberg-regjeringen, var krevende, som vi ofte sier i politikken. Etter åtte år med urovekkende høy oljepengebruk så festen nå ut til å være over. Av ulike grunner har vi og landene rundt oss siden vært på stø kurs inn i en tid der alt blir dyrere. I tillegg opplevde strømkunder i Europa og Norge allerede da konsekvensene av Putins energikrig.

Heldigvis er det tross alt en sosialdemokratisk regjering som styrer, tenkte vi som er opptatt av omfordeling og solidaritet. Men nå, etter over et år med Arbeiderpartiet i regjering, sliter likevel 400 000 familier med å betale regningene sine. Køene utenfor matsentralene blir lengre. Vi har fått nyfattige i Norge, mennesker som har jobb, men som ikke lenger får endene til å møtes.

Støre-regjeringens svar er ikke tilpasset tiden vi nå går inn i, og det har vært mye for SV å rette opp i. Jeg er glad for at SV har fått gjennomslag for flere enkeltgrep i statsbudsjettet, som mer barnetrygd og mer til minstepensjonister. Det har vi også foreslått i vårt alternative budsjett. Men det holder ikke. Jeg håper og tror Arbeiderpartiet skjønner like godt som Miljøpartiet De Grønne at de fattige, de fattigste i samfunnet vårt, trenger mer. Men hvorfor gjør de ikke da mer?

Omfordeling har ingen inflasjonsdrivende effekt. Det er fullt mulig å omfordele mer, slik at de med mest bidrar mer til fellesskapet, og sånn at flere nordmenn kan få mer trygghet å ta med seg inn i juletiden.

I vårt budsjett reduserer Miljøpartiet De Grønne skattene totalt med 15 mrd. kr for dem som har inntekt under 800 000 kr. Det gir tusenvis av kroner i skatteutt for dem med vanlig inntekt, og tilsvarende økning for dem med høyere inntekt. Dette er ikke radikalt, men det er mer rettferdig. Vi øker også bunnfradraget til 100 000 kr, så de som tjener aller minst, ikke trenger å bidra like mye.

Vårt inntektsskatteopplegg er isolert sett mer omfordelende enn regjeringens. Vi øker heller ikke den samlede inntektsskatten nevneverdig. I tillegg gjeninnfører vi arveavgiften og legger inn et høyere bunnfradrag på formuesskatten, så den bare rammer dem som har aller mest.

Jeg må si noen ord også om strømsøtten. Regjeringen har låst seg fast i en strømsøtteordning som gir mest til de rikeste med høyest forbruk. Miljøpartiet De

Grønne bytter ut regjeringens strømsøtte med en strømbonus. Slik sørger vi for at de som har høye strømsregninger, men et vanlig eller lavt strømsforbruk, får mer igjen samtidig som det lønner seg å spare energi. Med vår strømbonus får alle i områder med dyr strøms utdelt et flatt beløp per person, også barn. Til sammen får en familie på fire, der begge foreldrene har ca. 500 000 kr i inntekt, ca. 60 000 kr mer i vårt budsjett, slik strømsprisene er nå. Øker strømsprisene, øker også beløpet som utbetales.

Vi gir også mer penger til energisparing og energieffektivisering og gir rentefrie lån på energisparing, slik at det blir lettere for vanlige familier å kutte strømsregningen permanent.

Det er hjerteskjærende og brutalt å tenke på at det er så mange barn i Norge som nå opplever fattigdom. De som er mest sårbare økonomisk, blir alltid hardest rammet av kriser. Forskjellene øker i Norge, og vi er i ferd med å bli et vestlig land som mange andre, hvor de rike drar ifra. Derfor trengs det vesentlig kraftigere lut enn statsbudsjettet for 2023 legger opp til. Det handler om rettferdighet, og det handler om at et samfunn med små forskjeller er mer robust i møte med de store utfordringene vi står overfor.

Til slutt: Det er også viktig at solidariteten ikke stan- ser ved landegrensene. Norge har fått store ekstrainntekter som følge av krigen. Denne krigsprofitten må i sin helhet gå tilbake igjen til Europa, som sliter, til gjenoppbygging av Ukraina og til fattige land som lider under dyr mat og energi. Det er en nødvendig investering i en trygg og stabil verden som Norge også vil tjene på.

Jeg tar opp forslaget fra Miljøpartiet De Grønne.

Presidenten [13.52.16]: Representanten Lan Marie Nguyen Berg har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [13.52.27]: Årets debatt om skatter og avgifter er egentlig ganske spesiell, for vi gjør så store endringer. Det er ikke hvert år en har så mange debatter om så mange forskjellige tema. Jeg skal prøve å touche innom flere av dem fordi Kristelig Folkeparti har valgt å gå imot en del av dem, samtidig som vi har valgt å støtte noen av behovene i den krevende tida som vi er i. Utgangspunktet vårt er at skatter og avgifter skal finansiere velferden og bidra til en bedre fordeling, de skal fremme en god bruk av samfunnets ressurser og også fremme mest mulig verdiskaping og sysseletting, slik at vi får folk i jobb.

Det vi har valgt å prioritere, er å innføre en del effektivitetsfremmende miljø- og helseavgifter, sånn at vi kan bruke de inntektene til å lette det som går på verdiskaping og sysseletting.

En av hovedprioriteringene våre, som egentlig kan regnes som en skattelette, er 100 pst. kompensasjon

over 50 øre i strømstøtte for husholdningene. Det vil være over 12 mrd. kr, som vil bety mye for veldig mange, ikke bare for dem med aller dårligst råd, men for helt vanlige folk som sliter med høye strømregninger akkurat nå.

Samtidig velger vi å finansiere det med en økning i trinnskatten for inntekter over 1 mill. kr og noe økning på utbytteskatten. Med det grepet vil det òg være sànn at de som tjener mest, vil få noe mindre i strømstøtte, som gjør at den også blir mer sosialt innrettet og treffer målrettet dem som virkelig trenger det.

En hovedoverskrift over regjeringas skatteøkninger som kommer til å bli vedtatt i dag, vil jeg si er: dårlig politisk håndverk. Det har skapt mye uro, ja kanskje mye unødvendig usikkerhet i en del av bransjene. Hadde en vært tydeligere, f.eks. på midlertidighet, eller hadde en valgt å avvente innføring av grunnrente på havbruk og vind til det faktisk er gjennomført høringer og saken er skikkelig behandlet, er jeg sikker på at saken hadde blitt en helt annen.

Når det gjelder f.eks. høyprisbidraget, der en var tydelig først etter en stund på at dette skulle være midlertidig, slutter jeg meg til representanten Rotevatns kommentar. Det forslaget som ligger i Stortinget i dag, er det minste regjeringspartiene og SV burde kunne stemme for. Det slår fast at det skal oppheves – at det er et midlertidig tiltak. Jeg opplever at det er blitt sagt, og da er det ingen grunn til å ikke kunne stemme for et forslag som kan skape større trygghet når Stortinget faktisk har gjort et formelt vedtak på det.

Kristelig Folkeparti er også særlig kritisk til regjeringas forslag om økt arbeidsgiveravgift for lønn, egentlig kan en si på over 700 000 kr, som jo er det reelle. Det gir en unødvendig ekstraregning, og den er sysselsettingsfiendtlig i de områdene av næringslivet som er helt avgjørende, f.eks. når det gjelder kompetanse og grønn omstilling, som vi er helt avhengige av. Det betyr egentlig bare en ekstraregning for bedrifter som er hardt prøvd allerede, når en tenker på de strømprisene som næringslivet må betale. Jeg vil si at foreløpig har dessverre ikke fastprisavtalene slått så positivt ut som undertegnede hadde håpt, og derfor går vi mot den endringen. Det er jo et proveny på over 6 mrd. kr, så det er en viktig prioritering fra Kristelig Folkepartis side, men vi gjør det fordi vi mener det er bedre næringspolitikk. I likhet med flere som har vært her oppe, frykter jeg at det ikke bare er en midlertidig økning, men at det fort kan bli permanent.

Jeg vil også si noen ord om grunnrente. Kristelig Folkeparti fremmer et forslag om at økningen i grunnrente på vannkraft, fra 37 pst. til 45 pst., også skal være midlertidig. Vi erkjenner behovet for å finansiere bl.a. en sterkere strømstøtte, som vi ønsker, men vi mener at det er helt feil å gjøre en så stor endring – som egentlig tapper

kommunene for ressurser – varig. Det må være midlertidig, og så må vi opprettholde den samfunnskontrakten vi har med kommunene.

Når det gjelder grunnrente på havbruk og vind, er vi tydelig på at vi ønsker å lytte til høringen, vi ønsker en grundig behandling i Stortinget for så eventuelt å innføre det etterpå. Jeg frykter som sagt at den uklarheten som har blitt, har bidratt til både høyere permittering og svikt i en del investeringer som kunne vært gjennomført hvis en ikke hadde skapt slik usikkerhet. Da kunne en først fattet vedtakene og så visst hva en måtte forholde seg til. Hadde datoen for grunnrente og beregninger begynt å gjelde ikke med virkning fra 1. januar, men f.eks. fra 1. juli – hvis det er da Stortinget er ferdig – hadde det vært en helt annen sak. Og hvis det hadde vært behov for proveny, kunne en f.eks. økt produksjonsavgiften eller annet, for Kristelig Folkeparti er enig i at en må ta inn mer inntekter der.

Til slutt to ord om Ukraina: Kristelig Folkeparti kommer ikke til å støtte forslaget om full tollfrihet. Punktum. Vi ønsker midlertidig tollfrihet. Og når det gjelder landbruksvarer, tas det inn innenfor de ganske store kvotene som allerede er. Derfor oppfordrer jeg opposisjonen til å støtte et slikt kompromissforslag.

Med det tar jeg opp Kristelig Folkepartis forslag.

Presidenten [13:57:35]: Da har representanten Kjell Ingolf Ropstad tatt opp de forslagene han refererte til.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [13:57:44]: Hva har egentlig vært hovedproblemet for folk og bedrifter i år? Prisvekst – en prisvekst som har rammet veldig bredt. Den rammer alle, men selvfølgelig er det mer krevende for dem som har lite til overs, enn for dem som har mye til overs. Vi ser også at for mange av bedriftene har nettopp den høye prisveksten vært noe av den store utfordringen. Vi i regjeringen er redd for, hvis prisveksten blir høy over tid, at tvillingbroen til høy prisvekst over tid er høy ledighet, og lediggang er roten til alt ondt. Derfor er det så viktig at vi spurte da vi diskuterte budsjettet i august, da vi diskuterte det i februar-mars og ellers jobbet gjennom hele året: Hva er regjeringens mål? Jo, det er et Norge med mindre forskjeller. Det er et Norge der folk er i arbeid, og der vi bruker skattesystemet som et spleiselag.

Da vi så de økte kostnadene som kom etter den forferdelige invasjonen i Ukraina, og da vi mer og mer utover våren så hvilke konsekvenser det fikk for den økonomiske politikken, tenkte vi: Hvordan skal vi klare å få igjennom et budsjett som ikke bidrar til økt prisvekst og samtidig ikke kutter i den grunnleggende velferden til folk? Det var det krevende valget som regjeringen sto overfor, og som SV ble med oss og tok ansvaret for da vi skulle få til et budsjett. For i det året vi nå er inne i, kunne

vi ikke ta grep der vi kuttet i sykehus, skole, politi, forsvar – i disse grunnleggende tingene. Det var ikke mulig, det ville ikke vært ansvarlig. Vi kunne heller ikke tillate oss – noe som selvfølgelig hadde vært det enkleste – bare å øke oljepenget, for da hadde vi forsterket grunnproblemet. Og grunnproblemet er prisveksten, som rammer så hardt. Så i et år der kostnadene økte veldig mye – folketrygd og andre kostnader – valgte vi å redusere oljepenget med over 18 mrd. kr, nettopp fordi vi er opptatt av å få kontroll på prisveksten. Da måtte vi ha et skatte- og avgiftsopplegg som var ansvarlig og ordentlig.

Det vi da mener er riktig – og som jeg nå merker meg at nesten hele Stortinget etter hvert begynner å mene er riktig – er at de som har tjent aller mest penger på høye priser, skal bidra mer. Det er det ene, virkelig store skattegrepet i denne debatten, at de som har tjent mest på høye priser, bidrar mer, med et nytt høyprisbidrag, og at de også skal betale mer i grunnrenteskatt. For det ville vært galt hvis vi hadde laget et skatteopplegg der vi deler på det vi vil få inn av høyprisbidraget og økt grunnrenteskatt. Det ville vært omtrent 7 000 kr per skattyter. Det ville vært feil å dra inn de pengene på den måten. Derfor var det riktig at de som har hatt de høye inntektene, måtte bidra mer.

Det som har vært debattert mye i høst, er om vi skal innføre nye grunnrenteskatter, og det vil jo gi inntekter først neste år – det har vært hoveddebatten. Men det som er regjeringens utgangspunkt der – den norske modellen – er at de som har størst overskudd ved å bruke våre felles naturressurser, må bidra litt mer tilbake igjen til både lokalsamfunnet, den kommunen de er i, det kystfylket de er en del av, og oss som fellesskap. Det er en rettferdig modell i det norske spleiselaget. Jeg merker meg også at mange partier kritiserer prosessen mer enn selve forslaget, for når det kommer til stykket, er jeg ganske sikker på at de partiene kommer til å bruke de inntektene. Høyre kalte det et skattesjokk da vi kom med forslaget i oktober, mens de nå gjør nesten akkurat det samme selv når det gjelder beskatning, f.eks. på vannkraft.

Regjeringen har vært opptatt av det brede lag, at vi skal redusere inntektsskatten. Om lag 83 pst., fem av seks, får lavere eller uendret inntektsskatt i 2023 sammenlignet med 2022-regler. Vi øker personfradraget, for vi mener at det er riktig. Frikortgrensen blir økt med 5 000 kr. Vi sørger for at vi får klare avgiftslettelser på f.eks. drivstoff og anleggsdiesel, for vi mener det er viktig at vi tar vare på den delen av næringslivet som virkelig har blitt rammet av økte priser, som anleggsbransjen har blitt. Vi har i sum et omfordelende skatte- og avgiftsopplegg, der de som har sterkest rygg, må bidra litt mer, mens vanlige arbeidsfolk skal bidra litt mindre.

Målet er at når vi ser på dette skatteopplegget og på høstens budsjett et par år fram i tid, skal vi si at jo, man turte å ta de grepene som var nødvendige for å få prisene under kontroll. For hvis vi ikke gjør det, vil nesten alle andre tiltak bli fånytt. Det er det som rammer hardest, det er det som skaper mest usikkerhet for næringslivet – og dette skal vi klare. Jeg er glad for at det nå er et flertall som støtter vårt forslag til skatte- og avgiftsopplegg i 2023.

Presidenten [14:02:37]: Det blir replikkordskifte.

Heidi Nordby Lunde (H) [14:02:52]: Vi er i en situasjon hvor vi ser at det er en del situasjonsbestemte, midlertidig økte utgifter, som også Høyre ønsker å være med og ta ansvar for gjennom å bruke noen av de forhøyede, situasjonsbestemte kraftinntektene, f.eks. på bedre omfordeling. Men vi ser også at en har såkalt midlertidig, situasjonsbestemt økt arbeidsgiveravgift, som gjør det dyrere å ansette høykompetent arbeidskraft, noe som er sentralt for nødvendig omstilling av Norge. Vi frykter selvfølgelig at dette er en midlertidig avgift som skal dekke permanente utgiftsøkninger, og dermed kommer til å bli en permanent avgift. Det skaper usikkerhet og øker politisk risiko for å investere og ansette i Norge, og allerede nå hører vi om bedrifter som sier at de istedenfor å ansette her ønsker å bruke utviklingsmiljøer i utlandet. Det betyr at de bl.a. bygger omstillingskompetanse i land som Romania, istedenfor at vi bygger omstillingskompetanse her.

Når ser statsråden for seg at denne midlertidige avgiften fjernes?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:03:56]: Nå har jeg hatt gleden av å ha møter med en del finansministre i andre europeiske land, f.eks. i Tsjekkia, som er et land som ligger ganske nær Romania. Der var prisveksten, hvis jeg ikke husker helt feil, rett oppunder 20 pst., og de hadde en reallønnsnedgang på det tidspunktet på over 12 pst. Noen ganger blir det litt underlig når jeg hører opposisjonen si at den politiske situasjonen er så veldig stabil i alle andre land, men at den er så ustabil i Norge, for en finner knapt noe land som er mer stabilt enn Norge.

Når det gjelder den forhøyede arbeidsgiveravgiften, har vi vært tydelige på at den skal være midlertidig, at den skal fases ut, men vi mente at det var en av de metodene som hadde minst kostnad med hensyn til å finansiere de tiltakene vi trenger i årets budsjett, og det er veldig mange ekstraordinære ting ved 2022 og 2023, f.eks. en av de største folkevandringerne til Norge noen gang.

Heidi Nordby Lunde (H) [14:04:54]: Jeg føler ikke egentlig at jeg får svar på spørsmålet. For selv om det er

politisk stabilt i Norge gjennom at vi har ordentlige valg og har et parlament som fungerer, betyr jo ikke det at de som opplever regjeringens politikk på kroppen, oppfatter det som veldig stabilt.

Det kan kanskje være vanskelig å tidsbestemme når avgiften skal fjernes. Statsråden svarte ikke på det, men den kalles også situasjonsbestemt. Kan statsråden da redegjøre for hvilken situasjon som skal bortfalle, eller oppstå, for at denne midlertidige, situasjonsbestemte forhøyede avgiften fjernes permanent?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:05:29]: Vi har i år vært opptatt av f.eks. folkevandringstallene, som har vært veldig, veldig høye sammenlignet med det som har vært vanlig. Det er jo en historisk høy folkevandring til Norge – og ære være det norske samfunnet for at det har skjedd med et så lavt konfliktnivå som det har gjort. Så har vi ment at vi må finansiere mange av de tiltakene vi gjør. Det ville være feil å bare øke oljepegebruken, og da mente vi at det nettopp var rom for å gjøre det grepet i år.

Så ser vi at alle skatter og avgifter har en kostnad. Den skatte- og avgiftsformen som kanskje har minst kostnad, er en grunnrenteskatt, for den har også en stor fordel ved at en får bedre fradrag. Derfor sier vi at den er situasjonsbestemt, og at vi kommer til å fase den ut. Selvfølgelig er også målet vårt at vi skal klare å få prisene ned. Det jobber vi veldig aktivt med, for vi ser at høy prisvekst rammer hardt, både enkeltpersoner og mange bedrifter.

Heidi Nordby Lunde (H) [14:06:24]: Jeg hører fortsatt ikke egentlig et svar på spørsmålet, så jeg skal bruke det siste spørsmålet til å si: Vi hører at det bl.a. er folkevandringstallet som gjør at dette blir en situasjonsbestemt forhøyet avgift. Men folkevandringstallet ser ut til å holde seg høyt, og mange av dem som kommer, kommer nok til å bli i Norge over lengre tid, hvilket betyr at man vil ha behov for å ha midlertidig forhøyede avgifter og skatter over lang tid. Ser statsråden for seg at denne midlertidige, situasjonsbestemte avgiften kommer til å bli fjernet i løpet av hans regjeringssperiode?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:07:01]: Målet er å fase ut de midlertidige avgiftene så fort det lar seg gjøre. Det er målsettingen. Selv om jeg i svaret til Heidi Nordby Lunde i stad pekte på en av de tingene som har blitt spesielt utfordrende i år, at det er veldig stor folkevandring, er det aldri en direkte kobling mellom én enkelt skatt og enkelthendelser. Det er også urimelig overfor dem det angår. Men det var helheten av mye større kostnader for budsjettet for neste år enn det vi har vært vant til tidligere, som gjorde at man trengte å finansiere det på en litt annen måte enn det man har

gjort tidligere – hvis man ikke valgte å bruke oljepenger. Vi mente at det å øke oljepegebruken i år ville gjort oss enda mer sårbare for pris- og rentevekst, og at det hadde rammet bedrifter og enkeltpersoner veldig hardt hvis vi hadde gjort det som har vært vanlig i Stortinget i slike runder, at man øker oljepegebruken. Vi reduserte den.

Roy Steffensen (FrP) [14:08:15]: Finansministeren fikk jo statsbudsjettet i gave på bursdagen sin, og som det er med bursdagsgaver, er det alltid noe man helst ikke ville hatt i gave, eller ønsker å bytte i ettertid. Jeg kan tenke meg at økningen i flypassasjeravgiften hadde gått inn i den kategorien hvis han kunne valgt.

Spørsmålet mitt om økning i flypassasjeravgiften er egentlig veldig kort og greit: Er den økningen ment som en klimateffekt, eller er den kun ment som et grep for å saldere budsjettet?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:08:54]: Det er jo flypassasjeravgiftens mor – eller far – som nå spør, for det var Fremskrittspartiet som innførte flypassasjeravgift i Norge da de hadde finansministeren, den var ikke der tidligere. Det som skjer nå i år, og som Senterpartiet har vært veldig opptatt av, er at det er flypassasjeravgiften utenfor EU-området som reelt sett skal øke, mens det ikke skjer på samme vis for flypassasjeravgift internt i Norge. I regjeringsplattformen er vi opptatt av å gjøre nye grep spesielt for innenriks luftfart når det gjelder kortbanenettet, og det kommer vi også til å gjøre i årene som kommer.

Roy Steffensen (FrP) [14:09:34]: Jeg oppfatter at det var et enkelt spørsmål, men det var ikke enkelt å få svar. Jeg skal heller prøve på et nytt tema.

Representanten Nordby Lunde snakket veldig mye om midlertidigheten av arbeidsgiveravgift. Jeg tenker at vi kan ta samme diskusjonen om høyprisbidrag. Der har Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmet forslag om at det skal avsluttes senest 2024, og Fremskrittspartiet har varslet støtte til det forslaget. Kan det være muligheter for at regjeringspartiene også kan støtte det forslaget og sikre at høyprisbidraget skal avsluttes senest 2024?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:10:11]: Jeg vet ikke om det har forundret meg, for jeg har sett Fremskrittspartiet på nært hold i mange år, men det har egentlig overrasket meg hvilket enormt engasjement Fremskrittspartiet har hatt mot at kraftnæringen skal bidra mer tilbake til fellesskapet i et år der de har veldig høye inntekter, og også mot at de som tjener mest penger, spesielt mange av de store oppdrettselskapene, skal bidra mer til fellesskapet. Vi mener det er

riktig, og vi mener at det er riktig at skattekutt skal komme til folk med vanlige og middels inntekter.

Når det gjelder høyprisbidraget, har jeg svart Stortinget skriftlig at jeg mener det bør fases ut før 2025, og det mener jeg er et godt svar.

Marie Sneve Martinussen (R) [14:11:04]: Flere av landets største banker har gitt et slags omvendt bidrag til priskrisen med å øke sin rentemargin på toppen av styringsrenta nå det siste halve året. Finansforetak betaler ikke moms, derfor betaler de heller en særskatt på toppen av selskapsskatten. Mens subsidiene ved å slippe å betale moms er på 10 mrd. kr, henter man bare inn fem av de ti milliardene på den økte finansskatten.

I 2016 tok Senterpartiet klokt til orde for å øke den finansskatten for reelt å oppveie for momsfritaket. Jeg lurer egentlig på om det etter statsrådens syn finnes noen argumentasjon for hvorfor finansnæringen skal ha denne femmilliarders skattefordelen.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:12:05]: Vi har en veldig solid banksektor i Norge, og det er bra. Den er variert også – fra DNB, som er den aller største, til noen bitte små sparebanker. Dette mangfoldet mener vi er en styrke.

Det er spesielt viktig at vi har en sterk banksektor inn i det litt urolige farvannet vi er i nå. Det å lage store endringer i skattesystemet for banksektoren i den situasjonen som er nå, mener vi er feil. Med den tette dialogen vi også har med banksektoren, opplever vi at de er godt forberedt på at det kan være litt urolig farvann nå, og at en skal komme seg gjennom. Vi gjorde også en endring i utlånsforskriften forrige uke som skal gjøre det lettere å tilby lån til f.eks. førstegangsetablerere som ønsker å kjøpe seg en bolig. Vi har hatt veldig tett dialog med banksektoren og mener at de endringene vi gjør nå, er kloke.

Sveinung Rotevatn (V) [14:13:14]: Det er mykje ein kunne ha spurt om. Eg har veldig lyst til å spørje om det finansministeren sjølv tilsynelatande er mest fornøgd med i dag, i alle fall om ein skal tru hans eiga Facebook-side, der han skryter av at no skal Stortinget senke miljøavgiftene på fossilt drivstoff med 2,1 mrd. kr. Det kan eg skjønne at han er fornøgd med, for det er jo det regjeringa meiner, og som ein har fått med seg SV på. Samtidig er det forskjell på avgiftsnivået og det som vert den faktiske pumpeprisen. SV har heldigvis fått gjennomslag for at ein skal auke innblandinga av biodrivstoff. Det er bra for miljøet, men det gjer også drivstoffet noko dyrare. Då er spørsmålet: Kva vert sluttsummen på kassalappen? Finansministeren sa til Nationen – eg trur det var i førre veke – at sluttsummen vert 30 øre lågare per liter for vegtrafikk og 50 øre lågare for anleggs-

diesel, mens klima- og miljøministeren i Politisk kvarter på fredag i ein diskusjon med undertekna sa at det vert omtrent likt. Så då er spørsmålet: Kva er det som stemmer her, kva meiner regjeringa? Vert det likt, eller vert det billegare?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:14:16]: Dette er en av de tydelige skillelinjene i budsjettopplegget som ligger her, hvis man går inn på avgiftssatsene som ligger i budsjettopplegget og sammenligner. Nå har jeg ikke fått sett det, men Venstre har sikkert økt enda mer – det har jeg ikke fått sett. Men jeg har sett Høyres forslag, som sikkert Venstre ønsker å dra i en mer ytterliggående retning. Hvis Høyre hadde fått flertall for sitt forslag, og man regner inn moms, hadde pumpeprisen på anleggsdiesel økt med 2,26 kr sammenlignet med det som er forslaget til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV – og vanlig diesel med 80 øre og bensin med ca. 42 øre. Så er det helt riktig at vi har økt innblandingskrav på biodrivstoff. Vi mener det viser at det er fullt mulig å ha en god klimapolitikk, å få ned utslipp, samtidig som det ikke øker kostnadene for folk og næringsliv. Det er en praktisk og god politikk vi da gjennomfører.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [14:15:29]: Jeg hører statsråden si at han mener det er riktig at de som tjener mest på de høye energiprisene, skal betale mer til fellesskapet. Det høres for så vidt logisk ut. Noen av dem som nå tjener store ekstraordinære penger på de høye energiprisene, er jo olje- og gasselskapene. Da antar jeg at statsråden er enig i at oljeselskapene også bør bidra mer, og at det er logisk heller å legge en økt avgift på olje- og gasselskapene istedenfor på fornybarnæringen, som vi vet vi trenger, både fordi vi går mot et kraftunderskudd om få år, vi trenger de investeringspengene til det, og ikke minst fordi kraftselskapene ofte eies av kommuner og fylker og at dette i realiteten er å dra inn penger fra dem. Hvorfor går man ikke heller inn for en ny avgift på olje og gass, som Miljøpartiet De Grønne gjør, istedenfor å legge en avgift på fornybar energi?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:16:28]: «Lykke» er kanskje et litt sterkt ord, men det er i alle fall en enormt stor fordel at ikke Miljøpartiet de Grønne har hatt styring av norsk olje- og gasspolitikk over tid. Takket være det er Norge en stabil olje- og gassleverandør, ikke minst nå gassleverandør til Europa, EU og Storbritannia for å skape mer trygghet og stabilitet. Så har vi en skattepolitikk som gjør at nettopp fellesskapet får de store inntektene, også av den eksporten som nå skjer ved at vi i praksis har en skattesats på 78 pst., som virkelig bidrar til å finansiere vårt fellesskap. I tillegg har vi

direkte økonomisk eierskap gjennom SDØE, og vi har eierskap i Equinor. Så summen av de inntektene vi får fra norsk sokkel på grunn av olje- og gasspolitikken når det gjelder skatt og eierskap, og den langsiktigheten vi har også når det gjelder SDØE, vil jeg tørre å si er en lykke for landet vårt. Jeg synes det er bra at Miljøpartiet De Grønne på det området ikke har hatt gjennomslag

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [14:17:39]: Jeg vil bruke replikken på et tema som det har vært litt debatt om i forkant, og det er tollfrihet for Ukraina. Jeg vil berømme statsråden og regjeringa for å ha gjort veldig mye bra når det gjelder våpenstøtte, humanitær hjelp osv. Jeg er ikke i tvil om engasjementet for å støtte opp om frihetskampen til ukrainerne. Så kommer dette forslaget om tollfrihet. Jeg har sett statsråden svare i ulike sammenhenger at markedsadgang ikke nødvendigvis er utfordringen for Ukraina, at det er andre momenter som også er viktig, og at regjeringa legger vekt på å gi støtte. Kristelig Folkeparti har valgt å fremme det jeg kaller et kompromiss, der en gir tollfrihet for varer fra Ukraina, men en gir tollfrihet innenfor kvotene som er på landbruksvarer. Er det et forslag som statsråden synes er fornuftig og eventuelt kunne oppfordret sine kollegaer og representanter på Stortinget til å støtte?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:18:33]: Som tollminister: Det er ikke et forslag som regjeringen vil stille seg bak. Jeg mener det er viktig at vi har en forutsigbarhet i tollpolitikken, ikke minst innenfor næringer som også er veldig sårbare for store svingninger. Vi kommer ikke til å stille oss bak det.

Presidenten [14:18:55]: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Rasmus Hansson (MDG) [14:19:16]: Den grønne omstillingen i Norge går sakte, fordi olje- og gassinvesteringene er seks-sju ganger høyere enn investeringene i fastlandsindustrien. Kapital, kompetanse og arbeidskraft suges inn i petroleumssektoren og hindrer et næringsliv som vil satse grønt og sirkulært, i å skaffe investeringer og arbeidskraft. Dette blir også konsekvensene av regjeringens skatteopplegg for 2023, som minimerer risiko ved investering i enda mer olje og gass. Det er et resultat av panikkinnføringen av en skattepakke for oljen, som var rausere enn oljebransjen selv turte å drømme om.

Et grønt skifte derimot er å legge om skatte- og avgiftspolitikken til å skatte mindre av det vi vil ha mer av, og skatte mer av det vi må ha mindre av. Det ser vi dessverre få spor av i regjeringen og SVs budsjett. Regjeringen øker beskatningen av fornybar energi med nesten

34 mrd. kr og skåner oljenæringen fra økte skatter. Altså tar de investeringskraft fra de grønne næringene som vi må bygge, og gir enda mer investeringskraft til en oljenæring som må fases ut.

På toppen av fornybarskatten som øker, øker regjeringen og SV arbeidsgiveravgiften med 6,4 mrd. kr og treffer dermed spesielt hardt gründerbedrifter med stram økonomi, som må skaffe seg kvalifisert arbeidskraft.

Dette og mange andre tiltak i samme retning er et skatteopplegg som effektivt bremser et grønt skifte i Norge. Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett foreslår det motsatte: å få mer fart på det norske grønne skiftet ved å legge om investeringer og avgifter i favør av de grønne løsningene. Miljøpartiet De Grønne foreslår å reversere økningen i arbeidsgiveravgiften og, enda viktigere, å erstatte høyprisdelen av den økte vannkraftskatten med et høyprisbidrag fra der det bør hentes – fra oljen.

Dessuten investerer vi i en omstillingsavgift på olje- og gassutvinning. Det vil være med og snu stimulansene i næringslivet i favør av de grønne bedriftene. Vi vil tilføre investeringsmidler til solenergi, ombygging av skip til nullutslipp, havvind, elektrifisering, karbonfangst i industrien og styrking av SIVA, for å nevne noen få ting. Det er dette som vil være å holde det statsministeren lover, men er veldig langt fra å holde i praksis, nemlig at det grønne skiftet skal vokse fram på skuldrene til oljesektoren.

Et grønt skifte er ikke å pynte med litt ekstra grønt på toppen av alt det ugrønne. Et grønt skifte er å skifte ut det ugrønne med grønt.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [14:22:23]: Regjeringen har to klare mål: Vi vil utvikle hele Norge, og vi vil skape et land med mindre forskjeller.

I Norge skal du aldri føle at du må stå med lua i hånda, uansett om foreldrene dine har penger eller ikke. I Norge skal du kunne si med stolthet i stemmen din – du skal kunne rope det ut, heftig og begeistret – at du er glad i hjemstedet ditt, enten det er Båtsfjord, Balsfjord eller Berlevåg. Du skal vite at å komme herfra gir deg akkurat de samme mulighetene i livet som om du vokste opp i de dyreste strøkene av Bærum, Bergen eller Bygdøy.

Hva gjør egentlig denne regjeringen for å utjevne forskjellene i Norge? Det er mye. Endringene vi gjør i skattesystemet, er ett eksempel. I motsetning til hva noen desperat forsøker å gi inntrykk av, er dette et budsjett for skattelettelse – skattelettelse for vanlige folk. Fire av fem nordmenn får skattelette eller uendret skatt. Kun én av fem får skatteøkninger.

Noen selskaper tjener enormt med penger nå, spesielt kraftselskapene. Grunnen til at de tjener penger, er at

de kan ta i bruk norske felleseide naturressurser. Selv sagt skal de da gi mer tilbake til fellesskapet. Høyprisbi-draget, som Høyre tidligere gikk så høyrøstet ut mot, er helt på sin plass i situasjonen i dag. Hva hadde vært al-ternativet til å innføre grunnrenteskatt? Det hadde vært at hver og én i Norge over 16 år hadde måttet betale 7 000 kr mer i skatt hvert år. Det ville ha vært å nedprio-ritere vanlige folk.

Skattegrebene regjeringen gjør, sikrer at vi nettopp kan utvikle hele Norge, og at vi kan senke avgiftene på bensin, diesel og anleggsdiesel, til glede for anleggsbran-sjen og til glede for alle dem rundt omkring i landet som er avhengige av bil i hverdagen sin. Det gjør at vi kan sik-ke høyhastighets bredbånd til alle i Norge innen 2025, gratis ferje, gratis barnehage i Nord-Troms og Finnmark, gode jordbruksoppgjør og fortsatt produsere mat i hele landet. Alt det får vi til fordi vi gjør de prioriteringene som vi skal vedta i dag.

Heidi Nordby Lunde (H) [14:25:31]: Politisk stabili-tet handler om mer enn demokratiske valg, maktforde-ling og robuste institusjoner. Det handler også om for-utsigbarhet og langsiktighet. Også skatte- og avgiftspo-litikken handler om mer enn bare skattenivå, men om innretning og forutsigbarhet. Det trygger arbeidsplas-ser for vanlige folk over hele landet og sikrer god om-fordeling.

Det var forutsigbart at regjeringen ikke leverte et budsjett som ga drahjelp til pengepolitikken. Det var kanskje stramt, men ikke innstrammende, og regningen blir sendt til norsk næringsliv. Det er litt spesielt å se hvor lett både statsminister Støre og finansminister Ve-dum avviser all kritikk mot de raske, uforutsigbare og lite langsiktige skattegrebene som gjorde at til og med sjefen på Oslo Børs, Øyvind Amundsen, føler det tvin-gende nødvendig å kommentere.

Man kan være enig eller uenig i innføringen av en grunnrenteskatt, men det er prosessen som skaper reak-sjoner. Amundsen skriver i Dagens Næringsliv at regjer-ingens prosess førte til et større børsfall enn terroran-grep, finanskrisen, oljeprissjokket, pandemi og krig i våre nærområder. Det gjør at utenlandske investorer vil ten-ke seg om lenge og nøye før de returnerer til det norske kapitalmarkedet. Dette synes ikke å gjøre inntrykk på regjeringen.

Også norske næringslivseiere skremmes vekk fra Norge, eventuelt bort fra å investere gjennom høyere formuesskatt, som Høyre reverserer, innføring av grunnrenteskatt, som iverksettes før Stortinget har fått det til behandling, og en midlertidig situasjonsbestemt arbeidsgiveravgift, som Høyre er helt imot.

Hele 83 pst. av NHOs medlemsbedrifter mener re-gjeringen i svært liten eller liten grad tar hensyn til deres

behov. I skatte- og avgiftspolitikken er bare 3 pst. for-nøyd. Dette gjør heller ikke inntrykk på regjeringen. Så kan det jo hende at regjeringspartiene tolker dette som en seier, eller som LOs Peggy Hessen Følsvik ville sagt det – en «payback time».

I tillegg har vi en næringsminister som når Høyre målbærer bekymringen fra norske bedrifter, stempler dette som latskap, bløff og uansvarlighet. Det gjør fakt-isk inntrykk på næringslivet. Den midlertidige, situa-sjonsbestemte arbeidsgiveravgiften gjør at mange nå ikke tør ansette kompetanse de trenger til å utvikle de løsningene for å omstille Norge til et mer bærekraftig samfunn, enten det er klimateknologi for nullutslipps-samfunnet eller digitalisering som avhjelper at vi blir færre i arbeidsfør alder som skal løse de oppgaver som trengs i et moderne samfunn.

En venn av meg som driver et utviklingsmiljø i Oslo, sa: Gratulerer, Romania! Vi kommer nå til å utvide der istedenfor å ansette her.

Balansen mellom det som ifølge regjeringen er mid-lertidige inntekter og utgifter, går ikke i hop. De midler-tidige inntektene skal finansiere varig høyere kostnader. Det betyr at den politiske risikoen for å investere og an-sette i Norge øker for hvert budsjett og hvert budsjettfor-lik med SV. Det setter trygge norske arbeidsplasser for vanlige folk og god omfordeling i fare.

Mahmoud Farahmand (H) [14:28:47]: I en moder-ne nasjon er forutsigbarhet en av de aller viktigste for-utsetningene for å skape økonomisk stabilitet. Stor usikkerhet om det framtidige skattesystemet innebæ-rer økt risiko, politikerskapt risiko, og det skaper usik-kerhet ved disposisjoner og investeringer for næringsli-vet. Det kan føre til at bedrifter og husholdninger tar valg som er lite samfunnsøkonomisk heldige. Det er mildt sagt ikke ønskelig.

Regjeringens hastverk med å innføre visse typer skatter og avgifter har blitt kritisert av næringslivet, men også en rekke arbeidsgiverorganisasjoner har uttrykt bekymring for disse brå og dårlig forankrete skattene. Både den såkalt midlertidige økningen av arbeidsgiver-avgiften, som vi ikke får vite når ta slutt, og havbruks-skatten kan i denne sammenhengen pekes på.

Den usikkerheten og politiske risikoen tilknyttet framtidige skatteregler bidrar til mindre investeringer, mindre utvikling, og i ytterste konsekvens bidrar de til lavere skatteproveny. Det kan i nuet være at regjeringen ønsker å roe ned investeringsviljen i næringslivet, all den tid de ikke selv ønsker å kutte i statlig sektor, men på lang sikt har disse plutselige og dårlig utredete skatte-endingene betydelige konsekvenser.

Det er liten tvil om at et skattesystem som bygger på generelle og konsistente prinsipper, vil ha større mot-

standskraft og motstandsdyktighet mot krav fra ulike interesseorganisasjoner om særordninger enn et regime hvor reglene har svake prinsipper og faglig forankring, og hvor ulike regelsett dårlig henger sammen.

Et solid og prinsipielt fundert skattesystem med bred forankring er derfor en forutsetning for å oppnå stabilitet og forutsigbarhet i skatte- og avgiftssystemet og for næringslivet, som alle er så opptatt av. De fleste jobber i privat næringsliv, og de fleste er fornøyd med det.

Så til representanten Lagesens innledende innlegg: Representanten Lagesen kritiserte Høyre for å ha foretatt noen reduksjoner på dieselavgiften, som regjeringen har innført, men representanten forsømte å legge til at disse pengene bruker vi til å redusere avgiften på trafikkforsikringer. Videre foreslår vi å øke innslagspunktet for momsfritak for elektriske biler fra 500 000 kr til 600 000 kr. Dette grepet bidrar til at flere familier kan kjøpe seg elbil med en anstendig rekkevidde.

Til slutt vil jeg returnere en ting til representanten Lagesen: Representanten Lagesen var opptatt av kirurgisk presisjon. Jeg vil si at denne regjeringen, med kirurgiske grep og presisjon, bidrar til å gjøre det uforutsigbart for næringslivet i hele Norge.

Masud Gharahkhani hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Alfred Jens Bjørlo (V) [14:31:43]: Eg vil fortsetje der førre talar sleppte, med den berømte kirurgiske presisjonen som Arbeidarpartiet er så godt fornøgd med i dette budsjettet. Eg trur for så vidt det er noko det blir nikka attkjennande til utover det ganske land, i mange av dei bedriftene eg har snakka med, for dette budsjettet treffer faktisk med kirurgisk presisjon iallfall tre grupper av det vi er aller mest avhengige av å få meir av, ikkje mindre av, viss vi skal byggje dette landet sterkare i framtida. Det eine er dei familieigde bedriftene, dei små og mellomstore bedriftene, dei norskeigde bedriftene – dei som blir ramma gjennom den stadige auken i formuesskatt og utbyteskatt frå denne regjeringa og dette fleirtalet.

Det gjeld også dei teknologi- og forskingsbaserte næringane, som er blitt særskilt ramma med til dels imponerende kirurgisk presisjon av framlegget om høgare arbeidsgjevaravgift på inntekter over 750 000 kr – ein skatteauke som går direkte til dei bedriftene som no skal byggje den forkinga og den nye teknologien som vi er heilt avhengige av å få opp tempoet på og få meir av i Noreg i åra framover.

Det gjeld også skatteauke som rammar med relativt imponerende kirurgisk presisjon dei store distriktsnæringane, dei reine distriktsnæringane i Noreg, som er

lønsame, og som skapar inntekter, velstand og busetnad over heile landet, som havbruk og fornybar energi.

Så er det snakk om at ein del av desse avgiftene er situasjonsbestemte, som er eit omgrep som gjev veldig lita meining. Tidlegare har det vore snakk om at arbeidsgjevaravgifta skal avskaffast når situasjonen tilseier at vi ikkje treng ho lenger. No merkar eg meg at finansministeren snakkar om å fase ho ut. Det betyr kanskje at avgifta skal ned på 4 pst. neste år, kanskje 3 pst. året etter. Dette er ei avgift eg spår er komen for å bli, iallfall med det fleirtalet som er no.

Når det gjeld skjerpingane i formuesskatt og utbyteskatt, er dei iallfall ikkje situasjonsbestemte, for dei kom allereie i budsjettet i fjor, ved aller første anledning for denne regjeringa, og blir ytterlegare skjerpa no. Så ordet «situasjonsbestemt» gjev veldig lita meining. Då har eg ikkje eingong kome inn på den manglande føreseielegeheita og elendige prosessen som har vore knytt til det skatteopplegget som har kome særskilt for næringslivet i dette statsbudsjettet.

Denne statsbudsjettprosessen er etter Venstres syn eit mønstereksempel på korleis det ikkje skal gjerast. Neste veke kjem Torvik-utvalet med ein heilskapleg gjennomgang av skattesystemet. Det gjev ei gyllen anledning til å rette opp i kaoset og til å gje eit sårt tiltrengt fotfeste for ein skattepolitikk som akkurat no svevar rundt i lause lufta.

Terje Halleland (FrP) [14:34:53]: Jeg fikk lyst til å delta i denne debatten, da den antakeligvis kommer til å gå inn i historien som den som snudde holdningen til norsk næringsliv.

Hvordan har vi det i Norge? Vi heier på gründeren. Vi heier på private som tar risiko, og som skaper arbeidsplasser. Men hva gjør vi den dagen de lykkes? Da slutter vi å heie. Da er de plutselig blitt griske næringslivsledere som ikke vil være med og betale skatt, og som skal tas.

En sier at dette skal være et stramt budsjett, og at det må spares, omfordeles og kreves mer rettferdighet. I den rettferdige omfordelingen som vi ser, er staten tydeligvis regnet som den mest trengende. Det gjennomføres en inndragning av kapital som vi ikke har sett maken til tidligere. Det er lite kutt i offentlig sektor. Regningen sendes til det private næringsliv og ikke minst til Distrikts-Norge. Det flyttes store beløp fra distriktene og inn til Oslo.

Vi har fått en regjering som etablerer Norge som en nasjon hvor det er politisk risiko å investere. Over natten kommer det store endringer, endringer som fører til store konsekvenser for bedriftene, og hvor vi ser at investeringene stopper opp. Det innføres grunnrente både med og uten tilbakevirkende kraft, høyprisbidrag, friinntekt i oljeskattepakken, arbeidsgiveravgift og formuesskatt. Skatt og avgifter er svært følsomme tiltak.

Når målsettingen for regjeringen er en mer rettferdig fordeling, viser reaksjonene at ikke alle ser dette som like rettferdig som det regjeringen gjør. Det burde bekymre flere enn Fremskrittspartiet at vi nå ser at investeringer uteblir. Permitteringer og oppsigelser er allerede sendt ut.

Det er en sak der regjeringen har en mulighet til å ta litt ansvar og vise forståelse for næringslivet der ute, som skal ta store avgjørelser basert på endrede rammevilkår. Det gjelder endringene og friinntektene i den midlertidige oljeskattepakken. Jeg regner med at regjeringen selv mener at de trygt kan ta dette grepet uten at det skal gå ut over grunnlaget for investeringen. Da må det vel være betryggende ord for regjeringen at selskapene får litt lengre tid til å se på konsekvensene av dette vedtaket, så de ikke risikerer at selskapene hopper av en investering på sviktende grunnlag.

Jeg ber derfor spesielt regjeringen vurdere å støtte de løse forslagene fra Fremskrittspartiet om å gi en forlengelse av varigheten til den midlertidige skattepakken. At Høyre gjør det samme, ser jeg på som helt naturlig.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [14:38:13]: Som politikere er det vårt ansvar at det skal være lett å velge miljøvennlig. Dessverre gjør regjeringen det vanskeligere å velge grønt, kortreist og lokalt. For eksempel kutter de elbilfordelene og gjør det billigere å velge bensin og diesel. Det er mange lavhengende frukter som regjeringen kunne plukket, som vi i Miljøpartiet De Grønne har i vårt budsjett, og som jeg håper at regjeringen kanskje kan bli inspirert av til neste gang, om ikke nå.

Ikke så langt unna Stortinget ligger brukbutikken Prisløs. De må fortsatt betale moms på varene sine, selv om bransjen har sagt ifra i årevis om at det gjør det unødvendig dyrt å kjøpe brukt. I Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett fjerner vi momsen på brukt. Det er ingen grunn til at brukte biler skal ha momsfritak, mens man for brukte klær må betale moms på nytt igjen.

Vi fjerner også momsen på reparasjon og utleie. Bruk-og-kast-samfunnet, hvor vi hele tiden må kjøpe nye ting, er grunnleggende usosialt. Det må være lett å ta vare på det man allerede har. SINTEF har dessuten regnet ut at gjenbruk og reparasjon kan gi 20 000 nye arbeidsplasser.

Mange av dem som tilbyr nye grønne alternativer, er små, enkeltstående bedrifter. Vi reverserer derfor regjeringens økning i arbeidsgiveravgift, så alle de små og mellomstore bedriftene – særlig gründere, som Norge trenger mer av – ikke får en stor ekstraregning.

Økte avgifter på det som forurenser, blir ofte anklaget for å være usosialt. Det er en dårlig unnskyldning for

ikke å ta større grep i klimapolitikken. For det første er det de med dårligst råd som blir hardest rammet av forurensning og dårlig miljøpolitikk. For det andre er det en enkel måte for å løse at avgifter rammer skjevt, nemlig ved å dele dem ut igjen gjennom en klimabonus. Det gjør de allerede i Østerrike. I Miljøpartiet De Grønnes budsjett gir vi hver person 2 500 kr tilbake igjen. Det betyr at de som forurenser minst, som ofte er dem med dårlig råd, får relativt mest tilbake. Å gjøre det lett å velge miljøvennlig er rettferdighet og god sosialpolitikk i praksis.

Roy Steffensen (FrP) [14:40:37]: I neste års debatt om skatter og avgifter tror jeg vi bør vurdere å ha replikker også på hovedtalspersoner. Jeg tror at hovedtalspersonene i hvert fall hadde lagt litt ære og arbeid i og forberedt seg litt på å kunne gi korrekte svar på det det blir spurt om. Det kan se ut som om statsråden i dag kjeder seg, for han har ikke engang forsøkt å svare på mange av de replikkspørsmålene som er stilt. Høyre har tre ganger spurt om arbeidsgiveravgiften, om den er midlertidig, og om statsråden kan garantere det, uten å få skikkelig svar. Selv har jeg spurt om flypassasjeravgiften – og fått svar på alt annet enn det jeg faktisk spurte om. Jeg spurte og utfordret om høyprisbidraget uten å få et skikkelig svar på det, og det toppet seg da representanten fra Venstre spurte om pumpeprisen, hvor man ikke engang var innom det som var spørsmålet. Men heldigvis har både statsråd og saksordfører ubegrenset med treminuttersinnlegg, så det er bare å komme opp på talerstolen og kvittere ut de spørsmålene som har blitt stilt – og jeg har også noen flere.

Det har blitt snakket en del om forutsigbarhet og rammebetingelser for næringslivet, og for å ta litt mer om flypassasjeravgiften: Det jobbes nå med en luftfartsstrategi for å endre flypassasjeravgiften, fra å være en fiskal avgift til å være en avgift som skal ha reell klimaeffekt. Likevel velger flertallet i dag å øke en avgift som ikke har klimaeffekt. Men vi lurar på: Hvem skal fra 1. januar ta regningen for de reisene som allerede er kjøpt og betalt av kundene? Slik jeg oppfatter vedtaket i salen i dag, skal alle som reiser fra 1. januar, betale den økte flypassasjeravgiften. Er det kundene som skal ta den? Er det flyselskapene som skal ta den, eller vil flertallet i dag ta regningen for selskapene og kundene?

Så har jeg også et spørsmål om taxfree, som jeg håper saksordføreren eller statsråden kan svare på. For et par dager siden kunne vi lese på E24 at man vet ikke hvilket regelverk man skal forholde seg til den 1. januar. Man frykter at man skal være nødt til å ha tomme hyller mens man venter på et regelverk. De har prøvd å få dialog med et departement uten å få det. Og det sier vel det meste i denne saken at E24 også hadde prøvd å kontakte

Finansdepartementet for å få svar på hvordan reglene skal bli, men lyktes dessverre ikke med å få kommentarer fra departementet. Men den muligheten har man heldigvis i salen nå.

Hans Andreas Limi (FrP) [14:43:51]: Da jeg var ung, gikk jeg noen år på søndagsskole. Der lærte jeg at det er veldig viktig å si sannheten. Jeg vil selvfølgelig ikke påstå at noen her ikke gjør det, men av og til, når jeg hører representanter for regjeringspartiene, begynner jeg å lure på om de virkelig har lest sitt eget budsjett. Hvis det er slik at man er veldig opptatt av dem med de laveste inntektene, hvorfor øker da avgiftene? Hvorfor øker egenandelene? Hvorfor øker man de parameterne som kanskje betyr mest for dem som allerede har minst?

Det blir hevdet at oljepenget går ned, ikke opp. Det er grunn til å minne om at i revidert budsjett før sommeren økte oljepenget med 30 mrd. kr. I nysalderingen er det fra regjeringens side lagt opp til økt oljepenget med 14 mrd. kr. Regjeringen har ikke presentert et stramt budsjett. Finansdepartementet sier jo selv at dette budsjettet har sannsynligvis ingen reell betydning for prisstigning, eller i hvert fall ikke for å få renten i positiv retning. Men det er et budsjett som inneholder massive skatteøkninger. Det er skatteøkninger på arbeid og på inntekt gjennom økt arbeidsgiveravgift. Det er økt formuesskatt og økt skatt for dem som sparer i fond – det er altså halvparten av den norske befolkningen – og man forringer muligheten for ungdom til å spare til bolig. Det er en rekke negative skatteendringer, i tillegg til det som er mest diskutert, nemlig det som gjennomføres på vind, vann og oppdrett.

De skatteendringene som det legges opp til fra regjeringens side, rammer hele det norske næringslivet. Det rammer bedriftene våre i en tid hvor de har store utfordringer på grunn av ekstreme energipriser. Det er et brudd med den norske modellen, for den norske modellen innebærer at man har gode forutgående prosesser, høringsprosesser, i forkant av skattevedtak, og at man prøver å etablere brede politiske forlik for å skape forutsigbarhet og langsiktighet for dem som berøres av skatteregimet. Det har faktisk regjeringen brutt med denne gangen. Derfor er det grunn til å påpeke at regjeringens forslag til skatteøkninger skaper politisk usikkerhet rundt fremtidige investeringer i Norge, og det er en veldig, veldig farlig utvikling.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [14:47:09]: Representanten Limi snakket om avgiftsøkninger, og da burde han vel vite hva han snakker om. Høyre og Fremskrittspartiet i lag i regjering økte avgiftene med 6,3 mrd. kr i løpet av de årene da Fremskrittspartiets leder satt som finansminister.

Debatten om avgifter er interessant. Representanten Rotevatn har tatt opp og vist til drivstoffavgifter. Jeg har ikke hørt Høyres representanter si noe særlig om drivstoffavgifter, til tross for at det, så vidt jeg kan se, foreslås nesten eksakt det samme som Høyre. Økte avgifter rammer alle. Det rammer desidert hardest dem som har minst. Økte drivstoffavgifter rammer definitivt folk med vanlige biler som er avhengig av bilen for å få hverdagen til å gå i hop.

Det er ganske klar forskjell mellom det regjeringspartiene sammen med SV sørger for blir vedtatt, og det Høyre foreslår når det gjelder drivstoffavgifter. Hvis Høyres forslag hadde blitt vedtatt, ville avgiften på diesel vært om lag 90 øre høyere per liter, på bensin 40 øre høyere per liter og på anleggsdiesel 226 øre høyere per liter.

Representanten Rotevatn tok her om dagen også et annet initiativ i avisen Nationen – jeg antar at det var hans initiativ. Det var i hvert fall et intervju hvor vi ble utfordret på at regjeringen innførte merverdiavgift for elbiler over 500 000 kr. Representanten mente at dette var distriktsfiendtlig politikk. Jeg kan forsikre om at når jeg er ute rundt omkring i distriktene, tar folk opp avgiftsnivået på diesel og bensin veldig mye oftere enn merverdiavgift for elbil over 500 000 kr. Det kan jo være at han har en annen opplevelse, og det ville det vært interessant å høre mer om, men min klare oppfatning er i hvert fall at å senke avgiftene på bensin, diesel og ikke minst anleggsdiesel er noe som blir satt pris på rundt omkring i distriktene i Norge.

Helge Orten (H) [14:49:41]: Invitasjon til å snakke om avgifter er fint.

I vårt opplegg følger vi regjeringas økning i CO₂-avgiften, men det er riktig at vi ikke reduserer veibruksavgiften og avgiften på anleggsdiesel på samme måte som regjeringa gjør. Vi kompenserer på andre måter. Vi reduserer bl.a. trafikksikringsavgiften, noe som kommer alle bilister til gode. Vi har også et høyere innslagspunkt når det gjelder merverdiavgift på elbil, for så vidt uten at det nødvendigvis har så mye med bruken av bilen å gjøre.

Når det gjelder avgifter for næringslivet: Når representanten Sandtrøen og andre sier at i vår periode økte avgiftene med 6,3 mrd. kr, er det tilforlatelig likt det beløpet økningen i arbeidsgiveravgiften utgjør i dette budsjettet. Det er en avgift som går direkte på norsk næringsliv, norske bedrifter, og som er – vil jeg si – en stor belastning for dem som har folk ansatt, og som har behov for denne typen kompetansearbeidsplasser framover. Økt arbeidsgiveravgift rammer også bygg- og anleggsbransjen. Vi har sett på en nærmere utregning på det, og det er helt åpenbart at veldig mye av reduksjonen i pris

på anleggsdiesel finner man igjen i form av økt arbeidsgiveravgift for de samme bedriftene og den samme bransjen. Det er klart at her er det ikke snakk om hvilken avgift som kanskje er hyggeligst eller mindre hyggelig. En avgift rammer jo næringslivet likt og vil sann sett ha betydning for konkurranseevnen og kostnadsnivået til bedriftene.

Så til en stemmeforklaring jeg egentlig hadde tenkt å gi: Vi kommer til å støtte forslag nr. 17, fra Fremskrittspartiet. Vi har i våre egne merknader sagt at når vi gjør såpass store endringer i friinntekten – vi støtter de endringene som blir gjort i friinntekten – såpass tett opptil fristen, er det også naturlig, synes jeg, at vi gir en noe lengre frist for å imøtekomme slik at man kan levere inn eventuelt nødvendige søknader. For vår del kommer vi til å støtte det. Vi holder fast ved det vi har sagt med hensyn til å støtte innretningen på selve friinntekten som regjeringa har foreslått, men mener at det er naturlig å stemme for et forslag med en litt lengre frist, rett og slett fordi dette kommer såpass nært opptil den opprinnelige fristen.

Presidenten [14:52:11]: Representanten Roy Steffensen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Roy Steffensen (FrP) [14:52:19]: Jeg vil gi en kort kommentar til representanten Per Martin Sandtrøen, som snakker om betydningen av å redusere avgiftene på drivstoff og nevner spesielt bensin. Vet representanten Sandtrøen hva han selv er med og vedtar i dag? Han er med og vedtar at det skal bli en økning av bensinavgiften. Ja, det er rett at det blir reduksjon på anleggsdiesel og på diesel – der er det stort sett uendret, kanskje, det har vi ikke fått svar på. Men på bensin er det altså en økning i avgiftene. De totale avgiftene på bensin øker, og de har økt med 53 øre. Fra den dagen Arbeiderpartiet og Senterpartiet kom i regjering og fram til 1. januar 2023, er det en økning på 53 øre for de 900 000 bilistene som bruker bensin. Det er et faktum.

Sveinung Rotevatn (V) [14:53:28]: Eg skal også plukke opp utfordringa frå representanten Per Martin Sandtrøen, for det er heilt rett at eg har sagt at det ein no gjer på elbilar, er distriktsfiendtleg. Så seier representanten at dei folka han møter i distrikta, er mykje imot avgiftene på diesel og bensin. Det er vanskeleg å seie kva som er fasiten på kva folk ein møter, meiner. Eg vil tru at dei fleste er opptekne av begge delar.

Men det er noko med dimensjonane her. Med dei avgiftslettane som ein her gjer på diesel og bensin, viss ein skal tru finansministeren då – han vil ikkje seie det i Stortinget, men i Nationen seier han det – vil det verte 30 øre billigare. Ok, då sparar ein 12 kr på å fylle ein tank.

Men dersom ein har tenkt å kjøpe seg ein elbil, f.eks. ein Volkswagen ID.3, som kostar ca. 400 000 kr, vert den 17 000 kr dyrare. Det er ikkje fordi det vert moms, for viss ein har følgt med på det eg sa, kostar den ikkje over 500 000 kr, men fordi den får vektavgift. Det overser fleirtalspartia glatt i alle innlegga sine. Det er ikkje sann at dei no «berre» innfører moms på elbilar over 500 000 kr – det er i seg sjølv eit løftebrot, for dei sa 600 000 kr ved valet, og no er det 500 000 kr – men dei innfører også denne vektavgifta på alle elbilar, uansett kva dei kostar. Den avgifta vert høgare jo tyngre bilen din er, altså jo lenger den går, og med større batteri.

Er det noko som er distriktsfiendtleg, vil eg seie at det er faktisk det. For det ein har sett over mange år, er at ja, elbilsalet har vore høgast i bynære strøk, men no har endeleg meir grisgrendte strøk, typisk Finnmark, Sogn og Fjordane og Innlandet, kome etter og har no vel så høge salstal for elbil. Men dei ligg etter i volum, der ligg byane føre. Så no, når distrikta omsider har kome i gang med masse sal av elbilar, skal Senterpartiet gjere det dyrare, og ikkje 12 kr dyrare eller 20 kr dyrare, men 17 000 kr, 30 000 kr og 50 000 kr dyrare. Det er ganske mykje pengar når du skal kjøpe deg ein bil.

Men så er spørsmålet om det som ligg i deira føretrekte løysing, nemleg å gjere diesel og bensin billigare i staden for, eigentleg er sant. Då vil eg tilbake til min replikk på finansministeren, for finansministeren og klima- og miljøministeren seier to ulike ting. Finansministeren seier i avisa, ikkje på Stortinget, at det vil verte 30 øre billigare per liter eller 50 øre billigare per liter, avhengig av om det er til vegtrafikk eller til anleggsdiesel. Klima- og miljøministeren seier i media at det vert det same som no. Kva er det som stemmer? Det utfordra eg finansministeren på i replikk. Han valde behørig å ikkje svare, men han har moglegheita til å kome på talarstolen og svare no. Det vil eg utfordre han til.

Presidenten: Representanten Per Martin Sandtrøen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [14:56:27]: Da har jo kommet flere utfordringer her. Til representanten Steffensen må jeg si: Ja, bensinavgiften reduseres med 260 mill. kr i kommende budsjett.

Til representanten Orten: Han sammenlignet forskjellige ting her – arbeidsgiveravgift for inntekter over 750 000 kr. Regjeringen er veldig tydelig på at vi skal bruke skatte- og avgiftssystemet til å utjevne forskjeller. Det ville vært litt interessant om Høyre hadde gjort en undersøkelse i bygg- og anleggsbransjen, som representanten nevnte – hvor mange er det som har en inntekt på over 750 000 kr der. Jeg vil si det var svært mye mer uso-

sialt da forrige regjering f.eks. økte elavgiften med 50 pst. Det er en usosial avgift.

Presidenten [14:56:56]: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 6–8.

Sak nr. 9 [14:57:25]

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i skatteloven (endret formuesverdsetting av akvakulturtillatelser for inntektsåret 2022) (Innst. 111 L (2022–2023), jf. Prop. 30 L (2022–2023))

Presidenten [14:57:38]: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Lise Christoffersen er første taler – for sakens ordførere.

Lise Christoffersen (A) [14:58:13]: Det er en samlet finanskomité som slutter seg til endringene i skatteloven som regjeringa foreslår i Prop. 30 L.

Endringene gjelder for 2022 og betyr at for verdsettingen av ikke-børsnoterte selskaper med tidsubegrenset oppdrettstillatelse skal det tas utgangspunkt i oppnådde auksjonspriser fra 2022 og ikke 2020.

Bakgrunnen for forslaget er at prisforskjellen mellom 2020 og 2022 er betydelig, etter at regjeringa i forkant av 2022-auksjonen varslet innføring av grunnrenteskatt på havbruksvirksomhet.

Grunnrenteskatt på havbruksvirksomhet er ikke noe skattesjokk for havbruksnæringen, slik Fremskrittspartiet hevder i sine merknader.

Grunnrenteskatten betyr at fellesskapet får ta del i en litt større andel av en verdiskaping som baserer seg på våre felles naturressurser. Det kommer fortsatt til å bli tjent store penger i næringen, en næring som Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil satse på, og som blir stadig viktigere når oljeinntektene faller.

Regjeringa har sendt et moderat forslag til grunnrenteskatt for havbruksnæringen på høring, og en høring betyr akkurat det – at vi skal høre på gode innspill. Så skal vi diskutere saken i Stortinget, hvor jeg er sikker på at vi vil ha gode og konstruktive debatter om det temaat.

Men dagens sak handler altså ikke om grunnrenteskatt, men om en endring i skatteloven, til gunst for de ikke-børsnoterte havbruksselskapene, som ellers ville

kommet dårligere ut enn privateide og børsnoterte selskaper. Jeg er glad for at komiteen og dermed Stortinget kommer til å slutte seg til regjeringas forslag. Komiteens innstilling er altså enstemmig.

Mahmoud Farahmand (H) [15:00:22]: Som det ble nevnt av foregående taler, er det enighet i komiteen om dette forslaget. Vi støtter disse endringene, all den tid det er til gunst for næringen. Det må også legges til at den største byrden denne næringen nå ser ut til å bære, er de endringene som er gjort av sittende regjering i verdsettelse av aksjer og dermed også formuesbeskatningen. I vår regjeringstid reduserte vi formuesskatten for norsk eierskap, og det bidro til vekst i norsk næringsliv, noe som var viktig for oss. Så håper jeg at vi i framtiden også kan gjøre tiltak som er gunstige for norsk næringsliv.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [15:01:22]: Jeg kan være kort, nå som Stortinget slutter seg til forslaget på den måten som det nå gjør. For å ta det i kroner og øre: Ved auksjonen i 2020 var gjennomsnittsprisen om lag 220 000 kr, og i oktober 2022 var den på 155 000 kr. Man tar noe av grunnrenteinntektene bort fra selve auksjonen og inn i den daglige driften. Derfor mente jeg som finansminister at det var rimelig, selv om det er en særregel, å gjøre dette grepet for å redusere formuesskattebelastningen for ikke-børsnoterte aksjer, og jeg er glad for at Stortinget slutter seg til det.

Presidenten [15:02:11]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten [15:11:10]: Stortinget er da klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1, debattert 13. desember 2022

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Utenriksdepartementet mv. (rammeområde 4) og Forsvarsdepartementet mv. (rammeområde 8) (Innst. 7 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023))

Presidenten [15:11:25]: Under debatten er det satt fram i alt fire forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Ine Eriksen Søreide på vegne av Høyre og Venstre
- forslag nr. 2, fra Ine Eriksen Søreide på vegne av Høyre

- forslag nr. 3, fra Ingrid Fiskaa på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 4, fra Bjørnar Moxnes på vegne av Rødt og Kristelig Folkeparti

Det votes over forslag nr. 4, fra Rødt og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for den målrettede bistanden til inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne til minimum 1 prosent av bistandsmidlene innen 2025, samt en styrking av inkludering i all norsk bistand inkludert den humanitære bistanden.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt og Kristelig Folkeparti ble med 92 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.11.53)

Presidenten [15:12:00]: Det votes over forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake til Stortinget med en konkret implementeringsplan med årlige måltall for strategien «Likestilling for alle».»

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

A.

Rammeområde 4

(Utenriks)

I

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter.....	2 430 172 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	39 868 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	34 166 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader.....	1 220 000	
	71	Hjelp til norske borgere i utlandet.....	207 000	
103		Regjeringens representasjon		
	1	Driftsutgifter.....	52 830 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti ble med 84 mot 17 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.12.11)

Presidenten [15:12:17]: Det votes over forslag nr. 2, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen rapportere årlig i budsjettproposisjonen om hvor stor andel av den samlede forskningsposten som går til europapolitisk forskning, og hvilke prosjekter som får forskningsmidler.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 77 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.12.33)

Presidenten [15:12:39]: Det votes over forslag nr. 1, fra Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å skyte inn kapital i NAMMO AS på markedsmessige vilkår.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Venstre ble med 76 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.12.50)

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter.....	10 656 000	
115		Næringsfremme, kultur og informasjon		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70 og 71</i>	23 809 000	
	70	Kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	27 803 000	
	71	Næringsfremme, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	19 364 000	
116		Internasjonale organisasjoner		
	70	Pliktige bidrag	1 419 002 000	
117		EØS-finansieringsordningene		
	77	EØS-finansieringsordningen 2014-2021, <i>kan overføres</i>	2 437 000 000	
	78	Den norske finansieringsordningen 2014-2021, <i>k an overføres</i>	2 809 000 000	
118		Utenrikspolitiske satsinger		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70, 71, 72 og 73</i>	97 387 000	
	50	Norges forskningsråd - utenriksområdet	49 600 000	
	70	Nordområdene, Russland og atomsikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	201 533 000	
	71	Globale sikkerhetsspørsmål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	6 861 000	
	72	Nedrustning, ikke-spredning og kjernefysisk sikkerhet mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	20 518 000	
	73	Klima, miljøtiltak og hav mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	11 385 000	
	74	Forskning, dialog og menneskerettigheter mv	30 228 000	
140		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter.....	1 732 968 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	133 383 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	38 077 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)		
	1	Driftsutgifter	307 629 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	38 569 000	
144		Norsk senter for utvekslingssamarbeid (Norec)		
	1	Driftsutgifter.....	55 422 000	
	70	Uttekslingsordninger, <i>kan overføres</i>	133 477 000	
	71	Rekruttering til internasjonale organisasjoner, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
150		Humanitær bistand		
	70	Nødhjelp og humanitær bistand, <i>kan overføres</i>	3 901 289 000	
	71	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	430 000 000	
151		Fred, sikkerhet og globalt samarbeid		
	70	Fred og forsoning, <i>kan overføres</i>	420 260 000	
	71	Globale sikkerhetsspørsmål og nedrustning, <i>kan overføres</i>	160 060 000	
	72	Stabilisering av land i krise og konflikt, <i>kan overføres</i>	144 829 000	
	73	FN og globale utfordringer, <i>kan overføres</i>	298 138 000	
	74	Pliktige bidrag til FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	364 700 000	
152		Menneskerettigheter		
	70	Menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	741 617 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR), <i>kan overføres</i>	197 000 000	
153		Flyktninger, fordrevne og vertssamfunn		
	70	Flyktninger og internt fordrevne, <i>kan overføres</i>	1 320 000 000	
	71	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), <i>kan overføres</i>	630 000 000	
159	72	Bærekraftige løsninger og vertssamfunn, <i>kan overføres</i>	809 504 000	
		Regionbevilgninger		
	70	Midtøsten og Nord-Afrika, <i>kan overføres</i>	577 011 000	
	71	Europa og Sentral-Asia, <i>kan overføres</i>	537 634 000	
	72	Afghanistan, <i>kan overføres</i>	445 241 000	
	73	Ukraina og naboland, <i>kan overføres</i>	1 975 000 000	
	75	Afrika, <i>kan overføres</i>	2 381 193 000	
	76	Asia, <i>kan overføres</i>	517 503 000	
	77	Latin-Amerika og Karibia, <i>kan overføres</i>	195 839 000	
160		Helse		
	70	Helse, <i>kan overføres</i>	3 720 797 000	
	71	Verdens helseorganisasjon (WHO), <i>kan overføres</i>	235 500 000	
	72	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	45 000 000	
161		Utdanning, forskning og faglig samarbeid		
	50	Norges forskningsråd - utviklingsområdet	206 650 000	
	70	Utdanning, <i>kan overføres</i>	1 096 798 000	
	71	Forskning, <i>kan overføres</i>	72 196 000	
	72	Kunnskapsbanken og faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	830 714 000	
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi		
	70	Bærekraftig næringsutvikling og handel, <i>kan overføres</i>	324 536 000	
	71	Matsikkerhet, fisk og landbruk, <i>kan overføres</i>	1 651 966 000	
	72	Fornybar energi, <i>kan overføres</i>	816 500 000	
	75	Norfund - risikokapital	438 288 000	
	76	Norfund klimainvesteringer - risikokapital	250 000 000	
163		Klima, miljø og hav		
	70	Miljø og klima, <i>kan overføres</i>	1 794 431 000	
	71	Bærekraftige hav og tiltak mot marin forurensning, <i>kan overføres</i>	223 667 000	
164		Likestilling		
	70	Likestilling, <i>kan overføres</i>	203 319 000	
	71	FNs organisasjon for kvinners rettigheter og likestilling (UN Women), <i>kan overføres</i>	100 300 000	
	72	FNs befolkningsfond (UNFPA)	589 600 000	
170		Sivilt samfunn		
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	2 570 665 000	
171		FNs utviklingsarbeid		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	454 400 000	
	71	FNs barnefond (UNICEF)	480 600 000	
	73	FN og multilateralt samarbeid, <i>kan overføres</i>	11 099 000	
172		Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	1 276 318 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	988 451 000	
	72	Strategisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	43 300 000	
	73	Gjeldslette, <i>kan overføres</i>	389 578 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
179		Flyktningtiltak i Norge		
	21	Spesielle driftsutgifter	1 650 476 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	376 407 000	
481		Samfunnet Jan Mayen		
	1	Driftsutgifter	58 120 000	
		Totale utgifter		49 158 628 000
Inntekter				
3100		Utenriksdepartementet		
	1	Diverse gebyrer ved utenriksstasjonene	29 700 000	
	2	Gebyrer for utlendingssaker ved utenriksstasjonene	170 000 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.....	45 040 000	
3481		Samfunnet Jan Mayen		
	1	Refusjoner og andre inntekter	6 836 000	
		Totale inntekter		251 576 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2023 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1	kap. 3100 post 5
kap. 140 post 1	kap. 3140 post 5

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2023 kan:

1. overskride bevilgningene under kap. 117 EØS-finansieringsordningene, post 77 EØS- finansieringsordningen 2014–2021, og post 78 Den norske finansieringsordningen 2014–2021, med en samlet øvre ramme på 525 mill. kroner som følge av usikkerhet i fremdrift og valutakursjusteringer, dersom dette er nødvendig for å oppfylle norske forpliktelser gjennom avtale inngått med EU.
2. overskride bevilgningen under kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 70 Verdensbanken med inntil 18 mill. kroner som følge av valutakursjusteringer, dersom dette er nødvendig

for å oppfylle norske forpliktelser som dekkes av bevilgningen på posten.

3. overskride bevilgningen under kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond med inntil 19 mill. kroner som følge av valutakursjusteringer, dersom dette er nødvendig for å oppfylle norske forpliktelser som dekkes av bevilgningen på posten.
4. overskride bevilgningen under kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 73 Gjeldslette, med inntil 15 mill. kroner som følge av valutakursjusteringer, dersom dette er nødvendig for å oppfylle norske forpliktelser som dekkes av bevilgningen på posten.

IV

Valutatap (disagio)/ Valutagevinst (agio)

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2023 gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning valutatap (disagio)/valutagevinst (agio) som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene under kap. 100/3100 Utenriksdepartementet og kap. 140/3140 Utenriksdepartementet, postene 89 Valutatap (disagio)/Valutagevinst (agio).

V

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2023 kan gi tilsagn om:

1. støtte ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
117		EØS-finansieringsordningene	
	77	EØS-finansieringsordningen 2014-2021	3 424 mill. kroner
	78	Den norske finansieringsordningen 2014-2021	2 733 mill. kroner
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi	
	70	Bærekraftig næringsutvikling og handel	100 mill. kroner
	72	Fornybar energi	100 mill. kroner

2. tilskudd til en global finansieringsordning for kvinne- og barnehelse med inntil 5 400 mill. kroner samlet i perioden 2015–2023 under kap. 160 Helse, post 70 Helse.
3. tilskudd til Vaksinekoalisjonen CEPI med inntil 1 600 mill. kroner under kap. 160 Helse, post 70 Helse, og fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån. Inntil 1 000 mill. kroner gis i direkte støtte til CEPI i årene 2017–2021, og inntil 600 mill. kroner i årene 2021–2025. Hele eller deler av disse midlene har fra 2019 kunnet gå via en finansieringsmekanisme forvaltet av Verdensbanken eller IFFIm.
4. tilskudd til Vaksinekoalisjonen CEPI med inntil 1 000 mill. kroner samlet i perioden 2022–2026 under kap. 160 Helse, post 70 Helse.
5. tilskudd til Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria (GFATM) med inntil 2 000 mill. kroner samlet i perioden 2023–2025 under kap. 160 Helse, post 70 Helse.
6. tilskudd til International Finance Facility for Immunisation (IFFIm) med inntil 2 000 mill. kroner i perioden 2021–2030 under kap. 160 Helse, post 70 Helse, og fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån. Tilsagnet skal finansiere epidemi- og pandemibekjempelse gjennom Vaksinekoalisjonen CEPI.
7. tilskudd til International Finance Facility for Immunisation (IFFIm) med inntil 4 000 mill. kroner i perioden 2021–2030 under kap. 160 Helse, post 70 Helse, og fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån.
8. tilskudd til International Finance Facility for Immunisation (IFFIm) med inntil 1 000 mill. kroner i perioden 2021–2030 under kap. 160 Helse, post 70 Helse, og fravike Stortinget sitt vedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån.
9. tilskudd til Vaksinealliansen Gavi med inntil 6 250 mill. kroner i perioden 2021–2025 under kap. 160 Helse, post 70 Helse.
10. tilskudd til Det globale partnerskapet for utdanning (GPE) med inntil 1 850 mill. kroner i perioden 2021–2025 under kap. 161 Utdanning, forskning og faglig samarbeid, post 70 Utdanning.
11. tilskudd til Education Cannot Wait (ECW) for utdanning i krise og konflikt med inntil 500 mill. kroner samlet, fordelt på 380 mill. kroner under kap. 161 Utdanning, forskning og faglig samarbeid, post 70 Utdanning i perioden 2023–2026 og 120 mill. kroner under kap. 150 Humanitær bistand, post 70 Nødhjelp og humanitær bistand i perioden 2023–2025.
12. tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) med inntil 2 800 mill. kroner i perioden 2020–2023 under kap. 163 Klima, miljø og hav, post 70 Miljø og klima.

VII

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2023 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en total ramme for gamle og nye garantier på inntil 500 mill. kroner. Forsikringsansvaret omfatter tap og skade under transport, lagring og i visningsperioden.

VIII

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i FAO, WHO, ILO, UNIDO, OECD, WTO, IAEA, IEA, Havbunnsmyndigheten, Den internasjonale havrettsdomstolen, Mekanismen for internasjonale straffedomstoler (MICT) og for regulært bidrag til FN.

IX

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2023 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 Om gjeldslette for utvikling innenfor den resterende ramme på 834 mill. kroner under Eksportfinansiering Norges (Eksfin) gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til faktisk utestående beløp på ettergivelsestidspunktet inklusive påløpte renter, belastes gjeldsplanens ramme og ettergis uten bevilgning over bistandsbudsjettet. Rammen belastes ikke ved en eventuell ettergivelse av statlige fordringer på Sudan som stammer fra den norske skipseksportkampanjen (1976–1980), jf. Prop. 110 S (2012–2013).

X

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2023 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av norske medlemskapskontingenter, pliktige bidrag og andre bidrag til internasjonale organisasjoner Norge er medlem av, kan foretas en gang i året.
2. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året dersom avtaler om samfinansiering med andre givere innenfor utviklingssamarbeidet tilsier det.
3. Eventuelle utbetalinger av regjeringens gave til TV-aksjoner kan i sin helhet utbetales som et engangsbeløp.

4. Utbetalinger av tilskudd til Climate Investment Funds (CIF) kan foretas i samsvar med fondets prosedyrer for fondsoppbygging.
5. Utbetalinger av tilskudd til fond forvaltet av Verdensbankgruppen, Det internasjonale pengefondet (IMF), Afrikabanken, Asiabanken, Den interamerikanske utviklingsbanken, Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD), Nordisk utviklingsfond (NDF) og Det internasjonale fond for jordbruksutvikling (IFAD) kan foretas i henhold til regelverket til det enkelte fond.
6. Utbetalinger av tilskudd til Ukraine Trust Fund for Military Career Transition forvaltet av NATO, kan foretas i henhold til fondets regelverk.
7. Utbetalinger av tilskudd til akutt nødhjelpsarbeid kan i enkelte tilfeller foretas for opptil ett år frem i tid når dette er påkrevd for å sikre raske og nødvendige investeringer.
8. Utbetalinger til Vaksinealliansen Gavi, Vaksinekoalisjonen CEPI og Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria (GFATM) kan foretas årlig i tråd med organisasjonens finanseringsstrategi og regelverk.
9. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) kan foretas i samsvar med fondets strategi og prosedyrer for fondsoppbygging.
10. Utbetalinger under kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi, post 72 Fornybar energi av samlet tilskudd på inntil 300 mill. kroner til garantiinstrumenter for fornybar energi i utviklingsland kan skje i samsvar med regelverket til den enkelte garantiinstitusjonen.
11. Tilskudd under kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi, post 70 Bærekraftig næringsutvikling og handel, post 71 Matsikkerhet, fisk og landbruk, post 72 Fornybar energi, og kap. 163 Klima, miljø og hav, post 71 Bærekraftige hav og tiltak mot marin forsøpling, kan utbetales til avsetning for tap ved utlåns-, egenkapital- eller garantiinstrumenter hos tilskuddsmottaker.
12. Utbetalinger av tilskudd til fondsforvalter for fellesfond i FN kan skje i henhold til regelverket for det enkelte fond.

XI

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2023 kan fravike Bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det asiatiske utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet og Den globale miljøfasiliteten.

XII

Deltakelse i kapitaløkninger og fondspåfyllinger i internasjonale banker og fond

Stortinget samtykker i at:

1. Norge deltar, i forbindelse med formalisering av Sør-Sudans medlemskap i Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB), i en selektiv kapitaløkning i banken, med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen UA 0,57 mill. (UA tilsvarer IMF's spesielle trekkrettigheter SDR). Innbetalingen foretas i løpet av årene 2016–2023, og belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond. Kapitaløkningen innebærer også en økning i den norske statsgarantien i AfDB med UA 8,93 mill. Garantiøkningen ble i sin helhet utløst ved første innbetaling av kapitaløkning i 2016.
2. Norge deltar i den 5. kapitaløkningen i Den internasjonale bank for rekonstruksjon og utvikling (IBRD) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av inntil USD 47,6 mill. i perioden 2020–2023, som belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 70 Verdensbanken. Den norske statsgarantien i IBRD økes samtidig med inntil USD 354 mill. Økningen i statsgarantien vil skje i takt med de årlige kapitalinnskuddene.
3. Norge deltar i kapitaløkningen i Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av inntil USD 38,1 mill. innbetalt over perioden 2020–2025 som belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 70 Verdensbanken.
4. Norge deltar i den åttende kapitalpåfyllingen i Den globale miljøfasiliteten (GEF) med en innbetalt andel på 780 mill. kroner i perioden 1. juli 2022–30. juni 2025. Innbetalingene belastes kap. 163 Klima, miljø og hav, post 70 Miljø og klima.
5. Norge deltar i den 12. kapitalpåfylling i Det internasjonale fond for jordbruksutvikling (IFAD-12) med et bidrag på inntil 648 mill. kroner for perioden 2022–2024, innbetalt i tre bidrag på 216 mill. kroner per år. Innbetalingene belastes kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi, post 71 Mat-sikkerhet, fisk og landbruk.
6. Norge deltar i den 7. generelle kapitaløkningen i Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av UA 56,78 mill. (UA tilsvarer IMF's spesielle trekkrettigheter SDR) i perioden 2020–2027. Innbetalingene foretas i åtte like årlige beløp og belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond. Kapitaløkningen innebærer også en økning i den norske statsgarantien i AfDB med UA 889,52 mill. Garantiøkningen ble i sin helhet utløst ved første innbetaling av kapitaløkning i 2020. Forpliktelser inngås i SDR, og kronebeløpet må valutajusteres i forbindelse med årlige utbetalinger.
7. Norge deltar i den 13. påfyllingen av Den asiatiske utviklingsbankens fond for de fattigste landene for fireårsperioden 2021–2024, med til sammen 201,1 mill. kroner. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond.
8. Norge deltar i den femte kapitalpåfyllingen i Nordisk utviklingsfond (Nordic Development Fund, NDF) med totalt 97,3 mill. euro, innbetalt i ti årlige bidrag tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet, for perioden 2022–2031.
9. Norge deltar i påfyllingsforhandlingene i det multilaterale fondet under Montrealprotokollen for perioden 2021–2023, og vil støtte fondet med et beløp som ikke overskrider støtten for forrige treårsperiode. Støtten for forrige treårsperiode var på totalt 54,6 mill. kroner. Innbetalingene belastes kap. 163 Klima, miljø og hav, post 70 Miljø og klima.
10. Norge deltar i den 20. giverlandspåfyllingen av Det internasjonale utviklingsfondet (IDA20) med et bidrag på til sammen 3 294,5 mill. kroner for perioden 2023–2025, innbetalt i tre like årlige bidrag. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 70 Verdensbanken.
11. Norge deltar, i forbindelse med den 20. kapitalpåfyllingen av Det internasjonale utviklingsfondet (IDA20) for perioden 2023–2025, i det internasjonale gjeldsletteinitiativet for de fattigste landene, Heavily Indebted Poor Countries Initiative (HIPC), med et bidrag på 54,4 mill. kroner innbetalt i tre like årlige bidrag. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 73 Gjeldslette.
12. Norge deltar i den 16. påfyllingen av giverlandsbidrag til Den afrikanske utviklingsbankens fond for de fattigste landene, Afrikafondet (AfDF16), med et bidrag på til sammen inntil 2 247 mill. kroner for perioden 2023–2025, innbetalt i tre like årlige beløp. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond.
13. Norge deltar, i forbindelse med den 16. påfyllingen av AfDF16 for perioden 2023–2025, i Det internasjo-

nale gjeldsletteinitiativet for de fattigste landene, Heavily Indebted Poor Countries Initiative (HIPC), med et bidrag på til sammen 98,6 mill. kroner til «Grant Compensation» som er kompensasjon til Afrikafondet for at land med gjeldsproblemer delvis mottar gaver framfor lån på myke vilkår. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 73 Gjeldslette.

XIII

Det internasjonale gjeldsletteinitiativet (MDRI)

Stortinget samtykker i at:

1. Norge i 2023 kan utstede en bindende forpliktelse til Det internasjonale utviklingsfondet (IDA) og Det afrikanske utviklingsfondet (AfDF) for Norges bidrag til Det internasjonale gjeldsletteinitiativet (MDRI) i perioden 1. juli 2031 til 30. juni 2033 for Det internasjonale utviklingsfondet og i perioden 1. januar 2033 til 31. desember 2035 for Det afrikanske utviklingsfondet.
2. Norge deltar, i forbindelse med den 16. påfyllingen av AfDF-16 for perioden 2023–2025, i Det internasjonale gjeldsletteinitiativet (MDRI), med et bidrag på til sammen 357,5 mill. kroner. Innbetalingene

belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 73 Gjeldslette.

3. Norge deltar i forbindelse med kapitalpåfyllingen i det internasjonale utviklingsfondet (IDA 20) for perioden 2023–2025, i det internasjonale gjeldsletteinitiativet, Multilateral Debt Relief Initiative (MDRI) med til sammen 691,8 mill. kroner. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 73 Gjeldslette.

XIV

Fullmakt til postering mot mellomværende med statskassen

Stortinget samtykker til at Utenriksdepartementet i 2023 kan:

1. føre utlegg som skal viderefaktureres kunde og tilhørende innbetalinger mot mellomværende med statskassen.
2. føre utbetalinger knyttet til refunderbart depositum for utenriksstasjonenes leide eiendommer mot mellomværende med statskassen. Fullmakten gis for inntil 50 mill. kroner for Utenriksdepartementets totale føringer av depositum, for å ta høyde for pris- og kurssvingninger i stedlige boligmarkeder.

XV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 481 post 1	kap. 3481 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

B.

Rammeområde 8

(Forsvar)

I

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
1700	Forsvarsdepartementet		
	1 Driftsutgifter.....	671 512 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	144 941 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	22 IKT-virksomhet, <i>kan overføres</i>	531 645 000	
	43 Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>kan overføres</i>	5 991 000	
	52 Overføringer til statlige forvaltningsorganer.....	4 300 000	
	53 Risikokapital, NATOs innovasjonsfond	13 300 000	
	60 Overføringer til kommuner og fylkeskommuner.....	1 550 000	
	71 Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	82 210 000	
	73 Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	96 097 000	
	78 Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter, <i>kan overføres</i>	653 361 000	
	79 Militær støtte til Ukraina, <i>kan overføres, kan nyttes under</i> <i>kap.1710, post 1 og 47, kap.1720, post 1 og kap. 1760, post 1</i> <i>og 45</i>	572 000 000	
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg		
	1 Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 505 151 000	
	47 Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	3 993 600 000	
1716	Forsvarets forskningsinstitutt		
	51 Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	252 010 000	
1720	Forsvaret		
	1 Driftsutgifter.....	35 432 556 000	
	71 Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	44 305 000	
1735	Etterretningstjenesten		
	21 Spesielle driftsutgifter	2 955 881 000	
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold		
	1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	2 106 718 000	
	44 Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel, <i>kan</i> <i>overføres</i>	147 690 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 296 264 000	
	48 Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	470 000 000	
	75 Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes</i> <i>under kap. 1760, post 44</i>	123 208 000	
1791	Redningshelikoptertjenesten		
	1 Driftsutgifter.....	703 934 000	
	Totale utgifter		75 808 224 000

Inntekter

4700	Forsvarsdepartementet		
	1 Driftsinntekter	9 916 000	
	2 IKT-virksomhet, inntekter	95 920 000	
	78 Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter	320 000 000	
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg		
	1 Driftsinntekter	4 765 741 000	
	47 Salg av eiendom.....	557 000 000	
4720	Forsvaret		
	1 Driftsinntekter	878 719 000	
4760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold		
	1 Driftsinntekter	33 519 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, inntekter.....	1 486 933 000	
	48 Fellesfinansierte investeringer, inntekter.....	470 000 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
4791	Redningshelikoptertjenesten		
	1 Driftsinntekter	591 001 000	
4799	Militære bøter		
	86 Militære bøter	500 000	
	Totale inntekter		9 209 249 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2023 kan benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:

- Inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelse.
- Inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kapittel 1760 Forsvarsmateriell og større

anskaffelser og vedlikehold, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kapittel 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2023 kan:

- foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1700	Forsvarsdepartementet	
	1 Driftsutgifter	34 mill. kroner
1720	Forsvaret	
	1 Driftsutgifter	9 190 mill. kroner
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	
	1 Driftsutgifter	1 100 mill. kroner
	44 Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel	220 mill. kroner
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	103 820 mill. kroner
	48 Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel	470 mill. kroner
1791	Redningshelikoptertjenesten	
	1 Driftsutgifter	60 mill. kroner

- gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 60 mill. kroner ut over det som dekkes av egne avsetninger.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2023 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1700	Forsvarsdepartementet	
	73 Forskning og utvikling	500 mill. kroner

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2023 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kapittel 4760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, inntekter og kapittel 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg, post 47 Salg av eiendom.

VI

Personell

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet i 2023 kan fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten slik det går frem av Prop. 1 S (2022–2023).
2. enheter oppsatt med frivillig heimevernspersonell kan overføres til forsvarsgrener og fellesinstitusjoner, og benyttes i operasjoner i utlandet.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2023 kan:

1. starte opp følgende nye investeringsprosjekter:

Prosjekt	Kostnadsramme
Prosjekt 1103 Utvidet mellomløsning Ula-klassen	4 139 mill. kroner
Program Mime – leveransebølge 2	3 038 mill. kroner
Prosjekt 2591 Kommandoplassmateriell	679 mill. kroner

og endre omfang og kostnadsramme for følgende investeringsprosjekt:

Prosjekt	Kostnadsramme
Prosjekt 1092 Oppgradering av kamp- og støttevogner til Hæren	1 046 mill. kroner

2. Fullmaktene under punkt 1 gjelder også forpliktelsener som inngås i senere budsjettår, innenfor kostnadsrammen for prosjektene. Forsvarsdepartementet gis fullmakt til å pris- og valutajustere kostnadsrammene i senere år.
3. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i Prop. 1 S (2022–2023), herunder endrede kostnadsrammer.
4. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter med en kostnadsramme under 500 mill. kroner.
5. starte opp og gjennomføre eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter (inkludert tilhørende innredning) med en kostnadsramme under 200 mill. kroner.
6. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom formål, bygg- og eiendoms-kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i Prop. 1 S (2022–2023).
7. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
8. igangsette planlegging og prosjektering av eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter (inkludert tilhørende innredning) innenfor rammen av bevilgningen på de respektive poster.
9. inkludere gjennomføringskostnader i eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter på post 47.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2023 kan:

1. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris når det ikke foreligger annet statlig behov for eiendommen. Eiendommene skal normalt legges ut for salg i markedet, men kan selges direkte til fylkeskommuner eller kommuner til markedspris, innenfor EØS-avtalens bestemmelser. Dersom eiendommene er aktuelle for friluftsf- eller kulturformål kan de selges på samme vilkår til Statskog SF hvis ikke fylkeskommuner eller kommuner ønsker å kjøpe eiendommene. Likeledes kan eiendommer som er nødvendige for å oppfylle samfunnets målsetting om å opprettholde en selvfinansiert sivil luftfart, selges direkte til Avinor AS. Dette gjelder følgende eiendoms-kategorier:
 - a. rullebaner, taksebaner med tilhørende sikkerhetsområder, flyoppstillingsplasser og andre arealer og infrastruktur for flyoperasjoner

- b. terminal innrettet mot det service- og tjenestebehov som forbrukere og myndigheter har bruk for
 - c. områder for kollektiv og privat tilbringertjeneste
 - d. kontorer og lignende
 - e. eiendommer for fremtidig utbygging
2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

IX

Tidspunkt for belastning av utgiftsbevilgninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2023 kan belaste utgiftsbevilgninger for bestillinger gjennom NSPA (NATO Support and Procurement Agency), andre internasjonale organisasjoner eller andre lands myndigheter fra det tidspunkt materiell blir bestilt, selv om levering først skjer senere i budsjettåret eller i et etterfølgende budsjettår.

X

Uttak fra lager av materiell som er utgiftsført tidligere år

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2023 kan fravike Bevilgningsreglementets bestemmelser om kontant- og ettårsprinsippet ved uttak fra lager

som er utgiftsført på kapittel 1720 i tidligere budsjettår til anvendelse på Forsvarsdepartementets kapitler 1700, 1735 og 1791, samt Justis- og beredskapsdepartementets kapittel 481.

XI

Kjøp/innløsning av boliger med fellesgjeld

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet gjennom Forsvarsbygg i 2023 kan kjøpe/innløse boliger med fellesgjeld, slik at samlet gjeld knyttet til eierskap av slike boliger ikke overstiger 100 mill. kroner.

XII

Deltakelse i NATOs innovasjonsfond

Stortinget samtykker i at regjeringen slutter seg til NATOs innovasjonsfond, med en samlet økonomisk forpliktelse over 15 år på opp til 37 mill. euro.

Presidenten [15:13:00]: Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 54 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.13.16)

Votering i sak nr. 2, debattert 13. desember 2022

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Svalbardbudsjettet 2023 (Innst. 17 S (2022–2023), jf. Prop. 1 S (2022–2023))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Kap.	Post Svalbardbudsjettet	Per post kr	Sum kap. kr
Utgifter:			
1	Tilskudd til Svalbard kirke		
	70 Tilskudd til Svalbard kirke	5 750 000	5 750 000
3	Tilskudd til Longyearbyen lokalstyre		
	50 Tilskudd til Longyearbyen lokalstyre	165 180 000	165 180 000
4	Tilskudd til Svalbard Museum		
	70 Tilskudd til Svalbard Museum	14 420 000	14 420 000
5	Syselmesteren (jf. kap. 3005)		
	1 Driftsutgifter	86 195 000	86 195 000
6	Syselmesterens transporttjeneste (jf. kap. 3006)		
	1 Driftsutgifter	245 160 000	245 160 000

Kap.	Post Svalbardbudsjettet	Per post kr	Sum kap. kr
7	Tilfeldige utgifter		
	30 Skred- og boligtiltak, <i>kan overføres</i>	36 100 000	
	70 Diverse tilskudd	0	36 100 000
9	Kulturminnetiltak (jf. kap. 3009)		
	1 Driftsutgifter	2 260 000	2 260 000
11	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard		
	1 Driftsutgifter	2 240 000	2 240 000
17	Norsk Polarinstitutt – refusjon		
	50 Refusjon	3 900 000	3 900 000
18	Navigasjonsinnretninger		
	1 Drift og vedlikehold	3 940 000	
	30 Nyanlegg og større vedlikehold, aerolykter og maritime fyr	400 000	4 340 000
19	Meteorologisk institutt – husleie Bjørnøya og Hopen		
	1 Driftsutgifter	7 782 000	7 782 000
20	Statsbygg, Svalbard		
	1 Driftsutgifter	2 340 000	2 340 000
22	Skattekontoret, Svalbard (jf. kap. 3022)		
	1 Driftsutgifter	6 210 000	6 210 000
	Sum svalbardbudsjettet		
	Sum departementet sine utgifter	581 877 000	581 877 000
Inntekter:			
3005	Syssemesteren (jf. kap. 5)		
	1 Diverse inntekter	300 000	
	2 Refusjoner m.m.	3 000 000	3 300 000
3006	Syssemesterens transporttjeneste (jf. kap. 6)		
	1 Leieinntekter fra private	0	
	2 Refusjoner fra det offentlige	500 000	500 000
3009	Kulturminnetiltak (jf. kap. 9)		
	1 Diverse inntekter	0	0
3022	Skattekontoret, Svalbard (jf. kap. 22)		
	1 Diverse inntekter	270 000	270 000
3030	Skatter og avgifter		
	70 Skatter m.m.	200 000 000	
	71 Utførselsavgift	500 000	
	72 Utmålsgebyr, årsavgift	900 000	201 400 000
3035	Tilskudd fra statsbudsjettet		
	50 Tilskudd	376 407 000	376 407 000
	Sum svalbardbudsjettet		
	Sum departementet sine inntekter	581 877 000	581 877 000

II

§ 1 Bruksområde for vedtaket

Dette vedtaket gjeld utskrivning av skatt på formue og inntekt for inntektsåret 2023 etter føresegnene i lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard. Vedtaket

gjeld òg som grunnlag for utskrivning av forskot på skatt for inntektsåret 2023, jf. lov om skatt til Svalbard § 5-1.

§ 2 Skatt på formue

Skatt på formue blir utrekna etter desse satsane:

a) Personleg skattepliktig og dødsbu:

Det blir nytta same satsar og grensebeløp som Stor-

tinget har vedteke skal gjelde på det norske fastlandet for formuesskatt til staten og kommunane (maksimumssats).

- b) Selskap og samanslutningar som nemnde i skattelova § 2-36 andre ledd, og som ikkje er fritakne etter skattelova kap. 2:

Det blir nytta same satsar og grensebeløp som Stortinget har vedteke skal gjelde på det norske fastlandet for formuesskatt til staten.

§ 3 Skatt på inntekt

Skatt på inntekt blir utrekna etter desse satsane:

- a) Inntekt som blir skattlagt ved lønnstrekk etter svalbardskattelova § 3-1:
Låg sats: 8 pst.
Høg sats: 22 pst.
- b) 22 pst. av den delen av selskapsoverskot som er høgare enn 15 mill. kroner, og som overstig summen av
- 10 gonger kostnadene til lønn som blir skattlagt ved lønnstrekk
 - 0,20 gonger skattemessig verdi av anlegg, fast eigedom og annan realkapital som er på Svalbard ved utgangen av inntektsåret
- c) Anna inntekt: 16 pst.
Personlege skattyttarar skal ha eit frådrag i alminnelig inntekt som er omfatta av bokstav c, på 20 000 kroner.

§ 4 Avrundingsreglar

Ved utrekning av skatt skal formue og inntekt rundast nedover til nærmaste heile krone.

§ 5 Normalrentesatsen for rimeleg lån i arbeidsforhold

Normalrentesatsen som nemnd i skattelova § 5-12 fjerde ledd, jf. svalbardskattelova §§ 3-1 og 3-2, skal vere den same som Stortinget har vedteke skal gjelde på det norske fastlandet.

§ 6 Aksjonær i utlandet

Skatt på utbytte m.m. etter skattelova § 10-13, jf. svalbardskattelova § 3-2, er fastsett til 20 pst.

§ 7 Inntekt etter svalbardskattelova § 6-3

For inntekt som blir skattlagt etter svalbardskattelova § 6-3, skal satsen vere 8 pst.

«I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endringer

III

Meirinntektsfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2023 kan overskride løyvinga på

1. kap. 5, post 1, tilsvarende inntekter utover vedteke budsjett på kap. 3005, post 2
2. kap. 6, post 1, tilsvarende inntekter utover vedteke budsjett på kap. 3006, post 2
3. kap. 9, post 1, tilsvarende inntekter utover vedteke budsjett på kap. 3009, post 1

IV

Meirinntektsfullmakt

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2023 kan overskride løyvinga på kap. 22, post 1, tilsvarende inntekter ut over vedteke budsjett på kap. 3022, post 1.

V

For budsjetterminen 2023 skal det svarast avgift til statskassa av kol som blir utført frå Svalbard, etter dei følgjande satsane:

- 1,0 pst. av verdien for dei første 100 000 tonna
- 0,9 pst. av verdien for dei neste 200 000 tonna
- 0,8 pst. av verdien for dei neste 300 000 tonna
- 0,7 pst. av verdien for dei neste 400 000 tonna
- 0,6 pst. av verdien for dei neste 500 000 tonna
- 0,5 pst. av verdien for dei neste 600 000 tonna
- 0,4 pst. av verdien for dei neste 700 000 tonna
- 0,3 pst. av verdien for dei neste 800 000 tonna
- 0,2 pst. av verdien for dei neste 900 000 tonna
- 0,1 pst. av verdien for dei neste 1 000 000 tonna

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3, debattert 13. desember 2022

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Forsvarsdepartementet (Innst. 110 S (2022–2023), jf. Prop. 18 S (2022–2023))

Presidenten [15:13:41]: Under debatten har Guri Melby satt fram et forslag på vegne av Venstre. Forslaget lyder:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1700		Forsvarsdepartementet		
	79	Militær støtte til Ukraina, kan nyttes under kap. 1720, post 01, økes med		25 000 000 000
		fra kr 2 239 250 000 til kr 27 239 250 000»		

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 96 mot 6 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.13.55)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2022 vert det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Føremål	Kroner
Utgifter			
1700		Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med..... frå kr 683 520 000 til kr 678 770 000	4 750 000
	22	IKT-verksemd, <i>kan overførast</i> , vert auka med..... frå kr 340 469 000 til kr 431 673 000	91 204 000
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>kan overførast</i> , vert redusert med..... frå kr 6 636 000 til kr 1 500 000	5 136 000
	60	Overføringer til kommunar og fylkeskommunar, vert redusert med..... frå kr 1 800 000 til kr 600 000	1 200 000
	71	Overføring til andre, <i>kan overførast</i> , vert auka med..... frå kr 79 892 000 til kr 81 892 000	2 000 000
	78	Noregs tilskott til NATO sitt og internasjonale driftsbudsjett, <i>kan overførast</i> , vert auka med..... frå kr 941 810 000 til kr 979 810 000	38 000 000
	79	Militær støtte til Ukraina, <i>kan nyttast under kap. 1720, post 1</i> , vert redusert med..... frå kr 2 691 000 000 til kr 2 239 250 000	451 750 000
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overførast</i> , vert auka med..... frå kr 5 714 077 000 til kr 6 743 195 000	1 029 118 000
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overførast</i> , vert redusert med..... frå kr 3 850 802 000 til kr 3 385 372 000	465 430 000
1716		Forsvarets forskingsinstitutt	
	51	Tilskott til Forsvarets forskingsinstitutt, vert auka med..... frå kr 249 780 000 til kr 274 775 000	24 995 000
1720		Forsvaret	
	1	Driftsutgifter, vert auka med..... frå kr 35 523 062 000 til kr 36 551 044 000	1 027 982 000
1735		Etterretningstenesta	
	21	Spesielle driftsutgifter, vert auka med..... frå kr 2 765 510 000 til kr 2 841 489 000	75 979 000
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffingar og vedlikehald	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 1760, post 45</i> , vert auka med..... frå kr 2 042 960 000 til kr 2 224 798 000	181 838 000
	44	Fellesfinansierte investeringar, nasjonalfinansiert del, <i>kan overførast</i> , vert auka med..... frå kr 132 669 000 til kr 177 373 000	44 704 000

Kap.	Post	Føremål	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overførast</i> , v e r t a u k a med.....	338 257 000
		frå kr 21 025 443 000 til kr 21 363 700 000	
	48	Fellesfinansierte investeringar, fellesfinansiert del, <i>kan overførast</i> , v e r t a u k a med.....	7 235 000
		frå kr 350 000 000 til kr 357 235 000	
	75	Fellesfinansierte investeringar, Noregs tilskott til NATO sitt investeringsprogram for tryggleik, <i>kan overførast</i> , <i>kan nyttast under kap. 1760, post 44</i> , v e r t a u k a med.....	21 548 000
		frå kr 111 931 000 til kr 133 479 000	
1791		Redningshelikoptertenesta	
	1	Driftsutgifter, v e r t a u k a med.....	837 000
		frå kr 744 885 000 til kr 745 722 000	
I n n t e k t e r			
4700		Forsvarsdepartementet	
	2	IKT-verksemd, inntekter, v e r t a u k a med.....	12 000 000
		frå kr 63 000 000 til kr 75 000 000	
4710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	
	1	Driftsinntekter, v e r t a u k a med	1 009 118 000
		frå kr 4 738 195 000 til kr 5 747 313 000	
	47	Sal av eigedom, v e r t a u k a med.....	26 000 000
		frå kr 99 910 000 til kr 125 910 000	
4720		Forsvaret	
	1	Driftsinntekter, v e r t redusert med	92 500 000
		frå kr 1 613 403 000 til kr 1 520 903 000	
4760		Forsvarsmateriell og større anskaffingar og vedlikehald	
	1	Driftsinntekter, v e r t a u k a med	52 000 000
		frå kr 80 543 000 til kr 132 543 000	
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, v e r t a u k a med	90 000 000
		frå kr 117 000 000 til kr 207 000 000	
	48	Fellesfinansierte investeringar, inntekter, v e r t a u k a med.....	37 623 000
		frå kr 350 036 000 til kr 387 659 000	

II

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet kan iverksette Program felles IKT-tenester i departementsfellesskapet med ei kostnadsramme på 1 392 mill. 2023-kroner for endringstrinn 1 og 2.

III

Stortinget samtykker i at sjefen for Luftforsvaret, med eit mindre tilpassa stabselement, vert lokalisert på Reitan ved Bodø.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4, debattert 13. desember 2022

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2022 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 113 S (2022–2023), jf. Prop. 20 S (2022–2023) kap. 480 og 481 og romertall II)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2022 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
480		Svalbardbudsjettet:	
	50	Tilskudd, reduseres med	36 900 000
		fra kr 457 961 000 til kr 421 061 000	
481		Samfunnet Jan Mayen:	
	1	Driftsutgifter, reduseres med	2 100 000
		fra kr 57 499 000 til kr 55 399 000	

II

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2022 kan pådra staten forpliktelser ut over gitte bevilgninger til skredsikring i Longyearbyen, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 80 mill. kroner på Justis- og beredskapsdepartementets kap. 480 post 50, jf. Svalbardbudsjettets kap. 7 Tilfeldige utgifter, post 30 Skred- og boligtiltak.

Presidenten [15:14:41]: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Christian Tybring-Gjedde på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 2, fra Guri Melby på vegne av Venstre

Det votes over forslag nr. 2, fra Venstre. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endringer:

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5, debattert 13. desember 2022

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Utanriksdepartementet (Innst. 112 S (2022–2023), jf. Prop. 29 S (2022–2023))

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
150		Humanitær bistand		
	71	Verdens matvareprogram (WFP), kan overføres, økes med	15 000 000 000	
		fra kr 400?000?000 til kr 15?400?000?000		
	72	Flyktninger og fordrevne, kan overføres, økes med	5 000 000 000	
		fra kr 2?000?000?000 til kr 7?000?000?000		
159		Regionbevilgninger		
	73	Ukraina og naboland, kan overføres, økes med	25 000 000 000	
		fra kr 3?995?000?000 til kr 28?995?000?000		
171		FNs utviklingsarbeid		
	71	FNs barnefond (UNICEF), økes med	5 000 000 000	
		fra kr 440?650?000 til kr 5?440?650?000»		

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 95 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.15.01)

Presidenten [15:15:06]: Det voterer over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:
«I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
159		Regionbevilgning	
	71	Europa og Sentral-Asia, <i>kan overføres</i> , økes med..... fra kr 961 384 000 til kr 1 961 384 000»	1 000 000 000

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 83 mot 17 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.15.19)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet for 2022 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
103		Regjeringas representasjon	
	1	Driftsutgifter, vert auka med..... frå kr 55 591 000 til kr 57 591 000	2 000 000
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med..... frå kr 10 505 000 til kr 8 505 000	2 000 000
117		EØS-finansieringsordningane	
	77	EØS-finansieringsordninga 2014–2021, <i>kan overføres</i> , vert auka med frå kr 2 609 612 000 til kr 2 679 612 000	70 000 000
	78	Den norske finansieringsordninga 2014–2021, <i>kan overføres</i> , vert auka med..... frå kr 2 198 491 000 til kr 2 275 491 000	77 000 000
118		Utanrikspolitiske satsingar	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttast under post 70, 71, 72 og 73</i> , vert auka med..... frå kr 93 931 000 til kr 96 931 000	3 000 000
140		Utanriksdepartementet	
	1	Driftsutgifter, vert auka med..... frå kr 1 685 596 000 til kr 1 688 196 000	2 600 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , vert redusert med..... frå kr 102 183 000 til kr 81 783 000	20 400 000
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med..... frå kr 307 262 000 til kr 304 662 000	2 600 000
150		Humanitær bistand	
	70	Naudhjelp og humanitær bistand, <i>kan overføres</i> , vert redusert med..... frå 5 388 789 000 til 5 382 539 000	6 250 000
151		Fred, tryggleik og globalt samarbeid	
	73	FN og globale utfordringar, <i>kan overføres</i> , vert auka med..... frå kr 253 138 000 til kr 258 006 000	4 868 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	74	Pliktige bidrag til FN-organisasjonar m.m., <i>kan overførast</i> , vert auka med.....	5 200 000
		frå kr 350 990 000 til kr 356 190 000	
159		Regionløyvingar	
	71	Europa og Sentral-Asia, <i>kan overførast</i> , vert auka med.....	4 750 000
		frå kr 956 634 000 til kr 961 384 000	
160		Helse	
	70	Helse, <i>kan overførast</i> , vert auka med.....	2 700 000
		frå kr 3 657 297 000 til kr 3 659 997 000	
172		Multilaterale finansinstitusjonar og gjeldslette	
	70	Verdsbanken, <i>kan overførast</i> , vert auka med.....	10 650 000
		frå kr 1 074 350 000 til kr 1 085 000 000	
	71	Regionale bankar og fond, <i>kan overførast</i> , vert redusert med.....	819 000
		frå kr 932 100 000 til kr 931 281 000	
	73	Gjeldslette, <i>kan overførast</i> , vert redusert med.....	712 000
		frå kr 396 000 000 til kr 395 288 000	
179		Flyktningtiltak i Noreg	
	21	Spesielle driftsutgifter, vert redusert med	1 702 917 000
		frå kr 6 392 435 000 til kr 4 689 518 000	
Inntekter			
3100		Utanriksdepartementet	
	2	Gebyr for utlendingssaker ved utanriksstasjonane, vert auka med.....	48 100 000
		frå kr 124 100 000 til kr 172 200 000	

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6, debattert 13. desember 2022

Innstilling fra finanskomiteen om Skatter, avgifter og toll 2023 (Innst. 3 S (2022–2023), jf. Prop. 1 LS (2022–2023), Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023))

Presidenten [15:15:39]: Under debatten er det satt fram i alt 19 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Helge Orten på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 2–6, fra Helge Orten på vegne av Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 7, fra Helge Orten på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 8, fra Roy Steffensen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 9, fra Marie Sneve Martinussen på vegne av Rødt
- forslagene nr. 10–14, fra Sveinung Rotevatn på vegne av Venstre

- forslag nr. 15, fra Lan Marie Nguyen Berg på vegne av Miljøpartiet De Grønne
 - forslagene nr. 16 og 19, fra Kjell Ingolf Ropstad på vegne av Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 17 og 18, fra Roy Steffensen på vegne av Fremskrittspartiet
- Det votes over forslag nr. 19, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre ettårig tollfrihet for varer fra Ukraina, og innenfor dagens kvoter for landbruksprodukter.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 93 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.16.23)

Presidenten [15:16:29]: Det votes over forslag nr. 16, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at økt grunnrenteskatt på kraft avvikles senest ved utgangen av 2024.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 99 mot 2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.16.38)

Presidenten [15:16:44]: Det votes over forslag nr. 15, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag for Stortinget om grunnrenteskatt for havvind.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble med 99 mot 2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.16.54)

Presidenten [15:17:00]: Det votes over forslagene nr. 10–14, fra Venstre.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en midlertidig resultatbasert skatt for kraftprodusenter. Skatten bes satt til et nivå som gir tilsvarende proveny som det foreslåtte høyprisbidraget samt fem prosentpoeng økt grunnrenteskatt, med kvartalsvis innbetaling og uten rett til fradragføring for investeringskostnader.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget anmoder regjeringen om å sikre at dispensasjonsbestemmelsen i avgiftsvedtaket i § 4 er utformet slik at kraftselskaper med disposisjoner i finansielle kraftmarkeder er ivaretatt ved fastsetting av grunnlaget for høyprisbidraget.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til grunnrenteskatt for vindkraft der denne er utformet som en reell konstantstrømskatt.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer i grunnrenteskatten for vindkraft der det foreslås en overgangsordning for allerede eksisterende kraftverk.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avgrense fritaket i merverdiavgiften for elektroniske nyhetstjenester til å gjelde for nyhetstjenester som er særlig rettet mot norske forhold eller et norsk publikum.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Venstre ble med 97 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.17.10)

Presidenten [15:17:15]: Det votes over forslag nr. 9, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for finansskatten på overskudd med sikte på å redusere skatteutgiften grunnet merverdiavgiftsunntaket for finansielle tjenester, og komme tilbake til Stortinget med forslag til første økning i statsbudsjettet for 2024.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 97 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.17.25)

Presidenten [15:17:30]: Det votes over forslagene nr. 8 og 18, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fjerne utseilingskravet knyttet til rederiskatteordningen.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre tilsvarende som da friinntekten ble redusert i 2013, og etablere overgangsregler for investeringer omfattet av plan for utbygging og drift eller plan for anlegg og drift mottatt i Olje- og energidepartementet før 6. oktober 2022.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.17.41)

Presidenten [15:17:47]: Det votes over forslag nr. 17, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen som en konsekvens av nylige endringer i friinntekten, sørge for å forlenge varigheten for den midlertidige oljeskattepakken med 3 måneder, fra 31. desember 2022 til 31. mars 2023.»

Høyre har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 66 mot 35 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.18.08)

Presidenten [15:18:14]: Det votes over forslag nr. 7, fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at ny grunnrenteskatt for landbasert vindkraft tidligst kan få virkning fra det tidspunktet de endelige forslagene er lagt frem for Stortinget, eller at det lages

overgangsordninger som gir tilstrekkelig forutsigbarhet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 76 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.18.26)

Presidenten [15:18:31]: Det votes over forslagene nr. 3–6, fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at inntektene fra kraftproduksjonen beregnes over året istedenfor per måned ved utmåling av høyprisbidraget.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om høyprisbidraget har negative konsekvenser for kraftproduksjonen, og foreslå nødvendige tilpasninger dersom det blir behov for det.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen klargjøre at prinsippet om normpris ved beregning av skatt på havbruk ikke skal gjøres gjeldende fra 1. januar 2023.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at nye skatter for havbruksnæringen tidligst kan få virkning fra det tidspunktet de endelige forslagene er lagt frem for Stortinget, eller at det lages overgangsordninger som gir tilstrekkelig forutsigbarhet.»

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Rammeområde 21

Skatter, avgifter og toll

I

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
5501		Skatter på formue og inntekt		
	70	Trinnskatt mv	96 668 000 000	
	72	Fellesskatt mv. fra personlige skattytere	136 820 000 000	
	74	Selskapsskatter mv. fra upersonlige skattytere utenom petroleum	155 600 000 000	
	75	Formuesskatt	9 860 000 000	
	76	Kildeskatt på utbytte	5 500 000 000	
	77	Kildeskatt på rentebetalinger	50 000 000	

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti ble med 73 mot 28 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.18.43)

Presidenten [15:18:49]: Det votes over forslag nr. 2, fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at høyprisbidraget (avgift på kraftproduksjon) avvikles så raskt som mulig og senest innen utgangen av 2024.»
Fremskrittspartiet har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti ble med 60 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.19.02)

Presidenten [15:19:07]: Det votes over forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre tollfrihet for varer fra Ukraina.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 61 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.19.19)

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	78	Kildeskatt på royaltybetalinger	500 000	
	79	Kildeskatt på leiebetalinger for visse fysiske eiendeler	110 000 000	
5502		Finansskatt		
	70	Skatt på lønn	2 500 000 000	
	71	Skatt på overskudd	2 500 000 000	
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum		
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt	251 300 000 000	
	72	Særskatt på oljeinntekter	595 100 000 000	
	74	Arealavgift mv	1 200 000 000	
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen		
	70	CO ₂ -avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	7 480 000 000	
5509		Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen		
	70	Avgift	1 000 000	
5511		Tollinntekter		
	70	Toll	4 000 000 000	
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	285 000 000	
5521		Merverdiavgift		
	70	Merverdiavgift	392 950 000 000	
5526		Avgift på alkohol		
	70	Avgift på alkohol	15 000 000 000	
5531		Avgift på tobakkvarer mv.		
	70	Avgift på tobakkvarer mv	7 450 000 000	
5536		Avgift på motorvogner mv.		
	71	Engangsgift	7 418 000 000	
	72	Trafikkforsikringsavgift	11 000 000 000	
	73	Vektårsavgift	300 000 000	
	75	Omregistreringsavgift	1 575 000 000	
5538		Veibruksavgift på drivstoff		
	70	Veibruksavgift på bensin	4 360 000 000	
	71	Veibruksavgift på autodiesel	8 910 000 000	
	72	Veibruksavgift på naturgass og LPG	4 000 000	
5540		Avgift på kraftproduksjon		
	70	Avgift på kraftproduksjon	22 700 000 000	
5541		Avgift på elektrisk kraft		
	70	Avgift på elektrisk kraft	9 910 000 000	
5542		Avgift på mineralolje mv.		
	70	Grunnavgift på mineralolje mv	40 000 000	
	71	Avgift på smøreolje mv	110 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.		
	70	CO ₂ -avgift	14 944 000 000	
	71	Svovelavgift	3 000 000	
5546		Avgift på forbrenning av avfall		
	70	CO ₂ -avgift	360 000 000	
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier		
	71	Tetrakloreten (PER)	1 000 000	
5548		Miljøavgift på visse klimagasser		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK).....	450 000 000	
	71	Avgift på SF ₆	45 000 000	
5549		Avgift på utslipp av NO _x		
	70	Avgift på utslipp av NO _x	50 000 000	
5550		Miljøavgift på plantevernmidler.....		
	70	Miljøavgift på plantevernmidler.....	65 000 000	
5551		Avgifter knyttet til mineralvirksomhet.....		
	70	Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum.....	1 200 000	
	71	Årsavgift knyttet til mineraler.....	10 500 000	
5552		Avgift på produksjon av fisk.....		
	70	Avgift på produksjon av fisk.....	700 000 000	
5553		Avgift på viltlevende marine ressurser.....		
	70	Avgift på viltlevende marine ressurser.....	100 000 000	
5554		Avgift på landbasert vindkraft.....		
	70	Avgift på landbasert vindkraft.....	471 200 000	
5557		Avgift på sukker mv.....		
	70	Avgift på sukker mv.....	200 000 000	
5559		Avgift på drikkevareemballasje.....		
	70	Grunnavgift på engangsemballasje.....	2 300 000 000	
	71	Miljøavgift på kartong.....	60 000 000	
	72	Miljøavgift på plast.....	40 000 000	
	73	Miljøavgift på metall.....	10 000 000	
	74	Miljøavgift på glass.....	5 000 000	
5561		Flypassasjeravgift.....		
	70	Flypassasjeravgift.....	1 980 000 000	
5565		Dokumentavgift.....		
	70	Dokumentavgift.....	12 400 000 000	
5568		Sektoravgifter under Kultur- og likestillingsdepartementet.....		
	71	Årsavgift – stiftelser.....	27 775 000	
	73	Refusjon – Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS.....	46 845 000	
	75	Kino- og videogramavgift.....	32 000 000	
5570		Sektoravgifter under Kommunal- og distriktsdepartementet.....		
	70	Sektoravgifter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.....	262 613 000	
5571		Sektoravgifter under Arbeids- og inkluderingsdepartementet.....		
	70	Petroleumstilsynet – sektoravgift.....	131 025 000	
5572		Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet.....		
	70	Legemiddeldetaljstavgift.....	68 385 000	
	72	Avgift utsalgssteder utenom apotek.....	2 700 000	
	73	Legemiddelleverandøravgift.....	223 000 000	
	74	Tilsynsavgift.....	3 770 000	
	75	Sektoravgift tobakk.....	18 952 000	
5574		Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet.....		
	71	Avgifter immaterielle rettigheter.....	160 000 000	
	72	Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur.....	33 100 000	
	73	Årsavgift Merkeregisteret.....	8 600 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	74	Fiskeriforskningsavgift	345 600 000	
	75	Tilsynsavgift Justervesenet.....	26 700 000	
	76	Kontrollavgift fiskeflåten.....	46 500 000	
	77	Sektoravgifter Kystverket.....	984 433 000	
5576		Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet		
	70	Forskningsavgift på landbruksprodukter.....	190 000 000	
	72	Jeger- og fellingsavgifter	93 000 000	
5578		Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet		
	70	Sektoravgifter under Svalbards miljøvernfond.....	13 012 000	
	72	Fiskeravgifter	18 686 000	
	73	Påslag på nettariffen til Klima- og energifondet	690 000 000	
5580		Sektoravgifter under Finansdepartementet		
	70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	508 318 000	
5582		Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet		
	70	Bidrag til kulturminnevern i regulerte vassdrag.....	55 000 000	
	71	Konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging	185 000 000	
	72	Dam- og beredskapstilsyn.....	72 000 000	
5583		Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser		
	70	Avgift på frekvenser mv	394 000 000	
5700		Folketrygdens inntekter		
	71	Trygdeavgift.....	176 245 500 000	
	72	Arbeidsgiveravgift.....	244 916 000 000	
Totale inntekter			2 210 699 914 000	

II

Stortingsvedtak om tillegg i skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak for inntektsåret 2022

I

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares et tillegg i skatten til staten med 10,3 pst., slik at samlet skattesats blir 57,7 pst., jf. Stortingets vedtak 14. desember 2021 nr. 3571 om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2022 (Stortingets skattevedtak) § 3-4.

II

Vedtaket trer i kraft straks med virkning for inntektsåret 2022.

III

Vedtak om endring i stortingsvedtak 14. desember 2021 nr. 3577 om særavgifter for 2022*Avgift på kraftproduksjon*

§ 1 Fra 28. september 2022 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen for elektrisk kraft som er produsert i vannkraftverk med generatorer som har samlet merkeytelse på 10 000 kVA eller mer.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Avgiften betales med 23 prosent av avgiftsgrunnlag som overstiger 70 øre per kWh.

For kraft som enten omsettes, leveres som konsesjonskraft eller leveres i henhold til rettighet til uttak fra kraftverket, er avgiftsgrunnlaget faktisk pris. For kraft som tas ut av kraftverkseier eller av deltakere i produksjonsfellesskap som ikke er egne skattesubjekter etter skatteloven § 2-2 andre ledd, og som forbrukes i eierens eller deltakerens virksomhet (egenkraft), er avgiftsgrunnlaget spotmarkedspris.

Departementet kan gi forskrift om beregning av avgiften.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet enten får en utilsikket virkning eller en klart urimelig virkning av samlet skattebyrde av avgiften og grunnrenteskatt.

IV

Storingsvedtak om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2023 (Stortingets skattevedtak)

Kapittel 1. Generelt

§ 1-1 Vedtakets anvendelsesområde

Dette vedtaket gjelder utskriving av skatt på inntekt og formue for inntektsåret 2023. Vedtaket legges også til grunn for utskriving av forskudd på skatt for inntektsåret 2023 etter reglene i skattebetalingsloven kapittel 4 til 6.

Sammen med bestemmelsene om forskudd på skatt i skattebetalingsloven gjelder dette vedtaket også når skatteplikt utelukkende følger av lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv., og skattyteren ikke skal svare terminskatt etter samme lov § 7.

§ 1-2 Forholdet til skattelovgivningen

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

Kapittel 2. Formuesskatt til staten og kommunene

§ 2-1 Formuesskatt til staten – personlig skattyter og dødsbo

Personlig skattyter og dødsbo svarer formuesskatt til staten av den delen av skattyterens samlede antatte formue som overstiger 1 700 000 kroner. Satsen skal være 0,3 pst. for formue inntil 20 000 000 kroner, og 0,4 pst. for den delen av formuen som overstiger 20 000 000 kroner.

Ektefeller som skattlegges under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2-10, svarer formuesskatt til staten av den delen av ektefellenes samlede antatte formue som overstiger 3 400 000 kroner. Satsen skal være 0,3 pst for formue inntil 40 000 000 kroner, og 0,4 pst. for den delen av formuen som overstiger 40 000 000 kroner.

§ 2-2 Formuesskatt til staten – upersonlig skattyter

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formuesskatteplikt etter skatteloven kapittel 2, svarer formuesskatt til staten med 0,3 pst. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2-3 Formuesskatt til kommunene

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kapittel 2. Personlig skattyter og dødsbo skal ha et fradrag i formuen på 1 700 000 kroner. For ektefeller som skattlegges under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2-10, skal fradraget være 3 400 000 kroner. Når skattyter har formue i flere kommuner, fordeles fradraget etter reglene i skatteloven § 4-30 første og annet

ledd. Satsen for formuesskatt til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 pst. Maksimumssatsen gjelder når ikke lavere sats er vedtatt av kommunen.

Kapittel 3. Inntektsskatt til staten, kommunene og fylkeskommunene

§ 3-1 Trinnskatt

Personlig skattyter i klasse 0 og 1 skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare trinnskatt til staten med

- 1,7 pst. for den delen av inntekten som overstiger 198 350 kroner,
- 4,0 pst. for den delen av inntekten som overstiger 279 150 kroner,
- 13,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 642 950 kroner,
- 16,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 926 800 kroner, og
- 17,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 1 500 000 kroner.

For personlig skattyter i Troms og Finnmark fylke, med unntak av skattytere i kommunene Balsfjord, Bardu, Dyrøy, Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Målselv, Salangen, Senja, Sørreisa, Tjeldsund og Tromsø, skal satsen etter første ledd tredje strekpunkt likevel være 11,5 pst.

Dersom skattyter er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første og annet ledd forholdsmessig under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattyter som ikke er bosatt i riket, men som plikter å svare skatt etter skatteloven § 2-3 første og annet ledd eller lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv.

§ 3-2 Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven, skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene.

Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Troms og Finnmark fylke, med unntak av skattepliktig og dødsbo i kommunene Balsfjord, Bardu, Dyrøy, Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Målselv, Salangen, Senja, Sørreisa, Tjeldsund og Tromsø: 4,90 pst.
- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 8,40 pst.

§ 3-3 Skatt til staten

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, svarer skatt til staten med 22 pst. av inntekten.

Selskap og innretninger som nevnt i første ledd og som svarer finansskatt på lønn, jf. folketrygdloven § 23-2 a, svarer skatt til staten med 25 pst. av inntekten.

§ 3-4 Skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt til staten med 57,7 pst.

§ 3-5 Skatt til staten for person bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet

Skattyter som nevnt i skatteloven § 2-3 første ledd bokstav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket svare skatt til staten med 22 pst. av inntekten.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattyter og dødsbo i dette vedtaket § 3-2 annet ledd annet strekpunkt, samt trinnskatt som nevnt i § 3-1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven § 16-20 til § 16-29 gjelder tilsvarende for skattytere som nevnt i dette ledd.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 pst. eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

Person som nevnt i skatteloven § 2-3 fjerde ledd, skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12 svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten. Deres vedkommende gis fradrag etter skatteloven § 6-71, svares skatt til staten etter skattesatsene som følger av § 3-1, § 3-2 og § 3-8.

Av inntekt etter bestemmelsene i skatteloven § 10-80 og § 10-81 skal skattyter som nevnt i skatteloven § 2-3 første ledd bokstav i og j, svare skatt til staten med 15 pst. eller i tilfelle den lavere sats som følger av skatteavtale med fremmed stat.

§ 3-6 Skatt til staten på honorar til utenlandske artister mv.

Skattepliktig etter lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister mv. skal svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten.

§ 3-7 Skattesats for utbetalinger fra individuell pensjonsavtale til bo

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale og etter innskuddspensjonsloven til bo, som omhandlet i skatteloven § 5-40 fjerde ledd, skal være 45 pst.

§ 3-8 Inntektsskatt til kommunene og fylkeskommunene

Den fylkeskommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsbo skal være maksimum 2,45 pst. Den kommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsbo skal være maksimum 11,15 pst.

Maksimumssatsene skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser.

§ 3-9 Skatt til staten for personer bosatt i utlandet

Skattyter som skattlegges etter reglene i skatteloven kapittel 19, svarer skatt til staten med 25 pst. av inntekten. Dersom det følger av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 23-3 annet ledd nr. 1 bokstav c, trygdeavtaler med andre land eller forordning (EF) nr. 883/2004 at skattyter ikke skal betale trygdeavgift til Norge eller bare skal betale trygdeavgift med lav sats, skal skattesatsen etter første punktum reduseres tilsvarende.

Kapittel 4. Skatt etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 4-1 Ordinære skatter

Skattyter som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv., skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattytere enn selskaper, svares skatt med 0,7 pst.

Av inntekt svares skatt med 22 pst., med mindre det skal svares skatt på inntekten etter dette vedtaket § 3-3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 4-2 Særskatt

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, skal det svares særskatt med 71,8 pst.

§ 4-3 Terminskatt

Terminskatt for inntektsåret 2023 skrives ut og betales i samsvar med lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 7. Ved utskrivningen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4-4 Utbytte utdelt til utenlandsk eierselskap

Det svares ikke skatt av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjeselskap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, til selskap

hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 pst. av kapitalen i det utdelende selskap. Dersom det i riket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5. Tonnasjeskatt

§ 5-1 Tonnasjeskatt

Aksjeselskap, allmennaksjeselskap og tilsvarende selskap hjemmehørende i annen EØS-stat som nevnt i skatteloven § 8-10, skal svare tonnasjeskatt, jf. skatteloven § 8-16, etter følgende satser:

- 90 øre per dag per 100 nettotonn for de første 1 000 nettotonn, deretter
- 18 kroner per dag per 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter
- 12 kroner per dag per 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter
- 6 kroner per dag per 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8-16 første ledd.

Kapittel 6. Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser mv.

§ 6-1 Minstefradrag

Minstefradrag i lønnsinntekt mv. etter skatteloven § 6-32 første ledd bokstav a skal ikke settes høyere enn 104 450 kroner.

Minstefradrag i pensjonsinntekt etter skatteloven § 6-32 første ledd bokstav b skal ikke settes høyere enn 86 250 kroner.

§ 6-2 Foreldrefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn. Fradragsgrensen økes med inntil 15 000 kroner for hvert ytterligere barn.

§ 6-3 Personfradrag

Fradrag etter skatteloven § 15-4 er 79 600 kroner i klasse 1.

§ 6-4 Skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17-1 første ledd skal være 147 450 kroner for enslige og 135 550 kroner for hver ektefelle. Beløpsgrensen er 271 100 kro-

ner for ektepar og samboere som ved skattebegrensningen får inntekten fastsatt under ett etter skatteloven § 17-2 annet ledd.

§ 6-5 Skattefradrag for pensjonsinntekt

Fradraget som nevnt i skatteloven § 16-1 første ledd skal være 32 825 kroner.

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 16-1 tredje ledd skal være 219 950 kroner i trinn 1 og 331 750 kroner i trinn 2.

§ 6-6 Særfradrag for enslige forsørgere

Fradrag etter skatteloven § 6-80 er 4 373 kroner pr. påbegynt måned. Fradrag gis kun for perioden 1. januar 2023 til 28. februar 2023.

Kapittel 7. Forskriftskompetanse mv.

§ 7-1 Forskriftsfullmakt til gjennomføring og utfylling

Departementet kan gi forskrift til gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak.

§ 7-2 Adgang til å fravike reglene i vedtaket

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 4-8.

V

Storingsvedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2023

For inntektsåret 2023 svares folketrygdavgifter etter følgende regler og satser, jf. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd kapittel 23:

Arbeidsgiveravgift

§ 1 Beregning av avgift og regler om soneplassering

(1) Arbeidsgiveravgift beregnes som hovedregel etter satsen som gjelder i den sonen hvor arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Det kan likevel ikke benyttes redusert sats for virksomhet innenfor nærmere angitte sektorer eller når arbeidsgiver er i økonomiske vanskeligheter, jf. § 4 og § 3 annet ledd.

(2) Et foretak som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet på det stedet hvor foretaket skal være registrert etter enhetsregisterloven. En privatperson som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet på det stedet hvor vedkommende er bosatt ifølge folkeregisteret.

(3) Dersom arbeidsgiver er et foretak med registrerte underenheter, jf. forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 10, anses hver underenhet som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift.

(4) Utføres hoveddelen av arbeidstakerens arbeid i en annen sone enn der virksomheten anses å bli drevet etter annet ledd, og enhetsregisterreglene på grunn av

virksomhetens art ikke påbyr at underenhet registreres i sonen hvor arbeidet utføres (ambulerende virksomhet), benyttes satsen i denne andre sonen hvor arbeidet utføres, på den del av lønn mv. som knytter seg til dette arbeidet. Dette gjelder likevel ikke for ambulerende virksomhet som ikke trenger å utføres på et bestemt sted (fjernarbeid), når arbeidet utføres i en sone med lavere sats. Med hoveddelen av arbeidet menes her mer enn halvparten av antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av kalendermåneden. Arbeidsgiveravgift av etterbetaling av lønn mv. beregnes forholdsmessig med de satsene som skal benyttes på lønn mv. til den enkelte arbeidstaker, for arbeid utført i inneværende kalendermåned. For etterbetaling som er knyttet til aktiviteter som nevnt i § 4 første ledd, skal likevel arbeidsgiveravgift beregnes med satsen for sone I.

(5) Flytter arbeidsgiveren eller underenheten fra en sone til en annen, legges satsen i tilflyttingssonen til grunn fra og med påfølgende kalendermåned etter registrert flyttedato.

§ 2 Soner for arbeidsgiveravgift

(1) Sone I omfatter de områder som ikke er nevnt nedenfor. Arbeidsgivere beregner avgiften etter satsen som gjelder for sone I, hvis ikke annet følger av dette vedtaket.

(2) Sone Ia omfatter:

- kommunene Frosta, Midtre Gauldal og Selbu i Trøndelag fylke,
- kommunene Gjemnes og Aukra i Møre og Romsdal fylke,
- områdene i henholdsvis Ålesund kommune og Hustadvika kommune i Møre og Romsdal fylke som før 1. januar 2020 var kommunene Haram og Eide i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Etne, Bømlo og Kvam i Vestland fylke,
- områdene i henholdsvis Kinn kommune, Sunnfjord kommune og Sogndal kommune i Vestland fylke som før 1. januar 2020 var kommunene Flora, Førde og Sogndal i Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Utsira og Kvitsøy i Rogaland fylke,
- kommunene Hægebostad, Sirdal og Iveland i Agder fylke,
- området i Lyngdal kommune i Agder fylke som før 1. januar 2020 var Audnedal kommune i Vest-Agder fylke,
- kommunen Sigdal i Viken fylke,
- kommunen Gausdal i Innlandet fylke.

(3) Sone II omfatter:

- kommunene Meråker, Indre Fosen og Inderøy i Trøndelag fylke,
- områdene i henholdsvis Steinkjer kommune, Ørland kommune og Orkland kommune i Trøndelag fylke som før 1. januar 2020 var kommunene

lag fylke som før 1. januar 2020 var kommunene Verran, Ørland og Agdenes i Trøndelag fylke,

- kommunene Sande, Stranda, Sykkylven, Fjord, Vestnes, Rauma, Tingvoll og Sunndal i Møre og Romsdal fylke,
- områdene i henholdsvis Ålesund kommune og Molde kommune i Møre og Romsdal fylke som før 1. januar 2020 var kommunene Sandøy, Midsund og Nesset i Møre og Romsdal fylke,
- området i Volda kommune i Møre og Romsdal fylke som før 1. januar 2020 var kommunen Hornindal i Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Gulen, Solund, Hyllestad, Høyanger, Vik, Aurland, Lærdal, Årdal, Luster, Askvoll, Fjaler, Bremanger, Stad, Gloppen, Stryn, Tysnes, Kvinnherad, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Modalen, Fedje og Masfjorden i Vestland fylke,
- området i Sunnfjord kommune i Vestland fylke som før 1. januar 2020 var kommunene Gaular, Jølster og Naustdal i Sogn og Fjordane fylke,
- området i Sogndal kommune i Vestland fylke som før 1. januar 2020 var kommunene Balestrand og Leikanger i Sogn og Fjordane fylke,
- området i Kinn kommune i Vestland fylke som før 1. januar 2020 var kommunen Vågsøy i Sogn og Fjordane fylke,
- området i Voss herad i Vestland fylke som før 1. januar 2020 var Granvin kommune i Hordaland fylke,
- kommunene Hjelmeland, Suldal og Sauda i Rogaland fylke,
- kommunene Risør, Gjerstad, Åmli, Bygland, Valle, Bykle, Åseral og Evje og Hornnes i Agder fylke,
- kommunene Drangedal, Nome, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke og Vinje i Vestfold og Telemark fylke,
- kommunene Flå, Nesbyen, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Rollag og Nore og Uvdal i Viken fylke,
- kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Søndre Land, Nordre Land, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil og Åmot i Innlandet fylke.

(4) Sone III omfatter:

- kommunene Heim, Hitra, Frøya, Oppdal, Rennebu, Røros, Holtålen, Tydal og Rindal i Trøndelag fylke,
- området i Orkland kommune i Trøndelag fylke som før 1. januar 2020 var del av kommunen Snillfjord i Trøndelag fylke,
- området i henholdsvis Orkland kommune og Ørland kommune i Trøndelag fylke som før 1. januar 2020 var kommunene Meldal og Bjugn i Trøndelag fylke,
- kommunene Vanylven, Surnadal og Aure i Møre og Romsdal fylke,

- kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang, Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Os i Innlandet fylke.

(5) Sone IV omfatter:

- kommunene Balsfjord, Bardu, Dyrøy, Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Målselv, Salangen, Senja, Sørreisa og Tjeldsund i Troms og Finnmark fylke,
- Nordland fylke, med unntak av kommunen Bodø,
- kommunene Namsos, Snåsa, Lierne, Rørvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Flatanger, Nærøysund, Leka, Åfjord og Osen,
- kommunen Smøla i Møre og Romsdal fylke.

(6) Sone IVa omfatter:

- kommunen Tromsø i Troms og Finnmark fylke,
- kommunen Bodø i Nordland fylke.

(7) Sone V omfatter:

- Troms og Finnmark fylke, med unntak av kommunene Balsfjord, Bardu, Dyrøy, Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Målselv, Salangen, Senja, Sørreisa, Tjeldsund og Tromsø.

§ 3 Satser for arbeidsgiveravgift etter sone

(1) Satsene for arbeidsgiveravgift for inntektsåret 2023 er:

- Sone I: 14,1 pst.
- Sone Ia: 14,1 pst., men likevel 10,6 pst. så lenge differansen mellom den avgift som ville følge av satser på henholdsvis 14,1 pst. og 10,6 pst., ikke overstiger grensene for bagatellmessig støtte, jf. § 4 fjerde og femte ledd. Bestemmelsene om redusert avgiftssats i sone Ia gjelder ikke foretak som er omfattet av helseforetaksloven, og statsforvaltningen som omfattes av reglene i folketrygdloven § 24-5 tredje ledd.
- Sone II: 10,6 pst.
- Sone III: 6,4 pst.
- Sone IV: 5,1 pst.
- Sone IVa: 7,9 pst.
- Sone V: 0 pst. Samme sats gjelder for avgift som svares av arbeidsgivere hjemmehørende på Svalbard for arbeid utført der, og når andre arbeidsgivere utbetaler lønn og annen godtgjørelse som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

(2) Arbeidsgivere som er i økonomiske vanskeligheter, jf. ESAs retningslinjer for støtte til foretak i vanskeligheter, må beregne avgift etter satsen som gjelder i sone I. Det samme gjelder arbeidsgivere med utestående krav om tilbakebetaling av ulovlig statsstøtte etter vedtak fattet av ESA, jf. avsnitt III i protokoll 3 til avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (ODA). Bestemmelsen i første og an-

net punktum gjelder likevel ikke så lenge differansen mellom den avgiften som ville følge av satsen i lokaliseringssonen og satsen i sone I, ikke overstiger grensene for bagatellmessig støtte, jf. § 4 fjerde og femte ledd.

(3) Arbeidsgivere som beregner arbeidsgiveravgift med reduserte satser, plikter å avgi erklæring om hvorvidt foretaket er i økonomiske vanskeligheter eller har utestående krav om tilbakebetaling av ulovlig støtte, jf. annet ledd.

(4) Arbeidsgivere som beregner arbeidsgiveravgift med reduserte satser, plikter å gi opplysninger om eventuell annen støtte til dekning av lønnskostnader som arbeidsgiver har blitt eller blir tildelt for kalendermåned.

(5) Når arbeidstaker fra samme arbeidsgiver mottar ytelser på mer enn 750 000 kroner, skal det i tillegg til satsene nevnt over regnes en ekstra avgift etter en sats på 5 pst. av det overskytende.

§ 4 Særregler om avgiftssats og avgiftsberegning for arbeidsgivere med aktiviteter innenfor visse sektorer og andre arbeidsgivere som beregner avgift med redusert sats etter reglene om bagatellmessig støtte

(1) Arbeidsgivere i sonene II–V, eller med ambulerende virksomhet i disse sonene, som utfører én eller flere av følgende aktiviteter, skal beregne avgift etter satsen for sone I:

- Aktiviteter knyttet til produksjon av stålprodukter som nevnt i Annex VI til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2022–2027
- Aktiviteter i kullsektoren, slik dette er definert i ESAs retningslinjer for regionalstøtte

Tilsvarende gjelder for lønn mv. til utleide arbeidstakere som utfører slike aktiviteter.

(2) Arbeidsgivere med blandet virksomhet kan, dersom de har et klart regnskapsmessig skille mellom lønn mv. knyttet til aktiviteter som nevnt i første ledd og andre aktiviteter, uten hinder av første ledd beregne avgiften etter satsene i § 3, eventuelt i § 5, for den del av avgiftsgrunnlaget som ikke er knyttet til aktiviteter som nevnt i første ledd.

(3) Arbeidsgivere med en av følgende aktiviteter som hovedaktivitet skal beregne avgift etter satsen for sone I for alle ansatte:

- Aktiviteter omfattet av Næringshovedområde K – Finansierings- og forsikringsvirksomhet
- Aktiviteter omfattet av 70.10 Hovedkontortjenester eller 70.22 Bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning, når disse ytes innenfor konsern

Arbeidsgivere som leier ut ansatte til en arbeidsgiver som nevnt i første punktum, skal beregne avgift etter satsen som gjelder for sone I for utleieperioden.

(4) Arbeidsgivere kan uten hinder av første ledd beregne arbeidsgiveravgift for aktiviteter som nevnt i første ledd etter satsene for lokaliseringssonen, så lenge differansen mellom den avgift som ville følge av satsen i lokaliseringssonen, og satsen i sone I ikke overstiger 500 000 kroner for arbeidsgiveren i 2023. Dersom arbeidsgiver anses å være en del av et konsern, jf. forordning (EU) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte, gjelder beløpsgrensen for hele konsernet under ett. Første og annet punktum gjelder tilsvarende for arbeidsgivere som nevnt i tredje ledd.

(5) Når en arbeidsgiver beregner avgift med redusert sats i sone Ia eller etter fjerde ledd, kan den samlede fordelingen av bagatellmessig støtte i form av redusert avgift og annen bagatellmessig støtte til arbeidsgiveren ikke overstige 500 000 kroner i 2023, jf. forordning (EU) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte. For aktiviteter knyttet til godstransport på vei må slik samlet støtte i sone 1a ikke overstige 250 000 kroner i 2023. Arbeidsgiver som mottar annen støtte til dekning av lønn mv., kan ikke beregne redusert avgift etter bestemmelsene i den-

ne paragraf, dersom det fører til at maksimal tillatt statsstøtte etter disse andre ordningene overskrides.

(6) Arbeidsgivere som beregner avgift med redusert sats etter bestemmelsene i fjerde og femte ledd, plikter å gi opplysninger om eventuell annen bagatellmessig støtte og støtte til dekning av lønnskostnader som arbeidsgiver har blitt eller blir tildelt for kalendermåneden.

§ 5 Særregel om avgiftssats for aktiviteter knyttet til produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen

Arbeidsgivere som utfører aktiviteter knyttet til produksjon, foredling og engroshandel av produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen, jf. avtalens § 8, beregner arbeidsgiveravgift med 5,1 pst. når virksomheten drives i sone IVa, og med 10,6 pst. når den drives i sone Ia. Dette gjelder aktiviteter som er omfattet av næringskodene i tabellen nedenfor. Dersom arbeidsgiver også utfører andre aktiviteter enn de som er nevnt nedenfor, gjelder § 4 annet ledd om blandet virksomhet tilsvarende.

Næringskode, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)

01.1–01.3	Dyrking av ettårige vekster, flerårige vekster og planteformering
01.4	Husdyrhold
01.5	Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
01.6	Tjenester tilknyttet jordbruk og etterbehandling av vekster etter innhøsting
01.7	Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell
02.1–02.3	Skogskjøtsel og andre skogbruksaktiviteter, avvirkning og innsamling av viltvoksende produkter av annet enn tre og del av 16.10 (produksjon av pæler)
02.40	Tjenester tilknyttet skogbruk (med unntak av tømmermåling)
03.11–03.12	Hav- og kystfiske og fangst og ferskvannsfiske
03.21–03.22	Hav- og kystbasert akvakultur og ferskvannsbasert akvakultur
10.11–10.13	Bearbeiding og konservering av kjøtt og fjørfekjøtt og produksjon av kjøtt- og fjørfevarer
10.20	Bearbeiding og konservering av fisk, skalldyr og bløtdyr
10.3	Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker
10.4	Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer
10.5	Produksjon av meierivarer og iskrem
10.6	Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter, samt del av 10.89 (produksjon av kunstig honning og karamell)
10.85	Produksjon av ferdigmat
10.9	Produksjon av forvarer
46.2	Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr
46.31	Engroshandel med frukt og grønnsaker, samt del av 10.39 (produksjon av skrellede grønnsaker og blandede salater)
46.32	Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
46.33	Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og -fett
46.381	Engroshandel med fisk, skalldyr og bløtdyr
50.202	Innenriks sjøtransport med gods, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
52.10	Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer.

Trygdeavgift

§ 6 Trygdeavgift av pensjon mv.

Av pensjon i og utenfor arbeidsforhold, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, engangsutbetaling fra pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven, engangsutbetaling fra individuell pensjonsavtale som er i samsvar med regler gitt av departementet, engangsutbetaling fra pensjonsavtale etter lov om individuell pensjonsordning og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 1, beregnes trygdeavgift med 5,1 pst.

§ 7 Trygdeavgift av lønnsinntekt mv.

Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 2, beregnes trygdeavgift med 7,9 pst.

§ 8 Trygdeavgift av næringsinntekt mv.

Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 3, beregnes trygdeavgift med 11,1 pst.

Andre bestemmelser

§ 9 Forskriftsfullmakt mv.

Departementet gir regler om grunnlag og satser for avgifter og tilskudd etter folketrygdloven § 23-4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Satsen på 14,1 pst. skal legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt etter denne bestemmelsen.

Departementet kan gi regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i § 1 til § 5.

VI

Storingsvedtak om fastsetting av finansskatt på lønn for 2023

For inntektsåret 2023 svares finansskatt på lønn etter følgende regler og satser, jf. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 23-2 a:

§ 1 Finansielle aktiviteter

Arbeidsgivere som utøver aktiviteter omfattet av næringshovedområde K «Finansierings- og forsikringsvirksomhet» i Statistisk sentralbyrås standard for næringsgruppering, anses å utøve finansielle aktiviteter.

§ 2 Unntak fra plikten til å svare finansskatt på lønn

(1) Arbeidsgivere som utøver finansielle aktiviteter, er unntatt fra skatteplikten etter folketrygdloven § 23-2 a dersom andelen av arbeidsgiverens lønnskostnader mv. knyttet til finansielle aktiviteter utgjør mindre enn 30 pst. av arbeidsgiverens totale lønnskostnader, jf. folketrygdloven § 23-2 a annet ledd.

(2) Beregningen av andelen av arbeidsgiverens samlede lønnskostnader mv. knyttet til finansielle aktiviteter etter første ledd, skal enten basere seg på samlet lønn mv. omfattet av folketrygdloven § 23-2 a annet ledd for foregående inntektsår eller på det tilsvarende beløpet for januar 2023. For arbeidsgivere som etableres etter 31. januar 2023, og virksomheter som av andre årsaker ikke har lønnsgrunnlag som nevnt i forrige punktum, skal samlet lønn mv. for den første hele opplysningspliktige kalendermåneden legges til grunn for beregningen.

(3) Arbeidsgivere med finansielle aktiviteter hvor andelen lønn mv. knyttet til merverdiavgiftspliktig, finansiell aktivitet utgjør mer enn 70 pst. av arbeidsgiverens samlede lønn mv. knyttet til finansielle aktiviteter, er unntatt fra skatteplikten etter folketrygdloven § 23-2 a. Annet ledd gjelder tilsvarende for beregningen av andelen lønn mv. knyttet til merverdiavgiftspliktig, finansiell aktivitet.

(4) Arbeidsgivere som driver ikke-økonomisk aktivitet, kan, dersom de har et klart regnskapsmessig skille mellom lønn mv. knyttet til henholdsvis ikke-økonomisk aktivitet og økonomisk aktivitet, beregne finansskatt på lønn etter folketrygdloven § 23-2 a bare for den delen av lønn mv. som knytter seg til virksomhetens økonomiske aktivitet.

§ 3 Sats for finansskatt på lønn

Satsen for finansskatt på lønn for inntektsåret 2023 er 5 pst.

§ 4 Forskriftsfullmakt

Departementet kan gi regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i dette vedtaket.

VII

Storingsvedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen for 2023

Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen betales CO₂-avgift til statskassen etter følgende satser:

- for naturgass som slippes ut til luft, kr 13,67 per standardkubikkmeter
- for CO₂ som utskilles fra petroleum og slippes ut til luft, kr 1,78 per standardkubikkmeter
- for annen gass kr 1,78 per standardkubikkmeter
- for olje eller kondensat kr 2,03 per liter.

Lov om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen omfatter ikke karbonfangst og -lagring (CCS).

VIII

Storingsvedtak om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringene for 2023

For 2023 skal det i henhold til lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 23-5 annet ledd beregnes produktavgift med 2,0 pst. på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår. Avgiften skal dekke følgende avgifter til folketrygden:

- Trygdeavgift over 7,9 pst. av pensjonsgivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.
- Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy.
- Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.
- Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.
- Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggs-trygd for sykepenger til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

IX

Storingsvedtak om merverdiavgift for 2023**§ 1 Saklig virkeområde og forholdet til merverdiavgiftsloven**

Fra 1. januar 2023 svares merverdiavgift etter satserne i dette vedtaket og i samsvar med lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift.

§ 2 Alminnelig sats

Merverdiavgift svares med 25 pst. av avgiftspliktig omsetning, uttak og innførsel når ikke redusert sats skal anvendes etter bestemmelsene nedenfor.

§ 3 Redusert sats med 15 pst.

Merverdiavgift svares med 15 pst. av omsetning, uttak og innførsel av næringsmidler som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-2.

§ 4 Redusert sats med 12 pst.

Merverdiavgift svares med 12 pst. av omsetning og uttak av tjenester som gjelder:

- persontransport mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-3
- transport av kjøretøy på fartøy som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-4
- utleie av rom i hotellvirksomhet mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-5
- rett til å overvære kinoforestillinger som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-6
- kringkastingstjenester som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-7
- adgang til utstillinger i museer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-9
- adgang til fornøylesparker mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-10
- rett til å overvære idrettsarrangementer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-11.

§ 5 Redusert sats med 11,11 pst.

Merverdiavgift svares med 11,11 pst. av omsetning mv. av viltlevende marine ressurser som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-8.

X

Storingsvedtak om særavgifter for 2023**Avgift på alkohol**

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende varer med følgende beløp:

Alkoholholdig drikk	Volumprosent alkohol	Kr
Brennevinsbasert	over 0,7	8,45 per volumprosent per liter
Annen	over 0,7 t.o.m. 2,7	3,40 per liter
	over 2,7 t.o.m. 3,7	12,79 per liter
	over 3,7 t.o.m. 4,7	22,15 per liter
	over 4,7 t.o.m. 22	4,95 per volumprosent per liter
Gjæret fra små bryggerier	over 3,7 t.o.m. 4,7	17,72 per liter for volum t.o.m. 50 000 liter årlig
		18,83 per liter for volum over 50 000 liter og t.o.m. 100 000 liter årlig
		19,94 per liter for volum over 100 000 liter t.o.m. 150 000 liter årlig

Alkoholholdig drikk	Volumprosent alkohol	Kr
		21,04 per liter for volum over 150 000 t.o.m. 200 000 liter årlig sats som for alkoholholdig drikk
Etanol til teknisk bruk	over 0,7	

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften. Departementet kan videre gi forskrift om at det skal betales avgift på alkohol som er i varer som ikke er avgiftspliktige etter første ledd, samt om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk ut over avgiftsfri kvote.

§ 2 Det gis fritak for avgift på alkohol som

- a. fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet
 2. leveres som proviant
 3. leveres til utsalg på lufthavn
- b. innføres
 1. som reisegods
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet
- c. fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater

2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
3. Den nordiske investeringsbank
- d. kommer i retur til produsents eller importørs lager
- e. leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk, og som er gjort utjenlig til drikk (denatureert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk
- f. brukes som råstoff mv. ved fremstilling av varer
- g. fremstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Fritaket omfatter ikke brennevinsbasert drikk og gjelder kun fremstilling til eget bruk.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgift på tobakkvarer mv.

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende varer med følgende beløp:

Produkt	Kr	
Sigarer	3,03	per gram av pakningens nettovekt
Sigaretter	3,03	per stk.
Røyketobakk, karvet skråtobakk, råtobakk i forbrukerpakning	3,03	per gram av pakningens nettovekt
Skråtobakk	1,23	per gram av pakningens nettovekt
Snus	0,93	per gram av pakningens nettovekt
Sigarettpapir og sigarettthylser	0,0464	per stk.
E-væske med nikotin	4,92	per ml
Tobakk til oppvarming	3,03	per gram av pakningens nettovekt
Andre nikotinvarer	0,4648	per gram av pakningens nettovekt

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften. Departementet kan videre gi forskrift om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk ut over avgiftsfri kvote.

§ 2 Departementet kan gi forskrift eller fatte enkeltvedtak om at varer som er ment eller er egnet som erstatning for varer som nevnt i § 1, er avgiftspliktige. Dersom

avgiftsplikt blir pålagt, skal det betales avgift med samme beløp som for tilsvarende tobakksvare.

§ 3 Det gis fritak for avgift på tobakkvarer mv. som

- a. fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet
 2. leveres som proviant
 3. leveres til utsalg på lufthavn
- b. innføres
 1. som reisegods

2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet
- c. fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
 3. Den nordiske investeringsbank
- d. kommer i retur til produsents eller importørs lager. Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 4 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgifter på motorvogner mv.

A. Engangsavgift

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret. Videre skal det betales avgift når

- a. betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ved første gangs registrering ikke lenger er oppfylt
 - b. motorvogn som ikke tidligere er registrert her i landet, urettmessig tas i bruk uten registrering
 - c. oppbygd motorvogn tas i bruk før ny registrering.
- Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 For personbiler, varebiler klasse 1 og busser under 6 m med inntil 17 seteplasser (avgiftsgruppe a) betales avgift med kroner 12,50 per kg for den delen av egenvekten som overstiger 500 kg. Avgiften kommer i tillegg til den avgift som skal betales etter § 3.

§ 3 For motorvogner med stempeldrevet forbrenningsmotor skal det betales avgift med følgende beløp:

- a. For personbiler, varebiler klasse 1 og busser under 6 m med inntil 17 seteplasser (avgiftsgruppe a), betales avgift av:
 1. egenvekt

per kg	kr
0–500	0
501–1 200	27,92
1 201–1 400	69,57
1 401–1 500	217,42
over 1 500	252,85
 2. NO_x-utslipp

per mg/km	kr
over 0	80,33
 3. CO₂-utslipp, for motorvogn med plikt til å dokumentere CO₂-utslipp

per g/km	kr
0–82	0
83–118	1 351,29
119–155	1 514,27
156–225	2 939,27
over 225	4 688,70

For motorvogner med CO₂-utslipp under 82 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den delen av utslippet som ligger under disse verdiene:

per g/km	kr
f.o.m. 81 t.o.m. 50	854,65
under 50	1 005,51
 4. Slagvolum, for motorvogner uten plikt til å dokumentere CO₂-utslipp

	bensindrevne	ikke bensindrevne
per cm ³	kr	kr
0–700	17,98	13,79
701–1 250	117,16	95,63
1 251–1 650	200,65	163,87

	over 1 650	206,01	168,55
b.	For varebiler klasse 2, lastebiler med tillatt totalvekt mindre enn 7 501 kg og godsrom med lengde under 300 cm eller bredde under 190 cm (avgiftsgruppe b), betales avgift av:		
	1. egenvekt, 20 pst. av avgiftsgruppe a		
	2. NO _x -utslipp, 75 pst. av avgiftsgruppe a		
	3. CO ₂ -utslipp, for motorvogn med plikt til å dokumentere CO ₂ -utslipp		
	per g/km		kr
	0–84		0
	85–114		378,36
	115–150		424,00
	over 150		823,00
	For motorvogner med CO ₂ -utslipp under 84 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den delen av utslippet som ligger under denne verdien:		
	per g/km		kr
	f.o.m. 83 t.o.m. 48		256,40
	under 48		301,65
4.	slagvolum, for motorvogner uten plikt til å dokumentere CO ₂ -utslipp		
		bensindrevne	ikke bensindrevne
	per cm ³	kr	kr
	0–700	5,29	4,06
	701–1 250	29,88	24,39
	1 251–1 650	69,08	56,41
	over 1 650	70,92	58,03
c.	For campingbiler (avgiftsgruppe c) betales avgift av:		
	1. egenvekt, 22 pst. av avgiftsgruppe a		
	2. NO _x -utslipp, 0 pst. av avgiftsgruppe a		
	3. slagvolum		
		bensindrevne	ikke bensindrevne
	per cm ³	kr	kr
	0–700	3,96	3,03
	701–1 250	15,91	12,99
	1 251–1 650	36,79	30,04
	over 1 650	37,77	30,90
d.	Avgiftsgruppe d (opphevet).		
e.	For beltebiler (avgiftsgruppe e) betales avgift med 36 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.		
f.	For motorsykler (avgiftsgruppe f) betales avgift av:		
	Motorvogn med plikt til å dokumentere CO ₂ -utslipp		kr
1.	CO ₂ -utslipp, per g/km		
	0–75		0
	76–135		739,80
	over 135		1 000,32
2.	slagvolum, per cm ³		
	0–500		0
	501–900		33,25
	over 900		77,70
	Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp		kr
1.	per enhet (stykkavgift)		8 974,94
2.	motoreffekt, per kW		

	0–11	0
	over 11	284,20
3.	slagvolum, per cm ³	
	0–500	0
	501–900	36,53
	over 900	80,11
g.	For beltemotorsykler (avgiftsgruppe g) betales avgift av:	
1.	egenvekt	
	per kg	kr
	0–100	15,62
	101–200	31,23
	over 200	62,45
2.	motoreffekt	
	per Kw	kr
	0–20	25,08
	21–40	50,18
	over 40	100,33
3.	slagvolum	
	per cm ³	kr
	0–500	0
	over 500	10,98
h.	Avgiftsgruppe h (opphevet).	
i.	Avgiftsgruppe i (opphevet).	
j.	For busser under 6 m med inntil 17 seteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen (avgiftsgruppe j), betales avgift av:	
1.	egenvekt, 40 pst. av avgiftsgruppe a	
2.	NO _x -utslipp, 0 pst. av avgiftsgruppe a	
3.	CO ₂ -utslipp for motorvogn med plikt til å dokumentere CO ₂ -utslipp	
	per g/km	kr
	0–87	0
	88–118	333,65
	119–155	373,89
	over 155	979,75
	For motorvogner med CO ₂ -utslipp under 87 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den delen av utslippet som ligger under disse verdiene:	
	per g/km	kr
	f.o.m. 86 t.o.m. 50	341,86
	under 50	402,21
4.	slagvolum, for motorvogner uten plikt til å dokumentere CO ₂ -utslipp	
	per cm ³	
		bensindrevne ikke bensindrevne
		kr kr
	0–700	7,20 5,52
	701–1 250	28,93 23,61
	1 251–1 650	66,89 54,62
	over 1 650	68,67 56,18
k.	For personbiler som ved første gangs registrering blir registrert på innehaver av løyve etter yrkestransportlova § 9, og som er tilpasset for og skal benyttes til transport av rullestolbrukere (avgiftsgruppe k), betales avgift av:	
1.	egenvekt, 40 pst. av avgiftsgruppe a	
2.	NO _x -utslipp, 100 pst. av avgiftsgruppe a	

3.	CO ₂ -utslipp, for motorvogn med plikt til å dokumentere CO ₂ -utslipp	
	per g/km	kr
	0–87	0
	88–118	1 126,07
	over 118	1 261,89
	For motorvogner med CO ₂ -utslipp under 87 g/km gjøres følgende fradrag for den delen av utslippet som ligger under disse verdiene:	
	per g/km	kr
	f.o.m. 86 t.o.m. 50	854,65
	under 50	1 005,51
4.	slagvolum, for motorvogner uten plikt til å dokumentere CO ₂ -utslipp, 100 pst. av avgiftsgruppe a.	

Departementet kan gi forskrift om hvilken avgiftsgruppe en motorvogn skal avgiftsberegnes etter. Oppstår det tvil om hvilken avgiftsgruppe en motorvogn skal avgiftsberegnes etter, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 4 For motorvogner som har vært registrert i utlandet før registrering her i landet, gjøres fradrag i den avgift som beregnes etter §§ 2 og 3 basert på motorvognens alder (bruksfradrag).

Departementet kan gi forskrift om fastsettelse av bruksfradrag.

§ 5 Det skal betales vrakpantavgift for følgende kjøretøy og med følgende beløp:

	per enhet (kr)
Motorvogner i avgiftsgruppe a, b, c, g, j og k	2 400
Motorvogner i avgiftsgruppe f og mopeder	500
Campingvogner	3 000
Lastebiler som ikke er avgiftspliktig i avgiftsgruppe b	5 000

§ 6 Departementet kan gi forskrift om refusjon av engangsavgift og vrakpantavgift for kjøretøy som utføres til utlandet. Departementet kan gi forskrift om forholdsmessig betaling av engangsavgift for motorvogn som skal benyttes i Norge i et avgrenset tidsrom på bakgrunn av en tidsbestemt leie- eller leasingkontrakt.

Departementet kan gi forskrift om tilbakebetaling og tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift.

§ 7 Ved beregning av avgift basert på egenvekt, NO_x-utslipp, CO₂-utslipp, slagvolum, motoreffekt og elektrisk kjørelengde benyttes de tekniske data som fastsettes i forbindelse med motorvognens godkjenning etter veimyndighetenes regelverk.

Ved beregning av avgift basert på CO₂-utslipp benyttes de CO₂-verdier som fremgår av testsyklusen WLTP (Worldwide Harmonised Light Vehicles Test

Procedure). Departementet kan gi forskrift om fastsettelse av CO₂-verdier for motorvogner som er testet etter andre testsykluser enn WLTP.

Hvilke motorvogner som har plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp, følger av veimyndighetenes regelverk. Avgiftsberegningen for motorvogn som ikke omfattes av veimyndighetenes regelverk om dokumentasjon av drivstofforbruk og CO₂-utslipp, skal baseres på CO₂-utslipp når utslippet på annen måte er dokumentert overfor veimyndighetene og lagt til grunn ved registreringen.

For motorvogner som ikke har fastsatt verdi for utslipp av NO_x etter første ledd, settes utslippet til den verdi motorvognen maksimalt kan ha etter veimyndighetenes regelverk.

Ved innenlandsk tilvirkning er verdiavgiftsgrunnlaget prisen fra produsent. Ved innførsel er verdiavgiftsgrunnlaget tollverdien.

Departementet kan gi forskrift om beregning av avgift etter denne paragraf.

§ 8 For motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor, og er utstyrt med batteripakke som kan lades fra ekstern strømkilde (ladbare hybridbiler), gjøres et forholdsmessig fradrag i vektavgiftsgrunnlaget etter § 3 basert på elektrisk kjørelengde. Ved fastsettelse av elektrisk kjørelengde benyttes de tekniske data som fastsettes i forbindelse med motorvognens godkjenning etter veimyndighetenes regelverk.

Departementet kan gi forskrift om beregning av engangsavgiften for motorvogner som nevnt i første ledd.

§ 9 Det gis fritak for engangsavgift på

- motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn
- motorvogner registrert på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet
- motorvogner som registreres på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrek-

ning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred

- d. lett pansrede motorvogner til offentlig bruk
- e. motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurokonkurranser
- f. ambulanser
- g. begravelseskjøretøy
- h. beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal benytte kjøretøyet i ambulansetjeneste
- i. busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på
 - 1. innehaver av løyve etter yrkestransportlova § 6 eller § 9, eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Fritaket gjelder også busser som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som har slikt ruteløyve,
 - 2. institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede mv.
- j. motorvogner som innføres som arvegods
- k. motorvogner som innføres til midlertidig bruk
- l. beltevogner til Forsvaret
- m. spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet
- n. amatørbygde kjøretøy
- o. motorsykler og beltemotorsykler som skal benyttes i reindriftsnæringen, og som registreres på person eller virksomhet med rett til å eie rein i det samiske reinbeiteområdet eller som er gitt særskilt tillatelse til reindrift utenfor det samiske reinbeiteområdet
- p. motorvogner som er 20 år eller eldre.

§ 2 Avgift skal betales med følgende beløp (kr) per døgn:

Avgiftsgrupper	Trafikkforsikringsavtale som tegnes eller har hovedforfall, og gebyr som er mottatt		
	før 1. mars 2022	fra 1. mars 2022 t.o.m. februar 2023	fra 1. mars 2023 eller senere
<i>Avgiftsgruppe a</i>			
personbiler, varebiler, campingbiler, busser, kombinerte biler, lastebiler, samt trekkbiler med tillatt totalvekt fra og med 3 500 kg	8,4	8,15	8,38
<i>Avgiftsgruppe b</i>			
dieseldrevne motorvogner i avgiftsgruppe a som ikke har fabrikkmontert partikkelfilter	9,8	9,57	9,84
<i>Avgiftsgruppe c</i>			
årsprøvekjennermerker for motorvogner	8,4	8,15	8,38

For motorvogner som kan benytte etanol som drivstoff, gjøres fradrag i avgiften etter § 3 på kr 10 000. Med etanol menes i denne sammenheng konsentrasjoner på minst 85 pst. etanol.

Motorvogner som nevnt i første ledd bokstav a til c er fritatt for vrakpantavgift.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 10 Departementet kan gi forskrift om betaling av avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift dersom det foretas endringer av en motorvogn som har betydning for grunnlaget for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 11 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 12 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

B. Avgift på trafikkforsikringer

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen for

- a. forsikringsavtaler om lovbestemt trafikktrygd (ansvarsforsikring) for innenlandsregistrerte motorvogner
- b. gebyr for uforsikrede motorvogner eller motorvogner der ny eier ikke har tegnet egen forsikring, og som Trafikkforsikringsforeningen har mottatt.

Avgiften omfatter ikke forsikringsavtaler eller gebyr for motorvogn som er omfattet av Stortingets vedtak om vektårsavgift.

Avgiftsgrupper	Trafikksforsikringsavtale som tegnes eller har hovedforfall, og gebyr som er mottatt		
	før 1. mars 2022	fra 1. mars 2022 t.o.m. februar 2023	fra 1. mars 2023 eller senere
<i>Avgiftsgruppe d</i>			
motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge	5,85	5,93	6,10
<i>Avgiftsgruppe e</i>			
andre kjøretøy	1,36	1,38	1,42
<i>Avgiftsgruppe f</i>			
motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller	5,85	8,15	8,38

Avgiftsgruppe e omfatter følgende kjøretøy:

1. motorvogner som er registrert på innehaver av løyve etter yrkestransportlova § 9 som drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede
2. motorvogner som er registrert på innehaver av løyve etter yrkestransportlova § 6 eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Dette gjelder også motorvogner som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer, inngått med myndighet eller selskap som har slikt ruteløyve
3. motorvogner som er godkjent og registrert som ambulanse eller som er registrert som begraveskjøretøy på begravelsesbyrå og lignende
4. motorvogner som er registrert på kjennemerker med lysegule tegn på sort bunn
5. motorredskap
6. beltekjøretøy
7. trekkbiler som ikke omfattes av avgiftsgruppe a eller b
8. mopeder
9. traktorer
10. motorvogner som er 30 år eller eldre.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 3 Det gis fritak for avgift for forsikringsavtaler eller gebyr som gjelder:

- a. motorvogner som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn
- b. motorvogner som er registrert på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet
- c. motorvogner som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
- d. motorvogner registrert til bruk på Svalbard
- e. motorvogner som er stjålet
- f. tapte fordringer.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5 Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

C. Vektårsavgift

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales vektgradert årsavgift til statskassen på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 7 500 kg. For dieseldrevne kjøretøy skal det i tillegg betales miljødifferensiert årsavgift.

1. Vektgradert årsavgift

Motorkjøretøy

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring (kr)	Annet fjæringssystem (kr)
<i>2 eller flere aksler</i>		
7 500–11 999	435	435
<i>2 aksler</i>		
12 000–12 999	435	779

1. Vektgradert årsavgift*Motorkjøretøy*

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring (kr)	Annet fjæringssystem (kr)
13 000–13 999	779	1 392
14 000–14 999	1 392	1 779
15 000 og over	1 779	3 478
<i>3 aksler</i>		
12 000–14 999	435	435
15 000–16 999	779	1 033
17 000–18 999	1 033	1 669
19 000–20 999	1 669	2 033
21 000–22 999	2 033	2 898
23 000 og over	2 898	4 264
<i>Minst 4 aksler</i>		
12 000–24 999	2 033	2 056
25 000–26 999	2 056	2 966
27 000–28 999	2 966	4 451
29 000 og over	4 451	6 395

Kombinasjoner av kjøretøy–vogntog

Avgiftsgruppe (kg)		
<i>2 + 1 aksler</i>		
7 500–13 999	435	435
14 000–15 999	435	435
16 000–17 999	435	590
18 000–19 999	590	787
20 000–21 999	787	1 265
22 000–22 999	1 265	1 509
23 000–24 999	1 509	2 378
25 000–27 999	2 378	3 838
28 000 og over	3 838	6 414
<i>2 + 2 aksler</i>		
16 000–24 999	768	1 209
25 000–25 999	1 209	1 710
26 000–27 999	1 710	2 312
28 000–28 999	2 312	2 701
29 000–30 999	2 701	4 156
31 000–32 999	4 156	5 596
33 000 og over	5 596	8 270
<i>2 + minst 3 aksler</i>		
16 000–37 999	4 542	6 153
38 000–40 000	6 153	8 205
over 40 000	8 205	10 988
<i>Minst 3 + 1 aksler</i>		
16 000–24 999	768	1 209
25 000–25 999	1 209	1 710
26 000–27 999	1 710	2 312
28 000–28 999	2 312	2 701
29 000–30 999	2 701	4 156
31 000–32 999	4 156	5 596
33 000 og over	5 596	8 270

1. Vektgradert årsavgift*Motorkjøretøy*

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring (kr)	Annet fjæringssystem (kr)
<i>Minst 3 + 2 aksler</i>		
16 000–37 999	4 065	5 476
38 000–40 000	5 476	7 407
over 40 000	7 407	10 745
<i>Minst 3 + minst 3 aksler</i>		
16 000–37 999	2 500	2 933
38 000–40 000	2 933	4 164
over 40 000	4 164	6 374

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

	Avgasskravnivå (EURO)							
Vektklasser (kg)	Ingen (kr)	I (kr)	II (kr)	III (kr)	IV (kr)	V (kr)	VI eller strengere (kr)	0-utslipp (kr)
7 500–11 999	5 569	3 095	2 166	1 319	694	434	109	0
12 000–19 999	9 136	5 076	3 550	2 166	1 143	709	179	0
20 000 og over	16 244	9 305	6 600	3 967	2 094	1 301	327	0

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten.

§ 2 Departementet kan gi forskrift om hvilke fjæringssystemer som kan likestilles med luftfjæring, og om fastsettelse av avgasskravnivå, herunder krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan gi forskrift om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn ved beregning av avgiften.

§ 3 Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4 Avgiftsgrunnlaget er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret. For semitrailere er avgiftsgrunnlaget den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Hvis kjøretøyets totalvekt ikke går frem av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

Departementet kan gi forskrift om grunnlaget for avgiften.

§ 5 Følgende kjøretøy er fritatt for vektgradert og miljødifferensiert årsavgift:

- a. traktorer
- b. kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn
- c. motorredskaper
- d. kjøretøy som er 30 år eller eldre, unntatt tilhengere
- e. kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport)
- f. kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Departementet kan gi forskrift om utskrivning av avgiften i flere terminer og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift basert på en dagsats på to pst. av full vektårsavgift med et fastsatt minstebeløp.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

D. Omregistreringsavgift

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved omregistrering av nevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner, og tilhenger med følgende beløp:

	Registreringsår		
	2023 til 2020 (kr)	2019 til 2012 (kr)	2011 og eldre (kr)
a. Mopeder, motorsykler og beltemotorsykler	591	591	591
b. Personbiler			
Egenvekt (typegodkjent):			
1. t.o.m. 1 200 kg	4 501	2 961	1 777
2. over 1 200 kg	6 868	4 147	1 777
c. Lastebiler, trekkbiler, varebiler, kombinerte biler, campingbiler, beltebiler og busser med tillatt totalvekt inntil 7 500 kg	2 250	1 422	1 186
d. Biltilhengere, herunder semitrailere og campingtilhengere, med egenvekt (typegodkjent) over 350 kg	591	591	591

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift ved omregistrering av kjøretøy:

- ved ren navneendring
- på ektefelle
- mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte)
- som er 30 år eller eldre
- som utloddes og som tidligere har vært registrert på utlodderen
- som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn
- på NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.
- som registreres på Den nordiske investeringsbank, og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet
- som har vært registrert på samme eier i to måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid)
- som tas tilbake av selger som følge av heving eller omlevering etter kjøpslovens eller forbrukerkjøpslovens bestemmelser
- ved omorganiseringer som gjennomføres med lovfestet selskapsrettslig kontinuitet, samt ved omorganiseringer som kan gjennomføres med skattemessig kontinuitet etter skatteloven §§ 11-2 til 11-5, § 11-11 og § 11-20 med tilhørende forskrifter. Omorganiseringen og omregistreringen av kjøretøy må ha funnet sted etter 1. januar 2016.
- ved sletting av registrert eier eller medeier i motorvognregisteret.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Veibruksavgift på drivstoff

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales veibruksavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende drivstoff:

- bensin per liter
 - svovelfri bensin (under 10 ppm svovel): kr 4,70
 - lavsvovlet bensin (under 50 ppm svovel): kr 4,74
 - annen bensin: kr 4,74
- mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodiesel) per liter
 - svovelfri mineralolje (under 10 ppm svovel): kr 2,92
 - lavsvovlet mineralolje (under 50 ppm svovel): kr 2,98
 - annen mineralolje: kr 2,98
- naturgass per Sm³: kr 2,85
- LPG per kg: kr 3,72
- bioetanol per liter: kr 2,08
- biodiesel per liter: kr 2,91.

Andel biogass innblandet i naturgass og LPG inngår ikke i avgiftsgrunnlaget ved beregningen av avgiften etter første ledd bokstav c og d.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift og svovelavgift på mineralske produkter.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Olje som er merket i samsvar med forskrift fastsatt av departementet, skal ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd bokstav b og f.

Departementet kan bestemme at

- a. fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn ved bruk av merket olje
- b. avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3 På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje

- a. i følgende motorvogner:
 1. traktorer
 2. motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule tegn på sort bunn
 3. motorredskaper
 4. tilhørende Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet
 5. tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.
- b. til annen bruk enn fremdrift av motorvogn.

§ 4 Det gis fritak for avgift på drivstoff som

- a. utføres til utlandet
- b. legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel
- c. innføres
 1. som reisegods
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet
- d. leveres til eller innføres av
 1. diplomater
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
 3. Den nordiske investeringsbank
- e. kommer i retur til registrert virksomhets lager.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5 Det gis fritak eller ytes tilskudd for avgift på bensin som

- a. brukes i fly, unntatt Forsvarets fly
- b. brukes til teknisk og medisinsk formål

- c. brukes i anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet
- d. brukes i båter og snøscootere i veiløse strøk
- e. brukes i motorsager og andre arbeidsredskaper med to-taktsmotor dersom bensinen har særlige helse- og miljømessige egenskaper
- f. er gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Det gis fritak for avgift på naturgass, LPG og bioetanol

- a. til bruk i følgende motorvogner:
 1. traktorer
 2. motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule tegn på sort bunn
 3. motorredskaper
 4. tilhørende Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet
 5. tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.
- b. til annen bruk enn fremdrift av motorvogn.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Miljøavgifter på mineralske produkter mv.

A. Avgift på smøreolje mv.

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av smøreolje mv. med kr 2,45 per liter.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på smøreolje mv. som

- a. utføres til utlandet
- b. legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel

- c. innføres
 - 1. som reisegods
 - 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet
- d. leveres til eller innføres av NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
- e. kommer i retur til registrert virksomhets lager
- f. brukes i utenriksfart
- g. brukes i fiske og fangst i fjerne farvann
- h. brukes i anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet
- i. brukes i fly, unntatt olje til Forsvarets fly
- j. brukes som råstoff i industriell virksomhet dersom smøreoljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt
- k. omsettes i forbrukerpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter
- l. er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved inn- eller utførsel.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

B. CO₂-avgift på mineralske produkter

I

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales CO₂-avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende mineralske produkter med følgende beløp:

- a. mineralolje (generell sats): kr 2,53 per liter.
Mineralolje til
 - bruk som gir kvotepliktig utslipp etter klimavoteloven: 0,23 kr per liter
 - innenriks kvotepliktig luftfart: kr 1,66 per liter
 - annen innenriks luftfart og ikke-kommersielle privatflyginger: kr 2,43 per liter
- b. bensin: kr 2,21 per liter
- c. naturgass (generell sats): kr 1,89 per Sm³
Naturgass til
 - bruk som gir kvotepliktig utslipp etter klimavoteloven: kr 0,066 per Sm³
 - kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser: kr 0 per Sm³
 - veksthusnæringen: kr 0,15 per Sm³

- d. LPG (generell sats): kr 2,86 per kg.
LPG til
 - bruk som gir kvotepliktig utslipp etter klimavoteloven: kr 0 per kg.
 - kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser: kr 0 per kg.
 - veksthusnæringen: kr 0,23 per kg.
 For mineralske produkter som er fritatt for avgift etter § 2 bokstav g, gis det fritak med kr 952 per tonn CO₂.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for CO₂-avgift på mineralske produkter som

- a. utføres til utlandet
- b. legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel
- c. innføres
 - 1. som reisegods
 - 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet
- d. leveres til eller innføres av
 - 1. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
 - 2. Den nordiske investeringsbank
- e. kommer i retur til registrert virksomhets lager
- f. brukes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn det mengden råstoff skulle tilsi
- g. leveres til bruk der utslippet av CO₂ er fanget og lagret.

§ 3 Det gis fritak for CO₂-avgift på mineralolje til

- a. motorvogner tilhørende diplomater mv.
 - b. skip i utenriksfart
 - c. fiske og fangst i fjerne farvann
 - d. fly i utenriksfart.
- Det gis fritak for avgift for andel biodiesel i mineralolje.

§ 4 Det gis fritak for CO₂-avgift på bensin

- a. til motorvogner tilhørende diplomater mv.
- b. til tekniske og medisinske formål
- c. til motorsager og andre arbeidsredskaper med totaktsmotor dersom bensinen har særlige helse- og miljømessige egenskaper
- d. til fly i utenriksfart
- e. som er gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).

Det gis fritak for avgift for andel bioetanol i bensin.

§ 5 Det gis fritak for CO₂-avgift på naturgass og LPG til

- a. motorvogner tilhørende diplomater mv.
- b. skip i utenriksfart
- c. fly i utenriksfart
- d. fiske og fangst i fjerne farvann
- e. bruk som gir utslipp som er avgiftspliktig etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen.

Det gis fritak for avgift for andel biogass og hydrogen i naturgass og LPG.

§ 6 Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

II

Fra den tid departementet bestemmer, gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd bokstav c og d skal lyde:

- c. naturgass (generell sats): kr 1,89 per Sm³.
Naturgass til
 - bruk som gir kvotepliktig utslipp etter klimakvoteloven: kr 0,066 per Sm³
 - kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser: kr 0,47 per Sm³
 - veksthusnæringen: kr 0,15 per Sm³.
- d. LPG (generell sats): kr 2,86 per kg.
LPG til
 - bruk som gir kvotepliktig utslipp etter klimakvoteloven: kr 0 per kg.
 - kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser: kr 0,71 per kg.
 - veksthusnæringen: kr 0,23 per kg.

§ 5 ny bokstav f skal lyde:

- f. kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser dersom bruken gir kvotepliktige utslipp etter klimakvoteloven.

C. Svovelavgift

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales svovelavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av mineralolje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel med 14,60 øre per liter for hver påbegynt 0,1 pst. vektandel svovel.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for svovelavgift på mineralolje som

- a. utføres til utlandet
- b. legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel
- c. innføres
 1. som reisegods
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet
- d. leveres til eller innføres av
 1. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
 2. Den nordiske investeringsbank
- e. kommer i retur til registrert virksomhets lager
- f. brukes i skip i utenriksfart
- g. brukes i fly i utenriksfart
- h. brukes i fiske og fangst i fjerne farvann
- i. gir utslipp av svovel til atmosfæren mindre enn det svovelinnholdet i mineraloljen skulle tilsi.

Det gis fritak for avgift for andel biodiesel i mineralolje.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK)

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK), herunder gjenvunnet HFK og PFK. Avgift på HFK og PFK betales med kr 0,952 per kg multiplisert med den GWP-verdi (global warming potential) som den enkelte avgiftspliktige HFK- og PFK-gassen representerer.

Avgiftsplikten omfatter alle blandinger av HFK og PFK, både innbyrdes blandinger og blandinger med andre stoffer, samt HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer.

Departementet kan gi forskrift om at for HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer, skal avgift fastsettes på annen måte enn etter vekt, og at avgiften skal betales etter sjablongsatser.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften, samt fastsettelse av GWP-verdi.

§ 2 Det gis fritak for avgift på varer som

- a. utføres til utlandet
- b. legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel
- c. innføres
 1. som reisegods
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet
 3. til midlertidig bruk
- d. leveres til eller innføres av
 1. diplomater
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
 3. Den nordiske investeringsbank
- e. kommer i retur til registrert virksomhets lager
- f. gjenvinnes.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgift på forbrenning av avfall

I

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved forbrenning av avfall med kr 238 per tonn CO₂.

Avgiften omfatter ikke utslipp ved forbrenning av avfall som ikke inneholder fossilt materiale.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift ved forbrenning av

- a. farlig avfall
- b. avfall dersom CO₂ fanges og lagres.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

II

Fra den tid departementet bestemmer, gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd skal lyde:

I henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter skal det ved forbrenning av avfall som gir kvotepliktig utslipp etter klimakvoteloven, betales avgift med kr 95 per tonn CO₂. Ved forbrenning av annet avfall skal det betales avgift med kr 476 per tonn CO₂.

III

Fra den tid departementet bestemmer, gjøres følgende endring:

§ 1 annet ledd skal lyde:

Avgiften omfatter ikke utslipp ved forbrenning av avfall som

- a. gir kvotepliktige utslipp etter klimakvoteloven
- b. ikke inneholder fossilt materiale.

Avgift på SF₆

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av SF₆ med følgende beløp:

- a. ren SF₆: kr 22 372 per kg.
- b. SF₆ som inngår i produkter: kr 4 332 per kg.

Avgiften omfatter ikke SF₆ som gjenbrukes etter tapping fra SF₆-isolerte anlegg som tas ut av drift.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på varer som

- a. utføres til utlandet
- b. legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel
- c. innføres
 1. som reisegods
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet
 3. til midlertidig bruk.
- d. leveres til eller innføres av NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
- e. kommer i retur til produsents eller importørs lager
- f. brukes til førstegangs påfylling av nye høyspentanlegg.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke

var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER)

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER.

Avgiftsplikten omfatter TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter. Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

Avgift skal betales med følgende beløp:

Innhold TRI/PER Pst.	kr per kg	
	TRI	PER
over 0,1 t.o.m. 1		0,81
over 1 t.o.m. 5	4,03	4,03
over 5 t.o.m. 10	8,06	8,06
over 10 t.o.m. 30	24,17	24,17
over 30 t.o.m. 60	48,35	48,35
over 60 t.o.m. 100	80,58	80,58

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av enten faktisk eller oppgitt andel TRI eller PER.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på varer som

- utføres til utlandet
- legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel
- innføres
 - som reisegods
 - til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet
- leveres til eller innføres av NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
- kommer i retur til produsents eller importørs lager
- gjenvinnes til eget bruk.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgift på utslipp av NO_x

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med kr 24,46 per kg utslipp av nitrogenoksider (NO_x) ved energiproduksjon fra følgende kilder:

- fremdriftsmaskineri med samlet installert motoreffekt på mer enn 750 kW
- motorer, kjeler og turbiner med samlet installert innfyrt effekt på mer enn 10 MW
- fakler på innretninger på norsk kontinentalsokkel og anlegg på land.

Ved beregningen av effekt etter bokstav a og b skal effekten av elektromotorer og elektrokjeler ikke tas med.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på utslipp av NO_x fra

- fartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk havn
- fartøy som brukes til fiske og fangst i fjerne farvann
- luftfartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk lufthavn
- enheter omfattet av miljøavtale med staten om reduksjon av NO_x-utslipp.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Miljøavgift på plantevernmidler

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. § 21 betales miljøavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av plantevernmidler.

§ 2 Landbruks- og matdepartementet kan gi forskrift om beregning og betaling av avgiften.

Avgifter knyttet til mineralvirksomhet

A. Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum

§ 1 Fra 1. januar 2023 kan det med hjemmel i lov 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster § 2 kreves av-

gift til statskassen ved tildeling av konsesjoner for slik utforsking mv.

Nærings- og fiskeridepartementet kan gi forskrift om beregning og betaling av avgiften.

B. Årsavgift knyttet til mineraler

§ 1 Fra 1. januar 2023 kan det med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser § 56 kreves avgift til statskassen for undersøkelse og utvinning av landbaserte mineralforekomster.

Nærings- og fiskeridepartementet kan gi forskrift om beregning og betaling av avgiften.

Avgift på produksjon av fisk

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med kr 0,56 per kg produsert laks, ørret og regnbueørret.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for produksjon av fisk som leveres

- a. til diplomater
- b. til NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
- c. til Den nordiske investeringsbanken
- d. vederlagsfritt til mottaker for utdeling på veldedig grunnlag.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgift på viltlevende marine ressurser

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved førstehåndsomsetning av viltlevende marine ressurser høstet av norskregistrert fartøy. Avgift skal betales med 0,42 pst. av avgiftsgrunnlaget. Avgiftsgrunnlaget er brutto salgsbeløp minus den avgift som skal betales til fiskesalgslaget etter fiskesalgslagslova.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for viltlevende marine ressurser som leveres

- a. til diplomater
- b. til NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
- c. til Den nordiske investeringsbanken

d. vederlagsfritt til mottaker for utdeling på veldedig grunnlag.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgift på elektrisk kraft

I

§ 1 Fra 1. januar t.o.m. 31. mars og fra 1. april t.o.m. 31. desember 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med henholdsvis 9,16 og 15,84 øre per kWh på elektrisk kraft som leveres her i landet.

Det skal betales avgift med 0,546 øre per kWh for kraft til

- a. industri, bergverk, produksjon av fjernvarme og arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon. Den reduserte satsen omfatter elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen
 - b. bruk i Troms og Finnmark fylke, med unntak av kommunene Balsfjord, Bardu, Dyrøy, Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Målselv, Salangen, Senja, Sørreisa, Tjeldsund og Tromsø
 - c. skip i næring
 - d. produksjon eller omforming av energiprodukt. Den reduserte satsen omfatter elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen.
- Det skal betales avgift ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på kraft som er produsert i

- a. energigjenvinningsanlegg, og som leveres direkte til sluttbruker
- b. aggregat med generator som har merkeytelse mindre enn 100 kVA, og som leveres direkte til sluttbruker
- c. nødstrømsaggregat når den normale elektrisitetsforsyning har sviktet
- d. mottrykksanlegg
- e. solceller, og som brukes direkte av produsenten selv.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Det gis fritak for avgift på kraft til

- a. husholdninger og offentlig forvaltning i Troms og Finnmark fylke, med unntak av kommunene Balsfjord, Bardu, Dyrøy, Gratangen, Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Målselv, Salangen, Senja, Sørreisa, Tjeldsund og Tromsø
- b. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
- c. Den nordiske investeringsbanks offisielle virksomhet
- d. kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser
- e. veksthusnæringen
- f. bruk i direkte sammenheng med produksjon av elektrisk kraft
- g. fremdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, herunder oppvarming av og belysning i transportmiddelet. Fritaket omfatter også trolleybuss.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 4 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

II

Fra den tid departementet bestemmer, gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd bokstav e og ny bokstav f skal lyde:

- e. solceller, og som brukes direkte av produsenten selv
- f. fornybare energikilder, og som brukes på samme eiendom.

§ 3 første ledd ny bokstav h skal lyde:

- h. energiintensive foretak i treforedlingsindustrien som deltar i godkjent energieffektiviseringsprogram. Fritaket gjelder kun kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen.

Avgift på landbasert vindkraft

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med 2 øre per kWh produsert elektrisk kraft fra landbaserte vindkraftverk.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 3 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgift på kraftproduksjon

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen for elektrisk kraft som er produsert i vann- eller vindkraftverk.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Avgiften betales med 23 prosent av avgiftsgrunnlag som overstiger 70 øre per kWh.

For kraft som enten omsettes, leveres som konsejonskraft eller leveres i henhold til rettighet til uttak fra kraftverket, er avgiftsgrunnlaget faktisk pris. For kraft som tas ut av kraftverkseier eller av deltakere i produksjonsfellesskap som ikke er egne skattesubjekter etter skatteloven § 2-2 andre ledd, og som forbrukes i eierens eller deltakerens virksomhet (egenkraft), er avgiftsgrunnlaget spotmarkedspris.

Departementet kan gi forskrift om beregning av avgiften.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgift på sukker mv.

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av sukker mv. med kr 8,84 per kg av varens avgiftspliktige vekt.

Avgiftsplikten omfatter:

- a. sukker (roe-/bete- og rørsukker)
- b. sirup og sukkeroppløsning av nevnte varer.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på sukker som

- a. fra produsents og importørs lager
 1. utføres til utlandet
 2. leveres som proviant
 3. leveres til utsalg på lufthavn
- b. innføres
 1. som reisegods

- 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet
- c. fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 - 1. diplomater
 - 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
 - 3. Den nordiske investeringsbank
- d. kommer i retur til produsents eller importørs lager
- e. brukes til ervervsmessig fremstilling av varer
- f. brukes til birøkt
- g. leveres vederlagsfritt til mottaker for utdeling på veddedig grunnlag.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Avgifter på drikkevareemballasje

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales miljøavgift og grunnavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av drikkevareemballasje.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det skal betales miljøavgift på drikkevareemballasje med følgende beløp per emballasjeeinheit:

- a. glass og metall: kr 6,46
- b. plast: kr 3,91
- c. kartong og papp: kr 1,59.

Departementet kan gi forskrift om fritak for miljøavgift dersom emballasjen inngår i et retursystem, herunder fastsette vilkår for fritak.

§ 3 Det skal betales grunnavgift på engangsemballasje med kr 1,33 per emballasjeeinheit.

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form.

§ 4 Emballasje som inneholder følgende drikkevarer, er fritatt for grunnavgift:

- a. melk og melkeprodukter
- b. drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konserver av dette
- c. varer i pulverform
- d. korn- og soyabaserte melkeerstatningsprodukter
- e. morsmelkerstatning.

Drikkevarer som nevnt i første ledd bokstav c og e er også fritatt for miljøavgift.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 5 Det gis fritak for miljø- og grunnavgift på drikkevareemballasje som

- a. fra registrert virksomhets og importørs lager
 - 1. utføres til utlandet
 - 2. leveres som proviant
 - 3. leveres til utsalg på lufthavn
- b. innføres
 - 1. som reisegods
 - 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet
- c. fra registrert virksomhets eller importørs lager leveres til eller innføres av
 - 1. diplomater
 - 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred
 - 3. Den nordiske investeringsbank
- d. kommer i retur til produsents eller importørs lager
- e. har rominnhold på minst fire liter
- f. leveres vederlagsfritt til mottaker for utdeling på veddedig grunnlag.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 6 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Flypassasjeravgift

I

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på ervervsmessig flyging fra norske lufthavner med følgende beløp per passasjer:

- a. flyginger med sluttdestinasjon i Europa: kr 82
- b. andre flyginger: kr 320.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten, og om grunnlaget for avgiften, herunder hvilke land og områder som omfattes av de ulike satsene, og at enkelte områder skal omfattes av en annen sats enn det som følger av første ledd.

§ 2 Det gis fritak for avgift på flyging av

- a. luftbefordreans ansatte på tjenestereise
- b. barn under to år
- c. transitt- og transferpassasjerer

- d. NATOs styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet, og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

II

Fra den tid departementet bestemmer, gjøres følgende endringer:

§ 2 nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 2 annet ledd skal lyde:

Det gis fritak for avgift på flyging med lav- og nullutslippsfly.

Dokumentavgift

I

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn og tilhørende festerett til tomta. Avgift skal betales med 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, men minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper betales avgift med kr 1 000 per hjemmelsoverføring.

§ 2 Fritatt for avgift er

- gaveandel i dokument som inneholder gave og lignende til det offentlige eller til stiftelser og legater med allmenntilgode formål, eller til foreninger med allmenntilgode formål som har styresete her i landet
- dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner
- overføring av hjemmel til fast eiendom til Den norske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet
- egen sameieandel i den enkelte eiendom ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie
- overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller

- ideell arveandel etter loven i den enkelte eiendom ved overtagelse av fast eiendom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd på arv regnes ikke som arveandel og heller ikke testamentsarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel.
- overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg
- overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av
- overføring av hjemmel til fast eiendom mellom Kongen, Dronningen, den nærmeste arveberettigede til tronen i hvert etterfølgende slektsledd og disse personers ektefeller, samt disses felles barn som ikke er fylt 20 år ved utgangen av det år overføringen skjer
- overføring av hjemmel til fast eiendom til testamentsarving dersom overføring av hjemmel til ny erverver tinglyses samme dag
- overføring av hjemmel til fast eiendom ved omorganiseringer som kan gjennomføres med skattemessig kontinuitet etter skatteloven § 11-2 til § 11-5, § 11-11 og § 11-20 med tilhørende forskrifter. Omorganiseringen og tinglysingen av hjemmelen til fast eiendom må ha funnet sted etter 1. januar 2016.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og overføring av bygg under arbeid, betales avgift bare av salgsverdien av tomta dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

II

Fra den tid departementet bestemmer, gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd ny bokstav l skal lyde:

- overføring av hjemmel til fast eiendom fra kommunal stiftelse til kommune.

Frekvens- og nummeravgift

§ 1 Fra 1. januar 2023 skal det i henhold til lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon § 12-2 betales avgift til statskassen for bruk av frekvenser til drift av system for mobilkommunikasjon (frekvensavgift) med

følgende beløp per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde:

– 450 MHz-båndet	kr 1 430 000
– 700 MHz-båndet	kr 1 630 000
– 800 MHz-båndet	kr 1 630 000
– 900 MHz-båndet	kr 1 630 000
– 1800 MHz-båndet	kr 1 630 000
– 2,1 GHz-båndet	kr 1 508 000

§ 2 For 2023 skal det i henhold til lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon § 12-2 betales avgift til statskassen for tillatelse til bruk av femsifrede nummer (nummeravgift) med følgende beløp per nummer:

Kategori A	kr 160 390
Kategori B	kr 114 270
Kategori C	kr 87 900
Kategori D	kr 61 550
Kategori E	kr 28 600
Kategori F	kr 3 560

§ 3 Kommunal- og distriktsdepartementet kan fatte enkeltvedtak og gi forskrift om beregning og betaling av avgiften.

XI

Storingsvedtak om tollavgift for 2023

§ 1 Plikten til å svare tollavgift

Fra 1. januar 2023 skal det svares tollavgift ved innførsel av varer etter bestemmelsene i lov 11. mars 2022 nr. 8 om tollavgift og de satser som følger av dette vedtaket.

De ordinære tollavgiftssatsene for 2022 skal fortsatt gjelde fra 1. januar 2023.

§ 2 Preferansetollavgiftssatser

Varer som er omfattet av frihandelsavtale inngått med fremmed stat eller gruppe av stater, skal innenfor rammen av slike avtaler innrømmes preferansetollavgiftssats. Tilsvarende gjelder for varer som er omfattet av det generelle preferansesystem for utviklingsland som Norge ensidig gir tollbegunstigelse ((Generalized System of Preferences (GSP)).

Gitte kvoter og satser som er omfattet av det generelle preferansesystem for utviklingsland (GSP), videreføres for 2023.

Departementet kan fastsette reduserte satser og andre tollmessige forhold som følger av frihandelsavtale fremforhandlet med annen stat.

§ 3 Nedsettelse av ordinære tollavgiftssatser i budsjettåret

Satser på enkelte vareslag kan settes ned som bestemt i tollavgiftsloven § 3-2 om nedsettelse av tollavgiftssatser i budsjettåret.

§ 4 Handelstiltak – særskilte satser

Det kan vedtas handelstiltak i form av særskilte satser for tollavgifter som bestemt i tollavgiftsloven § 3-1 annet ledd.

§ 5 Klassifisering av varer (tolltariffen) – nye eller endrede oppdelinger

Departementet kan gi forskrift om nye oppdelinger eller endre gjeldende oppdelinger i tolltariffen om klassifisering av varer, dersom endringene verken har nevneverdig betydning for statens inntekter eller har næringsmessige eller handelspolitiske konsekvenser.

§ 6 Tolltiltak i krigstid eller ved annen internasjonal krisesituasjon

Kongen i statsråd kan fastsette tolltiltak overfor ett eller flere land dersom vilkårene i sikkerhetsunntaksbestemmelsen i Generalavtalen om tolltariffer og handel (GATT 1994) artikkel XXI er oppfylt.

Presidenten [15:19:33]: Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 55 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.19.48)

Votering i sak nr. 7, debattert 13. desember 2022

Innstilling fra finanskomiteen om skatter, avgifter og toll 2023 – lovsaker (Innst. 4 L (2022–2023), jf. Prop. 1 LS (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023))

Presidenten [15:20:02]: Presidenten vil – for å redusere antall voteringsforslag – foreslå en omforent voteringsorden.

De ulike partienes primærstandpunkter går klart fram av merknadene i innstillingen, og det vises i tillegg til Innst. 2 S og 3 S for 2022–2023.

Det betyr i praksis at ingen av partiene stemmer imot innstillingens tilråding.

Presidenten vil understreke den selvfølgelig forutsetning at når partiene aksepterer en slik voteringspraksis, skal dette ikke bli brukt mot et parti ved en senere anledning.

Ingen innvendinger er kommet mot dette forslaget – og det vil bli gått fram slik.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v e r:

A.

L o v

om endringer i eieendomsskattelova

I

I lov 6. juni 1975 nr. 29 om eieendomsskatt til kommunane gjøres følgende endring:

§ 4 annet ledd nytt sjettemte punktum skal lyde:

For kraftnett inngår grunnen under linjene i anlegget.

II

Loven trer i kraft straks med virkning fra og med skatteåret 2023.

For skatteåret 2023 gjelder følgende overgangsregel:

Taksering og utskrivning av eiendomsskatt på kraftnett må være avsluttet innen utgangen av juni 2023.

B.

L o v

om endringer i petroleumsskatteloven

I

I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsfremkomster mv. gjøres følgende endring:

§ 7 nr. 5 annet ledd annet punktum skal lyde:

I tilfeller som nevnt i petroleumsskatteloven § 7 nr. 4, avregnes innbetalt terminskatt i fastsett skatt.

II

I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsfremkomster mv. gjøres følgende endring:

§ 11 annet ledd første punktum skal lyde:

Utgifter til erverv av rørledning og produksjonsinnretning med de installasjoner som er en del av eller tilknyttet slik innretning, jf. § 3 b annet punktum, tillagt en friinntekt på 12,4 pst., kan fradras i grunnlaget for særskatt i det året utgiftene pådras dersom de er omfattet av følgende plan, søknad eller underretning:

III

I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsfremkomster mv. gjøres følgende endring:

§ 11 femte ledd tredje punktum skal lyde:

Friinntekten settes til 12,4 pst. av beregningsgrunnlaget.

IV

Endringen under I trer i kraft straks.

Endringen under II trer i kraft straks med virkning for utgifter til driftsmiddel som nevnt i petroleumsskatteloven § 3 b pådratt fra og med 1. januar 2023.

Endringen under III trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2023.

C.

L o v

om endringer i folketrygdloven

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 23-2 tolvte ledd fjerde punktum skal lyde:

Det kan fastsettes ekstra arbeidsgiveravgift av ytelser over bestemte grenser.

Nåværende fjerde og femte punktum blir femte og nytt sjettemte punktum.

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten er inntil 69 650 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 prosent av den del av inntekten som overstiger 69 650 kroner.

II

Loven trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2023.

D.

L o v

om endringer i skatteloven

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 6-15 nytt tredje punktum skal lyde:

Det gis ikke fradrag for avgift til statskassen etter Stortingets vedtak om avgift på kraftproduksjon.

Ny § 14-29 skal lyde:

§ 14-29 *Tilskudd og erstatninger ved produksjon av mat og fôr i jordbruk og hagebruk*

(1) *Tilskudd eller erstatning knyttet til produksjon av mat og fôr i jordbruk og hagebruk skal dekke inntektsbortfall, kan fordeles til beskatning med et likt beløp over de årene inntekten bortfaller.*

(2) *Skal slike ytelser benyttes til å dekke kostnader, kan skattlegging utsettes til kostnaden påløper.*

(3) *Tilskudd til driftsomstilling eller erstatning som benyttes til investeringer, kan nedskrives på disse investeringene. Skattlegging kan utsettes til investeringene skjer og nedskrivning kan foretas.*

(4) *Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.*

II

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 10-11 første ledd annet punktum skal lyde:

For personlig aksjonær skal skattepliktig utbytte etter fradrag for skjerming etter § 10-12, oppjusteres med 1,72.

§ 10-21 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

Skattepliktig uttak etter fradrag for skjerming etter femte ledd, skal oppjusteres med 1,72.

§ 10-21 åttende ledd tredje punktum skal lyde:

Tapet skal oppjusteres med 1,72 og kan føres til fradrag i kontohavers inntekt.

§ 10-31 første ledd fjerde punktum skal lyde:

For personlig aksjonær skal skattepliktig gevinst etter fradrag for ubenyttet skjerming, oppjusteres med 1,72.

§ 10-31 annet ledd annet punktum skal lyde:

For personlig aksjonær skal tapet oppjusteres med 1,72.

§ 10-42 tredje ledd bokstav b skal lyde:

b. Nettoverdien av bokstav a oppjusteres med 1,72.

§ 10-44 første ledd tredje punktum skal lyde:

For personlig deltaker skal gevinst og tap etter fradrag for ubenyttet skjerming oppjusteres med 1,72.

III

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 4-2 annet ledd første punktum skal lyde:

Uten hensyn til bestemmelsen i første ledd c, skal livrenteforsikring som nevnt i forsikringsavtaleloven § 10-2 bokstav d, medtas ved fastsettelse av skattepliktig formue, forutsatt at forsikringen er tegnet i selskap som har eller har hatt tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet her i landet.

§ 4-2 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Det samme gjelder kollektiv livrenteforsikring som nevnt i forsikringsavtaleloven § 10-2 bokstav f, samt uforfalt krav i tilknytning til uførepensjon under utbetaling.

§ 4-52 annet punktum skal lyde:

Bonusfond kommer til fradrag bare ved forsikring som omfattes av § 6-46 annet ledd og § 6-47 første ledd bokstav c.

§ 5-30 tredje ledd skal lyde:

(3) Inntekt vunnet ved virksomhet omfatter også ytelser som nevnt i § 5-10 bokstav c, som erstatter virksomhetsinntekt.

§ 5-30 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder for midler overført fra premiefond i en kommunal pensjonsordning i medhold av *forsikringsvirksomhetsloven § 4-12*.

§ 5-31 bokstav c skal lyde:

c. skattefradrag etter § 16-40.

§ 14-80 første punktum skal lyde:

Opphaver til åndsverk (herunder patentert oppfinnelse) kan, når personinntekten i det sist forløpne året i vesentlig grad overstiger personinntekten i de to forutgående årene, kreve å få den samlede personinntekten for disse tre årene fordelt med like stort beløp hvert år.

§ 16-41 oppheves.

§ 18-3 femte ledd tredje punktum skal lyde:

Dersom beregning av grunnrenteinntekt etter samordning etter første punktum blir positiv for aksjeselskap samt likestilt selskap og sammenslutning, jf. § 10-1 første ledd, kan selskapets positive grunnrenteinntekt samordnes mot negativ grunnrenteinntekt beregnet for *inntektsåret* som nevnt i annet punktum, i annet selskap som tilhører samme konsern, jf. § 10-4, ved utgangen av inntektsåret.

§ 20-2 annet ledd bokstav a nr. 2 skal lyde:

2. Er aksjens inngangsverdi regulert i henhold til § 10-34 slik den lød frem til 1. januar 2006 før endring i henhold til lov 10. desember 2004 nr. 77, og § 10-35,

skal verdiene under strekpunktene ovenfor reguleres tilsvarende.

IV

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 4-10 annet ledd skal lyde:

(2) Verdien av primærbolig settes til 25 prosent av en beregnet omsetningsverdi. Hvis skattyter krever det, skal verdien settes ned til 25 prosent av eiendommens dokumenterte omsetningsverdi. Prosentandelen skal likevel være 70 for den delen av den beregnede eller dokumenterte omsetningsverdien som overstiger 10 000 000 kroner.

§ 4-10 tredje ledd skal lyde:

(3) Verdien av sekundærbolig settes til 100 prosent av en beregnet omsetningsverdi. Hvis skattyter krever det, skal verdien settes ned til 100 prosent av eiendommens dokumenterte omsetningsverdi.

§ 4-10 syvende ledd skal lyde:

(7) Verdien av næringsseiendom settes til 80 prosent av eiendommens beregnede utleieverdi. Verdsetting etter første punktum kan foretas ved bruk av differensierede kvadratmetersatser. Hvis skattyter krever det, skal verdien settes ned til 80 prosent av eiendommens dokumenterte omsetningsverdi.

§ 4-12 første til tredje og femte til sjette ledd skal lyde:

(1) Børsnotert aksje verdsettes i alminnelighet til 80 prosent av kursverdien 1. januar i skattefastsettingsåret.

(2) Ikke-børsnotert aksje verdsettes til 80 prosent av aksjens forholdsmessige andel av aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi 1. januar året før skattefastsettingsåret fordelt etter pålydende.

(3) Ikke-børsnotert aksje i utenlandsk selskap verdsettes til 80 prosent av aksjens antatte salgsverdi 1. januar i skattefastsettingsåret. Aksjen skal verdsettes etter annet ledd når skattyteren krever dette og kan sannsynliggjøre selskapets skattemessige formuesverdi.

(5) Egenkapitalbevis i sparebank, gjensidig forsikringsselskap, kreditt- og hypotekforening og selveiende finansieringsforetak verdsettes til 80 prosent av kursverdien 1. januar i skattefastsettingsåret. Er kursen ikke notert eller kjent, settes verdien til den antatte salgsverdi.

(6) Andel i verdipapirfond verdsettes til andelsverdien 1. januar i skattefastsettingsåret. Aksjeandel i verdipapirfond, jf. skatteloven § 10-20, verdsettes til 80 prosent av aksjeandelens verdi.

§ 4-17 annet ledd skal lyde:

(2) Driftsmidler, unntatt eiendom som nevnt i skatteloven § 4-10 tredje og syvende ledd, verdsettes til 70 prosent av skattemessig formuesverdi.

§ 4-40 tredje punktum skal lyde:

Verdien av deltakerens selskapsandel settes til 80 prosent av andelen av nettoformuen beregnet etter denne paragraf.

§ 5-22 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Skattepliktig inntekt etter denne bestemmelsen skal oppjusteres med 1,72.

§ 6-19 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Fradrag kan enten gis med inntil 7 700 kroner eller med inntil to promille av samlet utbetalt lønn.

§ 6-20 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Fradrag kan samlet gis med inntil 7 700 kroner eller med en forholdsmessig del av dette beløpet når fradragsberettiget kontingent er betalt bare for en del av året.

§ 6-31 første ledd bokstav d annet punktum skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om hva som skal regnes som næringsvirksomhet, samt fastsette sats for utgiftsgodtgjørelse som ikke skal regnes som næringsinntekt.

§ 6-32 første ledd bokstav c og d skal lyde:

c. Stortinget fastsetter øvre grenser for minstefradrag etter bokstav a og b.

d. Skattyter som både har inntekt som nevnt i bokstav a og b, skal ha summen av minstefradrag i lønnsinntekt og pensjonsinntekt. Summen av minstefradrag skal ikke overstige øvre grense for minstefradrag i lønnsinntekt.

§ 6-32 fjerde ledd skal lyde:

(4) Har skattyter bodd i riket i bare en del av inntektsåret, avkortes øvre grense for minstefradraget etter det antall hele eller påbegynte måneder av inntektsåret skattyteren har vært bosatt i riket. Tilsvarende gjelder for skattyter som har hatt midlertidig opphold i riket bare en del av året uten å være bosatt her, jf. § 2-3 første ledd d og annet ledd. For skattyter bosatt i utlandet, jf. § 2-3 første ledd e og f, kan fradrag ikke overstige 4 000 kroner.

§ 6-43 oppheves.

§ 6-44 første ledd siste punktum skal lyde:

Fradrag er begrenset til den del av beløpet som overstiger 14 400 kroner, og gis ikke for beløp som overstiger 97 000 kroner i året.

§ 15-5 annet ledd skal lyde:

(2) Fradraget gis ved skatteberegningen med 20 550 kroner, men får ikke virkning ved beregning av trygdeavgift og trinnskatt.

§ 16-10 annet ledd skal lyde:

(2) Skattefradrag for boligsparing gis med 10 prosent av innbetalt sparebeløp.

§ 18-3 annet ledd ny bokstav e skal lyde:

e. *Inntekt fra utstedte opprinnelsesgarantier tillegges brutto salgsinntekter.*

V

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 6-80 oppheves.

VI

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 11-11 fjerde, femte og sjette ledd skal lyde:

(4) Aksjebytte ved overføring av minst 90 prosent av aksjene i overdragende aksjeselskap eller allmennaksjeselskap hjemmehørende i Norge mot aksjer i overtakende selskap med begrenset ansvar hjemmehørende i annen stat kan gjennomføres uten skattlegging av *aksjonærene*. Tilsvarende gjelder der overtakende aksjeselskap eller allmennaksjeselskap er hjemmehørende i Norge og overdragende selskap med begrenset ansvar er hjemmehørende i annen stat. Annet vederlag enn aksjer i selskap som direkte deltar i aksjebyttet, må ikke overstige 20 prosent av det samlede vederlaget. Bestemmelsene i §§ 11-6 og 11-10 gjelder tilsvarende. *Norske skatteposisjoner videreføres med kontinuitet etter § 11-7.*

(5) Fusjon og fisjon av selskaper med begrenset ansvar hjemmehørende i en eller flere andre stater gjennomføres uten beskatning av selskapet og aksjonærene når transaksjonen gjennomføres *med kontinuitet for norske skatteposisjoner etter § 11-7*. Tilsvarende kan aksjebytte som nevnt i fjerde ledd mellom selskaper hjemmehørende i en eller flere andre stater, gjennomføres uten beskatning av aksjonærene. Dersom overdragende selskap i fusjon eller fisjon som nevnt i første punktum har eiendeler, rettigheter og forpliktelser tilknyttet norsk beskatningsområde, gjelder tredje ledd tilsvarende.

(6) Fusjon mellom overtakende aksjeselskap eller allmennaksjeselskap hjemmehørende i Norge og selskap med begrenset ansvar hjemmehørende i annen EØS-stat gjennomføres uten skattlegging av selskapene og aksjonærene når fusjonen skjer etter kapittel 13 i aksjeloven eller kapittel 13 i *allmennaksjeloven*. Bestem-

melene i §§ 11-6 til 11-10 gjelder tilsvarende. Norske skatteposisjoner videreføres med kontinuitet etter § 11-7. Annet vederlag enn aksjer i selskap som direkte deltar i fusjonen, må ikke overstige 20 prosent av det samlede vederlaget. Tilsvarende gjelder ved fisjon av selskap med begrenset ansvar hjemmehørende i annen EØS-stat når overtakende aksjeselskap eller allmennaksjeselskap er hjemmehørende i Norge og fisjonen skjer etter kapittel 14 i aksjeloven eller kapittel 14 i allmennaksjeloven.

VII

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 2-1 tiende ledd bokstav b skal lyde:

b. Kortvarige opphold i riket anses ikke å avbryte et sammenhengende arbeidsopphold etter bokstav a. Slike opphold i riket må ikke overstige seks dager i gjennomsnitt *per hele måned i inntektsåret*. Skyldes oppholdet i riket forhold som var upåregnelige da arbeidsoppholdet ble påbegynt og som verken personen eller dennes arbeidsgiver rår over, er den tilsvarende grense ni dager. *For utreise- og hjemreiseår skal antall dager beregnes ut fra antall hele måneder personen har arbeidsopphold i utlandet i inntektsåret.*

VIII

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 18-3 annet ledd bokstav a nytt nr. 4 skal lyde:

4. *Kraft som leveres til en strømleverandør i henhold til langsiktig fastpriskontrakt, og som leveres videre i henhold til standard fastprisavtaler i sluttbrukermarkedet, verdsettes til kontraktsprisen. Den nærmere avgrensningen og retningslinjene for unntaket fastsettes av departementet i forskrift. Bestemmelsene i dette nummer gjelder ikke konsesjonskraft eller kraft som forbrukes i produksjonsvirksomhet.*

IX

§ 10-70 første ledd siste punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder ved overføring av eiendel som nevnt i annet ledd til ektefelle *eller til personer som skattyter er i slekt eller svogerskap med i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nær som onkel eller tante, når mottaker er skattemessig bosatt i annen stat.*

§ 10-70 niende ledd bokstav c oppheves. Nåværende bokstav d blir bokstav c.

X

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2022.

Endringene under II trer i kraft straks med virkning fra og med 6. oktober 2022.

Endringene under III trer i kraft straks.

Endringene under IV trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2023.

Endringen under V trer i kraft straks med virkning fra og med 1. mars 2023.

Endringene under VI trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2022. For aksjebytte trer endringene i kraft straks med virkning for aksjebytter der overdragende aksjonær har fått en ubetinget rett til ytelsen, jf. skatteloven § 14-2 første ledd annet punktum, 1. januar 2022 eller senere.

Endringene under VII trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2023. For personer som har et arbeidsopphold i utlandet per 1. januar 2023, og som har overskredet grensene for tillatte oppholdsdager i Norge ved utløpet av inntektsåret 2022, gjelder følgende overgangsregel: Ved vurderingen av om vilkårene for fritak etter skatteloven § 2-1 tiende ledd er oppfylt for inntektsårene før 2023, skal det tas hensyn til oppholdsdager i Norge fra 1. januar 2023 og frem til arbeidsopphold i utlandet er avsluttet.

Endringene under VIII trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2023 og med virkning for kontrakter mellom kraftprodusent og strømleverandør inngått i 2022, 2023 og 2024, for kraft som leveres 1. januar 2023 eller senere.

Endringene under IX trer i kraft straks med virkning for overføringer og utflyttinger som skjer 29. november 2022 eller senere. Skattyter anses utflyttet på det tidspunktet skatteplikten til riket opphører etter bestemmelsene i § 2-1 tredje ledd eller da skattyter skal anses bosatt i en annen stat etter skatteavtale.

E.

L o v

om endring i innskuddspensjonsloven

I

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold gjøres følgende endring:

§ 2-3 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Årlig innskudd til ordning som nevnt i første og annet punktum kan ikke overstige 7 prosent av vedkommende persons samlede beregnede personinntekt fra næringsvirksomhet, godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i selskaper med deltakerfastsetting eller lønn inntil 12 G.

II

Loven trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2023.

F.

L o v

om endringer i skattebetalingsloven

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endringer:

§ 1-1 tredje ledd bokstav b og c skal lyde:

- b. tilleggsskatt fastsatt i medhold av skatteforvaltningsloven, tilleggsavgift fastsatt i medhold av lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver og tilleggstoll fastsatt i medhold av tolloven, og
- c. tvangsmulkt etter § 5-16, lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 43, tolloven § 16-16, skatteforvaltningsloven § 14-1 og kassasystemlova § 7.

§ 5-13a annet punktum skal lyde:

Pålegg om bokføring rettes til styret i *selskap*, samvirkeforetak, forening, innretning eller organisasjon og sendes hvert medlem.

II

Loven trer i kraft straks.

G.

L o v

om endringer i merverdiavgiftsloven

I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

§ 2-1 tredje ledd første punktum skal lyde:

Tilbydere som leverer varer omfattet av § 3-1 annet ledd og tjenester omfattet av § 3-30 som leveres til andre mottakere enn næringsdrivende eller offentlig virksomhet hjemmehørende i merverdiavgiftsområdet, skal registreres.

§ 3-30 skal lyde:

§ 3-30 Tjenester

(1) Det skal beregnes merverdiavgift av fjernleverbare tjenester som er kjøpt utenfor merverdiavgiftsområdet når mottakeren er hjemmehørende i merverdiavgiftsområdet og tjenesten er merverdiavgiftspliktig ved omsetning i merverdiavgiftsområdet. Dette gjelder like-

vel ikke dersom tjenesten inngår i beregningsgrunnlaget etter § 4-11 første ledd.

(2) Dersom tjenesten er til bruk i merverdiavgiftsområdet av næringsdrivende eller offentlig virksomhet hjemmehørende i merverdiavgiftsområdet, skal det beregnes merverdiavgift selv om tjenesten leveres til mottaker som er hjemmehørende utenfor merverdiavgiftsområdet. Dette gjelder likevel ikke dersom det kan dokumenteres at det er beregnet merverdiavgift av tjenesten utenfor merverdiavgiftsområdet.

(3) Skjer leveringen av elektroniske kommunikasjonstjenester gjennom en fast terminal i merverdiavgiftsområdet, skal det beregnes merverdiavgift selv om mottakeren ikke er hjemmehørende i merverdiavgiftsområdet. Skjer leveringen gjennom fast terminal utenfor merverdiavgiftsområdet, skal det ikke beregnes merverdiavgift selv om mottakeren er hjemmehørende i merverdiavgiftsområdet.

§ 6-2 oppheves.

§ 6-7 skal lyde:

§ 6-7 *Kjøretøy som omfattes av Stortingets vedtak om omregistreringsavgift*

(1) Omsetning av kjøretøy som omfattes av Stortingets vedtak om omregistreringsavgift, er fritatt for merverdiavgift dersom kjøretøyet har vært registrert her i landet. Fritaket omfatter også kjøretøy som nevnt i vedtaket § 1 avgiftsgruppe c og som har tillatt totalvekt på 7 500 kg eller mer.

(2) Departementet kan gi forskrift om at fritaket i første ledd omfatter andre varer enn selve kjøretøyet og arbeid som utføres på kjøretøyet.

§ 6-8 skal lyde:

§ 6-8 *Kjøretøy som bare bruker elektrisitet til framdrift*

(1) Omsetning og leasing av kjøretøy som bare bruker elektrisitet til framdrift, og hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller, er fritatt for merverdiavgift.

(2) Omsetning av personkjøretøy som bare bruker elektrisitet til framdrift, og hvor elektrisiteten leveres fra batteripakke som kan lades fra ekstern strømkilde, er fritatt for merverdiavgift for vederlag til og med 500 000 kroner.

(3) Leasing av personkjøretøy som bare bruker elektrisitet til framdrift, og hvor elektrisiteten leveres fra batteripakke som kan lades fra ekstern strømkilde, er fritatt for merverdiavgift dersom leasingvirksomhetens kostpris for det leasede personkjøretøyet er 500 000 kroner eller lavere. Dersom kostprisen er høyere, skal det beregnes merverdiavgift av leien multiplisert med kostpris som overstiger 500 000 kroner dividert med kostpris. Med leasing menes utleie av personkjøretøy hvor leieperioden etter skriftlig avtale er minst 30 dager.

(4) Departementet kan gi forskrift om hvilke kjøretøy som omfattes av første til tredje ledd.

§ 6-22 annet og tredje ledd skal lyde:

(2) Omsetning av fjernleverbare tjenester er fritatt for merverdiavgift når mottakeren er hjemmehørende utenfor merverdiavgiftsområdet.

(3) Annet ledd gjelder likevel ikke dersom leveringen av elektroniske kommunikasjonstjenester skjer gjennom fast terminal i merverdiavgiftsområdet. Skjer leveringen av slike tjenester gjennom fast terminal utenfor merverdiavgiftsområdet, er leveringen fritatt.

§ 11-3 skal lyde:

§ 11-3 *Innførsel av tjenester*

(1) Ved kjøp av fjernleverbare tjenester omfattet av § 3-30, skal mottaker som er næringsdrivende eller offentlig virksomhet, beregne og betale merverdiavgift. Dersom mottakeren ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, skal merverdiavgift først beregnes og betales når de samlede kjøp for en termin overstiger 2 000 kroner, merverdiavgift ikke medregnet.

(2) Er mottakeren andre enn næringsdrivende eller offentlig virksomhet som nevnt i første ledd, skal tilbyder som er nevnt i § 2-1 tredje ledd beregne og betale merverdiavgift.

(3) Departementet kan gi forskrift om vilkår for at mottakeren av fjernleverbare tjenester omfattet av § 3-30, ikke er å anse som næringsdrivende eller offentlig virksomhet.

§ 14-4 første ledd bokstav b skal lyde:

b. tjenester omfattet av § 3-30 som er levert til andre mottakere enn næringsdrivende eller offentlig virksomhet hjemmehørende i merverdiavgiftsområdet.

§ 15-10 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Tilbyder i forenklet registreringsordning skal føre en oversikt over transaksjoner som omfattes av § 3-1 annet ledd og § 3-30.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2023.

Ved leasing av kjøretøy gjelder følgende overgangsregel:

Leasing av kjøretøy som bare bruker elektrisitet til framdrift, og som var fritatt for merverdiavgift ved anskaffelsen, er fritatt for merverdiavgift dersom kjøretøyet etter inngått leasingavtale er levert til leietakeren før 1. januar 2023. Fritaket gjelder selv om leasingavtalen overføres til ny leietaker.

H.

L o v

om endring i SI-loven

I

I lov 11. januar 2013 nr. 3 om Statens innkrevingssentral gjøres følgende endring:

§ 6 annet punktum skal lyde:

Statens *innkrevingssentral* er behandlingsansvarlig for personopplysninger innhentet i forbindelse med ivaretagelse av oppgaver etter denne lov og oppgaver etter tvangsfullbyrdsloven.

II

Loven trer i kraft straks.

I.

L o v

om endringer i tollavgiftsloven

I

I lov 11. mars 2022 nr. 8 om tollavgift gjøres følgende endringer:

§ 2-4 første ledd skal lyde:

(1) *Tollrepresentant* som ved levering av melding for tollavgift etter § 9-2 har medvirket til å gi opplysninger som fører til at tollavgift ikke blir riktig fastsatt, er medansvarlig for tollavgift dersom vedkommende visste eller burde ha visst at opplysningene var uriktige eller ufullstendige.

§ 2-4 tredje ledd skal lyde:

(3) *Den som har benyttet tollrepresentant som i eget navn har levert melding for tollavgift, jf. § 8-9 første ledd tredje punktum*, er medansvarlig for tollavgift.

§ 2-4 fjerde ledd skal lyde:

(4) Departementet kan gi forskrift om at rederiet er medansvarlig for tollavgift ved innførsel av proviant i strid med vilkår for fritak.

Ny § 8-9 skal lyde:

§ 8-9 *Tollrepresentant*

(1) *Enhver som har rettigheter eller plikter overfor tollmyndighetene, har rett til å la seg bistå eller representere av en tollrepresentant. Tollrepresentanten handler på vegne av den representerte og i den representertes navn. Den som leverer melding for tollavgift etter § 9-2 i eget navn, men på vegne av en annen fysisk eller juridisk person, er også tollrepresentant.*

(2) *Tollrepresentanten skal opplyse tollmyndighetene om at vedkommende handler på vegne av den representerte. Dersom tollrepresentanten leverer melding for tollavgift i eget navn, men handler på vegne av en annen fysisk eller juridisk person, skal vedkommende opplyse om det.*

(3) *Tollmyndighetene kan kreve at tollrepresentanten sannsynliggjør at vedkommende handler på vegne av den representerte. Dersom dette ikke kan sannsynliggjøres, anses vedkommende for å handle i eget navn og på egne vegne.*

(4) *Departementet kan gi forskrift om tollrepresentantens opplysningsplikt etter annet ledd og om unntak fra plikten.*

§ 9-2 første ledd skal lyde:

(1) Melding for tollavgift skal leveres av *den deklarasjonspliktige* når en vare deklarerer for prosedyren overgang til fri disponering etter vareførselsloven § 4-1. Meldingen skal gis som del av deklarasjonen og inneholde alle opplysninger som har betydning for fastsetting av tollavgift.

§ 13-3 nr. 5 om endringer i skattebetalingsloven:

Endringen i § 10-41 skal lyde:

§ 10-41 *Tollavgift, merverdiavgift og særavgifter som oppstår ved innførsel*

(1) Tollavgift og andre avgifter som oppstår ved innførsel, og som ikke belastes tollkreditten eller dagsoppgjørordningen, jf. § 14-20, forfaller til betaling samtidig med at plikten til å beregne avgiften oppstår.

(2) Krav som belastes tollkreditten en kalendermåned, forfaller til betaling den 18. i neste måned.

(3) Skatte- og avgiftskrav belastet dagsoppgjørordningen forfaller til betaling første virkedag etter frigjøring for prosedyren overgang til fri disponering.

§ 13-3 nr. 6 om endringer i merverdiavgiftsloven:

Endringen i § 7-1 første ledd skal lyde:

(1) Det skal ikke beregnes merverdiavgift ved innførsel av varer som nevnt i § 3-6 bokstav d, § 3-7 fjerde ledd, § 3-18, § 6-1, §§ 6-3 og 6-4, § 6-8 første og annet ledd, § 6-10 fjerde ledd, § 6-11 fjerde ledd og § 6-15.

Endringen i § 7-5 skal lyde:

§ 7-5 *Diverse fritak*

(1) Det skal ikke beregnes merverdiavgift ved innførsel av

a. proviant som medbringes om bord i fartøy under reise til og fra merverdiavgiftsområdet og under opphold der,

- b. varer til fremmede makters representasjoner og disse representanter, militære styrker og kommandoenheter, andre internasjonale organisasjoner og offentlig finansierte samarbeidsprosjekter med annen stat,
- c. vare fra fangst eller fiske på havet utenfor merverdiavgiftsområdet eller fra ubebodde strekninger i polaregnene, og som innføres direkte derfra,
- d. varer som innføres fra Svalbard eller Jan Mayen med tilhørende farvann, og som er fanget, utvunnet eller tilvirket der, og
- e. føll av hoppe som er drektig ved utførsel fra merverdiavgiftsområdet, dersom føllet innføres sammen med hoppa etter følling.

(2) Varer etter første ledd bokstav b kan ikke overdras til andre.

(3) Departementet kan gi forskrift om omfanget av og vilkårene for fritak.

II

Loven trer i kraft straks.

J.

L o v

om endringer i vareførselsloven

I

I lov 11. mars 2022 nr. 9 om inn- og utførsel av varer gjøres følgende endringer:

§ 2-3 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 3-3 første ledd skal lyde:

(1) Enhver som kan gi de opplysningene som er nødvendige for den valgte prosedyren, kan levere *deklarasjonen*. Den som leverer deklarasjonen, må kunne legge frem den aktuelle varen eller få den fremlagt for tollmyndighetene.

§ 5-7 første ledd skal lyde:

(1) Enhver som kan gi de opplysninger som er nødvendige for prosedyren, kan levere *deklarasjonen*. Den som leverer deklarasjonen, må kunne legge frem den aktuelle varen eller få den fremlagt for tollmyndighetene.

§ 6-3 første ledd siste punktum skal lyde:

Kjøper og selger som har et økonomisk interessefellesskap ved at den ene er eneagent, eneforhandler eller eneimportør for den andre, skal anses å være avhengig av hverandre *dersom de er omfattet av bokstav d*.

Ny § 7-21 skal lyde:

§ 7-21 *Tollrepresentant*

(1) *Enhver som har rettigheter eller plikter overfor tollmyndighetene, har rett til å la seg bistå eller representere av en tollrepresentant. Tollrepresentanten handler på vegne av den representerte og i den representertes navn.*

(2) *Tollrepresentanten skal opplyse tollmyndighetene om at vedkommende handler på vegne av den representerte.*

(3) *Tollmyndighetene kan kreve at tollrepresentanten sannsynliggjør at vedkommende handler på vegne av den representerte. Dersom dette ikke kan sannsynliggjøres, anses vedkommende for å handle i eget navn og på egne vegne.*

§ 12-4 skal lyde:

§ 12-4 *Bortfall av adgangen til å representere den deklarasjonspliktige*

Tollmyndighetene kan *bestemme at en tollrepresentant som har opptrådt i strid med loven eller i strid med meddelt tillatelse, ikke kan representere den deklarasjonspliktige ved tollbehandlingen*. Handlingen må ha vært av en slik karakter at vedkommende ikke anses skikket eller egnet til å opptre som representant ved tollbehandlingen. Vedtaket skal gjelde for en bestemt periode.

§ 12-9 første ledd første punktum skal lyde:

Grov overtredelse som nevnt i §§ 12-5 og 12-6 straffes med bot eller fengsel inntil seks år.

§ 12-10 skal lyde:

§ 12-10 *Grovt uaktsom overtredelse*

Med bot eller fengsel inntil seks måneder eller begge deler straffes grovt uaktsom overtredelse som nevnt i §§ 12-5 til 12-7.

II

Loven trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten [15:20:54]: Det votes over lovenes overskrift og lovene i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovenes overskrift og lovene i sin helhet ble enstemmig bifalt

Presidenten [15:21:01]: Lovvedtakene vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 8, debattert 13. desember 2022

Innstilling fra finanskomiteen om Representantfor-
slag frå stortingsrepresentantane Olve Grotle, Linda
Hofstad Helleland, Erlend Svardal Bøe, Bård Ludvig
Thorheim, Helge Orten og Ove Trellevik om at det ikkje
skal innførast normprissystem ved grunnrenteskatt på
havbruk (Innst. 127 S (2022–2023), jf. Dokument 8:38 S
(2022–2023))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre føl-
gende

vedtak:

Dokument 8:38 S (2022–2023) – Representantfor-
slag frå stortingsrepresentantane Olve Grotle, Linda
Hofstad Helleland, Erlend Svardal Bøe, Bård Ludvig
Thorheim, Helge Orten og Ove Trellevik om at det ikkje
skal innførast normprissystem ved grunnrenteskatt på
havbruk – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 9, debattert 13. desember 2022

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i skat-
teloven (endret formuesverdsetting av akvakulturtilla-
telser for inntektsåret 2022) (Innst. 111 L (2022–2023), jf.
Prop. 30 L (2022–2023))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre føl-
gende vedtak til

lov

om endringer i skatteloven (endret formuesverdsetting
av akvakulturtillatelser for inntektsåret 2022)

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt
gjøres følgende endring:

§ 4-54 nytt andre ledd skal lyde:

(2) Ved verdsetting av ikke-børsnotert aksje etter
§ 4-12 annet ledd for inntektsåret 2022, tas det ved fast-
setting av formuesverdien av akvakulturtillatelser ut-
gangspunkt i oppnådde auksjonspriser per tonn MTB
(maksimal tillatt biomasse) for vedkommende produk-
sjonsområde i 2022. Tilsvarende gjelder for akvakultur-
tillatelser i produksjonsområde uten auksjon eller uten
omsetning, der det tas utgangspunkt i auksjonspriser i
nærliggende områder eller gjennomsnittlig auksjons-
pris vektet på total tonn MTB for alle områder.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning
for inntektsåret 2022.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten [15:21:47]: Det votes over lovens
overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstem-
mig bifalt.

Presidenten [15:21:54]: Lovvedtaket vil bli satt opp
til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 10 [15:21:57]

Referat

Presidenten [15:21:58]: Det foreligger ikke referat.
Dermed er dagens kart ferdig behandlet. Forlanger
noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.23.

